

ISSN: 2985-0797 (Online)

JITMD

THE JOURNAL OF INSTITUTE OF TRAINER MONK DEVELOPMENT

วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร

Vol.7 No.2 April-June 2024

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2567

รับรองระหว่างปี 2564-2567

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tmd>

วารสารวิชาการ สถาบันพัฒนาพระวิทยากร
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน 2567

The Journal of Institute of Trainer Monk
Development

Vol.7 No.2 April - June 2024

ISSN: 2985-0797 (Online)

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร ISSN: 2985-0797 (Online) เป็นวารสารวิชาการของสถาบันพัฒนาพระวิทยากร ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วารสารนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัยและตีพิมพ์บทความวิจัยและบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ศาสนศึกษา และพุทธศาสนาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือการประยุกต์พุทธศาสนากับสาขาวิชาอื่น เช่น การศึกษา การพัฒนาสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืน บทความทั้งหมดจะต้องเกี่ยวข้องกับการสอน และการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ผู้เขียนที่ส่งผลงานจะต้องจำแนกต้นฉบับของตนโดยเลือกขอบเขตจากพุทธศาสนาทั้งสองกลุ่มนี้ ดังต่อไปนี้:

กลุ่มที่ 1 พระพุทธศาสนาแบบดั้งเดิม ได้แก่ หลักพุทธธรรม การวิเคราะห์หลักพุทธธรรม

1.1 พุทธธรรม หมายถึง หลักคำสอนที่เกิดจากการถ่ายทอดของพระพุทธเจ้าและเหล่าสาวก เช่น อริยมรรค สิล อริยสัจ เป็นต้น

1.2 การวิเคราะห์หลักพุทธธรรม หมายถึง การตีความหลักธรรมด้วยทฤษฎีทางด้านการตีความ เพื่ออธิบายและขยายความคำสอนที่ปรากฏในพระไตรปิฎก อรรถกถาและคัมภีร์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

กลุ่มที่ 2 พุทธศาสนาประยุกต์ หมายถึง การประยุกต์หลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ ดังตัวอย่างดังต่อไปนี้

2.1 พระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เช่น ค่ายคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชน การจัดฝึกอบรมพระวิทยากร เทศกาลและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา

2.2 การบูรณาการหลักธรรมกับการศึกษา การบริหารการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร เช่น การประยุกต์ใช้โยนิโสมนสิการกับการเรียนการสอน

2.3 พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ii | วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน 2567)

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed)

วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร (The Journal of Institute of Trainer Monk Development) ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ได้รับการจัดให้อยู่ใน วารสารกลุ่มที่ 2: วารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI (จนถึง 31 ธันวาคม 2567) ทั้งนี้ ทางวารสารได้เผยแพร่ผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งผู้สนใจสามารถดาวโหลดบทความฉบับสมบูรณ์ได้ที่ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tmd>

การเผยแพร่แบบออนไลน์ในวารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ รูปแบบก่อนเสนอบทความวิชาการ หรือบทความวิจัย ต้องผ่านเกณฑ์ของวารสารอย่างเคร่งครัด และต้องยึดหลักเกณฑ์จรรยาบรรณหรือจริยธรรมของนักวิชาการ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยนำเสนอเผยแพร่ซ้ำซ้อนหรือกำลังอยู่ในระหว่างเสนอตีพิมพ์ในวารสารอื่นใดมาก่อน ผลการศึกษาที่ค้นพบองค์ความรู้หรือข้อความที่ปรากฏในบทความของผู้เขียน ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน จะไม่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการวารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากรแต่อย่างใด

บรรณาธิการ

พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.ดร.มานพ นักการเรือน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รศ.ดร.ธีรโชติ เกิดแก้ว

มหาวิทยาลัยหัวเฉียว

รศ.ดร.ศุภกาญจน์ ชยาพัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผศ.ดร.คงสุภรณ์ แพงทรัพย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย,ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร.อรรถพงษ์ ผิวเหลือง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร.มนูญ สอนโพนงาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผศ.ดร.อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.รัชนี นกเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผศ.ชนาธิป บุบผามาศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ดร.ประสิทธิ์ แก้วศรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร. แม่ชีธรรมอริชฐาน พรบันดาลชัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระวิทยา ขนชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาจารย์อรรถสิทธิ์ สุนาโท

มหาวิทยาลัยหัวเฉียว

ดร.ชาตรี ชุ่มแสน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ประสานงาน

เกษริน บุตรา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปฐมพร ศรีธำธรรม

สถาบันพัฒนาพระวิทยากร

เจ้าของวารสาร:

สถาบันพัฒนาพระวิทยากร

ศาลาสันติวัคคีย์บริเวณบรมบรรพต (ภูเขาทอง)

วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร แขวงบ้านบาตร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

กรุงเทพมหานคร 10100

Email: monkde2563@gmail.com

online journal: <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tmd/index>

บทบรรณาธิการ

วารสารสถาบันพัฒนาพระวิทยากรฉบับนี้เป็นปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2567 โดยได้คัดเลือกบทความเผยแพร่ในฉบับนี้ประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 30 บทความ เนื้อหาบทความโดยรวมยังคงเกี่ยวข้องกับการศึกษา การบริหาร การพัฒนา การออกแบบหลักสูตร หลักการทางศาสนาและแนวทางการส่งเสริมพระพุทธศาสนา ที่สามารถนำไปใช้ควบคู่กับการพัฒนาสังคมได้โดยรวม และแต่ละบทความมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

บทความวิจัย

โกวิท เมืองโคตร และวราภรณ์ สุขสดเขียว เขียนบทความวิจัยเรื่อง “ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง” ได้เสนอว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลางนั้นมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน

ณภัทรภรณ์ ปุยะติ และสุรตนา อติพัฒน์ ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเรียนรู้ความคงทนในการจดจำคำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” ทำให้เกิดการพัฒนาในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้มากขึ้น นักเรียนเกิดความผ่อนคลาย สนุกสนาน เพลิดเพลินและช่วยให้จดจำคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น จึงเป็นการสร้างบรรยากาศให้นักเรียนได้สามารถทบทวนในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว โดยการทบทวนคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ตลอดเวลาที่ได้มาจากการดูและการสังเกตบัตรคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ติดอยู่ในบริเวณห้องเรียน

ณภัทร ศชรรัตน์ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง Clauses of Purpose ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับการสอนด้วยวิธีปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” มีข้อเสนอถึงการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติว่ามีส่วนช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้น เนื่องจากงานปฏิบัติมีเป้าหมายชัดเจนและยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านภาษาที่ใช้และวิธีการปฏิบัติงาน อีกทั้งการปฏิบัติงานที่มีเป้าหมายช่วยให้ผู้เรียนดึงศักยภาพและทักษะทางภาษาที่มีอยู่ออกมาใช้เพื่อการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ๆ ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้วิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ เป็นประสบการณ์ทางภาษาที่เกิดขึ้นก่อนจะออกไปมีประสบการณ์จริงในสังคม ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวจะช่วยให้การใช้ภาษาในสถานการณ์จริงง่ายขึ้น

อภิรักษ์ แสงแก้ว และพระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย เขียนบทความวิจัยเรื่อง “ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี” พบว่ามีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยเครื่องมือด้านเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการ ดังนั้น ทักษะด้านความคิดรวบยอดจึงเป็นส่วนสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถมองภาพรวมของสถานศึกษาได้ครบถ้วนในทุกๆ ด้าน เข้าใจในความซับซ้อนภายในของสถานศึกษา สามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ รวมถึงการวิเคราะห์ปัญหา

วางแผน และการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางการศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเรียนการสอน รวมถึงการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้นๆ ด้วย

พระมหาปิยพล ปิยจิตโต (ข้าทีพทย์พาทิ) และคณะ เสนอบทความวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของปัจจัยจิตสังคัมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร” ได้ข้อสรุปว่าเมื่อนักเรียนมีปัจจัยทางจิตสังคัมที่ดีไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว การมีคุณค่าในตนเอง รวมทั้งมีการปฏิบัติด้านพุทธศาสนพิธีในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านกุศลพิธี บุญพิธี ทานพิธี และปกิณกะพิธีที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเอง หน้าที่ของตนเอง รู้จักเสียสละ มีจิตใจที่ตั้งมั่น มีสมาธิ ย่อมทำให้มีความใฝ่เรียนรู้เพิ่มขึ้นเพราะมีการฝึกฝนด้านพฤติกรรมที่ดีจากปัจจัยทางจิตสังคัมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีอันเป็นรากฐานของคุณธรรมจริยธรรม เมื่อนักเรียนมีปัจจัยทั้งภายในอกักร่วมกับภายในที่ดีแล้ว ย่อมทำให้มีความสุข อยากรู้และใฝ่รู้ในสิ่งที่ทำมากขึ้น

คุณากรณ์ พงษาออยคำ และพระครูปลัดสุวัฒนสังจคุณ เขียนบทความวิจัยเรื่อง “สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2” ได้เสนอว่าผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมกระบวนการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กรให้มีความหลากหลาย ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในสายอาชีพที่สูงขึ้น โดยการให้ค่าปรึกษา แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้แก่เพื่อนร่วมงาน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อีกทั้งส่งเสริมสนับสนุน ให้เพื่อนร่วมงานได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ทั้งทางด้านวิชาการ และวิชาชีพในรูปแบบต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ

สุธีรา บุญส่ง และชัตติยา ด้วงสำราญ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม” ทำให้เกิดการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเชิงคุณภาพ สามารถกำหนดเป้าหมายทิศทางการชัดเจน ทำให้มีกระบวนการและมีวิธีการคิดเชิงปฏิวัติที่นำไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อตระหนักถึงการศึกษาในอนาคตโดยการใช้อำนาจที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางและการแก้ปัญหาในการตัดสินใจ รวมถึงการวางแผนและการรับผิดชอบต่อความก้าวหน้าของสถานศึกษา

สุกัญญา สีทา และคณะ ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภออรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว” อธิบายไว้ว่า การทำงานเป็นพระสงฆ์จิตอาสา นั้น สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ในสังคมไทยปัจจุบัน เนื่องจากการที่ทุกคนมีพื้นฐานที่มีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น หรือจิตแห่งการให้โดยเต็มใจจะช่วยผู้อื่นโดยไม่คิดค่าตอบแทน ยอมสละ เวลาทรัพย์สินเงินทอง และกำลังกายเพื่อกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมถึงยังเป็นการฝึกฝนตนเองเพื่อลดอัตตา คือลดความเป็นตัวตนของตนเอง จึงควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะในด้านอื่นเพิ่มเติม อันได้แก่การทำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการทำงานเพื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะเป็นคุณประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเป็นพระสงฆ์จิตอาสาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ชลิตา อินทร์ถนอม และคณะ เขียนบทความวิจัยเรื่อง “สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” จึงส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู ในแง่ของการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร แรงจูงใจ การบริการที่ดี รวมถึงการมุ่งไปที่ผลสัมฤทธิ์ และการพัฒนาตนเองเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาที่จะส่งเสริมให้ครูเกิดการปฏิบัติงานที่ดีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษา

กิตติศักดิ์ เต็กจินดา และคณะ เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2” เสนอองค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 คือความสัมพันธ์กับผู้อื่น องค์ประกอบที่ 2 และองค์ประกอบที่ 3 คือการปรับตัว องค์ประกอบที่ 4 คือคุณธรรม จริยธรรม องค์ประกอบที่ 5 คือบุคลิกภาพ องค์ประกอบที่ 6 คือสติปัญญา องค์ประกอบที่ 7 คือการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 8 คือการบริหารจัดการอารมณ์

ณัฐธา ทองราช เสนอบทความงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” สามารถสรุปผลได้ว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) เพิ่มมากขึ้น โดยดัชนีที่ชี้บ่งคือผลการทดสอบความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) ในระดับ “เห็นด้วยมาก”

ชัตติยา ต้วงสำราญ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1” พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก หรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน อาทิเช่น การทำทนายกระบวนการ การแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ การมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงาน การพัฒนาศักยภาพบุคลากร รวมถึงความสมดุลในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน

วรทัย ศรีเอี่ยมสะอาด และสุนีตา โฆษิตชัยวัฒน์ เขียนบทความงานวิจัยเรื่อง “ผลของการสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ” ในแง่นี้ ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่บ้าน โดยเฉพาะการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษซึ่งเน้นการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้และมีทักษะภาษาอังกฤษสำหรับการสื่อสารในระดับสากล อีกทั้งเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

อานูวา ลอแม และคณะ เสนองานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2” พบว่า การสร้างความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพฤติกรรมศึกษา ในด้าน

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการพัฒนาวิชาชีพตนเอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ รวมไปถึงด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วนด้วย

เสาวนีย์ สนใจ และพระมหาไกรวรรณ ขันทตติโย เขียนบทความงานวิจัยเรื่อง “สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร” ด้วยความจำเป็นของผู้บริหารต้องสามารถปฏิบัติการเชิงรุกผลักดันพัฒนางานและองค์กรให้ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ผู้บริหารได้พัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะทั้งการบริหารตนเอง การบริหารผู้อื่น การบริหารงานภายในและภายนอกองค์กร ผู้บริหารต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในความเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติอย่างมีระบบ มีแบบแผนตามกระบวนการที่เกิดจากการตกผลึกทางความคิด การมีส่วนร่วมในการออกแบบของบุคลากรจะสร้างความสามัคคี ความสัมพันธ์ในองค์กรดียิ่งขึ้น ผู้บริหารสามารถนำเอาจุดเด่นข้อนี้นำมาสร้างเป็นยุทธศาสตร์เพื่อแนวทางการพัฒนาในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศยิ่งขึ้น

รุ่งศิลา กรุดแก้ว และคณะ ได้เสนอบทความงานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” ได้สรุปไว้ว่า ผู้บริหารควรนำภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในด้านต่างมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา เช่น การมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม พัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเน้นการพัฒนาด้านนวัตกรรม ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จินดา ประกอบ และอภิญา สิริโรจนามณี เขียนบทความงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยปี 2567 ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยปี 2567 มีความเครียดอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด และคำถามที่มีคะแนนความเครียดสูงสุด 5 ลำดับ ได้แก่ 1) ฉันคิดว่าฉันจะไม่ได้คณะที่วางเป้าหมายไว้ 2) ฉันกลัวการสอบผิดพลาดสอบไม่ได้ 3) ฉันรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันหรือเปรียบเทียบกับเรื่องการเรียนรู้กับเพื่อน 4) ฉันเป็นกังวลกับเรื่องการเรียนรู้ เพื่อน และโรงเรียน และ 5) ฉันรู้สึกเหนื่อยง่ายตามลำดับ

อับดุลฮาгим มะนาสียะ และคณะ ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2” สรุปตอนหนึ่งว่า เครือข่ายผู้นำศาสนามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าเครือข่ายเครือข่ายผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่น ดังนั้น กิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ในชุมชนหรือสถานศึกษา จะมีผู้นำศาสนาเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมและมีบทบาทมากที่สุด ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า เครือข่ายผู้นำศาสนาเป็นผู้ที่สามารถกำหนดแนวทางและนำพาสถานศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้

ซาฮาบุดดีน เจ๊ะมะ และคณะ เขียนบทความวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2” ได้เสนอภาวะผู้นำทางวิชาการที่จำเป็นจะต้องประกอบด้วยทัศนคติที่มีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร ด้านการประเมินผลการสอนของครู ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนา

ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ด้านการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ติยาอุตดิน ภูนา และคณะ เขียนบทความวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี” ได้เสนอแนวทางไว้ดังนี้ 1) สภาพจริงที่เป็นอยู่ของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับดี 2) ส่วนด้านความจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการนั้นควรมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ควรสำรวจแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก

สุริยา เหลี่ยมนุ้ย และตรีญุมินทร์ ตรีตรีศวรร ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2” พบว่า ปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของครูนั้น คือ ด้านความรับผิดชอบด้านความสำเร็จในการทำงาน และมีปัจจัยค้ำจุนในด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านสถานะทางอาชีพ รวมถึงด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว ครูที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัสนีนา หะยีมะ เสนอบทความวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคคนราธิวาส” สรุปความไว้ตอนหนึ่งว่า ผู้สอนควรเลือกวิธีการพัฒนาผู้เรียนตามความเหมาะสม พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้เรียนมี พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-study) มากขึ้น เช่น การจัดหาโปรแกรมเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์ด้วยตัวเอง การแนะนำเว็บไซต์ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนได้เสาะแสวงหาหรือค้นคว้าข้อมูลตามความถนัดและความชอบในการเรียนรู้ของตนเอง นอกเหนือจากการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนกับผู้สอนและกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน ผู้สอน สามารถแนะนำวิธีและเทคนิคการเรียนรู้ด้วยตนเองที่หลากหลายและเป็นทางเลือกให้กับผู้เรียนในการสะสมพฤติกรรมที่ดีและเอื้อต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการเรียนภาษา

ณิชภา ภูด้วง และพระมหาธำรงค์ ฐิตปุณฺโญ เขียนบทความวิจัยเรื่อง “หลักภาวะนา 4 ของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี” โดยใช้หลักด้านกายภาวนา ด้านปัญญาภาวนา และด้านศีลภาวนา ตามลำดับในการบริหารบุคลากร ที่เน้นในด้านวินัยและการรักษาวินัย รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และด้านการออกจากราชการ ทั้งหมดนี้จึงมีความสัมพันธ์กันในแง่ของการดำเนินงานโดยใช้หลักภาวะนา 4

ภคมณ คงนวลไย และพล เหลืองรังษี ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสงขลา” เสนอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงสูงขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูที่ได้นำแผนการ

จัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการแบบผสมผสานมาใช้สอนเป็นประจำทุกวัน หรือบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนในระดับต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสมกับวัย และควรทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความสามารถในการคิดขั้นสูง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ

กฤษณา โคตรโยธา และคณะ เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนราชันนันทาจารย์สามเสนวิทยาลัย 2” ด้วยการประเมินเชิงระบบ ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กิจกรรมของโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) งบประมาณ มีความเพียงพอในการดำเนินงานโครงการ และ 3) บุคลากรในการดำเนินโครงการ มีความพร้อมและเพียงพอ ด้านการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการมีความเหมาะสม รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างคล่องตัว และมีการลดลงของการใช้พลังงานไฟฟ้า น้ำประปา และมีปริมาณขยะลดลงอย่างเห็นได้ชัด

ณัฐวุฒิ เต็มสังข์ และคณะ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” จากการพัฒนาแนวทางการประเมินฯ ดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งกับครูและนักเรียนโดยนักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จากการที่ครูนำสารสนเทศที่ได้จากการตรวจใบกิจกรรมแบบฝึกทักษะ ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน และนักเรียนนำผลข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากครูไปใช้ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยคิดอย่างเป็นระบบ และครูผู้สอนสามารถนำผลการประเมินข้อค้นพบในแต่ละชั่วโมงไปปรับการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงถัดไปได้

มลินีย์ คำศิริ และจิรพงษ์ จันทรงาม เขียนบทความวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของสมรรถนะทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชีจังหวัดปทุมธานี” พบว่า สมรรถนะทางการบัญชีส่งผลบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชีในจังหวัดปทุมธานี ดังนั้นผู้บริหารของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานี ควรพัฒนาสมรรถนะทางการบัญชี ภายในสำนักงานบัญชีให้เกิดประสิทธิผลคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และการพัฒนาด้านทรัพยากรบุคคลในองค์กรเพื่อนำไปสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันทางธุรกิจ รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพในการทำงานให้แก่องค์กร ตลอดจนวางแผน ปรับปรุงเสริมสร้างวิธีการบริหารงานของสำนักงานบัญชีให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในคุณภาพรายงานทางการเงินต่อไป

มุศิมมิล ลาเตะ และนวรรตน์ ไชยมภู ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนดารุลบาฮัรอัลอิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี” เสนอว่า ระบบการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ถือเป็นระบบที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการพัฒนานักเรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนแต่ละบุคคล เพื่อให้สถานศึกษาสามารถวางแผนและดำเนินการพัฒนานักเรียนได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้การช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดถึงอำนวยความสะดวกให้กับครูที่ปรึกษาหรือผู้รับผิดชอบงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาก

เป็นพิเศษ เพื่อให้ได้รับข้อมูลพื้นฐานที่มีความถูกต้องและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต และดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

กฤษฎา สังครุ และพระครูปลัดสุวัฒนสังจคุณ เขียนบทความวิจัยเรื่อง “สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1” มีข้อสรุปว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นเพียงด้านการพัฒนาตนเอง ที่ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จาร์ โสภาคะยัง และสุกัญญา สударรัตน์ เสนอบทความวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 4” ได้ข้อสรุปว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ความกระตือรือร้น (Vitality and Undulation) 2) การตัดสินใจที่รวดเร็ว (Decisiveness) 3) การโน้มน้าวใจ (Persuasiveness) 4) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และ 5) การมีไหวพริบเป็นนักกลยุทธ์ (Intellectual Capacity) เพื่อให้การบริหารในยุคดิจิทัลประสบความสำเร็จ และเกิดความก้าวหน้าขององค์กร

พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ผศ. ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	iii
บทความวิจัย	
ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง The Managerial Skills of Administrators and Education Quality of District Non-Formal and Informal Education Central Regional โกวิท เมืองโคตร และวรภาณุจันท์ สุขสดเขียว Kowit Mungkot and Vorakarn Suksodkitw	1-12
การพัฒนาการเรียนรู้ความคงทนในการจดจำคำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 The Development Learning of English Vocabulary Retention by Using English Vocabulary Game for Prathomsuksa 6 Students ณภัทรภาณุจันท์ ปุยะติ และสุรรัตนา อติพัฒน์ Naphattarakkam Puyati and Surattana Adipat	13-24
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง Clauses of Purpose ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับการสอนด้วยวิธีปกติ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 The Comparison of English Learning Achievement on the Topic of “Clauses of Purpose” Through the Uses of the Task-Based Learning and the Conditional Teaching Method for Mattayomsuksa 4 Students ณภัทร คชรรัตน์ Naphat Khotcharat	25-37
ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี Skills of School Administrators Affecting Information Systems in Educational Institution under the Local Governmen Organization Nonthaburi Province อภินันท์ แสงแก้ว, พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย Apinun Sangkaew and Phramaha Kraiwan Jinadattiyo	38-52
ความสัมพันธ์ของปัจจัยจิตสังคมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร	52-62

Relationship of Psychosocial Factors and Buddhist Religious Practices with Desirable Characteristics of Learning of Matthayom Wat Benchamabophit School Bangkok Metropolitan

พระมหาปิยพล ปิยจิตโต (ข่าทิพย์พาที), ประยูร สุยะใจ และประสิทธิ์ แก้วศรี
Phramaha Piyaphon Piyajitto (Khatipphatee), Prayoon Suyajai, Prasit Kaewsri

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 63-77

Competency of School Administrators Affecting on Personnel Administration under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2

คุณากรณ์ พงชายอยคำ และพระครูปลัดสุวัฒนสังข์คุณ
Kunakorn Pongsayoykam and Phrakhrupaladsuvaddhanasaccaguna

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม 78-91

Academic Leadership of School Administrators Affecting to Quality of Students Under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Pathom

สุธีรา บุญส่ง และชัตติยา ดั่งงำราญ
Sutheera Boonsong and Khattiya Duangsamran

แรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภออรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว 92-101
The Motivation of Volunteer Monks in Aranyaprathet District Sakaeo Province

สุกัญญา สีทา, พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท และประสิทธิ์ แก้วศรี
Sukanya Seetha, Phrakhrusangkharak Abhichando, Prasit Kaewsri

สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 102-114

Administrator's Competency Affecting Teacher's Performance in School Under NakhonPathom Primary Educational Service Area Office 1

ชลิดา อินทร์ถนอม, อรพรรณ ตูจินดา และดวงใจ ชนะสิทธิ์
Charida Intanom, Oraphan Toujinda, Duangjai Chanasid

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 115-125

Factor Analysis of The School Administrator's Characteristics the New Era Under the Ratchaburi Primary Education Service Area Office 2

กิตติศักดิ์ เต็กจินดา, อรพรรณ ตูจินดา และดวงใจ ชนะสิทธิ์
Kittisak Tekjinda, Oraphan Toujinda, Duangjai Chanasid

การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและ 126-137

แอปพลิเคชันบลุกเคทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Development of English Vocabulary Learning Ability by Using Games and Blooket Application for Grade 3 Students

ณัฐฐา ทองราช

Nattha Thongrach

**ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1** 138-152

The Administrators Leadership and Quality of Work Life of Teacher under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1

ชัตติยา ดั่งสำราญ

Khattiya Duangsamran

**ผลของการสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบ
ออนไลน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ** 153-168

Effects of Parental Supports on Motivation in Learning English Online of Grade 2 Students (English Program)

วรทัย ศรีเอี่ยมสะอาด และสุนีตา โฆษิตชัยวัฒน์

Worathai Sriiamsaard and Suneeta Kositchaivat

**ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัด
นราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2** 169-180

Multicultural Leadership of School Administrators in Sungai Kolok District Narathiwat Under Narathiwat Primary Education Service Area Office 2

อานูวา ลอแม, ตรีภูมิษฐ์ ตรีตรีศวร และวรชัย ปานนิตยพงศ์

Anoowa Lormae, Tripumin Tritrishual, Worachai Pannittayaphong

**สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด
กรุงเทพมหานคร** 181-194

Administrator's Competency Effecting the Academic Affairs Administration in School Under Bangkok Metropolitan

เสาวนีย์ สนใจ และพระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย

Saowanee Sonjai and Phramaha Kraiwan Jinadattiyo

**ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร** 195-207

Innovative Leadership by Administrators That Affects School Effectiveness. Under the Jurisdiction of the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office

รุ่งศิลา กรุดแก้ว, อรพรรณ ตูจจินดา และดวงใจ ชนะสิทธิ์

Roongsila Krudkaw, Oraphan Toujinda, Duangjai Chanasid

การศึกษาความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เตรียมสอบเข้า 208-218

มหาวิทยาลัยปี 2567 ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

A Study of Stress of Grade 12 Students to Take the University Admission Examination in 2024 in Private Schools, Chiang Mai Province

จินตา ประกอบ และอภิญญา สิริโรจนามณี

Jinta Prakob and Apinya Siriloadjanamanee

การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา
อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 219-232

Community Participation under Network Party in School Management in
Sungaiko-lok District, Narathiwat, under Narathiwat Primary Educational
Service Area Office 2

อับดุลฮากิม มะนาสิยะ, ตรีภูมิินทร์ ตรีตรีศวร และวรชัย ปานนิตยพงษ์

Abdulhakim Manasiya, Tripumin Tritrishual,

Worachai Pannittayaphong

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัด
นราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 233-245

Academic Leadership of School Administrators SungaiKo-lok District
Narathiwat Province under the Narathiwat Primary Educational Service
Area Office 2

ซาฮาบุดดีง เจ๊ะมะ, ตรีภูมิินทร์ ตรีตรีศวร และวรชัย ปานนิตยพงษ์

Sahabudeng chemah, Tripumin Tritrishual,

Worachai Pannittayaphong

แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 246-259

Academic Administration Guidelines of Islam Private Schools Under the
Office of the Private Education Commission, Yarang District, Pattani
Province

ดียาอูดดีน กูนา, นวรัตน์ ไชชมภู และนิรันดร์ จุลทรัพย์

Diya-Uddin Kuna, Navarat Waichompu, Niran Chullasap

บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 260-275

The Role of Administrators in Motivating Teacher Performance the
School Expands Educational Opportunities Phatthalung Primary
Educational Service Area Office 2

สุรียา เหล็มนุ้ย และตรีภูมิินทร์ ตรีตรีศวร

Suriya Lemnui and Tripumin Tritrishual

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับ 276-286

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา

A Study of Factors Affecting Second-Year Students' Attitudes Towards Learning English at Narathiwat Technical College

อัสรีนา หะยีมะ

Asreena Hayeema

หลักภาวนา 4 ของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น 287-299

The Principles of Bhavana 4 of Administrators and Personnel Management in School under Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office

ณิชภา ภู่อ้าง และพระมหาธำรงค์ ฐิตปุณโญ

Nichapa Phoodaung and Phramaha Thamrong Thitapuño

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสงขลา 300-312

Learning Achievement Development on Sufficiency Economy Subject using a Blended Learning Process for Students at the LowerSecondary Education Level in Songkhla District Non-Formal and Informal Education Centre

ภคมณ คงนวลใย และพล เหลืองรังษี

Pakkamon Khongnuanyai and Pol Luangrangsee

การประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนราชันนทจักรย์สามเสนวิทยาลัย 2 313-324

Evaluation of Energy and Environmental Conservation Program of Ratchananthajarn Samsenwittayalai 2 School

ภุษาณา โคตรโยธา, พิกุล เอกวางกูร และวารุณี ลัภนโชคดี

Krisana Khotyotha, Pikul Ekwarangkoon, Warunee Lapanachokdee

การพัฒนาแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 325-339

Development of Assessment Guidelines Integrated with Teaching Using Problem-based Methods to Develop Mathematical Problem-Solving Skills in a Unit of Learning About the Surface Area and Volume of the Pyramid, Cone and Sphere of The Grade 3 Students of Secondary School

ณัฐวุฒิ เต็มสังข์, วารุณี ลัภนโชคดี และชานนท์ จันทร์ตรา

Natthawoot Tearmsung, Warunee Lapanachokdee, Chanon Chuntra

ผลกระทบของสมรรถนะทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อ 340-348

คุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชีจังหวัดปทุมธานี

Effect of Accounting Competency and Organization Environmental on the Quality of Financial Reports for Accounting Firms in Pathum Thani Province

มลินีย์ คำศิริ และจิรพงษ์ จันทร์งาม

Malinee Dumsiri and Jirapong Channgam

**แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนดารุลบาฮ์รอัลอิสลามมีวิทยา
อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี** 349-360

The Development Guideline for the Student Assistance Support System in Darulbahar Al-Islammee Witthaya School Amphor Saiburi Pattani Province

มุศัมมิล ลาเตะ และนาวรัตน์ ไชชมภู

Muzammil Lateh and Navarat Waichompu

**สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1** 361-375

Competencies of School Administrators Affecting Student Care and Support System In schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1

กฤษณา สังครุฑ และพระครูปลัดสุวัฒนสังจจคุณ

Krisana Sangkhрут and Phrakhruoaladsuvaddhanasaccaguna

**คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 4** 376-386

Characteristics of School Administrators in the Digital Age Under the Office of Bangkok Secondary Educational Service Area 1 Group 4

จารุ โสภาคะยัง และสุกัญญา สุदारารัตน์

Jaru Sopakayoung and Sukanya Sudararat

ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์
การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง
The Managerial Skills of Administrators and Education Quality of
District Non-Formal and Informal Education Central Regional

¹โกวิท เมืองโคตร Kowit Mungkot

²วรกาญจน์ สุขสดเขียว Vorakarn Suksodkitw

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹²Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: kowit13251@gmail.com, Tel 080 681 3251

Received June 29, 2023; Revised April 5, 2024; Accepted: June 6, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง 2) การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง กลุ่มตัวอย่าง คือ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง จำนวน 132 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า 1.ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านการเมือง ทักษะด้านการวินิจฉัย ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค ตามลำดับ 2. การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน เรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีด้านการพัฒนาครู และบุคลากรของสถานศึกษา ด้านระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ ด้านการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา ตามลำดับ 3. ทักษะการบริหาร

ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลางมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร; ผู้บริหาร; การบริหารสถานศึกษา; การศึกษานอกระบบ; การศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

The objectives of this research were to determine 1) administrative skills of school administrators of the Center for Non-Formal and Informal Education in the Central Region, 2) the implementation of the standards of the Center for Non-Formal and Informal Education, Hospitable District, Central Region and 3) The relationship between administrative skills of educational institute administrators and the standard operation of non-formal and informal education centers in central regions. The sample group was non-formal and informal education centers in districts, regions. There were 132 central education centers. Research is an opinion questionnaire. The results of this research revealed that: 1) Administrative skills of educational institute administrators of the center of non-formal and informal education in the central region, overall and each aspect. at the highest level as follows: Interpersonal skills political skills diagnostic skills conceptual skills and technical skills, respectively. 2) Implementation of the standards of the Center for Non-formal Education and Informal Education in the Central Region, as a whole, was at the highest level. When considering each aspect, it was found that 8 aspects were at the highest level, and 1 aspect was at the high level, ranked according to the arithmetic mean value, from descending to the following: Teacher development aspect and personnel of educational institutions Regarding the educational quality assurance system of educational institutions The management of educational institutions that emphasize participation The use of digital technology to support management, supervision, follow-up and evaluation of educational institutions' performance. on the performance of duties of the school committee according to the specified roles Promoting and supporting the creation of a learning society Promotion Support network partners to participate in education management and research for educational management, respectively. 3) Administrative Skills of Educational Institution Administrators and Implementation of the Standards of the Center for Non-Formal and Informal Education in District The central region is related. statistically significant at the .01 level.

Keywords: The Managerial Skills; Administrators; Educational Management; Non-formal Education; Informal Education

บทนำ

น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ สืบสานศาสตร์พระราชา โดยการสร้างและพัฒนาศูนย์สาธิตและเรียนรู้ “โคก หนอง นา โมเดล” เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการบริหารทรัพยากรรูปแบบต่างๆ ทั้งดิน น้ำ ลม แดด รวมถึงพืชพันธุ์ต่างๆ และส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำ “หนึ่งชุมชน หนึ่งนวัตกรรม การพัฒนาชุมชน” เพื่อความกินดี อยู่ดี มีงานทำ มีการสร้างกลุ่มจิตอาสาพัฒนาชุมชน รวมทั้งปลูกฝังผู้เรียนให้มีหลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรมจริยธรรม มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง และเป็นผู้มีความพอเพียง ระเบียบวินัย สุจริต จิตอาสา ผ่านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนโดยการใช้กระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด ได้มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย ส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ในรูปแบบ Re-Skill & Up-Skill และการสร้างนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีความหลากหลาย ทันสมัย และตอบสนองความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ และสามารถออกไปรับรองความรู้ความสามารถเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพได้ส่งเสริมและยกระดับทักษะภาษาอังกฤษให้กับประชาชน (English for All) ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย อาทิ การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมรองรับสังคมสูงวัย หลักสูตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมสมรรถนะผู้สูงวัย และหลักสูตรการดูแลผู้สูงวัย โดยเน้นการมีส่วนร่วมร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย (สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

จากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้คนในสังคมต้องการเพิ่มความรู้ความสามารถให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จึงหันมาสนใจศึกษาต่อในหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนในสังคม สถาบันการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆ อาทิ หลักสูตรที่บูรณาการระหว่างสองศาสตร์ขึ้นไป เช่น ระดับอาชีวศึกษาหลักสูตรเดียวจะมีหลายสาขาวิชา เรียนช่วงต้นจะผนวกการตลาดและการบัญชีเข้าไปด้วย เป็นต้นหลักสูตรที่ให้ปริญญาบัตร 2 ใบ และมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยตลอดเวลา รวมถึงหลักสูตรนานาชาติมีแนวโน้มมากขึ้น เนื่องจากสภาพยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเชื่อมโยงด้านการค้าและการลงทุน ทำให้ตลาดแรงงานในอนาคตต้องการคนที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ส่งผลให้ความต้องการการศึกษาที่เป็นภาษาสากลมีมากขึ้น ที่สำคัญการเปิดเสรีทางการศึกษา ยังเป็นโอกาสให้สถาบันการศึกษาจากต่างประเทศเข้ามาจัดการศึกษาในประเทศไทย และเปิดหลักสูตรภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ซึ่งมีส่วนกระตุ้นให้หลักสูตรการศึกษานานาชาติมีแนวโน้มได้รับความนิยมมากขึ้น แต่เนื่องจากหลักสูตรนานาชาติมีค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้น การเรียนในหลักสูตรนี้จึงยังคงจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้เรียนที่มีฐานะดี (สำนักงาน กศน., 2560)

จากความสำคัญดังกล่าว สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือสำนักงาน กศน. ในฐานะหน่วยงานหลักที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน จึงได้ดำเนินการพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. ขึ้น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีการตั้งเป้าหมายว่า "มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด" ต้องเป็นมาตรฐานการศึกษาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถนำไปประเมินได้จริงตามศักยภาพของสถานศึกษา สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้จริง มุ่งให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในแต่ละประเภทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. ซึ่งประกอบด้วย การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง โดยเป็นการศึกษาตามแนวคิดของดูบริน (Dubrin) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในด้านเทคนิค ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านมโนภาพ ด้านการวินิจฉัย และด้านนโยบาย เพื่อให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้บริหารทุกระดับจำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล) ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านการวินิจฉัย และทักษะด้านการเมือง (Dubrin, 2012) เพื่อจะได้ทราบระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง ผู้วิจัยใช้แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2562 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาครู และบุคลากรของสถานศึกษา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด การส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบทักษะการบริหารของผู้บริหารของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง
2. เพื่อทราบการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสภาวะการณ์โดยไม่มีการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง จำนวน 194 แห่ง ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132

แห่ง จากนั้นผู้วิจัยสุ่มแบบแบ่งประเภท โดยจำแนกตามจังหวัด ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 1 คน และข้าราชการครู รวมทั้งหมด 264 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ตำแหน่งหน้าที่หลักในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 5) ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยนำจากแนวคิดของของคูบริน (Dubrin, 2012)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานตามมาตรฐานการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามแนวคิดของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2562)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา พื้นที่วิจัยคือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง มีจำนวน 194 แห่ง โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนของการศึกษาปัญหาที่จะทำการวิจัย โดยผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาสภาพปัญหา นิยามปัญหา และอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งศึกษาค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา ข้อมูลสถิติ กฎระเบียบ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อใช้ข้อมูลในการสนับสนุนงานวิจัย และนำผลที่ได้จากการศึกษามาจัดทำ โครงร่างงานวิจัย รับข้อเสนอแนะของกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข หลังจากนั้นนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบหา ความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยเทคนิค IOC (index of item objective congruence) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 135) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง จำนวน 15 แห่ง รวม 30 ฉบับ นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม กลับมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) ตามวิธีครอนบาค (Cronbach, 1974) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .995

ขั้นที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการนำเสนอรายงานการวิจัย จัดทำร่างผลวิเคราะห์ แปรผล และอภิปรายผล เขียนรายงานผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ เขตภาคกลาง โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิต

จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านการเมือง ทักษะด้านการวินิจฉัย ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

(n = 131)

ด้าน	ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง (X_{tot})	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ทักษะด้านเทคนิค (X_1)	4.61	0.54	มากที่สุด
2	ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_2)	4.69	0.47	มากที่สุด
3	ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3)	4.65	0.48	มากที่สุด
4	ทักษะด้านการวินิจฉัย (X_4)	4.66	0.43	มากที่สุด
5	ทักษะด้านการเมือง (X_5)	4.68	0.41	มากที่สุด
รวม (X_{tot})		4.66	0.40	มากที่สุด

2. การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีด้านการพัฒนาครู และบุคลากรของสถานศึกษา ด้านระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ ด้านการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ ด้านการวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา ตามลำดับ

(n = 131)

ด้าน	การดำเนินงาน ตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง (Y_{tot})	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	การบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม (Y_1)	4.68	0.47	มากที่สุด
2	ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2)	4.75	0.41	มากที่สุด
3	การพัฒนาครู และบุคลากรของสถานศึกษา (Y_3)	4.78	0.38	มากที่สุด
4	การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ (Y_4)	4.66	0.43	มากที่สุด
5	การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของ สถานศึกษา (Y_5)	4.66	0.48	มากที่สุด

6	การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตาม บทบาทที่กำหนด (Y ₆)	4.67	0.46	มากที่สุด
7	การส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา (Y ₇)	4.61	0.47	มากที่สุด
8	การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Y ₈)	4.64	0.52	มากที่สุด
9	การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา(Y ₉)	4.48	0.71	มาก
รวม (Y _{tot})		4.66	0.39	มากที่สุด

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลางมีความสัมพันธ์กัน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะผู้บริหารมีทักษะการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดีเนื่องจากบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้บริหาร
สถานศึกษาต้องผ่านการคัดเลือกมาเป็นอย่างดีในด้านคุณสมบัติทางการบริหาร และเมื่อผ่านการ
คัดเลือกแล้วยังต้องผ่านหลักสูตรการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาจึงทำให้ผู้บริหารมีความรู้และ
ประสบการณ์ มีความสามารถในการบริหารงานต่างๆ เพื่อจะนำพาศูนย์การศึกษาไปสู่เป้าหมายของ
การจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับอดุลย์พร ชุ่มช่วย และธีระพงศ์
บุศรากุล ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อ
พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว รองลงมา คือ
ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์และการเป็นตัวของตัวเอง และด้านการ
เป็นผู้สร้างหรือผลิตและ รับผิดชอบเชื่อถือได้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะด้านสังคมและ
ทักษะด้านวัฒนธรรม ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การ
บริหารงานของผู้บริหาร ต่างกัน เห็นว่าทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน แต่ครูที่มี
ประสบการณ์การสอนต่าง เห็นว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน (อดุลย์พร ชุ่มช่วย และธีระพงศ์ บุศรากุล, 2562)

2. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจ เนื่องจากจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลางมีการพัฒนา คุณภาพการศึกษาโดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการจัด การศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี มีการติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการประกันคุณภาพภายในมาเป็นส่วนหนึ่งของการ วางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและภาคี เครือข่าย

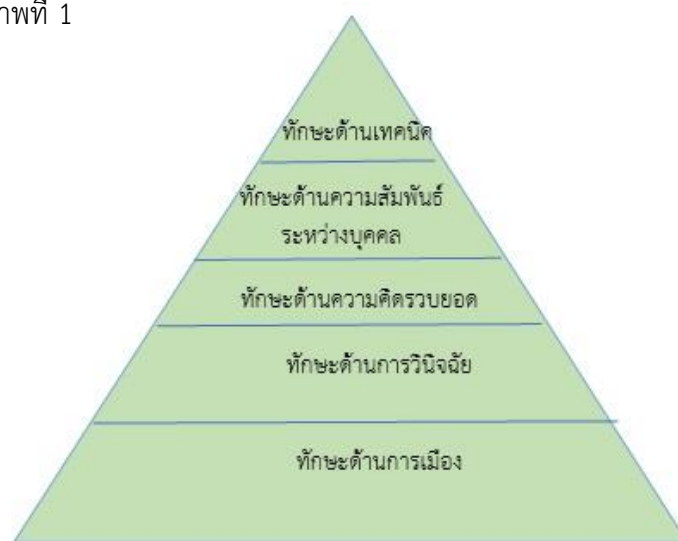
3. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามี ความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกใน ระดับสูง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลางมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง เป็นผู้ที่มีความสามารถและ ทักษะการบริหารสถานศึกษามีการวางแผนกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานมีการจัด การศึกษาตามภารกิจของสถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาโดยมอบหมาย ผู้รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน และมีการนำผลการกำกับ นิเทศ ติดตาม มาประเมินผลสถานศึกษามี การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษา พร้อมนำเสนอต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะ นำองค์ความรู้ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่มาใช้ในการ ถ่ายทอดความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทั้งนี้ผู้บริหารใช้การบริหารจัดการภายในองค์กรแบบการ มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา ตลอดจนการสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ประชาชน สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงมีสอดคล้องกับงานวิจัยของฐะปะนีย์ สระทองพรม ที่ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานจากมากไปน้อย อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ฐะปะนีย์ สระทองพรม, 2557) และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรุฒิ หวังสุข ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เท่ากันสองลำดับแรก คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา ทักษะด้านความรู้

ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ 2) มาตรฐานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ด้านการ จัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ด้านระบบ ประกันคุณภาพภายใน และด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ตามลำดับ 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 (วรวิฑูรี หวังสุข, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง มีดังนี้ 1) ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีและแผนกลยุทธ์สอดคล้องตามนโยบายการศึกษาแห่งชาติ 2) มีความสามารถในการ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสนับสนุนการบริหารงาน ความสามารถทำงานร่วมกับ ผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม 3) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจนโยบายการศึกษา ระดับชาติและสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องและเป็นรูปธรรม สามารถนำผล การวิเคราะห์ SWOT ขององค์กรมาใช้วางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้าน 4) ผู้บริหารมีการวิเคราะห์นโยบายและกำหนดแผนก่อนการทำงาน มีความสามารถในการวิเคราะห์ ปัญหาอย่างเป็นระบบสอดคล้องกันและใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม 5) ผู้บริหารจะใช้ทักษะด้านการเมืองในการได้มาซึ่งอำนาจที่จำเป็นต้องมี เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ขององค์กร ทักษะด้านการเมือง ยังรวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์และความประทับใจที่ เหมาะสม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง

การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง มีดังนี้ 1) การดำเนินงานของสถานศึกษาที่เน้นให้บุคลากรของสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้ 2) การดำเนินงานของสถานศึกษาที่เป็นไปตามกฎกระทรวง 3) การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรของสถานศึกษาได้รับการพัฒนา จนมีความรู้ ความสามารถ 4) การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการที่รวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ที่ครอบคลุมภารกิจ 4 ด้าน 5) การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีการวางแผนกำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามภารกิจของสถานศึกษา 6) การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 7) ดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคี เครือข่าย คือ บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่น 8) สถานศึกษามีการกำหนดและดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมหรือขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนการสร้างหรือพัฒนา แหล่งเรียนรู้ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ได้ 9) ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรของสถานศึกษามีการจัดทำงานวิจัยอย่างง่ายที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ด้านการ บริหารงานบุคคลหรือด้านการบริหารงานทั่วไป โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ดังภาพ ที่ 2

ภาพที่ 2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง

บทสรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง เป็นการวิจัยเพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนไม่ว่าจะเป็นครูและบุคลากรในสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการมุ่งส่งเสริมความร่วมมือของบุคลากรและให้ความช่วยเหลือบุคลากรในการทำงานร่วมกัน และส่งเสริมการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน หรือ ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมการบริหารเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารงานให้มีคุณภาพในการบริหารงานผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานทำให้เกิดความชำนาญในเรื่องของหลักสูตรการศึกษานอกระบบและการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความรู้ความเข้าใจในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมินผลดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาโครงการ กิจกรรม หรือแหล่งเรียนรู้ และสถานศึกษาควรมีการทำวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ควรมีการกำหนดนโยบายระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาความทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในด้านต่างๆ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สามารถทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่อื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่อื่นๆ

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคกลาง

เอกสารอ้างอิง

- ฐะปะนีย์ สระทองพรม. (2557). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 5(1): 25-35.
- วรวิมล หวังสุข. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2): 540-552.
- สำนักงาน กศน. (2560). แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงาน กศน. พ.ศ. 2560-2579. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 27 เมษายน 2566 จาก <http://www.lertchaimaster.com/forum/index.php?topic=2074.0>.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2562). *แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงาน กศน.สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน., ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 27 เมษายน 2566 จาก <https://samutsakhon.nfe.go.th/nfe2564>.
- อดุลย์พร ชุ่มชาย และธีระพงศ์ บุศรากุล. (2562). “ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง”. *วารสาร “ศึกษาศาสตร์มมร” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 7(2): 175-186.
- Cronbach, Lee J. (1974). *Essentials of Psychology testing*. 3rd ed. New York: Harper & Row Publishers.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal for Education and Psych local Measurement*, 30(3): 607-610.

การพัฒนาการเรียนรู้ความคงทนในการจดจำคำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development Learning of English Vocabulary Retention by Using English Vocabulary Game for Students in Prathomsuksa 6

¹ณภัทรกาญจน์ ปุยะติ Naphattarakkarn Puyati

²สุรัตนา อติพัฒน์ Surattana Adipat

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

¹Corresponding author, e-mail: 6414590016@rumail.ru.ac.th

Received July 20, 2023; Revised April 27, 2024; Accepted: June 6, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสร้างชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ร้อยละ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความคงทนในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6/3 วิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 40 คน โรงเรียนดวงกมล จังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยมีการเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 3) แบบทดสอบวัดความคงทนในการจดจำคำศัพท์ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบคะแนน (t-test) แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.12/86.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนผ่านไป 2 สัปดาห์สูงกว่าคะแนนผลการเรียนรู้หลังเรียน โดยมี $\bar{x} = 26.53$ S.D. = 1.062 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก โดยมี $\bar{x} = 4.28$
คำสำคัญ: ความคงทน; คำศัพท์ภาษาอังกฤษ; ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

Abstract

This research aimed to 1) to determine the effectiveness of a learning activity using English vocabulary games to promote retention learning vocabulary the efficiency criterion of 80/80. 2) study English vocabulary retention learning vocabulary of student by using English vocabulary games 3) study the satisfaction of students toward the learning by using English vocabulary games. The samples used in this research were 40 students in Prathomsuksa 6/3 studying in the second semester of the academic year 2022 at Duangkamol School, Pathum Thani Province, using the simple random sampling. The instrument used to gather the data were 1) lessons plan activity using English vocabulary games 2) learning activity using English vocabulary games and 3) Pretest and Post-test 4) the satisfaction assessment form of the students towards the learning activities using English vocabulary games. The data were analyzed by t-test (t-test for dependent samples), mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.) The results of this research were 1) The average formative score was 84.12/86.08 which meets the set criterion (80/80). 2) The students who received the learning by using English vocabulary games had a statistically significant .05 higher scores on the post-test than before the study. 3) The students achieved retention a higher score in the posttest after two weeks than in the posttest significantly at level ($\bar{x}$ = 26.53), (S.D.) = 1.062 4) The students learning by using English vocabulary games satisfaction at higher level ($\bar{x}$ = 4.28)

Keywords: Retention; English Vocabulary; Learning Activity Package

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้กำหนดให้ภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานซึ่งต้องเรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นคือภาษาอังกฤษ เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารทางการศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในการใช้ภาษาในทุกด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อมๆ กัน ไม่ได้เน้นเฉพาะด้านโครงสร้างไวยากรณ์เท่านั้น เพื่อให้สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กล่าวไว้ว่า นักเรียนสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ สามารถใช้สื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องคำศัพท์ เพราะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาหรือต่อยอดทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ฟัง พูด อ่านและเขียน หากผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์เป็นอย่างดีก็จะสามารถสร้างคำ วลี หรือประโยค เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี (ฐปทอง กว้างสวาสดี, 2559) ในช่วงประมาณ 2 ทศวรรษที่ผ่านมาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการเรียนการสอนคำศัพท์แพร่หลายมากขึ้นทำให้เกิดแนวโน้มว่าการสอนคำศัพท์มีความสำคัญเทียบเท่ากับการสอนไวยากรณ์ในปัจจุบัน เพราะคำศัพท์เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสร้างความหมายทางภาษาที่มีความสำคัญในการสื่อสารมาก จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ รู้คำศัพท์น้อย สะกดคำศัพท์ภาษาอังกฤษและเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษไม่ถูกต้องตามหลักพจนานุกรม และเมื่อครูให้นักเรียนสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ดังที่ วิลคิน (Wilkins) กล่าวไว้ว่า จะเห็นว่านักเรียนยังนำคำศัพท์มาใช้ในประโยคไม่ถูกต้องตามชนิดของคำ และยังไม่สามารถระลึกคำศัพท์มาใช้ในประโยคได้คล่อง ทำให้การสื่อสารบกพร่องและรูปประโยคผิดไวยากรณ์ (Wilkins, 1972)

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษครูผู้สอนจึงได้นำกิจกรรมที่กระตุ้นความสามารถในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียนมาประกอบการสอน มีผู้คิดค้นวิธีการสอนคำศัพท์ให้มีประสิทธิภาพด้วยวิธีการต่างๆ มากมาย วิธีการสอนคำศัพท์วิธีหนึ่งที่ได้รับค่านิยม คือ การใช้เกมในการสอนคำศัพท์ การใช้เกมทางภาษามาประกอบในการสอนเป็นการสร้างแรงจูงใจและการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น การใช้เกมรูปแบบบัตรคำ ลักษณะของเกมมีทั้งการแข่งขันเป็นทีมและการแข่งขันเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกเกมเพื่อใช้ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ได้แก่ เกมบิงโก เกมจับคู่คำศัพท์และรูปภาพ เกมทายภาพและเกมใบ้คำ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ด้วยเกมคือ การสร้างความสนใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้มีความสุขไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้ เกมจะช่วยเพิ่มทักษะในด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียนได้โดยที่ผู้สอนสามารถเป็นผู้สร้างเกมขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ได้ฝึกฝนเทคนิคหรือทักษะต่างๆ ที่ต้องการ โดยให้ผู้เรียนเล่นตามกติกาและนำเนื้อหา ข้อมูลของเกม วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้เพื่อสรุปการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการเล่น ฝึกการสังเกต มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน สรุปความรู้ที่ได้รับอย่างสนุกสนาน (ภวิกา เลหาไพฑูรย์ และกมล โพธิเย็น, 2561)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกมคำศัพท์จากรูปภาพ ความคงทนในการจดจำคำศัพท์จากรูปภาพ เพื่อเรียนรู้การจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ มีความสนุกสนานให้ความบันเทิง นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ร้อยละ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความคงทนในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดวงกมล อำเภอดงหลวง จังหวัด พทุมธานี จำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนดวงกมล อำเภอดงหลวง จังหวัด พทุมธานี จำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในรายวิชาภาษาอังกฤษ รหัสวิชา อ16101 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง Free time and entertainment และหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง Place and Travel ประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องที่ 1 Where are you going? เรื่องที่ 2 Finding the way เรื่องที่ 3 How can I get to the market ? เรื่องที่ 4 Anne's Farm หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องที่ 1 Where did you go on your holiday? เรื่องที่ 2 How do you go to Bangkok? เรื่องที่ 3 I come to school by bus เรื่องที่ 4 Safety signs

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ 1) ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ 3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในการใช้เกมคำศัพท์ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.75 ผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านเนื้อหาหลักสูตรภาษาอังกฤษและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ประเมินคุณภาพเป็นข้อคำถามด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และด้านรูปแบบของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยให้ตอบในช่องแสดงความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จากผลการพิจารณาพบว่า ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีผลการประเมินเฉลี่ย 4.78 หมายถึง ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก โดยเกณฑ์การยอมรับคุณภาพของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จะต้องมีความเหมาะสมตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ซึ่งหมายถึง ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษต้องมีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป จึงจะยอมรับพอที่จะนำไปใช้ในการทดลองได้ และผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะ คือ ควรใช้แบบอักษรให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ปรับขนาดอักษรให้เท่ากัน

ตรวจสอบการพิมพ์ฉีกคำ ภาพประกอบที่ใช้ควรมีความชัดเจนทั้งความหมายและรูปภาพ เพื่อให้ นักเรียนเขียนได้ถูกต้อง เป็นระเบียบ และนำข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไขมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยจึงชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 20 คน เพื่อหาคุณภาพของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยพิจารณา ค่า E1/E2 โดยใช้เกณฑ์ 80/80 ผลการใช้พบว่า มี ประสิทธิภาพ 84.12/86.08 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง ได้

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับมาตรฐานและตัวชี้วัด มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ถ้าได้ค่าเฉลี่ยเกิน .50 ถือว่าคำถามนั้นวัดตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัดจริง ผล การพิจารณาพบว่า ข้อสอบมีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 – 1.00 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนไปทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน เพื่อหา คุณภาพของแบบทดสอบ นำคะแนนผลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบเป็นรายข้อ เพื่อค่า ความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในการจดจำคำ คำศัพท์โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ซึ่งสามารถจำแนก ความสามารถของกลุ่มผู้เรียนได้และมีค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20 - 0.80 ขึ้นไป ซึ่งเป็น แบบทดสอบที่มีระดับความยากง่ายที่เหมาะสมว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 -0.80 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.64 - 0.80 และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในการจดจำคำ คำศัพท์โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Reliability) มีค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.85

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ ความเหมาะสม ของข้อคำถาม ความเหมาะสมของภาษา ความครอบคลุมด้านต่างๆ ที่กำหนดไว้และนำมาปรับปรุง แก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของ ข้อคำถามของแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นนำมา ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่แก้ไขแล้วไปหาคุณภาพ โดยทดลอง กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของภาษา และนำผล คะแนนมาหาค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าระหว่าง 0.20-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) มีค่าเท่ากับ 0.75

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้และความคงทนในการ จดจำคำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยได้ ดำเนินการ ดังนี้ 1) วัดผลก่อนเรียน (Pre-Test) ในกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

ในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 2) ดำเนินการทดลองตามแผนการที่กำหนดไว้ โดยใช้ระยะเวลา การสอนตามตารางสอนที่ทางโรงเรียน 3) หลังจากเรียนครบจำนวน 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการวัดผล หลังเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ 4) นำแบบทดสอบ วัดผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์มาสุ่มตำแหน่งข้อตัวเลือกใหม่แล้วจึงนำไปใช้ทดสอบวัด ความคงทนในการจดจำคำศัพท์ หลังจากทำการสอบวัดผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ หลังเรียน เสร็จสิ้นไปแล้วเป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในการจดจำ คำศัพท์ฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบหลังการทดลอง 5) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ ผ่านการตรวจสอบแล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติที่ตั้งไว้และรายงานผลของการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาด้านพัฒนาการเรียนรู้ความคงทนในการจดจำคำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกม คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์ร้อยละ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

(n = 40)

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ	E1	E2
	84.12	86.08

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการ จัดการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 84.12 และคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.08 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานข้อที่ 1 ที่กล่าวไว้ว่าชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษมี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ก่อนเรียนและหลังเรียนของ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

(n = 40)

การทดสอบ	M	SD	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	16.78	1.702	-28.267*	39	.000
หลังเรียน	25.83	1.217			

*p=มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลัง เรียนมีผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t=-

28.267, $df=39$, $Sig.= .000$) โดยนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ย ผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังเรียนเท่ากับ 25.83 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.217 และมีค่าเฉลี่ย ผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ก่อนเรียนเท่ากับ 16.78 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.702 ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษมีผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 3 การศึกษาความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ภายหลังจากสอนสิ้นสุดทันที และหลังการสอนสิ้นสุดแล้ว 2 สัปดาห์

(n = 40)

การทดสอบ	M	SD	t	df	Sig.
หลังการเรียนทันที	16.78	1.702	-28.267*	39	.000
หลังการเรียนแล้ว 2 สัปดาห์	25.83	1.217			

*p=มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษแตกต่างจากหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=-3.163$, $df=39$, $Sig.= .003$) โดยนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยของผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังเรียนผ่านไป 2 สัปดาห์ เท่ากับ 26.53 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.062 และมีค่าเฉลี่ยของผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังเรียนทันที เท่ากับ 25.83 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.217 ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษมีความคงทนในการจดจำคำศัพท์ หลังเรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์แตกต่างจากคะแนนหลังเรียน

ตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังตารางที่ 4.1 และตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียนชาย	25	62.50
นักเรียนหญิง	15	37.50
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 มีจำนวนทั้งหมด 40 คน เป็นนักเรียนชายทั้งหมด 25 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 เป็นนักเรียนหญิง ทั้งหมด 15 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชาย

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยเกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

รายการ	M	S.D.	แปลผล
1. ผู้เรียนเข้าใจคำอธิบายของครูเกี่ยวกับกติกาการเล่นเกม	4.27	0.55	มาก
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเล่น	4.37	0.62	มาก
3. เกมมีความสนุกเพลิดเพลิน	4.42	0.59	มาก
4. การเรียนรู้คำศัพท์ผ่านเกม ช่วยจำคำศัพท์ได้ดีขึ้น	4.42	0.59	มาก
5. เกมมีขั้นตอนการเล่นที่ง่าย ไม่ซับซ้อน	4.32	0.65	มาก
6. สื่อที่ใช้ประกอบเกมสอดคล้องกับเกม	4.35	0.57	มาก
7. เกมมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน	4.35	0.62	มาก
8. คำศัพท์มีภาพประกอบช่วยให้น่าสนใจ	4.32	0.57	มาก
9. รูปแบบของเกม มีความหลากหลายน่าสนใจในการเรียนรู้	4.22	0.53	มาก
10. การเรียนรู้คำศัพท์ผ่านเกมช่วยให้อยากเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.45	0.55	มาก
รวม	4.28	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเรียนรู้คำศัพท์ผ่านเกมช่วยให้อยากเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 การเรียนรู้คำศัพท์ผ่านเกม ช่วยจำคำศัพท์ได้ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 เกมมีความสนุกเพลิดเพลิน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 นักเรียนมีความพึงพอใจต่ำสุดคือ เกมมีขั้นตอนการเล่นที่ง่าย ไม่ซับซ้อน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ความคงทนในการจดจำคำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพที่ 84.12/86.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ความคงทนในการจดจำคำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนโดยรวมร้อยละ 84.12 และคะแนนหลังเรียน มีคะแนนโดยรวมร้อยละ 86.08 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตพบว่าผู้เรียนมีความสนุกสนาน ร่าเริงกับการเล่นกิจกรรมต่างๆ ภายในห้องเรียนและยังสามารถทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดกับกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้จัดขึ้น ซึ่งหนึ่งในนั้น คือ เกมสะกดคำ ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการหาพยัญชนะ A - Z เพื่อมาเรียงคำให้เป็นคำที่สมบูรณ์ และยังส่งผลให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก อาทิเช่น ผู้เรียนมีความกล้าที่จะออกมาหน้าชั้นเรียนเพื่อที่จะเขียนในสิ่งที่ตัวเองคิด ทำให้ผู้เรียนสามารถจำคำศัพท์ได้เร็วและแม่นยำมากขึ้น ชุดการสอนที่สร้างขึ้นเป็นแบบกลุ่มกิจกรรมจึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันและมีโอกาสฝึกการตัดสินใจและการทำงานร่วมกับกลุ่ม เป็นสื่อการสอนที่น่าสนใจและง่ายต่อการเรียนรู้จึงทำให้สามารถเรียนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสวิตซ์ มูลคำ และอรรถย มูลคำ ที่กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเล่นเกมที่มีกฎเกณฑ์ กติกา เงื่อนไข หรือข้อตกลงร่วมกันที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนทำให้เกิดความสนุกสนาน ร่าเริง มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (สวิตซ์ มูลคำ และอรรถย มูลคำ, 2560)

2) ผลการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ มีผลการเรียนรู้ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีผลการเรียนรู้ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากที่สังเกตผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรมผู้เรียนมีความสนุกสนานในการเล่น และได้เรียนรู้คำศัพท์ต่างๆ และมีความสนใจในการเรียนรู้คำศัพท์ และขณะที่ผู้เรียนเล่นเกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษมีความกระตือรือร้นเป็นอย่างมากในการอยากเล่นเกมและตอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษและผู้วิจัยก็ได้จัดเตรียมของรางวัลเล็กๆ น้อยๆ ให้กับผู้เรียนเพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น

3) ผลการเปรียบเทียบความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนและเรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงกลม พบว่า นักเรียนมีความคงทนทางการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 25.83 คะแนน และหลังเรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 26.53 คะแนน แตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยหลังเรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์ สูงกว่าค่าเฉลี่ยสอบหลังเรียน อาจเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมแผนการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ดีขึ้นมีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ให้

เกิดความเข้าใจและการจดจำความหมายของคำศัพท์ได้มากขึ้นเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถระลึกคำศัพท์ที่ได้เรียนมาและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ใหม่ๆให้กับผู้เรียนไปพร้อมๆกัน และการจัดการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินไม่น่าเบื่อ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์และจดจำคำศัพท์ที่ได้เรียนให้เกิดผลให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

4) นักเรียนที่ได้รับการจัดชุดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก หลังจากผู้วิจัยใช้เกมคำศัพท์ ในการเสริมความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน นักเรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์ได้ดีขึ้น ทั้งนี้การจัดกิจกรรมชุดการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ นอกจากการจัดกิจกรรมชุดการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษแล้ว การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนก็มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ความคงทนการจดจำคำศัพท์ให้แก่ นักเรียน โดยการนำบัตรภาพคำศัพท์ภาษาอังกฤษในแต่ละกิจกรรมการจัดการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษติดบริเวณหน้าห้องเรียนหรือมุมการเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้นักเรียนได้ทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้ว จะทำให้นักเรียนมีการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้นซึ่งเป็นวิธีช่วยให้การจดจำเพื่อให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คือ สถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็น ห้องเรียน อาคารเรียน บรรยากาศบริเวณโรงเรียนที่สะอาด และมีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดป้ายนิเทศโดยป้ายนิเทศสามารถเป็นเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละบทจะ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาจากการดูและสังเกต การจัดมุมวิชาการ การจัดโต๊ะ เก้าอี้ และการเสริมแรง (Reinforcement) ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วมีความคงทนถาวรต่อไปเรื่อยๆ เมื่อได้รับผลที่พึงพอใจ

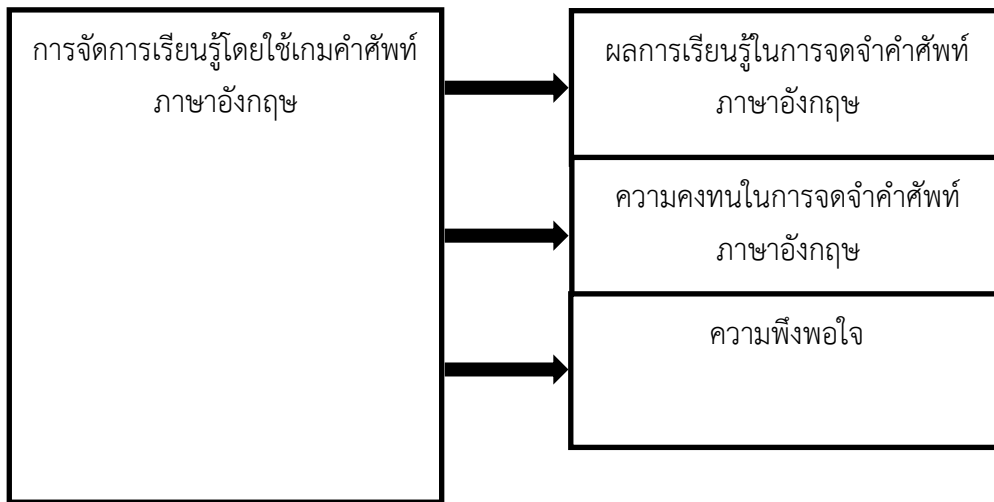
องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ความคงทนในการจดจำคำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำเสนอกรอบแนวคิดได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หมายถึง กิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการเล่นเกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษจะเล่นในชั้นฝึกปฏิบัติ เกมที่ใช้ในการประกอบการสอนคำศัพท์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงขึ้นมาเพื่อใช้ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ได้แก่ เกมบิงโก เกมจับคู่คำศัพท์กับรูปภาพ เกมสร้างคำศัพท์จากอักษรที่กำหนดให้ เกมคนหูหนวกและคนใบ้สะกดคำ เกมกระซิบ เกมปฏิบัติตามคำสั่ง เกมอะไรหายไป และเกมแข่งขันสะกดคำที่ครูกำหนดให้ เน้นการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์และเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาให้นักเรียนจดจำคำศัพท์ได้ง่ายมากขึ้น

2. การจัดชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษมาประกอบการสอนคำศัพท์เพื่อฝึกทักษะการอ่านออกเสียง การสะกด

คำ และการนำไปใช้ สามารถทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน ได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน นอกจากนี้การใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น เพราะเกมเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและช่วยลดความตึงเครียดในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกตึงเครียดและกดดันในการเรียนรู้คำศัพท์ ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจและจดจำคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น

บทสรุป

นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษการใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ รูปแบบของเกมมีความหลากหลายและน่าสนใจ มีภาพประกอบ ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านเกมช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น นักเรียนเกิดความผ่อนคลาย สนุกสนาน เพลิดเพลินและช่วยให้จดจำคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น และได้มีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ความคงทนในการจดจำคำศัพท์ให้นักเรียนในแต่ละกิจกรรม โดยการนำบัตรภาพคำศัพท์ภาษาอังกฤษติดอยู่บริเวณในห้องเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้ทบทวนในสิ่งที่เรียนผ่านมา ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้เห็นบัตรคำทุกครั้งที่เข้าห้องเรียน ทำให้เกิดการทบทวนการเรียนรู้คำศัพท์ ภาษาอังกฤษได้ตลอดเวลาได้มาจากการดูและการสังเกตบัตรคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ติดอยู่ในบริเวณ ห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ส่วน ดังนี้ เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษสามารถพัฒนาต่อไปให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยการนำไปวิเคราะห์ตามกระบวนการนำไปใช้ในการเรียนรู้ จากปัญหาที่พบ

สามารถนำประเด็นปัญหามาพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อแก้ไขปัญหาที่พบให้เข้ากับบริบทและช่วงชั้นของผู้เรียน

1.2) การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษควรเลือกเกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับช่วงชั้นของผู้เรียน เนื่องจาก การเลือกคำศัพท์ที่เหมาะสมกับช่วงชั้นของผู้เรียนจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้เรียนและความสามารถในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1) ควรมีการนำเกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษนำไปประกอบการสอนในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ มาใช้ร่วมด้วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

1.2) ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์วิชาภาษาอังกฤษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ฐปทอง กว้างสวาสดี. (2559). *200 กิจกรรมสอนภาษาอังกฤษ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภวิกา เลหาไพฑูรย์ และกมล โปธิเย็น. (2561). การสอนโดยใช้เกมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเลข 3 หลัก ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 14(2): 155-170.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2560). *19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพมหานคร: ดวงกลมสมัย.
- Wilkins, D. A. (1972). *Linguistics in Language Teaching*. London: Edward Arnold.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง Clauses of Purpose ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับการสอนด้วยวิธีปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The Comparison of English Learning Achievement on the Topic of “Clauses of Purpose” Through the Uses of the Task-Based Learning and the Conditional Teaching Method for Mattayomsuksa 4 Students

ณภัทร คชรัตน์ Naphat Khotcharat

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

Corresponding author, e-mail: 6412590014@rumail.ru.ac.th

Received July 31, 2023; Revised May 15, 2024; Accepted: June 12, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับการสอนด้วยวิธีปกติ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สอนโดยวิธีปกติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ แผนการจัดการเรียนรู้การสอนด้วยวิธีปกติ และ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Dependent *t*-test กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน และ Independent *t*-test กรณีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน ผลวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ย แตกต่างกับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่
สอนด้วยวิธีปกติหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ; การสอนด้วยวิธีปกติ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare the scores of English learning achievement between the use of Task-Based learning and the conditional teaching method. 2) to compare the scores of English learning achievement before and after teaching by using Task-Based learning and 3) compare the scores of English learning achievement before and after teaching by using the conditional teaching method. The samplings in this research were 80 students, consisting of 2 groups from Mattayomsuksa 4 students of English-Chinese programs, enrolled in the first semester of the 2023 academic year. The samplings were purposive sampling method for the present study. The research instruments were 1) the lesson plans based on Task-Based learning and the conditional teaching method and 2) English learning achievement test. The data was analyzed by using the paired sample *t*-test, independent *t*-test, Mean, and Standard Deviation. The findings were as follows: 1) the scores on English learning achievement between the use of Task-Based learning and the conditional teaching method displayed differences at a statistically significant level of .05 2) the scores on English learning achievement before and after teaching by using Task-Based learning after the completion had higher than prior at the statistically significant level of .05 and 3) the scores on English learning achievement before and after teaching by using the conditional teaching method after the completion had higher than prior at the statistically significant level of .05.

Keywords: Task-Based Learning; Conditional Teaching Method; English Learning Achievement

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการเรียนรู้ ในปัจจุบันมนุษย์ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลในการสร้างสมความรู้และประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี การศึกษา ฯลฯ เมื่อภาษาอังกฤษทวีความสำคัญมากขึ้น จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คือให้ผู้เรียนมีสามัคยยะสื่อสาร สามารถใช้ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการแสวงหาและสื่อความรู้ ข้อมูล บันทึกลง ฯลฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งค้นคว้าสื่อสารที่สำคัญ นอกจากนี้ยังต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งหมายถึงสามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง มีเทคนิควิธีในการเรียน และจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ (อรุณี วิริยะจิตรา และคณะ, 2555)

จากการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยเฉพาะ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 โดยนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 2.5 คิดเป็นร้อยละ 49.08 ซึ่งมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากครูขาดอุปกรณ์และวิธีสอนที่สามารถสร้างความสนใจของผู้เรียน และด้านนักเรียนมีเจตคติเชิงลบต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องยาก เมื่อสอบถามครูผู้สอนร่วมในรายวิชาเดียวกัน พบว่า เรื่องที่มีปัญหามากที่สุด คือ อนุประโยคบอกความมุ่งหมาย (Clauses of Purpose) อีกทั้งผู้วิจัยยังสำรวจความต้องการจำเป็น (Needs analysis) พบว่า ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนเกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษา เรื่อง อนุประโยคบอกความมุ่งหมาย อยู่ในลำดับแรกๆ จากปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษา ค้นคว้า เอกสารและงานวิจัย ต่างๆ เพื่อหาแนวทางและวิธีการสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

ผู้วิจัยจึงได้นำกระบวนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ (Task-Based Learning) มาใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้โดยการสร้างสรรค์ผลงาน ชิ้นงานทางภาษาที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นให้แก่ผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาโดยการได้ฝึกปฏิบัติจริงจากการทำงานปฏิบัติ ซึ่งงานปฏิบัตินั้นมีลักษณะที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับสถานการณ์ในชีวิตจริงและมุ่งเน้นความหมายในด้านการสื่อสาร เอื้อที่จะให้ผู้เรียนมีความชำนาญ เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นความจำเป็นของสังคมที่จะต้องพัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learner)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงสนใจที่จะนำวิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose และเพื่อเปรียบเทียบกลุ่มที่สอนโดยใช้วิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีปกติ อันจะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับการสอนด้วยวิธีปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนด้วยวิธีปกติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) ประกอบด้วย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 ห้องเรียน จำนวน 472 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 80 คน จากนั้นกำหนดประเภทวิธีสอนของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ก. กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/7 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา จำนวน 40 คน จะได้รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ (Task-Based Learning)

ข. กลุ่มควบคุม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา จำนวน 40 คน จะได้รับการสอนด้วยวิธีปกติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ จำนวน 2 แผน 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนด้วยวิธีปกติ จำนวน 2 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง Clauses of Purpose จำนวน 20 ข้อ 1 ฉบับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง Clauses of Purpose จำนวน 20 ข้อ ระยะเวลาในการทำแบบทดสอบ 20 นาที และนำแบบทดสอบของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มาตรวจให้คะแนน แล้วบันทึกผลคะแนนก่อนเรียนเพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/7 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน จำนวน 40 คน ใช้เวลาในการสอน 4 คาบ คาบละ 50 นาที จำนวน 2 แผน และใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนด้วยวิธีปกติกับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน จำนวน 40 คน ใช้เวลาในการสอน 4 คาบ คาบละ 50 นาที จำนวน 2 แผน

3.3 ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง Clauses of Purpose จำนวน 20 ข้อ ระยะเวลาในการทำแบบทดสอบ 20 นาที และนำแบบทดสอบของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มาตรวจให้คะแนน แล้วบันทึกผลคะแนนหลังเรียนเพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 นำผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติและนำมาสรุปผลวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับการสอนด้วยวิธีปกติ โดยใช้ Independent t - test

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ Dependent t - test

4.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนด้วยวิธีปกติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ Dependent t - test

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่างๆ ดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) 2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 3) ค่าความยาก-ง่ายของแบบทดสอบ (ค่า p) และ 4) ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (ค่า r)

5.3 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้ค่าที่ จากสูตร t - test ได้แก่ Dependent t - test และ Independent t - test

ผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับการสอนด้วยวิธีปกติ รายละเอียดดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับการสอนด้วยวิธีปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ				
	n	$\bar{x}$	SD	t	Sig.
สอนแบบ TBL	40	17.80	.49	4.864	.000*
สอนด้วยวิธีปกติ	40	11.04	.44		

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) แตกต่างจากการสอนด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติ ($\bar{x}$) กลุ่มทดลอง = 17.80, $\bar{x}$ กลุ่มควบคุม = 11.04, SD กลุ่มทดลอง = .49, SD กลุ่มควบคุม = .44

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน รายละเอียดดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ช่วงเวลา	ค่าสถิติ				
	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>SD</i>	<i>t</i>	Sig.
ก่อนเรียน	40	6.22	.35	19.056	.000*
หลังเรียน	40	17.80	.49		

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}$ หลังเรียน = 17.80, $\bar{x}$ ก่อนเรียน = 6.22, *SD* หลังเรียน = .49, *SD* ก่อนเรียน = .35)

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนด้วยวิธีปกติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน รายละเอียดดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนด้วยวิธีปกติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ช่วงเวลา	ค่าสถิติ				
	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	<i>t</i>	Sig.
ก่อนเรียน	40	5.46	.37	16.962	.000*
หลังเรียน	40	11.04	.44		

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่สอนด้วยวิธีปกติหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}$ หลังเรียน = 11.04, $\bar{x}$ ก่อนเรียน = 5.46, *SD* หลังเรียน = .44, *SD* ก่อนเรียน = .37)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) แตกต่างจากกลุ่มที่สอนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัล มุฮามิด และสุลต่าน ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบการ

สอนภาษาแบบเน้นงานปฏิบัติกับการสอนภาษาแบบดั้งเดิมในโรงเรียน Saudi Intermediate School โดยผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Al Muhaimed & Sultan, 2013) นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิ อาศัยราช ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ โดยการใช้กิจกรรมเสริมแบบเน้นงานปฏิบัติ โดยผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนด้วย (สุพรรณิ อาศัยราช, 2558) จากผลการวิจัยทำให้เห็นว่า วิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมาใช้นั้น อาจส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างจากการสอนแบบปกติและมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่า ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า การใช้วิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ นั้น ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเล็ก และมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือ (Leaver and Willis, 2004) ซึ่งสอดคล้องกับฮาร์เมอร์ ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ยังส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและนักเรียน อีกทั้งยังสามารถพัฒนาความมั่นใจในตนเองของนักเรียนมีการกระตุ้นให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น (Harmer, 2001)

นอกจากนี้วิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติสร้างความท้าทายให้นักเรียนรู้จักสังเกตและจดจำ จนเกิดความเข้าใจในการใช้ภาษาจากการใช้ภาษาในชั้นเรียน โดยขั้นตอนขณะเล่นปฏิบัติงาน (Task) ยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้น ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังช่วยถ่ายโอนความรู้จากความรู้เดิม และช่วยทำให้นักเรียนเกิดความแม่นยำในเนื้อหา จากการฝึกทบทวนอยู่ตลอดเวลาที่ปฏิบัติกิจกรรม จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิลลิสและวิลลิส ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำก่อนปฏิบัติงาน (Pre-Task) เป็นการแนะนำหัวข้อและอธิบายชิ้นงาน โดยใช้กิจกรรมเข้าช่วยเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและครูจะต้องแน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจในงานที่จะทำนั้นก่อนที่จะดำเนินขั้นตอนต่อไป ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติงาน (Task Cycle) ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน (Task) ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานในลักษณะการทำกิจกรรมเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม การเตรียมนำเสนอ (Planning) ผู้เรียนเตรียมการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อชั้นเรียน โดยมีครูคอยช่วยเหลือในด้านการใช้ภาษาของผู้เรียน รายงานต่อชั้นเรียน (Report) ผู้เรียนเสนอผลงานการปฏิบัติต่อชั้นเรียน ขั้นตอนที่ 3 ขั้นศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์และคำศัพท์ในแต่ละงานปฏิบัติ (Language Focus) ประกอบด้วย การวิเคราะห์รูปแบบภาษา (Analysis) ตรวจสอบ/อภิปรายลักษณะสำคัญของเนื้อหาทางภาษา การฝึกรูปแบบภาษา (Practice) ฝึกทำแบบฝึกหัดเสริมทางด้านไวยากรณ์หลังจากนักเรียนเข้าใจความถูกต้องของกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์แล้ว ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจะได้ผลมากที่สุด ถ้าครูผู้สอนให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง ทั้งครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ มีการจัดการสอนที่ใช้เทคนิคอย่างหลากหลาย มาบูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง โดยเน้นให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริง เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ภาษาในสังคมปัจจุบัน (Willis & Willis, 2007)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่สอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการวิจัยที่ค้นพบสอดคล้องกับงานวิจัยของราตและบาคซ์ ได้ศึกษาการเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนภาษาอังกฤษระดับกลาง (Intermediate) โดยใช้กิจกรรมการอ่านแบบเน้นงานปฏิบัติ โดยผลการวิจัยพบว่า การใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ทำให้นักเรียนตอบคำถามการอ่านเพื่อความเข้าใจง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น รวมถึงการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนดีขึ้นเมื่อใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ (Rad & Bakhsh, 2015) นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวงคณา แสงธิป ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันร่วมกับวิธีการสอนแบบเน้นงานปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันร่วมกับวิธีการสอนแบบเน้นงานปฏิบัติสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วรวงคณา แสงธิป, 2564) ทั้งนี้เป็นผลมาจากการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนกำหนดเป้าหมายของงานปฏิบัติร่วมกัน ทั้งนี้เพราะเป้าหมายจะช่วยให้สามารถกำหนดภาระงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป้าหมายเปรียบเสมือนตัวเชื่อมต่อของภาระงานไปสู่วัตถุประสงค์ปลายทางของการเรียนรู้ อีกทั้งแนวการจัดการเรียนรู้ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับทักษะที่ต้องการพัฒนาด้วย จัดเวลาให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะเพื่อให้ตรงตามเป้าหมาย (Nunan, 2004)

นอกจากนี้ความท้าทายของงานปฏิบัติ ยังส่งผลให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับภาษาพร้อมกับเพื่อนๆ ภายในชั้นเรียน ส่งผลให้นักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้รับการกระตุ้นจากเพื่อนๆ และความรู้สึกรักทำทนายของงานที่มอบให้ จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการเรียนภาษาเกิดความภาคภูมิใจในศักยภาพของตนเองที่ได้รู้จักคิดและสื่อสาร ดังนั้น การนำวิธีการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมาใช้ในการเรียนการสอนจึง เป็นการตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งเมื่อนักเรียนเกิดความต่อการเรียนแล้ว จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติสูงขึ้นตามไปด้วย

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่สอนด้วยวิธีปกติหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของอาเตเฟห์ ฮาดิ ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาแบบเน้นงานปฏิบัติ: กรณีศึกษาผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ในประเทศอิหร่าน โดยผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศประสบความสำเร็จในการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาแบบเน้นภาระงานไปปรับใช้ในห้องเรียน เพราะว่าผู้เรียนสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับแนวการสอนภาษาแบบใหม่ได้ (Atefeh Hadi, 2012) ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า การสอนแบบปกตินั้น เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้น การสอนตามขั้นตอน คือ (1) ชำนาญ คือกลวิธีที่ใช้เพื่อสร้างความสนใจ เร้า

ความสนใจและทบทวนความรู้เดิม เพื่อให้นักเรียนเตรียมพร้อมก่อนเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน (2) ขั้นสอน ซึ่งเป็นการนำเสนอเนื้อหาด้วยเทคนิค วิธีการต่างๆ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การตั้งคำถาม เป็นต้น และ (3) ขั้นสรุป เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกัน สรุปความรู้ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้ดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังพบว่า วิธีการสอนแบบปกติ มุ่งเน้นให้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนปฏิบัติตาม เพื่อมุ่งให้นักเรียนจดจำเนื้อหาในบทเรียนได้อย่างแม่นยำ และเกิดทักษะในการเรียนรู้ที่ดี โดยเฉพาะในเนื้อหา Clauses of Purpose ที่นักเรียนต้องสังเกต จดจำโครงสร้าง เพื่อให้สามารถจำแนก ความแตกต่างของอนุประโยคได้ การวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การสอนโดยวิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติและการสอนด้วยวิธีปกติล้วนส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Clauses of Purpose สูงขึ้น เนื่องจากวิธีสอนทั้งสองวิธี ล้วนมีขั้นตอน และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา แต่การสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติส่งผลให้นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า กลุ่มที่สอนด้วยวิธีปกติ เนื่องจากผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า การสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้และการสร้างองค์ความรู้ของนักเรียน ได้ดีกว่าการสอนด้วยวิธีปกติ เนื่องจากการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจและท้าทาย นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรม สามารถเข้าใจโครงสร้างของภาษาด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ทำให้การเรียนมีความหมายและคงทน

องค์ความรู้ใหม่

การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ (Task-Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทำงานนั้นเสร็จสมบูรณ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ปรากฏเป็นผลงานหรือชิ้นงาน การปฏิบัติงานนักเรียนใช้ภาษาตามความถนัดและความสามารถของตนเองรวมทั้งประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยไม่รู้ตัว (Subconscious Learning) เริ่มต้นด้วยการเรียนรู้จากฟังบทสนทนาเพื่อให้นักเรียนเกิดการสังเกตและจดจำ จากนั้นนำภาษานั้นไปทดลองใช้และเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้น เมื่อได้ผลที่พึงพอใจ จึงเรียนรู้และจดจำภาษา โดยอาศัยกลวิธีต่างๆ ช่วยจดจำเช่น การใช้พจนานุกรม การจดบันทึกคำใหม่ การจัดประเภทของคำ การเปรียบเทียบกับภาษาอื่น หลังจากนั้นผู้เรียนได้วิเคราะห์ภาษาที่ใช้ ในเวลาเดียวกันก็เรียนรู้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจนเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารได้ดีขึ้น ซึ่งลักษณะของงาน (Task) ควรเป็นงานที่ดึงดูดความสนใจ เป็นสถานการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง และท้าทายความสามารถของนักเรียน นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น รู้จักแก้ปัญหา และมีการประเมินผลร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนในระหว่างปฏิบัติงานและผลของการปฏิบัติงาน โดยการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนการปฏิบัติงาน (Pre-Task) ซึ่งเป็นขั้นตอนเตรียมตัวนักเรียนในการปฏิบัติงานกิจกรรมในขั้นตอนนี้ เช่น การเตรียมคำศัพท์ สำนวน หรือการนำเสนอคำศัพท์ใหม่ที่ต้องใช้ในการ

ปฏิบัติงาน การให้นักเรียนศึกษารูปแบบการปฏิบัติงาน และการให้นักเรียนได้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะคล้ายกับงานที่จะต้องปฏิบัติจริง

2. ขั้นตอนดำเนินงานตามวงจรการปฏิบัติงาน (Task Cycle) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่นักเรียนได้ทำงาน การงานปฏิบัติโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการทำงานปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จโดยมุ่งเน้นในการสื่อสารนักเรียนอาจทำงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มโดยมีรูปแบบกิจกรรมของงานปฏิบัติที่หลากหลาย เช่น การหาลักษณะที่เหมือนหรือต่างกัน (Spot Difference) การเติมข้อมูลที่ขาดหาย (Information Gap Task) หรือการเล่าเรื่อง (Retelling Story) เป็นต้น หลังจากที่นักเรียนได้ปฏิบัติงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว นักเรียนมีการเตรียมรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยมีครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ศัพท์ สำนวน และมีการช่อมก่อนรายงานจริงซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในรายงานมากยิ่งขึ้น สำหรับวิธีการรายงานนั้นนักเรียนสามารถรายงานโดยการพูด การเขียน การใช้แถบบันทึกเสียง หรือการใช้วิดีโอ หลังจากนั้นนักเรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน

3. ขั้นเน้นความรู้ทางภาษา (Language Focus) ในขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้มีการพัฒนาในด้านความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามรูปแบบและโครงสร้างทางไวยากรณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

3.1 ขั้นวิเคราะห์ภาษา (Language Analysis) นักเรียนจะได้ร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบภาษาที่ใช้ในงานปฏิบัติ และเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาเป้าหมายที่ใช้ในงานปฏิบัตินั้น โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและเสนอแนะรูปแบบของโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ถูกต้องกิจกรรมในขั้นตอนนี้ เช่น การนำข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาของนักเรียนมาร่วมกันวิเคราะห์และแก้ไขให้ถูกต้องการวิเคราะห์ภาษาจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

3.2 ขั้นฝึกหัดใช้ภาษา (Practice) หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้รูปแบบและโครงสร้างทางภาษาที่ถูกต้อง นักเรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วและใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องแล้ว กิจกรรมในขั้นนี้ เช่น การให้นักเรียนทำงานปฏิบัตินั้นอีกครั้งแต่มีเงื่อนไขและวิธีการที่แตกต่างงานปฏิบัติในครั้งแรก เช่น สลับบทบาทหรือคำศัพท์หรือประโยคที่ใช้ในงานปฏิบัติ

3.3 ขั้นอภิปรายผล (Retrospective) เมื่อผู้เรียนจนสิ้นสุดทุกขั้นตอนของงานปฏิบัติแล้ว มีการติดตามผลของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและบันทึกสิ่งที่ได้พัฒนา ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นในครั้งต่อไป ดังแผนภาพ 1

ภาพที่ 1 การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ (Task-Based Learning)

บทสรุป

การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Clauses of Purpose ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้สูงขึ้น เนื่องจากงานปฏิบัติมีเป้าหมายชัดเจนและยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านภาษาที่ใช้และวิธีการปฏิบัติงาน อีกทั้งการปฏิบัติงานที่มีเป้าหมายช่วยให้ผู้เรียนดึงศักยภาพและทักษะทางภาษาที่มีอยู่ออกมาใช้เพื่อการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ๆ ผู้เรียนมีโอกาสดูวิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ เป็นประสบการณ์ทางภาษาที่เกิดขึ้นก่อนจะออกไปมีประสบการณ์จริงในสังคม ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวจะช่วยให้การใช้ภาษาในสถานการณ์จริงง่ายขึ้น การปฏิบัติงานเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสดูฝึกใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้เรียนมีโอกาสดลองใช้ภาษา ประโยชน์ของการได้ใช้ภาษาช่วยให้เกิดการรับรู้ทางภาษามากขึ้นและหากสภาพการเรียนการสอนเป็นไปในแบบที่ไม่สร้างความเครียด เป็นสถานการณ์ที่มีครูหรือเพื่อนช่วยเหลือเป็นกำลังใจ ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ง่ายดาย และแม้ว่าจะใช้ภาษาผิดก็สามารถจะเรียนรู้และพยายามแก้ไขได้เองโดยไม่มีความรู้สึกหวาดกลัว หากเป็นดังนี้แล้วทักษะทางภาษาย่อมได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสามารถนำแนวคิดที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปใช้ในการวางแผนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ในการสอบวัดคุณภาพการศึกษาในระดับชาติ (O-NET) ซึ่งจะส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้วิจัยควรให้ความสำคัญกับงานปฏิบัติ (Task) ที่นำมาเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยควรคัดเลือกหรือออกแบบงานที่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนสามารถมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์

2. ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติตามแนวคิด/ทฤษฎีของนักวิชาการให้เข้าใจ แล้วพิจารณาเลือกแนวทางในการกำหนดงานที่จะปฏิบัติที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและทักษะเป้าหมาย และเนื้อหาที่จะสอน รวมทั้งให้ความพร้อมความสามารถและความสนใจของนักเรียน

3. ทุกครั้งหลังจากจบกิจกรรม (task) ผู้วิจัยควรให้นักเรียนร่วมกันสรุปหัวข้อด้วยทุกครั้ง และเสริมแรงทางบวก ด้วยเสมอ เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติเชิงบวกต่อภาษา ต่อการทำกิจกรรม ต่อรายวิชา และต่อตัวผู้สอน เพราะจะส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนในคาบเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

วรางคณา แสงธิป. (2564). “การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันร่วมกับวิธีการสอนแบบเน้นภาระงาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและแรงจูงใจในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*, 22: 32-47.

สุพรรณณี อาศัยราช. (2558). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมเสริมแบบเน้นภาระงาน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

อรุณี วิริยะจิตรา และคณะ. (2555). *เหลี่ยมหลังแลหน้า การสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์หน้าตาต่างสุโลกกว้าง จำกัด.

Al Muhaimed, Sultan A. (2013). *Task-Based Language Teaching VS. Traditional way of English Language Teaching in Saudi Intermediate Schools: A Comparative Study*. Dissertation. Kent State: University College of Education, Health, and Human Services.

- Atefeh Hadi. (2012). *“L2 Teachers' and Learners' Perceptions of Task-Based Language Pedagogy: Voices from Iran.”* LAP LAMBERT Academic Publishing: Germany.
- Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching (3rd ed.)*. Harlow: Longman.
- Leaver and Jane R. Willis, editors. (2004) *Task-based instruction in foreign language education: Practices and programs*. Washington, DC: Georgetown University Press.
- Nunan, David. (2004). *Task-Based Language Teaching: A Comprehensively Revised Edition of Designing Tasks for the Communicative Classroom*. United Kingdom: Cambridge University Press.
- Rad & Bakhsh. (2015). *Study Tasks in English*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Willis, Dave & Willis, Jane. (2007). *Doing Task – Based Teaching*. New York: Oxford University Press.

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี
Skills of School Administrators Affecting Information Systems in
Educational Institution under the Local Government
Organization Nonthaburi Province

¹อภิรักษ์ แสงแก้ว Apinun Sangkaew

²พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย Phramaha Kraiwan Jinadattiyo

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹²Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

¹Corresponding author, e-mail: apinun.sang.cnx@gmail.com

Received September 11, 2023; Revised June 6, 2024; Accepted: June 12, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างได้แก่สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 52 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลจำนวนสถานศึกษาละ 4 คน ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 208 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน วิเคราะห์สถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน 2) ระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านการศึกษาและการสอน ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาพรวม ได้ร้อยละ 85.5 ค่า

ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว เท่ากับ 0.728 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย เท่ากับ 0.267

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา; ระบบสารสนเทศ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the skills of school administrators under the local government organization, Nonthaburi Province 2) to study information systems in educational institutions Under the local government organization, Nonthaburi Province 3) to study the skills of school administrators that affect information systems in schools under the local government organization, Nonthaburi Province. The samples were: Educational institutes under the local government organizations of Nonthaburi Province total of 52 locations. The data providers were 4 persons totaling 208 informants. Questionnaire tool Statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, stepwise multiple regression analysis. Statistical analysis using a packaged program. The results showed that: 1. Skills of School Administrators Under the local government organization, Nonthaburi Province Overall, it was at a high level. When considering each aspect, it was found that 2 aspects were at the highest level and 3 aspects. 2. Information system in educational institutions under the local government organization, Nonthaburi Province Overall, it was at a high level. When considering each aspect, it was found that they were at a high level in all aspects. 3. The skills of school administrators that affect information systems in schools under the local government organizations in Nonthaburi Province, namely conceptual skills affect information systems in educational institutions under the local government organization, Nonthaburi Province statistically significant at the .01 level, Technical skills section and educational and instruction skills affect information systems in educational institutions under the local government organization, Nonthaburi Province statistically significant at the .05 level, the overall picture was 85.5 % , the adjusted prediction efficiency (Adjusted R Square) was 0.728 and the standard error was 0.267.

Keywords: School Administrators; Information Systems; the Local Government Organization

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแส

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทย ให้มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย และการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 และการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในห้องเรียนโดยใช้สื่อกระดาษดำเท่านั้น แต่โลกแห่งการเรียนรู้ได้ก้าวหน้าไปตามการพัฒนาของเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง การดำเนินการจัดการศึกษาในปัจจุบันและในอนาคตจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ (ณัฐกรณ์ หิรัญชาติ, 2556) ซึ่งระบบสารสนเทศเป็นทรัพยากรที่จำเป็นอย่างยิ่งผู้ใดได้รับข้อมูลระบบสารสนเทศที่ถูกต้องรวดเร็วจะเป็นผู้ได้เปรียบเพราะสามารถใช้สารสนเทศเหล่านั้นในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ อย่างถูกต้องรวดเร็ว ดังนั้น ข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญต่อการตัดสินใจดำเนินการบริหารงานด้านต่างๆ โดยเฉพาะทางการศึกษาที่ต้องกำหนดนโยบาย ต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องมีคุณภาพทันสมัยช่วยให้การวางแผนการบริหารงานการตัดสินใจดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามหน่วยงานใดไม่มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานก็ย่อมเสี่ยงต่อความผิดพลาดสูงและผลการดำเนินงานก็จะเป็นประสิทธิภาพ (รัตพิรพัฒน์ ทะมานนท์, 2561)

การที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว การบริหารงานโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ย่อมทำให้การบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารงานในปัจจุบันมีความยุ่งยากมากกว่าในอดีต เพราะขนาดขององค์กรใหญ่และซับซ้อนขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการกระจายข้อมูลข่าวสาร เป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง มีการทำงานอย่างเป็นระบบ ข้อมูลสารสนเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนควบคุมการทำงาน และประกอบการตัดสินใจอย่างถูกต้องแล้ว ยังนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางแนวความคิดและการสร้าง

ทางเลือกใหม่ๆ อีกด้วย (ชาติชาย หนองบัว และคณะ, 2558) ด้วยเหตุนี้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยความชำนาญและความสามารถ เพราะการปฏิบัติงานใดๆ หากคาดหวังจะให้ผลการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว ผู้บริหารจะต้องมีทักษะของผู้บริหารที่จำเป็นตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe, 1986) ได้แสดงทักษะของผู้บริหารที่จำเป็นไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านความรู้ความคิด 2) ทักษะด้านเทคนิค 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน 4) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 5) ทักษะด้านความคิดรวบยอด ดังนั้น ทักษะของผู้บริหารจึงเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นต่อกระบวนการบริหารการศึกษา หากผู้บริหารขาดทักษะในการบริหารงาน การที่จะปฏิบัติงานการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพให้บรรลุผลได้นั้นย่อมเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก หรืออาจจะทำให้เป้าหมายที่วางไว้ไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร (สมบุญณกุลเดช พงษ์, 2556)

ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงอันทำให้ภาครัฐต้องปรับกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าแห่งยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและตระหนักถึงความจำเป็นของการจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนพันธกิจและยุทธศาสตร์ขององค์กร ในการส่งเสริมและพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ตอบสนองกับนโยบายระดับชาติ พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ.2562 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการระบบการทำงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดประชาชนและเห็นความแตกต่างในบริบทของพื้นที่ จึงกลายเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนหลักด้านการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ให้มีศักยภาพ ความพร้อมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาสู่ยุคดิจิทัลเพื่อยกระดับการบริหารงาน ปรับรูปแบบการทำงานให้สู่การให้บริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจากผลการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการศึกษาของจังหวัด จากผลการประเมินการจัดการศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปีพุทธศักราช 2562 - 2565 ที่ผ่านมา รวมถึงยุทธศาสตร์ แผนและนโยบายด้านการศึกษา และ แนวโน้มสถานการณ์ด้านการศึกษาที่สำคัญ ในอนาคต จึงสามารถนำมาใช้สรุปวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งในส่วนของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ ของแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2566 - 2570 ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน พบว่าจุดอ่อนที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศ คือ ระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาของหน่วยงานยังขาดการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาขนาดเล็กบางส่วนขาดปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก พบว่าอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศ คือ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งทำให้สถานศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองต้องปรับตัวให้ทัน และเกิดความเหลื่อมล้ำในครอบครัวที่ไม่มีความพร้อมสำหรับปัจจัยต่างๆ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา รวมไปถึงผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย รวมถึงระบบฐานข้อมูลกลางของกระทรวงศึกษาธิการยังไม่สามารถเชื่อมโยงหน่วยงานภายในและภายนอกได้ทั้งหมด และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และปัญหาสังคมมีความอ่อนแอโดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม การใช้ความรุนแรง ทำให้เด็กและเยาวชนที่มีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้น ส่งผลต่อภาคการศึกษาไม่สามารถผลิตเด็กที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้เป็นไปตามเป้าหมาย

จากประเด็นความสำคัญ ปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน จากสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา จำนวน 57 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง 52 แห่ง จำแนกกลุ่มตัวอย่าง เป็น 10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลตำบลปลายบาง เทศบาลนครปากเกร็ด เทศบาลเมืองบางบัวทอง เทศบาลตำบลบางพลับ เทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง เทศบาลตำบลบางม่วง เทศบาลตำบลเสาธงหิน และเทศบาลตำบลไทรย้อย และใช้วิธีการคำนวณโดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 2) หัวหน้าฝ่าย/งาน จำนวน 1 คน และ 3) ครูผู้สอน จำนวน 2 คน โดยการจับฉลาก (Lottery) รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 208 คน

2. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านความรู้ความคิด 2) ทักษะด้านเทคนิค 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน 4) ทักษะด้านมนุษย์ และ 5) ทักษะด้านความคิดรวบยอด จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล

3) การประมวลผลข้อมูล 4) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ และ 5) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ จำนวน 40 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (frequency: f) และหาร้อยละ (percentage: %) ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์ทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย (arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) แล้วนำค่าที่คำนวณได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลผล ของ ลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ส่วนการวิเคราะห์ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ก่อนการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบสารสนเทศในสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) แล้วนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วแปลความหมาย (เฉลิมศรี อรรถจนกุล, 2558 อ้างถึงใน พระชัชฌิมพงศ์ สุทธิโม, 2562)

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนิน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาและระบบสารสนเทศในสถานศึกษา แล้วนำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นเครื่องมือภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ตอนที่ 2 นำผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว มาสร้างแบบสอบถามทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe, 1986) ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านความรู้ความคิด 2) ทักษะด้านเทคนิค 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน 4) ทักษะด้านมนุษย์ และ 5) ทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่วนระบบสารสนเทศในสถานศึกษาตามแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 1) การรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล 3) การประมวลผลข้อมูล 4) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ และ 5) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง ความครบถ้วน ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาที่จะทำการสำรวจ รวมทั้งการใช้ภาษาให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แนะนำ และนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ถ้อยคำ (Wording) ของข้อคำถามแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่

ตอนที่ 3 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ แต่ละท่านมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) นำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าข้อ

คำถามนั้นใช้ได้ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

ตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างกับผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างาน และครูผู้สอน จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 32 ฉบับ

ตอนที่ 5 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาร์ค (Cronbach, 1974 อ้างถึงใน ยุพา ทองเรือง, 2557) กำหนดค่าความเชื่อมั่นของสัมประสิทธิ์แอลฟาไว้ที่ 0.70 ขึ้นไป ได้หาค่าความเชื่อมั่นทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี เท่ากับ .99 และหาค่าความเชื่อมั่นระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี เท่ากับ .99

ตอนที่ 6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่ามัชฌิมเลขคณิตเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิคตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

n=208

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ทักษะด้านความรู้ความคิด (X_1)	4.52	0.51	มากที่สุด
2. ทักษะด้านเทคนิค (X_2)	4.41	0.52	มาก
3. ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (X_3)	4.47	0.51	มาก
4. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_4)	4.56	0.48	มากที่สุด
5. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_5)	4.45	0.49	มาก
รวม	4.48	0.47	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48) ทักษะด้านความรู้ความคิด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.51) ทักษะ

ด้านการศึกษาและการสอน ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.51) ทักษะด้านความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) และทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่ามัชฌิมเลขคณิตเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการรวบรวมข้อมูล ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการประมวลผลข้อมูล และด้านการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลของระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

n=208

ระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการรวบรวมข้อมูล (Y_1)	4.40	0.51	มาก
2. ด้านการตรวจสอบข้อมูล (Y_2)	4.42	0.53	มาก
3. ด้านการประมวลผลข้อมูล (Y_3)	4.38	0.54	มาก
4. ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_4)	4.40	0.54	มาก
5. ด้านการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ (Y_5)	4.36	0.57	มาก
รวม	4.39	0.51	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า พบว่า ระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการตรวจสอบข้อมูล ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.53) ด้านการรวบรวมข้อมูล ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.51) ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.54) ด้านการประมวลผลข้อมูล ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.54) และด้านการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทักษะด้านเทคนิคและทักษะด้านการศึกษาและการสอน ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังที่จะแสดงในตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 แสดงผลการถดถอยพหุคูณทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม ดังนี้

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	39.513	3	13.171	185.232	.000**
Residual	14.505	204	.071		
Total	54.018	207			

จากตารางที่ 3 พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) 0.855
 ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) 0.731
 ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) 0.728
 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) 0.267

ตารางที่ 4 แสดงตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกสมการ ดังนี้

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p
	คะแนนดิบ β	ค่ามาตรฐาน Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	.353	.173		2.045*	.042
ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_5)	.470	.079	.450	5.978**	.000
ทักษะด้านเทคนิค (X_2)	.212	.083	.218	2.564*	.011
ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (X_3)	.226	.094	.227	2.401*	.017

ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการ ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_5) ทักษะด้านเทคนิค (X_2) และทักษะด้านการศึกษาและการสอน (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) ในการทำนายระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี (Y_{tot}) เท่ากับ 0.855 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.731 หมายความว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_5) ทักษะด้านเทคนิค (X_2) และทักษะด้านการศึกษาและการสอน (X_3) สามารถทำนายระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี (Y_{tot}) ได้ร้อยละ 85.5 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.728 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับ 0.267

ในลักษณะนี้แสดงว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_5) ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทักษะด้านเทคนิค (X_2) และทักษะด้านการศึกษาและการสอน (X_3) ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี มีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและการพัฒนาการศึกษาที่ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ได้รับการพัฒนาและยกระดับได้เต็มศักยภาพและมีทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดนนทบุรี (พ.ศ. 2566 – 2570) ภายใต้แนวคิดหลัก “การศึกษาเพื่อการมีงานทำ” โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาระบบบริหารจัดการ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้ในการบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะบริหารจัดการปัจจัยทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (ธีรวัฒน์ ชัดมะโน, 2563) นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการฝึกฝนและพัฒนาทักษะต่างๆ เป็นประจำ ประกอบด้วย 5 ทักษะที่สำคัญ คือ 1) ทักษะด้านความรู้ความคิด 2) ทักษะด้านเทคนิค 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน 4) ทักษะด้านมนุษย และ 5) ทักษะด้านความคิดรวบยอด จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิดา ใจดี ที่ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500) ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ปณิดา ใจดี, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยา ทองยง ที่ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อม สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (สุริยา ทองยง, 2558) รวมทั้งสอดคล้องกับไกรศร เจียมทอง ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน (ไกรศร เจียมทอง, 2561)

2. ระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก จังหวัดนนทบุรี มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด แผนการพัฒนาจังหวัดนนทบุรี เพื่รองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพแวดล้อมของการพัฒนาจังหวัดนนทบุรีในปัจจุบันเปลี่ยนไป และปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ยังรวมถึงความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (digital divide) ด้วย ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพของคนในประเทศให้ก้าวทันเทคโนโลยีดิจิทัล ยกยกระดับคนไปสู่สังคมฐานความรู้ ให้มีความสามารถขยับไปสู่การผลิตที่ใช้เทคโนโลยีหรือรู้จักใช้เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารในการประกอบอาชีพมากขึ้น ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2559 กำหนดให้ทุกกระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการดิจิทัลระยะ 3 ปี ของหน่วยงานแทนการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเดิม กระทรวงศึกษาธิการในฐานะ หน่วยงานภาครัฐตามมติดังกล่าว เป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อน “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม”

ปัจจุบันสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม หรือแม้แต่การเมืองการปกครอง ซึ่งอาจเรียกคุณนี้ว่าเป็น

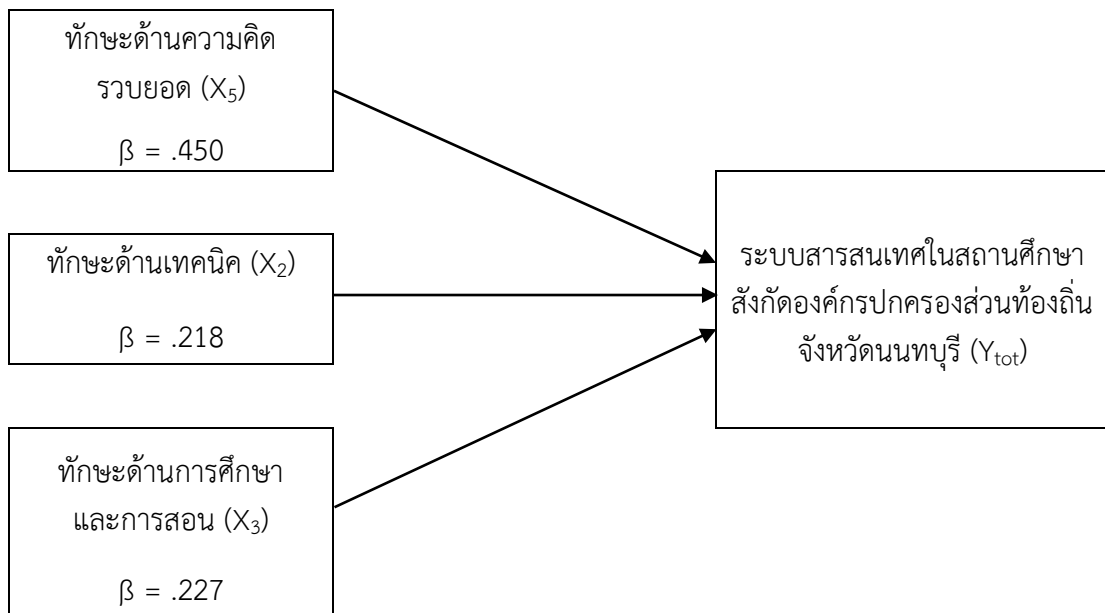
ยุคสังคมสารสนเทศ หรือ Information Age Society ที่ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น ในการบริหารการศึกษาจำเป็นที่จะต้องใช้สารสนเทศอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น ความก้าวหน้าของวิชาการที่เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว สารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น ระบบสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานขององค์กรเพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถดำเนินงานด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้การประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ เป็นไปได้ด้วยดี การติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีความสะดวกและรวดเร็ว ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารจะช่วยให้ผู้บริหารมีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจที่ดีขึ้น ดังนั้น ผู้ที่มีข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอจะช่วยให้การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วในทุกๆ สถานการณ์ (อมเรศ ชาตรุปะชิวิน, 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา คลิ่งเกล้า ได้ทำการศึกษาการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (กฤษณา คลิ่งเกล้า, 2561) สอดคล้องกับพิทยพันธ์ พวงเดช ได้ทำการศึกษาการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน (พิทยพันธ์ พวงเดช, 2561) ยังสอดคล้องกับอมเรศ ชาตรุปะชิวิน ได้ทำการศึกษาการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน (อมเรศ ชาตรุปะชิวิน, 2564)

3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านการศึกษาและการสอน ส่งผลกระทบต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหาร เป็นความสามารถในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด สามารถมองเห็นองค์กรในภาพรวม ในการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของปีทมา โสภิตชาติ ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัย พบว่า ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านมโนภาพ และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ปีทมา โสภิตชาติ, 2558) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระชัชฌนพงศ์ สุธมโม (คุณศรีเมฆ) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการวิจัย พบว่า การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทักษะที่ส่งผล คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (พระชัชฌนพงศ์ สุธมโม (คุณศรีเมฆ), 2562)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านการศึกษาและการสอน ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี มีค่า β มากที่สุด คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านเทคนิค ดังแผนภูมิภาพ

สามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ ในรูปของสมการพยากรณ์คะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .353* + .470** (X_5) + .212* (X_2) + .226* (X_3)$$

$$\hat{Z}_y = .450** (Z_{X5}) + .218* (Z_{X2}) + .227* (Z_{X3})$$

บทสรุป

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนทักษะด้านเทคนิคและทักษะด้านการศึกษาและการสอน ส่งผลต่อระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน ถือเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอย่างยิ่ง ที่ต้องใช้ทักษะดังกล่าวในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการนำระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพราะปัจจุบันการบริหารงานในทุกๆ ด้าน ต้องอาศัยเครื่องมือด้านเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการ ดังนั้น ทักษะด้านความคิดรวบยอดจึงเป็นส่วนสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถการมองภาพรวมของสถานศึกษาได้ครบถ้วนในทุกๆ ด้าน เข้าใจในความซับซ้อนภายในของสถานศึกษา สามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ รวมถึงการวิเคราะห์ปัญหา วางแผน และการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ส่วนทักษะด้านเทคนิคก็มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา เพราะความเชี่ยวชาญ เฉพาะทางของผู้บริหารสถานศึกษา ในการใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีในการปฏิบัติงาน ทำให้สามารถแนะนำหรือชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ สำหรับทักษะด้านการศึกษาและการสอนก็มีความสำคัญเช่นกัน ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางการศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเรียนการสอน รวมถึงการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้นๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดของตนเองต่อไป
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำข้อค้นพบของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ รวมถึงแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้กับสถานศึกษาในสังกัดต่อไป
3. สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปประเมินตนเอง ค้นหาสาเหตุข้อบกพร่องของตน เพื่อป้องกัน แก้ไข และพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพทุก ๆ ด้านต่อไป
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินทักษะการบริหารของตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานด้วยระบบสารสนเทศในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เหมาะสมสามารถพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา คลิ่งเกล้า. (2561). การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ไกรศร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. *วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชาติชาย ทนะขว้าง และคณะ. (2558). การจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปกร สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 8(1): 789-800.
- ณัฐกรณ์ หิรัญชาติ. (2556). บทบาทผู้บริหารกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรวัฒน์ ชัดมะโน. (2563). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด. *วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปณิดา ใจดี. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500). *การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปัทมา โสภิตชาติ. (2558). ทักษะผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระชัชฌนพงศ์ สุขมโม (คุณศรีเมฆ). (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พิทยพันธ์ พวงเดช. (2561). การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุพา ทองเรือง. (2557). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. *งานนิพนธ์*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตพิรพัฒน์ ทะมานนท์. (2561). ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา. *ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- สมบูรณ์ภุช แดงฟู. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารกับคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านอรุโณทัย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ, ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- สุรียา ทองยัง. (2558). *ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อม สังกัดกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- อมเรศ ชาตรุปะชีวิน. (2564). *การจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- Drake, T. L., & Roe, W. H. (1986). *The Principship*. New York: Macmillan.

ความสัมพันธ์ของปัจจัยจิตสังคมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร
Relationship of Psychosocial Factors and Buddhist Religious
Practices with Desirable Characteristics of Learning of
Matthayom Wat Benchamabophit School Bangkok Metropolitan

¹พระมหาปิยพล ปิยจิตโต (ขำทิพย์พาทิ) Phramaha Piyaphon Piyajitto (Khatipphatee)

²ประยูร สุยะใจ Prayoon Suyajai

³ประสิทธิ์ แก้วศรี Prasit Kaewsri

¹²³คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹²³Faculty of humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

¹Corresponding author, e-mail: Piyapon23102537@hotmail.com

Received September 9, 2023; Revised June 6, 2024; Accepted: June 12, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยจิตสังคม การปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานครกับปัจจัยส่วนบุคคล 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยจิตสังคมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 125 คน ทำการวิจัยระหว่างภาคเรียนที่ 1 ถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ประกอบด้วย ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ทดสอบค่า, F-test, t-test (One Way ANOVA), สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีปัจจัยทางจิตสังคม การปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ไม่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยจิตสังคมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้มีความสัมพันธ์ไปในทางบวก จากผลการศึกษาพบว่า ควรนำไปขยายผลเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่นๆ และควรมีการส่งเสริมให้มากขึ้นโดยอาจจะจัดกิจกรรม เช่น มัคคานายกน้อย หรือประกวดการสวดมนต์ การกล่าวคำอาราธนาต่างๆ

คำสำคัญ: ปัจจัยจิตสังคม; พุทธศาสนพิธี; คุณลักษณะอันพึงประสงค์

Abstract

The objectives of this research were 1) To compare psychosocial factors Behavioral practices in Buddhist ceremonies and desirable characteristics in the area of learning for middle school students. Wat Benchamabophit High School Bangkok and personal factors 2) To study the relationship between psychosocial factors and Buddhist ritual practices with the desired learning characteristics of middle school students. Wat Benchamabophit High School Bangkok. This research is quantitative research. The sample group was 125 people. The tool for collecting data is a statistical questionnaire used consisting of Percentage, Mean, Standard Deviation, Test, F-test, t-test (One Way ANOVA), Pearson's Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis. The research results found that: 1) Students with different personal factors There are psychosocial factors. The practice of Buddhist ceremonies and the desirable characteristics of wanting to learn were not different. 2) Psychosocial factors and the practice of Buddhist ceremonies and the desired characteristics of eagerness to learn are positively related. It is suggested that the results should be expanded to organize activities to promote other desirable characteristics. and should be encouraged more by organizing activities such as deacons or prayer contests Saying various prayers.

Keyword: Psychosocial Factors; Buddhist Practices; Desirable Characteristics

บทนำ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก วิถีชีวิตของผู้คนในอดีตมีพระพุทธศาสนา มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นรากฐานของทัศนคติและค่านิยมในการดำรงชีวิต ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่ความเจริญทางเทคโนโลยีทำให้คนนิยมความเจริญทางวัตถุมากขึ้น จนละเลยด้านคุณธรรมจริยธรรมอันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสังคมอย่างมาก ความเจริญทางวัตถุที่บงการด้านคุณธรรมจริยธรรมย่อมยากที่จะพัฒนาคนในสังคมนั้นให้อยู่อย่างสงบสุขได้ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนอันเป็นอนาคตในการพัฒนาชาติ พบว่ามีปัญหาสำคัญอยู่ 6 ด้านหลัก ได้แก่ อันดับ 1 ปัญหาเยาวชนเสพยาเสพติด อันดับ 2 ปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร อันดับ 3 เด็กถูกละเมิดและกลั่นแกล้ง กระทำความรุนแรงโดยสื่อ อันดับ 4 การอบรมเลี้ยงดูของ พ่อแม่ยุคใหม่ที่รักลูกแบบไม่ถูกทาง อันดับ 5 การเสพสื่อออนไลน์ผ่านสื่อออนไลน์ และอันดับ 6 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สยามรัฐออนไลน์, 2563) โดยสาเหตุของการเกิดปัญหาเยาวชนเสพยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน พบว่ามาจากหลายสาเหตุ จำแนกสาเหตุที่เกิดจากภายในจิตใจของตัวบุคคล เช่น ความคิด ความเชื่อ ความรู้ ทัศนคติ ค่านิยม ทักษะการใช้ชีวิต นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากสิ่งเร้าของสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในสังคมที่มีอิทธิพล เช่น ชุมชน สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน ครอบครัว เป็นต้น ทำให้เกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมและเรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การ

จงใจในการเริ่มต้นนำยาทางการแพทย์มาใช้ในทางที่ผิด เพราะอยากรู้ อยากลอง (สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์, 2563)

จากปัญหาดังกล่าว บ่งบอกว่าควรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดมีขึ้นในจิตใจของเด็กและเยาวชน ศาสนาอันเป็นบ่อเกิดแห่งคุณธรรมจริยธรรมจึงมีความสำคัญที่จะต้องทำให้เกิดความสนใจแก่เด็กและเยาวชนมากขึ้น ดังที่พระธรรมปิฎกกล่าวว่า “ในการที่ศาสนาและจริยธรรมจะทำบทบาทให้สำเร็จนั้น จุดสำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องให้ความสนใจมาก ก็คือ เรื่องเยาวชน เพราะเราก็มอบรับกันอยู่แล้วว่าเยาวชนนั้นเป็นอนาคตของชาติ เป็นอนาคตของสังคม เด็กในวันนี้ก็คือผู้ใหญ่ในวันหน้า คิดอย่างนี้เรามีกันทั่วไป พุดกันบ่อยๆ ในทางพุทธศาสนาเองก็มีพุทธภาษิตอยู่บทหนึ่งว่า บุตตา วตฺถุ มนุสฺसानํ ‘บุตตา’ ลูก หรือบุตรทั้งหลายนั้น แปรง่าย ๆ ก็คือเด็กๆ นั่นเอง พุทธภาษิตนี้จึงขอแปลง่ายๆ ว่า ‘เด็กทั้งหลายคือผู้รองรับไว้ซึ่งมนุษยชาติ’ อันนี้เราคงยอมรับกันว่า ถ้าไม่มีเด็กๆ แล้วมนุษยชาติก็อยู่ไม่ได้ แต่ถ้าเด็กนั้นจะเป็นที่รองรับมนุษยชาติไว้ได้เป็นอย่างดี ก็ต้องให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพ” (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2539) และสิ่งที่สร้างความสนใจหรือศรัทธาในศาสนาเป็นอันดับแรกคือศาสนพิธี

ศาสนพิธี หมายถึง ระเบียบ แบบแผน และแบบอย่างที่ยึดปฏิบัติ (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2561) เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเข้าไปสู่หลักที่แท้จริงของศาสนา ศาสนาทุกศาสนามีพิธีกรรมทางศาสนา เป็นเครื่องมือในการให้ศาสนิกของตนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมร่วมกันปรากฏทั้งหลายจึงได้ให้ความสำคัญของศาสนพิธีไว้ว่า “เป็นดังเปลือกของต้นไม้ ซึ่งทำหน้าที่ห่อหุ้มแก่นของต้นไม้ คือ เนื้อแท้อันเป็นสาระสำคัญของศาสนาไว้” (มติชนออนไลน์, 2563) ศาสนพิธีมีความสำคัญในการช่วยให้ผู้ที่สนใจศาสนาได้เกิดศรัทธาและอยากศึกษาหลักธรรมยิ่งขึ้น เป็นพิธีกรรมที่ปลูกศรัทธานำผู้คนที่ยึดปฏิบัติให้เข้าไปสู่แก่นของศาสนาอันเป็นบ่อเกิดของคุณธรรมและจริยธรรมอันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นคุณงามความดีนำไปสู่ความสุขสงบในสังคม นอกจากนี้ยังมีปัจจัยจิตสังคม หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะทางจิตใจความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลและลักษณะทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันหรือปฏิสัมพันธ์กัน อันจะมีผลต่อพฤติกรรม ซึ่งในที่นี้ได้แก่ การมีคุณค่าในตนเอง ความมั่นคงทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตน และความสัมพันธ์ในครอบครัว อันจะเป็นบ่อเกิดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณลักษณะภายในบุคคล ซึ่งเกี่ยวกับสังคม อารมณ์ ความรู้สึก ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตามสังคมต้องการ ประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการ กิจกรรมอื่นๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) ในที่นี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะด้านใฝ่เรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร มีการกระทำหรือปฏิบัติตนที่แสดงถึงการมีความกระตือรือร้น ต้องการแสวงหาความรู้อันเป็นประโยชน์ตลอดเวลา มีความตั้งใจ มุ่งมั่นพยายามในการทำหน้าที่และงาน ต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายจากครูด้วยความรับผิดชอบเพื่อให้ได้ผลสำเร็จจุลวงเป็น อย่างดี ซึ่งแบ่งพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1. พฤติกรรมในด้านการเรียน ได้แก่ การตั้งใจเรียนในชั้นเรียน การตั้งใจฟังครูสอน การพูดคุยซักถามครูเมื่อมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจบทเรียน

การมีสมาธิในการเรียน ไม่วอกแวก ไม่เหม่อลอย ตอบคำถามที่ครูสอนได้ การทำการบ้านส่งครู การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ 2. พฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น การอ่านหนังสือเพิ่มเติม นอกจากหนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต และสื่ออื่นๆ ภายนอกโรงเรียนอย่างเหมาะสม ชอบฟังข่าวสาร พูดคุยและซักถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากความรู้ในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง อายุ ระดับการศึกษา สถานะครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน สถานที่อยู่อาศัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เป็นสถานศึกษาที่สร้างบุคลากรของชาติอันได้แก่เด็กและเยาวชน ให้การศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งอยู่ในเขตวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม บริเวณเขตพระราชฐาน บริเวณรอบโรงเรียนเป็นสถานที่ตั้งหน่วยงานของราชการ เขตพระราชวัง วัด และองค์กรต่าง ๆ ไม่มีชุมชนบ้านพักอาศัย และอาคารพาณิชย์ นักเรียนมาจากท้องที่ต่างๆ และพื้นที่เขตปริมณฑลที่ติดตามากับผู้ปกครองที่มาทำงานในหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ใกล้บริเวณ การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมผ่านศาสนพิธีจึงเป็นสิ่งสมควรทำ

เพราะฉะนั้น ผู้วิจัยมองเห็นสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชน เห็นความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมผ่านศาสนพิธีแล้ว จึงทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของปัจจัยจิตสังคัมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยจิตสังคัม การปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานครกับปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยจิตสังคัมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร จำนวน 216 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ได้จำนวน 125 คน ทำการวิจัยระหว่างภาคเรียนที่ 1 ถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของประชากร หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One

Way ANOVA) F-test, t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการรับรู้และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามจุดประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เปรียบเทียบปัจจัยทางจิตสังคม การปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตรกรุงเทพมหานครกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีปัจจัยทางจิตสังคม การปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ไม่แตกต่างกัน
2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยจิตสังคมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยจิตสังคมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้มีความสัมพันธ์ไปในทางบวก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลเปรียบเทียบปัจจัยจิตสังคมกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานะครอบครัวมีรายได้/เดือน สถานที่อยู่อาศัย โดยรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาจิรตถก อริโย ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีอายุและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ของคุณธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ (พระมหาจิรตถก มะสุใส, 2554) อาจเนื่องมาจากว่า ทั้งอายุ ทั้งระดับการศึกษาไม่ได้มีอิทธิพลมาต่อการเรียนรู้ของคุณธรรมของนักเรียน อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยส่วนบุคคลไม่ได้มีอิทธิพลต่อปัจจัยทางจิตสังคม แต่ปัจจัยทางจิตสังคมจะมีมากหรือน้อยนั้น เนื่องจากความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับมา

ผลเปรียบเทียบการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานะครอบครัวมีรายได้/เดือน สถานที่อยู่อาศัย โดยรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพรพงษ์ สารวงศ์ ได้ศึกษา “การศึกษาและพัฒนาแนวทางการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีของนักเรียนวัยรุ่น” ผลการวิจัยพบว่านักเรียนวัยรุ่นมีแนวทางการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (พระมหาพรพงษ์ สารวงศ์, 2554) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนาเป็นกิจกรรมหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการศึกษาและปฏิบัติตามหลักศาสนานั้นค่อนข้างน้อย นักเรียนมีเวลาในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา 1 ครั้งต่อสัปดาห์ซึ่งน้อยเกินไปทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญกับวิชาพระพุทธศาสนาและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธี อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยส่วนบุคคลไม่ได้มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตนด้าน

พุทธศาสนพิธี แต่การปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีจะมีมากหรือน้อยนั้น เนื่องมาจากการได้รับการปลูกฝังจากครอบครัวที่ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างตั้งแต่เด็กเรื่อยมาซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีของถิ่นนั้นๆ

ผลเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้กับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานะครอบครัวมีรายได้/เดือน สถานที่อยู่อาศัย โดยรวม ไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตตินันท์ ดีหลาย ได้ศึกษา “การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนไสวัญวิทย จังหวัดตราด” ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนไสวัญวิทย จังหวัดตราด ที่มีอายุต่างกัน มีระดับชั้นเรียนต่างกันโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (จิตตินันท์ ดีหลาย, 2561) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเมตร์ เทพโสภา ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง “การจำแนกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาตามแนวพุทธ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีเพศ อายุ และระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาตามแนวพุทธ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมไม่ต่างกัน (สุเมตร์ เทพโสภา, 2562) อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยส่วนบุคคลไม่ได้มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ แต่คุณลักษณะอันพึงประสงค์จะมีมากหรือน้อยนั้น เนื่องมาจากการได้รับการส่งเสริมจากครอบครัวและโรงเรียนที่จัดกิจกรรมมีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดด้านใฝ่เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร วงษ์ชยา ได้ศึกษาเรื่อง “การวิจัยและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรมิกิจกรรมที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การสืบค้นและใช้สื่อไอซีที หลังเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (จิราพร วงษ์ชยา, 2559)

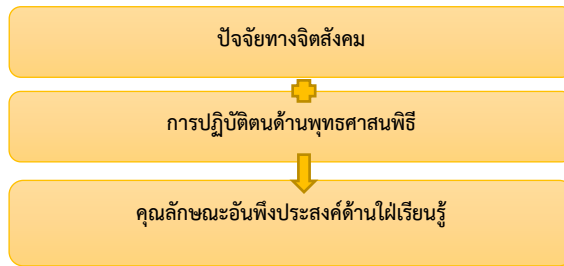
2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ปัจจัยทางจิตสังคมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้มีความสัมพันธ์ไปในทางบวก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวิมล ชูชีพวัฒนา ได้ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง การส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้จากครู ลักษณะมุ่งอนาคต และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ร่วมกันทำนายพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี จังหวัดราชบุรีได้ (ศิริวิมล ชูชีพวัฒนา, 2556) แสดงให้เห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยทางจิตสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ซึ่งเป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เนื่องจากนักเรียนมองตนเองในแง่บวกเกี่ยวกับเรื่องการเรียนของตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความพยายามในการเรียนจึงต้องแสวงหาความรู้ทั้งการตั้งใจเรียนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์เทพ อุ๋นใจ และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2” ผลการวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ

ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (พงษ์เทพ อุ๋นใจ และคณะ, 2555) แสดงว่านักเรียนคนใดที่เห็นคุณค่าของตนเองสูง มีแนวโน้มว่าจะมีคุณลักษณะความใฝ่รู้ใฝ่เรียนสูงด้วย เพราะการเห็นคุณค่าในตนเองคือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่เกิดขึ้นมาจากการตัดสินใจของตนเองในเรื่องของการพึ่งตนเอง ยอมรับตนเองว่ามีคุณค่าเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่น และสังคมทั่วไป ทั้งในด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านร่างกาย ในการกระทำสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงได้ดี สามารถแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองเป็นคนมีเกียรติ และมีศักดิ์ศรี

การปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้อย่างมีความสัมพันธ์ไปในทางบวก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพิชฌานันท์ ชยาภิจารย์ ได้ศึกษา “การสอนศาสนพิธีโดยใช้หลักบุญกิริยาวัตถุ 3 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักบุญกิริยาวัตถุ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร การฝึกในด้านพฤติกรรม การจัดระเบียบระบบความรับผิดชอบ ความเสียสละ การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น การมีระเบียบวินัยเคารพกฎกติกาสังคม การเคารพสิทธิของผู้อื่น การตรงต่อเวลา การดำรงตนในสังคมอย่างเหมาะสม การฝึกในด้านจิตใจ ความตั้งมั่นตั้งใจ เอาใจใส่ในการเรียน อย่างมีสมาธิ หมั่นปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ในองค์กร การฝึกหรือพัฒนาในด้านปัญญา การรู้ความจริง เริ่มตั้งแต่ความเชื่อความเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ความหยั่งรู้เหตุผล การรู้จักวินิจฉัยไตร่ตรอง ตรวจสอบคิดการต่าง ๆ สร้างสรรค์ การจัดการความรู้ การคิดวิเคราะห์ เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการสอนศาสนพิธี โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (พระมหาพิชฌานันท์ ชยาภิจารย์, 2565) แสดงให้เห็นว่าการสอนศาสนพิธี โดยใช้หลักบุญกิริยาวัตถุ 3 ซึ่งเป็นการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีทั้งการให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนาทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นเกิดการใฝ่เรียนรู้อีกเพิ่มขึ้น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักบุญกิริยาวัตถุ 3 เป็นกระบวนการที่เรียนรู้เป็นไปในลักษณะของการบูรณาการที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์การเรียนรู้ โดยกำหนดกฎเกณฑ์กฎระเบียบในห้องเรียนทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเกิดความน่าสนใจและใฝ่เรียนรู้อย่างเป็นตัวกำหนดให้นักเรียนเกิดความตั้งใจในการเรียนรู้ ตั้งมั่นในการร่วมกระบวนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมนั้น ๆ เมื่อนักเรียนมีสมาธิมีความมุ่งมั่นในการเรียน ผลที่ตามมาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือตัวปัญญานั้นเอง

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ สรุปได้เป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางจิตสังคัม และการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

จากแผนภาพ เมื่อนักเรียนมีปัจจัยทางจิตสังคัมที่ดีไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตน ความสัมพันธ์ในครอบครัว การมีคุณค่าในตนเอง รวมทั้งมีการปฏิบัติด้านพุทธศาสนพิธีในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านกุศลพิธี บุญพิธี ทานพิธี และปกิณกะพิธีที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเอง หน้าที่ของตนเอง รู้จักเสียสละ มีจิตใจที่ตั้งมั่น มีสมาธิ ย่อมทำให้มีความใฝ่เรียนรู้เพิ่มขึ้นเพราะมีการฝึกฝนด้านพฤติกรรมที่ดีจากปัจจัยทางจิตสังคัมและการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีอันเป็นรากฐานของคุณธรรมจริยธรรม เมื่อนักเรียนมีปัจจัยทั้งภายนอกพร้อมกับภายในที่ดีแล้ว ย่อมทำให้มีความสุข อยากรู้และใฝ่รู้ในสิ่งที่ทำมากขึ้น เหมือนคนที่รับประทานอาหารอิมดีแล้วย่อมมีกำลัง มีอารมณ์ที่ดี ย่อมทำสิ่งที่ทำอยู่อย่างมีความสุข

บทสรุป

การศึกษาการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีกับความสัมพันธ์กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้พบว่าเป็นไปในทางบวก อันเนื่องมาจากพุทธศาสนพิธีเป็นการฝึกฝนในด้านพฤติกรรมให้รู้จักความรับผิดชอบ เสียสละ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีจิตใจที่ตั้งมั่น เอาใจใส่ในการเรียน นอกจากนี้จากการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคัมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ก็ยังเป็นไปในทางบวก กล่าวคือ ความมั่นคงทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตน ความสัมพันธ์ในครอบครัว รวมถึงการมีคุณค่าในตนเอง เมื่อเป็นไปในทางที่ดีย่อมส่งเสริมทำให้นักเรียนรู้จักตนเอง วางแผนการเรียนรู้ได้ถูกต้อง ทำให้เป็นคนรู้จักใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเอง เมื่อนักเรียนมีปัจจัยทางจิตสังคัมรวมถึงการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีเป็นไปในทางที่ดี ย่อมทำให้มีความใฝ่เรียนรู้ รู้หน้าที่ รู้จักตนเอง ย่อมทำให้คุณธรรมจริยธรรมเจริญไปพร้อมกับความเจริญทางวัตถุ ทำให้สังคมอยู่อย่างสงบสุขได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตนตามหลักศาสนพิธีมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเรียนรู้ จึงควรนำไปขยายผลเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่นๆ

2. จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าการปฏิบัติตนตามหลักศาสนพิธีมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงควรมีการส่งเสริมให้มากขึ้นโดยอาจจะจัดกิจกรรม เช่น มัคคนายกน้อย หรือประกวดการสวดมนต์ การกล่าวคำอาราธนาต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นเชิงปริมาณ จึงควรมีการศึกษาเชิงทดลองโดยการนำผลการศึกษาไปออกแบบโปรแกรมศาสนาพิธีสำหรับเยาวชนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อค้นหาตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่นๆ

3. การศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนโรงเรียนวัดซึ่งอาจจะมีกิจกรรมกับวัดอย่างต่อเนื่องจึงควรมีการศึกษาในโรงเรียนที่ไม่มีความสัมพันธ์กับวัดเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนตามหลักศาสนพิธีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือมีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2561). *ศาสนาพิธีและมารยาทไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิตตินันท์ ดีหลาย. (2561). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนไสวนันท์วิทย จังหวัดตราด. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก.
- จิราพร วงชัยยา. (2559). การวิจัยและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พงษ์เทพ อุ่นใจ และคณะ. (2555). ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 18(2): 105-117.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2539). *ศาสนาและเยาวชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- พระมหาจิรฉัตรกร อริโย (มะสุใส). (2554). ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระมหาพิชยานันท์ ขยาภิจारी (ผลพุกษา). (2565). การสอนศาสนพิธีโดยใช้หลักบุญกิริยาวัตถุ 3 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร. *วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมการท่องเที่ยว*, 8(6): 183-198.
- พระมหาวรพงษ์ สารวงษ์. (2554). การศึกษาและการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติตนด้านพุทธศาสนพิธีของนักเรียนวัยรุ่น. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- มติชนออนไลน์. (2563). *กรมศาสนาต่อยอดดงศ์ความรู้ด้านศาสนพิธี*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 3 เมษายน 2564 จาก https://www.matichon.co.th/education/religious-cultural/news_234778.
- ศิริวิมล ชูชีพพัฒนา. (2556). *พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สยามรัฐออนไลน์. (2563). *สำรวจพฤติกรรมวัยรุ่นไทยหนักสุดติดยา*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 28 มีนาคม 2564 จาก <https://siamrath.co.th/n/62336>.
- สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2563). *สถานการณ์การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ปีงบประมาณ 2563*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 3 เมษายน 2564 จาก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG210217110823198>.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุเมตร เทพโสภาน. (2562). *การจำแนกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาตามแนวพุทธมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด*. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 24(2): 55-71.

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2
Competency of School Administrators Affecting on Personnel
Administration under Nakhon Pathom Primary Educational
Service Area Office 2

¹คุณากรณ์ พงษายอยคำ Kunakorn Pongsayoykam

²พระครูปลัดสุวัฒนสังจคุณ Phrakhrupaladsuvaddhanasaccaguna

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹²Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

¹Corresponding author, e-mail: Kunakorn.bunlu09@gmail.com

Received August 24, 2023; Revised June 9, 2024; Accepted: June 12, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 2) ศึกษาการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 3) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 92 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานบริหารบุคคล 1 คน และครูผู้สอน 2 คน รวมทั้งสิ้น 368 คน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามจำนวนที่ตั้งของอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2552 และการบริหารงานบุคคลตามแนวทางของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. การบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ และด้านการพัฒนาตนเอง ส่งผลต่อการ

บริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: สมรรถนะ; ผู้บริหาร; การบริหารงานบุคคล

Abstract

This research aimed to study 1) study the Competency of School Administrators under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2 2) study the Personnel Administration under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2. 3) study the Competency of School Administrators Affecting on Personnel Administration under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2 The sample group consisted of 92 educational institutions under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office, Area 2. There were 4 informants per educational institution, consisting of 1 educational institution administrator, 1 personnel management group leader, and 2 teachers, total. 368 people by random sampling using stratified sampling according to the number of locations in the district. The research instrument was a questionnaire regarding the competencies of educational institution administrators according to the concepts of the Office of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Commission, 2009, and personnel administration according to the guidelines of the Teachers Council Secretariat. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation. Hypothesis testing Statistical analysis using stepwise multiple regression was used. The results of research were found that: 1) The Competency of School Administrators under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2 as a whole is at a high level. 2) the Personnel Administration under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2 as a whole is at a high level. 3) Competency of School Administrators Personnel potential development Focus on achievement Vision Teamwork Analytical and synthetic thinking and self-development Affects personnel management Under the jurisdiction of the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office, Area 2, with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Competency; Administrators; Personnel Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา

ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และหมวด 5 ว่าด้วยเรื่องการบริหาร และการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือว่ามีบทบาทสำคัญ ในการที่จะบริหารงานต่างๆ ในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยการอาศัยความร่วมมือจากบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย เช่น ครูสอนในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ฯลฯ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) เนื่องจากการบริหารงานในสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารและผู้ร่วมงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันและอนาคต และมาตรา 54 กำหนดให้มืองค์กรการบริหารงานบุคคล ของข้าราชการครูโดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาของรัฐและระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูโดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2555)

การพัฒนาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยบุคคลหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะสถานศึกษา จำเป็นต้องมีผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนสถานศึกษาไปได้ คือ ผู้บริหารเพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ถึงแม้ว่าผู้บริหารโรงเรียนจะไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้เรียนในชั้นเรียนก็ตาม แต่ถ้าผู้บริหารปฏิบัติตนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และค่านิยมของโรงเรียนที่มุ่งเน้นเป้าหมายความสำเร็จทางวิชาการของผู้เรียนมีความมุ่งมั่น และสื่อสารวิสัยทัศน์ให้คณะครูเข้าใจตรงกันว่าโรงเรียนมีเป้าหมายอย่างไร ส่งเสริมให้ครูคิดนอกกรอบ และแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาจัดการเรียนการสอนของตน โดยใช้เทคนิควิธีสอนที่ แปลกใหม่และกระตุ้นให้คณะครูมีความผูกพันกับเป้าหมายร่วม และร่วมกันแสวงหา วิธีการทำงานเพื่อไปสู่เป้าหมายร่วมกัน โดยแสดงความคาดหวังต่อผลการทำงานของครู ในระดับสูง ตลอดจนการรู้จักและเข้าใจถึงความต้องการและให้ความช่วยเหลือครูแต่ละคน ให้พัฒนาตน พัฒนางาน ก็จะทำให้ครูเข้าใจความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาก็จะทำให้ครูพึงพอใจและเกิดความผูกพันกับงานกับวิชาชีพครู และผูกพันต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในที่สุด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียน เนื่องจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีสาระหลักอยู่ที่การมุ่งยกระดับการทำงานของครู ให้มีความพยายามเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานด้วยความเสียสละทุ่มเท เพื่อบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งก็คือ ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนนั่นเอง (พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ, 2554) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะลักษณะพฤติกรรมในการทำงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน และจะเกี่ยวข้องกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะสำคัญส่วนบุคคลอื่นๆ ที่เป็นส่วนประกอบส่งผลให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมรรถนะจึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็น

สิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลในการทำงานให้ประสบความสำเร็จหรือมีผลงานโดดเด่นนั่นเอง อีกทั้งสมรรถนะยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายขององค์กร เพราะเป็นกลุ่มพฤติกรรมในการทำงาน อันประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ หรือคุณลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดในตำแหน่งงานนั้นๆ

การบริหารงานบุคคลจึงเป็นหัวใจของการบริหารขององค์กรทั้งหมด และเป็นปัจจัยสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ กลยุทธ์ ตลอดจนความสามารถ สติปัญญาในการบริหารงาน มิเช่นนั้นแล้วอาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้า หรือความล้มเหลวขององค์กรได้ องค์กรหรือหน่วยงานใดจะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ผู้บริหารจัดการงานอย่างมีความเข้าใจเหมาะสมกับงานที่ทำนั้นย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ในองค์กรนั้นๆ และภาคส่วนอื่นๆ อีกด้วย (พระสุเมตโร ๒๕๖๑)

การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนจึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารที่ต้องบริหารบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้คล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครู และบุคลากรได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ และจำเป็นต้องจัดทำแผนคัดเลือก สรรหาบรรจุ แต่งตั้งบุคลากร โดยการวิเคราะห์วางแผนอัตรา กำลังคนวิเคราะห์ภารกิจ และประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษาจัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ, 2552) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการดำเนินงานตามนโยบายและแผนการดำเนินการในตัดสินใจ และการร่วมคิดร่วมทำ ผู้บริหารจะต้องเน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน บรรลุประสิทธิผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการบริหารงานบุคคลต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ เรียนรู้และการปฏิบัติให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายและทิศทางการบริหารงาน

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมด ปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า ครูผู้สอนไม่ตรงตามสาขาวิชาเอก เช่น สาขาวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ อัตราากำลังครูไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนเนื่องจากการย้ายคืนถิ่นเป็นจำนวนมาก ครูไม่ครบชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนขาดการคิดวิเคราะห์ สงเคราะห์ และการคิดแบบภาพรวมทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ากว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา เช่น วิชาคณิตศาสตร์ จะเห็นได้ว่าถึงแม้จะมีการพัฒนาในการบริหารงานด้านต่างๆ อย่างดีเยี่ยมแล้วแต่ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลยังคงอยู่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานอื่นๆ ได้เช่นกัน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการขาดความรู้ ความเข้าใจในการวางแผน การวางแผน การศึกษาที่เป็นระบบ ขาดความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน จึงทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ เพื่อนำไปใช้พัฒนา แก้ไขปัญหา และขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ให้เกิด

คุณภาพต่อ การจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐม เขต 2, 2565)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่
ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อจะได้นำ
ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาการบริหารงานบุคคล และการบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ
และประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม
เขต 2
3. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีแผนแบบการวิจัยเป็น แบบ
กลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case
study)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 92 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย
ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานบริหารบุคคล 1 คน และครูผู้สอน 2 คน รวมทั้งสิ้น 368
คน สุ่มโดยการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่ม
แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

1. จำแนกโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ออกเป็น
4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนครชัยศรี อำเภอบางเลน อำเภอพุทธมณฑล และอำเภอสสามพราน
2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอด้วยการเทียบบัญญัติไตรยางค์ โดยมีผู้ให้ข้อมูล
ประกอบไปด้วยบุคลากรของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 แต่ละ
สถานศึกษา ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน 2) หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล 1 คน 3) ครูผู้สอน
2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 368 คน โดยมีการแบ่งชั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี
ลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (check list) ตามรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงาน โดยใช้ความถี่ (frequency: f) และค่าร้อยละ
(percentage: %) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สร้างตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม 5) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ 6) การสื่อสารและจูงใจ 7) การพัฒนาศักยภาพบุคคล 8) การมีวิสัยทัศน์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สร้างตามแนวคิดสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย 1) การสรรหาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเข้ามาปฏิบัติงาน 2) การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ 3) การพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษา 5) การให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา

แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert, 1961) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean: $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ย ตามแนวคิดของเบสท์

3. การวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Step wise Multiple Regression Analysis) วิเคราะห์สถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งข้อความทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8–1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง = 1.00 แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ให้ข้อมูลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาละ 4 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าบริหารงานบุคคล 1 คน และครูผู้สอน 2 คน จำนวน 8 แห่ง รวมทั้งสิ้น 32 ฉบับ นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจความเที่ยง (Reliability) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1974) โดยหาค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหาร ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .954 และการวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.946

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 แสดงผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.33	0.58	มาก
2. ด้านการบริการที่ดี	4.40	0.60	มาก
3. ด้านการพัฒนาตนเอง	4.48	0.55	มาก
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.49	0.56	มาก
5. ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์	4.45	0.54	มาก
6. ด้านการสื่อสารและการจูงใจ	4.47	0.60	มาก
7. ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร	4.57	0.53	มากที่สุด
8. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.51	0.58	มากที่สุด
รวม	4.46	0.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณาสมรรถนะผู้บริหารเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่จัดอยู่ในอันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากร ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.58) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.56) ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.48$, S.D. 0.55) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.60) ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.54) ด้านการบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.60) สำหรับด้านที่จัดอยู่ในอันดับ สุดท้าย ได้แก่ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.58)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2

ตารางที่ 2 การบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

การบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการสรรหาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเข้ามา ปฏิบัติงาน	4.49	0.55	มาก
2. การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่ รับผิดชอบ	4.51	0.57	มากที่สุด
3. การพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.51	0.55	มากที่สุด
4. การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครูและ			

บุคลากรในสถานศึกษา	4.49	0.55	มาก
การบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (Ytot)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. การให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	4.39	0.60	มาก
รวม	4.44	0.51	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.51) และเมื่อพิจารณาสมรรถนะผู้บริหารเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่จัดอยู่ในอันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.57) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.55) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสรรหาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเข้ามาปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.55) ด้านการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.53) สำหรับด้าน ที่จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.60)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

ตารางที่ 3 การถดถอยพหุคูณสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมดังนี้

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	78.295	6	13.049	258.281	.000
Residual	18.239	361	.051		
Total	96.534	367			

จากตารางที่ 3 พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) 0.901
 ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) 0.811
 ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) 0.808
 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) 0.224

ตารางที่ 4 ตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกสมการ ดังนี้

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p
	คะแนนดิบ β	ค่ามาตรฐาน Std. Error			
ค่าคงที่ (Constant)	.297	.107		2.782	.006
ด้านการพัฒนาศักยภาพ	.208	.045	.218	4.616	.000

ของบุคลากร (X ₇)					
ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X ₁)	.173	.034	.197	5.034	.000
ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X ₈)	.169	.033	.192	5.196	.000
ด้านการทำงานเป็นทีม (X ₄)	.163	.044	.179	3.743	.000
ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ (X ₅)	.132	.044	.142	3.001	.003
ด้านการพัฒนาตนเอง (X ₃)	.081	.040	.087	2.008	.045

ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการ ได้แก่ ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (X₇) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X₁) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X₈) ด้านการทำงานเป็นทีม (X₄) ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ (X₅) และด้านการพัฒนาตนเอง (X₃) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ 0.901 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.811 หมายความว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (X₇) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X₁) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X₈) ด้านการทำงานเป็นทีม (X₄) ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ (X₅) และด้านการพัฒนาตนเอง (X₃) สามารถทำนายการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 (Y_{tot}) ได้ร้อยละ 81.1 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับ 0.224

ในลักษณะนี้แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (X₇) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X₁) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X₈) ด้านการทำงานเป็นทีม (X₄) ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ (X₅) และด้านการพัฒนาตนเอง (X₃) ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ สำหรับด้านที่จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถมีทักษะ ความชำนาญ มีประสบการณ์ มีกำลังใจ และมีทัศนคติ เจตคติที่ดีในการทำงานเพื่อให้ทุกคนในหน่วยงาน มีสมรรถภาพในการทำงานสูงขึ้นสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น และมีความคิดที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น โดยการกำหนดขอบเขตทิศทาง และความจำเป็นของการพัฒนาการวางแผนการพัฒนา การเลือกสรรกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคคลและการ

ประเมินผลการพัฒนาบุคคล จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคคลภายในองค์กรอย่างรอบด้าน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร หมายถึง การพัฒนาผู้ร่วมงานในองค์กร โดยให้คำปรึกษา การช่วยแก้ไขปัญหาและให้คำแนะนำ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะ ความสามารถของตนเอง ให้คำปรึกษาแนะนำให้เกิด ความรู้ความเข้าใจ เพื่อการปฏิบัติงาน เป็นไปได้ด้วยความอย่างเรียบร้อย ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้ร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรอย่างรอบด้าน มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงานอย่างสร้างสรรค์ (กมลวรรณ สุขเกษม, 2561) ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร จึงเป็นสมรรถนะที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักให้ความสำคัญในการบริหารงาน ดังที่ ดารารพร เชยเถื่อน กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่เพื่อน ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีสนับสนุน และให้โอกาสผู้ร่วมงานได้มีการพัฒนา งานในรูปแบบต่างๆ (ดารารพร เชยเถื่อน, 2560)

2. การบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับด้านที่จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดบุคคลให้ปฏิบัติงาน พิจารณาใช้คนให้ทำงานตรงตามความรู้ ความสามารถ อุบิสัย และความถนัดของแต่ละคน โดยการวิเคราะห์ลักษณะงาน การวิเคราะห์คุณสมบัติของบุคลากรที่เหมาะสมกับงาน การเลือกสรรบุคคลที่คุณสมบัติเหมาะสมกับงาน การมอบหมายให้ปฏิบัติงาน การชี้แจง แนะนำให้ผู้ปฏิบัติงาน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับงาน ตลอดจนระเบียบต่างๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานกับตำแหน่งงานและให้ได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติา วงษ์สกุล ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพัน ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคล ด้านการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน (หน้าที่รับผิดชอบ) โดยรวมอยู่ระดับมาก (สุชาติา วงษ์สกุล, 2564) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณิศา อ่อนประสพ ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานบุคคลที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่ รับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (วรรณิศา อ่อนประสพ, 2562)

อีกหนึ่งด้านที่มีค่าสูงสุดอีกหนึ่งด้าน คือ การพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร ในการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถมีทักษะความชำนาญ มีประสบการณ์มีกำลังใจ และมีทัศนคติ เจตคติที่ดีในการทำงานเพื่อให้ทุกคนใน

หน่วยงาน มีสมรรถภาพในการทำงานสูงขึ้นสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น และมีความคิดที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น โดยการกำหนดขอบเขตทิศทางและความจำเป็นของการพัฒนา การวางแผนการพัฒนา การเลือกสรรกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล และการประเมินผล การพัฒนาบุคคล จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ วงษ์สกุล ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (สุชาติ วงษ์สกุล, 2564)

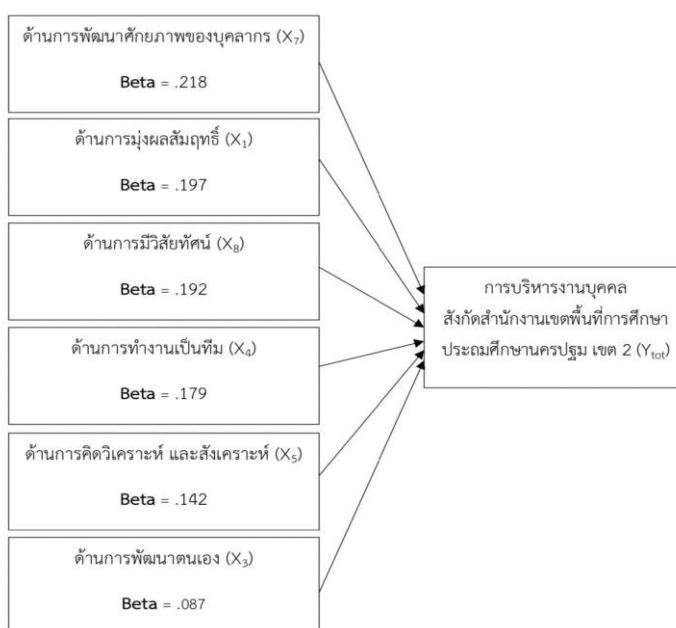
3. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ และด้านการพัฒนาตนเอง ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ผู้บริหาร มีความสามารถในการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาให้แก่เพื่อนร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและให้โอกาสผู้ร่วมงานได้พัฒนาในรูปแบบต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านการทำงาน เป็นทีม ผู้บริหารให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือสนับสนุน เสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น หรือแสดงบทบาทผู้นำ ผู้ตามได้อย่างเหมาะสม ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ผู้บริหารเป็นบุคคล ที่ความสามารถในการทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ แล้ว แยกประเด็นเป็นส่วนย่อยตามหลักการหรือกฎเกณฑ์ที่กำหนด สามารถรวบรวมสิ่งต่างๆ จัดทำอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์กรหรืองานในภาพรวม และดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ดังที่หนูกัญท์ ปาโส กล่าวไว้ว่า สมรรถนะมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อทั้งตัวบุคคล องค์กร และการพัฒนาระบบเศรษฐกิจระดับประเทศ เพราะสมรรถนะจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากร มนุษย์ซึ่งสามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะไปใช้ในการสรรหา และคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นมาตรฐานการแสดงผลการปฏิบัติงานที่ดีในการทำงานของบุคลากร และเป็นตัวบ่งบอกความสำเร็จในการทำงานได้ดี (หนูกัญท์ ปาโส, 2562) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกมลวรรณ สุขเกษม ที่ได้ศึกษา เรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย โดยการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในลำดับสูงสุดรองลงมาคือ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การมุ่ง

ผลสัมฤทธิ์ การคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และการสื่อสารและการจูงใจ ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (กมลวรรณ สุขเกษม, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 สามารถนำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยรูปแบบ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการ ได้แก่ ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (X_7) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_8) ด้านการทำงานเป็นทีม (X_4) ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ (X_5) และด้านการพัฒนาตนเอง (X_3) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ 0.901 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.811 หมายความว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (X_7) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_8) ด้านการทำงานเป็นทีม (X_4) ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ (X_5) และด้านการพัฒนาตนเอง (X_3) สามารถทำนายการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (Y_{tot}) ได้ร้อยละ 81.1 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับ 0.224

ในลักษณะนี้แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (X_7) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_8) ด้านการทำงานเป็นทีม (X_4) ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ (X_5) และด้านการพัฒนาตนเอง (X_3) ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยสามารถเขียนสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .297 + .208 (X_7) + .173 (X_1) + .169 (X_8) + .163 (X_4) + .132 (X_5) + .081 (X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = .218 (X_7) + .197 (X_1) + .192 (X_8) + .179 (X_4) + .142 (X_5) + .087 (X_3)$$

บทสรุป

ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมกระบวนการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กรให้มีความหลากหลาย ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในสายอาชีพที่สูงขึ้น โดยการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้แก่เพื่อนร่วมงาน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อีกทั้งส่งเสริมสนับสนุน ให้เพื่อนร่วมงานได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ทั้งทางด้านวิชาการ และวิชาชีพในรูปแบบต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ และมีการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในด้านต่างๆ ทั้งวิชาการและวิชาชีพ และแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาทุกระดับแบบอย่างรอบด้าน รวมไปถึงสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง ทั้งการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีทำงานเป็นทีมอย่างเป็นระบบ มีการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร รวมไปถึงการวางแผนด้านอัตรากำลังพัฒนาคุณภาพครูสู่ความเป็นเลิศในด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดของตนเองโดยนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการส่งเสริม กระบวนการพัฒนาความสามารถกระบวนการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กรให้มีความหลากหลาย ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในสายอาชีพที่สูงขึ้น โดยการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้แก่เพื่อนร่วมงาน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อีกทั้งส่งเสริมสนับสนุน ให้เพื่อนร่วมงานได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพในรูปแบบต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำข้อค้นพบของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ และการให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากร โดยอาศัยความรู้ ความคิดประสบการณ์ และทักษะวิธีการต่างๆ เพื่อให้ทันต่อ

กับสถานการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติการต่างๆ และการชี้แนะแนวทาง ในการแก้ปัญหาแก่บุคลากร เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.3 สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีทิศทางที่ชัดเจนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดจึง ทั้งในด้านการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในด้านต่างๆ ทั้งวิชาการและวิชาชีพ และแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาทุกรูปแบบอย่างรอบด้าน รวมไปถึงสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง ทั้งการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีทำงานเป็นทีมอย่างเป็นระบบ มีการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร รวมไปถึงการวางแผนด้านอัตรากำลัง พัฒนาคุณภาพครูสู่ความเป็นเลิศในด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการท่านอื่นในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการเจรจาต่อรองของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ สุขเกษม. (2561). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. (2565). *แผนปฏิบัติการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ประจำปีงบประมาณ 2565*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 23 มีนาคม 2566 จาก <https://www.npt2.go.th/frontpage>.

ดารารพร เขยเถื่อน. (2560). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2554). *การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระสุมิตร ณฑาสโร (พยัคฆน). (2561). การศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์*. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- วรรณิศา อ่อนประสพ. (2562). การบริหารงานบุคคลที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ. (2552). *กฎหมายบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). *กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 2*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2555). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2552-2553. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุชาติ วังสกุล. (2564). การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพัน ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- หนูกันท์ ปาโส. (2562). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- Cronbach Lee Joseph. (1974). *Essentials of Psychological testing*. New York: Harper and Row.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw Hill Book Company.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม
Academic Leadership of School Administrators Affecting to
Quality of Students Under the Secondary Educational Service
Area Office Nakhon Pathom

¹สุธีรา บุญส่ง Sutheera Boonsong

²ชัตติยา ดั่งสำราญ Khattiya Duangsamran

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹²Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

¹Corresponding author, e-mail: sutheera.boonsong@gmail.com

Received September 9, 2023; Revised June 9, 2024; Accepted: June 12, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม 2) ศึกษาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม 3) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม จำนวน 28 โรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 168 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการนิเทศผลการปฏิบัติงานของครู ด้านการกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน ด้านการจัดหาแหล่งทรัพยากร ที่จำเป็นให้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการสอนของครู ด้านการสื่อสารให้ทุกคนทราบว่าโรงเรียนคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ตามลำดับ 2. คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสุขภาพทางร่างกาย และจิตสังคม ด้านการมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ด้าน

ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย และด้านยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ตามลำดับ 3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; คุณภาพผู้เรียน; เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

Abstract

The purposes of this research were 1) to study academic leadership of school administrators under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Pathom 2) to study quality of students under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Pathom 3) to study academic leadership of school administrators affecting to quality of students under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Pathom. The sample were 28 schools under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Pathom. There were 6 informants representing of each school including school administrators, school vice administrator, head of academic department and teacher totaling 168 people 100 percent. The instrument used in this study was questionnaires. The statistics used in data analyzing were frequency, percentage, arithmetic Mean, Standard deviation and Stepwise Multiple Regression Analysis. The data was analyzed using Package Program. The results of this research were as follows: 1 . Academic leadership of school administrators under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Pathom overall was at a high level, when considering each aspect was found at the high level in all aspects. Sort from most to least as follows: Teacher performance supervision, setting school goals, Providing the necessary resources, Environment conducive to learning and in orderly, Classroom arrangements are conducive to teachers' teaching, communicating to everyone that the school expects high student achievement and Checking student's progress, respectively. 2 . Quality of students under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Pathom overall was at a high level, when considering each aspect was found at the high level in all aspects. Sort from most to least as follows: Physical and psychosocial health, having good characteristics and values as specified by educational institutions, priding local and Thainess and Accept to live together on differences and diversity, respectively. 3. Academic leadership of school administrators affecting to quality of students under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Pathom were Checking student's progress, communicating to everyone that the school expects high student achievement, Teacher performance supervision, Environment conducive to learning and in orderly,

Classroom arrangements are conducive to teachers' teaching affecting quality of students under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Pathom, statistically significant at the .05 level, the overall (Y_{tot}) was 95.2 percent, the adjusted prediction efficiency (Adjusted R Square) was 0.904 and the standard error in prediction (Standard Error) was 0.153.

Keywords: Academic Leadership; School Administrators; Quality of Students; Educational Service Area office Nakhon Pathom

บทนำ

สภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกและบริบทแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) เพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาความสามารถให้บรรลุขีดสูงสุด มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต สถานศึกษามีบทบาทสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพของคน เนื่องจากการดำเนินงานในสถานศึกษามีผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนโดยตรง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดภารกิจของสถานศึกษาให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้นโดยกำหนดไว้ในมาตรา 15 ให้มีการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย มาตรา 24 - 30 ว่าด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญมาตรา 38 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา มาตรา 47 - 51 ว่าด้วยระบบประกันคุณภาพการศึกษาตลอดจนมีการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 หมวด 5 มาตรา 39 และ 40 โดยกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษา การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานสุดท้ายเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการเพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ประเทศไทยได้พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร รวมทั้งผลที่ปรากฏกลับไม่น่าพึงพอใจ เช่น ด้านคุณภาพผู้เรียน จากข้อมูลพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนจากการทดสอบระดับชาติ การทดสอบ O - NET และจากผลการจัดอันดับด้านการศึกษาในระดับนานาชาติของหน่วยงานในต่างประเทศ อาทิ PISA ยังอยู่ในระดับต่ำ ในด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขาดความเสมอภาค และมีคุณภาพต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานการศึกษาสากล ซึ่งจากการศึกษาสภาพของการจัดการเรียนการสอนของไทยในปัจจุบัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากขาดภาวะผู้นำทางวิชาการในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีเวลาบริหารสถานศึกษาเต็มที่เพราะนอกจากไม่สามารถเป็นผู้บริหารทางวิชาการได้แล้ว ยังเป็นฝ่ายรับนโยบายใหม่ๆ มาปฏิบัติแม้ว่าจะไม่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนก็ไม่สามารถคิดค้นวิธีการเป็นของตนเองได้ ผลการทดสอบ O - NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, และ 6

ระหว่างปีการศึกษา 2561 - 2562 ข้อมูลย้อนหลัง 2 ปี พบว่าบางรายวิชายังต่ำกว่าเกณฑ์ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9, 2562) จึงทำให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียนที่ไม่ได้เกณฑ์มาตรฐาน

นอกจากนี้ปัญหาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม พบว่าเด็กวัยเรียนมีแนวโน้มเป็นโรคอ้วนเพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มวัยเรียน นอกจากนี้เด็กที่ได้รับสารอาหารไม่เพียงพอส่งผลต่อการพัฒนาสมองและระดับสติปัญญาต่ำกว่า (กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2562) ปัญหายาเสพติด ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและใจของประชาชนคนไทยในทุกระดับ ซึ่งเด็กนักเรียนส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าบุหรี่ไฟฟ้าไม่อันตราย จึงนับเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของเด็กและเยาวชนโดยตรง (กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2564) การสำรวจสุขภาพจิตโดยกรมสุขภาพจิต พบผู้ประสพภาวะวิกฤตที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิต เช่น โรคภาวะซึมเศร้า และการฆ่าตัวตายได้

ในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครปฐม ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่าเป็น “องค์กรแห่งนวัตกรรม น้อมนำศาสตร์พระราชาส่งเสริมคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน” ตามพันธกิจที่เกี่ยวข้องในข้อ 1, 2 คือ 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และ 2) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ในข้อ 1 และ 2 เช่นกัน คือ 1) นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับโอกาสทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค และ 2) นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครปฐม จึงกำหนด จุดเน้นของไว้ในข้อ 1) ปลอดภัยนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ 2) ความโปร่งใส ซื่อสัตย์ ตรวจสอบได้ 3) มีคุณธรรม จริยธรรม ตามนโยบาย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านโอกาส 3) ด้านคุณภาพ

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหา แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครปฐม เพื่อให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครปฐม รวมทั้งการนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการแก้ไขเรื่องคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครปฐมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครปฐม
2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครปฐม
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีแบบแผนการวิจัยเป็นแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (The one shot, non-experimental case study)

1. ผู้วิจัยได้กำหนดการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 28 โรงเรียน จำแนกกลุ่มตัวอย่าง เป็น 4 ขนาด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณเทียบบัญญัติไตรยางค์ ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3) หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ และ 4) ครูผู้สอน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 168 คน

2. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม (questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ความถี่ (frequency: f) และร้อยละ (percentage) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของเฮด ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน (X_1) 2) ด้านการสื่อสารให้ทุกคนทราบว่าโรงเรียนคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง (X_2) 3) ด้านการจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการสอนของครู (X_3) 4) ด้านการจัดหาแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ (X_4) 5) ด้านการนิเทศผลการปฏิบัติงานของครู (X_5) 6) ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (X_6) และ 7) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย (X_7) จำนวนรวมทั้งสิ้น 60 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน สร้างตามแนวคิด (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ประกอบด้วย 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด (Y_1) 2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย (Y_2) 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย (Y_3) และ 4) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม (Y_4) จำนวนรวมทั้งสิ้น 40 ข้อ

แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: SD) โดยนำค่ามัธยฐานเลขคณิตที่คำนวณได้ ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ย ตามแนวคิดของเบสท์

3. การวิเคราะห์ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม โดยวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) วิเคราะห์สถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6–1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง = 1.00 แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 6 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 3 คน จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 30 ฉบับ นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1974) โดยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = .972

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.46$) โดยค่ามัชฌิมเลขคณิตเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการนิเทศผลการปฏิบัติงานของครู ด้านการกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน ด้านการจัดหาแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดห้องเรียน ให้เอื้อต่อการสอนของครู ด้านการสื่อสารให้ทุกคนทราบว่าโรงเรียนคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ตามลำดับ

(n=168)			
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน	4.14	0.50	มาก
2. ด้านการสื่อสารให้ทุกคนทราบว่าโรงเรียนคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง	4.08	0.53	มาก
3. ด้านการจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการสอนของครู	4.08	0.49	มาก
4. ด้านการจัดหาแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้	4.13	0.56	มาก
5. ด้านการนิเทศผลการปฏิบัติงานของครู	4.17	0.56	มาก
6. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.04	0.61	มาก
7. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.10	0.52	มาก
รวม	4.11	0.46	มาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษา คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, $SD = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม ด้านการมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ด้านความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย และด้านยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายตามลำดับ

(n=168)

คุณภาพผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	4.09	0.55	มาก
2. ด้านความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	4.09	0.57	มาก
3. ด้านยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	4.05	0.61	มาก
4. ด้านสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม	4.09	0.49	มาก
รวม	4.08	0.49	มาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการสื่อสารให้ทุกคนทราบว่าโรงเรียนคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง ด้านการนิเทศผลการปฏิบัติงานของครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการสอนของครู และด้านการจัดหาแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(n=168)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	(X _{tot})	(Y _{tot})
X ₁	1												
X ₂	.729**	1											
X ₃	.717**	.800**	1										
X ₄	.737**	.739**	.765**	1									
X ₅	.734**	.711**	.738**	.779**	1								
X ₆	.600**	.656**	.672**	.647**	.791**	1							
X ₇	.512**	.600**	.592**	.596**	.710**	.805**	1						
Y ₁	.516**	.616**	.616**	.595**	.731**	.724**	.751**	1					
Y ₂	.539**	.627**	.652**	.643**	.706**	.732**	.761**	.748**	1				

Y ₃	.643**	.667**	.686**	.692**	.818**	.973**	.792**	739**	792**	1			
Y ₄	.766**	.927**	.869**	.827**	.779**	.730**	.661**	.632**	.671**	.752**	1		
X _{tot}	.830**	.865**	.872**	.873**	.910**	.866**	.804**	.759**	.769**	.882**	.920**	1	
Y _{tot}	.686**	.786**	.785**	.768**	.851**	.892**	.822**	.877**	.906**	.928**	.848**	.932	1

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนทุกคนมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ หรือภาวะผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด เป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนในการเรียนการสอน มีการประเมินและนำผลการประเมินปรับปรุง การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยให้ครูมีส่วนใน การกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องรวมถึงความรับผิดชอบของครูเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายสูงสุดเป้าหมายด้านการปฏิบัติงาน และต้องแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัด ได้ นอกจากนั้นเป้าหมายของสถานศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ง่ายต่อครูในการที่จะนำไปสอนให้ตรง ตามจุดประสงค์ในห้องเรียน การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษานั้นผู้บริหารต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อให้ ผู้ปกครอง นักเรียน ได้ทราบโดยทั่วกันทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็น เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งกล่าวไว้ในมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึด หลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของน้ำฝน รักษากลาง ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นความสามารถของ ผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ร่วมงาน โดยการนำความรู้ ทักษะต่างๆ มาใช้ในการ ปฏิบัติภาระหน้าที่ ปฏิบัติงานไปสู่ความมีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาที่ เป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ในด้านงานวิชาการ สามารถ แนะนำส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุ จุดหมายของหลักสูตร (น้ำฝน รักษากลาง, 2558)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุขฤทัย จันทรทรงกรต ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดให้มีส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมให้มี การพัฒนาวิชาชีพ และด้านการพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการส่วนด้านการตรวจสอบ

ความก้าวหน้าของนักเรียน มีภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นอันดับสุดท้ายทั้งนี้อาจเป็นเพราะมียุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษาสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากล และส่งเสริมการแข่งขัน ทางวิชาการ มีการจัดการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องมีการพัฒนา ตนเองอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองให้รู้รอบด้าน อีกทั้งในหน่วยงานภาครัฐให้ ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษา จึงจัดฝึกการอบรมให้กับผู้เรียน และบุคลากรทางการศึกษา เป็นประจำจึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการพัฒนางานด้านวิชาการ การวางแผน การพัฒนาและการใช้หลักสูตรการจูงใจ การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสนับสนุนการวัดประเมินผลของนักเรียนเป็นผู้ประสานงาน ควบคุมงานด้านวิชาการ พัฒนาสภาพ การทำงานของครู และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ กำกับติดตามนิเทศครู และส่งเสริม สัมพันธภาพ (สุขฤทัย จันทร์ทรงกรด, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรองกาญจน์ อรุณเมฆ ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นราย ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพูดคุยสะท้อน พฤติกรรมครู และด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ เนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมีการบริหารจัดการหลักสูตร โดยสนับสนุนทรัพยากรการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและครูมีแนวทางในการจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด (กรองกาญจน์ อรุณเมฆ, 2564)

2. คุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ ผู้เรียนเกิดหลังจากได้รับการศึกษาในหลักสูตร จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน คือ คุณภาพในตัวผู้เรียนที่มี ความครอบคลุมในด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมี คุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารให้ความสำคัญในการปฏิรูประบบการศึกษาให้ สอดคล้องกันทั้งระบบ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับหลักสูตร เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการ เรียนรู้ ยุกระดับวิชาชีพครู ปรับปรุงและพัฒนาครู การจัดการทรัพยากรในการจัดการศึกษา การ เปลี่ยนแปลงระบบประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายในมีการรับรองและประเมินผล จากองค์กรภายนอก การนำเทคโนโลยี การผลิตสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของสุพล พรเพ็ญ ได้ทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก (สุพล พรเพ็ญ, 2562) และ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธินี ศรีชน ได้ทำการวิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการเชิงบูรณาการหลัก อธิปไตยของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อ พิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านโดยเรียงค่ามีชมิมเลขคณิตจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (สุธินี ศรีชน, 2564)

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม จากผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม โดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจากในปัจจุบันผู้บริหารมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองในเรื่องของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการยกระดับคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบในกิจกรรมจัดระบบพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนาผู้บริหารรายบุคคลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาการบริหารงานต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ สามารถกำหนดเป้าหมายทิศทางที่ชัดเจน มีกระบวนการจัดการเป็นผู้นำในการสร้างทีมงานมีวิธีการคิดเชิงปฏิบัติที่นำไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษา มีการบริหารทรัพยากรทางด้านบุคลากร สามารถบริหารด้านงบประมาณให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเข้มแข็งร่วมมือร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาดำเนินการให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน วางรากฐานการศึกษา เพื่ออาชีพการวิเคราะห์ตนเองเพื่อศึกษาต่อและประกอบอาชีพตรงตามศักยภาพ และความถนัดของตนเองรวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่ความเป็นเลิศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสนองนโยบายจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้และทักษะชีวิต เพื่อเครื่องมือในการดำรงชีวิตและสร้างอาชีพ อาทิ สุขภาวะและทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ โดยที่สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมให้ “ผู้เรียนเป็นสุข” โดยการปรับสภาพเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงเพิ่มพฤติกรรมสุขภาพจัดโครงสร้างและระบบต่างๆ ให้สถานศึกษาสภาพแวดล้อม ครอบคลุม และชุมชนเป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียนทั้งด้านกาย ใจ สังคม และปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการบริการเปลี่ยนแปลงสู่โลกยุคเทคโนโลยีดิจิทัลดำเนินตามเป้าหมายตระหนักถึงการศึกษานอนภาคค่ำใช้อำนาจทำให้เกิดประสิทธิผลเป็นผู้กำหนดทิศทางปัญหาตัดสินใจ การวางแผน และรับผิดชอบต่อความก้าวหน้าของสถานศึกษา สามารถชักชวน จูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความยินดี และเต็มใจที่จะปฏิบัติตามให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารมีการกำกับติดตามตรวจสอบกลยุทธ์ โดยการวัดผลการปฏิบัติงานจริง และรายงานผลเป็นระบบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ สามารถนำผลการปรับปรุงเป็นข้อมูลในการวางแผนต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ กล่าวว่า การนำความเป็นผู้นำทางวิชาการ ไปปฏิบัติเป็นการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การวางแผนปฏิบัติการ (action plan) และการสนับสนุนกลยุทธ์ด้วยโครงสร้าง วัฒนธรรม บุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศ และกระบวนการทำงานการใช้อำนาจหน้าที่เหนือผู้อื่นเพื่อการชี้แนะหรือนำทางเพื่อวางโครงสร้างงานหรือเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมและความสัมพันธ์ต่างๆ ในกลุ่มหรือองค์กร (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2559)

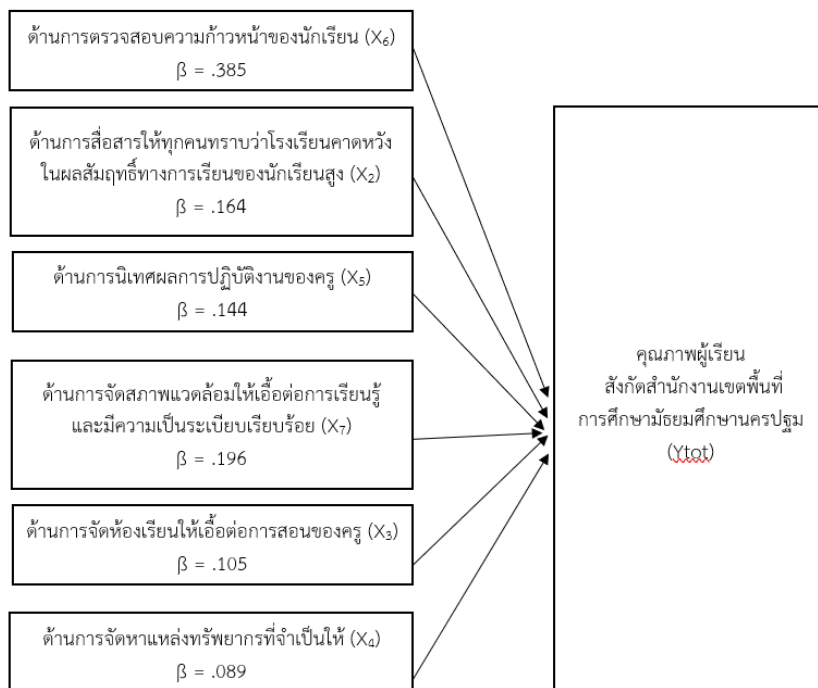
นอกจากนี้ยังสอดคล้องแนวคิดของ พรนิภา คงเพชรศักดิ์ และคณะ ที่ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (พรนิภา คงเพชรศักดิ์ และคณะ, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยภาวะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม มีค่าประมาณสัมประสิทธิ์ถดถอย (β) มากที่สุด คือ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการสื่อสารให้ทุกคนทราบว่าโรงเรียนคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง ด้านการนิเทศผลการปฏิบัติงานของครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการสอนของครู และด้านการจัดหาแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้วางแผนภูมิภาพ

สามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ ในรูปของสมการพยากรณ์คะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 0.160^{**} + .039 (X_6) + .154 (X_2) + .128 (X_5) + .184 (X_7) + .106 (X_3) + .078 (X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน

$$Z' = .039^{**} (X_6) + .041^{**} (X_2) + .044^{**} (X_5) + .039^{**} (X_7) + .046^{**} (X_3) + .038^{**} (X_4)$$

บทสรุป

ผู้บริหารมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองในเรื่องของการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาการบริหารงานต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ สามารถกำหนดเป้าหมายทิศทางที่ชัดเจนมีกระบวนการมีวิธีการคิดเชิงปฏิบัติที่นำไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งร่วมมือร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการขับเคลื่อนดำเนินงานตามเป้าหมายตระหนักถึงการศึกษานในอนาคตใช้อำนาจทำให้เกิดประสิทธิผลเป็นผู้กำหนดทิศทางปัญหาตัดสินใจ การวางแผนและรับผิดชอบต่อความก้าวหน้าของสถานศึกษา และเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารมีการกำกับติดตามตรวจสอบกลยุทธ์โดยการวัดผลการปฏิบัติงานจริง และรายงานผลเป็นระบบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ สามารถนำผลการปรับปรุง เป็นข้อมูลในการวางแผนต่อไปในอนาคต และมีความคิดความเข้าใจเพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตั้งใจไว้ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ด้านการนิเทศผลการปฏิบัติงานของครู ด้านการกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน ด้านการจัดหาแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการสอนของครู ด้านการสื่อสารให้ทุกคนทราบว่าโรงเรียนคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการจัดอบรมเพื่อวางแผนงานด้านวิชาการ นิเทศกำกับติดตาม พัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ และประเมินผลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. จากผลการวิจัยคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม ด้านการมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ด้านความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย และด้านยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ดังนั้นผู้บริหารควรให้การอบรม สัมมนา พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อปลูกฝังให้มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. วรรคศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับคุณภาพผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. วรรคศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
3. วรรคศึกษาเกี่ยวกับวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรองกาญจน์ อรุณเมฆ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2562). *รายงานประจำปีของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2564). *รายงานประจำปีของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- น้ำฝน รักษากลาง. (2558). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พรนิภา คงเพชรศักดิ์ และคณะ. (2565). *จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนุสสทกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุขฤทัย จันทร์ทรงกรด. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. (2562). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2562*. นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). *การบริหารการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสสทกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุธินี ศรีชน. (2564). การบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2559). *ภาวะความเป็นผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร: ส.เอเชียเพรส (1989).
- สุพล พรเพ็ญ. (2562). การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Cronbach, Lee J. (1974). *Essentials of Psychology testing*. 3rd ed. New York: Harper & Row Publishers.
- Krejcie and Morgan. (1970). Determination Sample size for reserch activities. *Education and Psychology Measurement*, (30)(3): 607-610.

แรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภอรัฐประเทศจังหวัดสระแก้ว The Motivation of Volunteer Monks in Aranyaprathet District Sakaeo Province

¹สุกัญญา สีทา Sukanya Seetha

²พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท Phrakhrusangkharak Abhichando

³ประสิทธิ์ แก้วศรี Prasit Kaewsri

¹²³คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹²³Faculty of Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

¹Corresponding author, e-mail: sept26@gmail.com

Received August 31, 2023; Revised June 10, 2024; Accepted: June 15, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะองค์ประกอบของแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว 2) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างแรงจูงใจการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว และ 3) เพื่อเสนอแนะรูปแบบการสร้างแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสา โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ กลุ่มพระสงฆ์จิตอาสาที่จำพรรษาและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในอำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว อย่างน้อย 3 ปี จำนวน 12 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คำถามสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของแรงจูงใจ มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในอันได้แก่ มีจิตลักษณะเป็นผู้ให้ มีความต้องการออกมาทำงานเพื่อสังคม เสียสละช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ กรอบและนโยบายของพระสงฆ์ สภาพสังคม และแบบอย่างที่ดีงาน 2) แนวทางในการสร้างแรงจูงใจ คือการพัฒนาด้านความรู้คิด การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างด้วยการกระตุ้นให้มีส่วนร่วม มีหลักพุทธธรรมที่สนับสนุนคุณลักษณะจิตอาสา อันได้แก่ อิทธิบาท 4 พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 และ 3) รูปแบบการทำงานด้านจิตอาสาอย่างมีระบบ คือ กำหนดเป้าหมาย มีทัศนคติที่ดี ลงมือปฏิบัติทันที การสร้างเครือข่าย และพัฒนางานที่ทำอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: แรงจูงใจ; พระสงฆ์จิตอาสา; คุณลักษณะจิตอาสา

Abstracts

The purposes of this study are to: 1) Study the characteristics of the motivational components of being a volunteer monk in the Aranyaprathet District, Sakaeo Province; 2) study ways to encourage volunteer-minded monks in the Aranyaprathet District, Sakaeo Province; and 3) develop a model for providing motivation for being a volunteer monk. This research is qualitative research with 12 of volunteer monks in Sakaeo province who stayed the Buddhist Lent and whose works were obvious in the Aranyaprathet District, we had the ability to sample the population by In-depth interview questions and content analysis. It was founded that : 1) there are two incentive factors: internal factors: spirituality, providers, demanders, sociality, unpaid workers and free help to others; External factors: the framework and policies of clergy; Good social conditions and role models; 2) Work and motivation: knowledge development; Ideological adaptation; Adapting to different situations by encouraging participation; Buddhist principles supporting the characteristics of volunteerism, including the Four Paths of Accomplishment, four holy abiding and four objects of sympathy. 3) Systematically form a volunteer work model, that is, set goals, have a positive attitude, act immediately, establish a network, and continue to work.

Keywords: Motivation; Volunteer monks; Volunteer nature

บทนำ

ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับปัญหามากมายในขณะนี้ เช่น ปัญหาเรื่องเงิน การอยู่ร่วมกันของผู้คน และวิธีที่เราสื่อสารกัน ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อประเทศเราและต่างประเทศด้วย เมื่อประเทศต้องการเติบโตและดีขึ้น ประเทศต้องการคนที่ฉลาด สุขภาพดี (พระมหาอุเทน โพธิ์ศรี ประเสริฐ และคณะ, 2564) และสามารถเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยได้ นั่นเป็นเหตุผลที่ประเทศไทยวางแผนพัฒนาและปรับปรุงบุคลากรในอีก 20 ปีข้างหน้า อยากรู้ให้ทุกคนเป็นคนดี มีความสามารถ มีสุขภาพที่ดีและเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ พวกเขาต้องการให้ผู้คนเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไปตลอดชีวิต ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ทันสมัยและประสบความสำเร็จ แต่บางครั้งเมื่อประเทศมีการเปลี่ยนแปลง บางคนถูกทิ้งไว้ข้างหลังและมีช่วงเวลาที่ยากขึ้น สิ่งนี้สามารถสร้างความแตกต่างระหว่างคนที่อาศัยอยู่ในเมืองและคนที่อาศัยอยู่ในชนบท สิ่งสำคัญคือต้องหาสมดุลระหว่างชีวิตสมัยใหม่กับการดูแลทุกคน เราต้องคิดถึงปริมาณที่เราบริโภคและพยายามพอใจกับสิ่งที่มี ดังนั้นเราจึงไม่ต้องการมากขึ้นเรื่อยๆ ในพระพุทธศาสนาสอนว่าเราสามารถพบความสุขได้ด้วยการมีน้ำใจต่อผู้อื่นและช่วยเหลือพวกเขาเมื่อมีความทุกข์ สิ่งสำคัญคือการดูแลซึ่งกันและกันและกันและทำงานร่วมกัน

ในช่วงที่มีการระบาดของไวรัสโคโรนาเมื่อเร็วๆ นี้ ชีวิตได้รับผลกระทบและหลายสิ่งหลายอย่างเปลี่ยนไปสำหรับผู้คนจำนวนมาก แต่สิ่งที่ได้จากเหตุการณ์นี้คือคนไทยมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อ

กัน รวมถึงพระสงฆ์ที่ทำความดีช่วยเหลือผู้คนมามากมาย พวกเขาได้แจกจ่ายอาหารและสิ่งของอื่นๆ ให้กับผู้ที่ต้องการ และพวกเขาได้ช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ ด้วย นี่ไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับพระ เขาช่วยคนมานานแล้ว ช่วยในรูปแบบต่างๆ เช่น ช่วยเหลือชุมชนและสังคม พวกเขาทำเช่นนี้เพราะพวกเขาห่วงใยผู้คนและต้องการทำให้ชีวิตของพวกเขาดีขึ้น (สำนักข่าวไทยโพสต์, 2565)

ขณะนี้ มหาเถรสมาคมในประเทศไทยซึ่งเป็นกลุ่มสูงสุดที่รับผิดชอบ ตระหนักดีว่าพระสงฆ์ต้องเข้าใจว่าการช่วยเหลือสาธารณะและการทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญ พวกเขาได้วางแผนด้วย 10 วิธีที่แตกต่างกันในการปรับปรุงความช่วยเหลือสาธารณะและทำให้สังคมดีขึ้น (คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม, 2562) บางวิธีก็มีทั้งการตั้งกฎเกณฑ์ช่วยเหลือประชาชน ตั้งกองทุน ช่วยเหลือคน และสอนพระให้ช่วยเหลือผู้อื่น สภายังได้วางแผนเพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนเข้าใจวิธีการทำสิ่งเหล่านี้ได้อย่างถูกต้อง พวกเขาต้องการช่วยเหลือคนกลุ่มต่างๆ เช่น ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ผู้ที่ต้องการการพัฒนา และผู้ที่ต้องมีส่วนร่วมในสังคม เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2565 ปลัดกระทรวงมหาดไทยกล่าวถึงโครงการ “บวร” ที่ช่วยประชาชนและวัด โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาช่วยเหลือราษฎรในที่ที่เรียกว่า โคก หนอง นา โครงการนี้เป็นต้นแบบการปลูกข้าวและช่วยเหลือผู้เดือดร้อนโดยเฉพาะในช่วงโรคระบาดโควิด-19 พวกเขาต้องการให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ที่ต้องการ (พินิจ ลาภธนานนท์, 2565)

คณะสงฆ์อำเภออรัญญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ได้ขับเคลื่อนงานคณะสงฆ์ ด้านต่างๆ ทั้งด้านเผยแผ่ ด้านสาธารณสงเคราะห์ โดยมีโครงการสังฆะประชาป็นสุข มาอย่างต่อเนื่องจนเห็นผลเชิงประจักษ์เฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ก็มีมีส่วนร่วมช่วยบรรเทาทุกข์ให้กับคนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี และเป็นที่รองรับการกักตัวของแรงงานต่างชาติที่เข้ามาทำงานในไทย เพราะหน่วยงานภาครัฐรองรับไม่ทัน หลังจากนั้นก็ยังมีส่วนงานด้านการเยียวยาจิตใจประชาชนอย่างต่อเนื่อง จนได้กลายเป็นการทำงานต้นแบบของคณะสงฆ์ ทำให้พื้นที่ดังกล่าว เป็นจุดที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะองค์ประกอบของแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภออรัญญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภออรัญญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการสร้างแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Infomation) จากการคัดเลือกกลุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposeful) จำนวน 12 รูป มีคุณสมบัติ ที่กำหนด คือ เป็นผู้ที่มีบทบาทต่องานจิตอาสาจนเป็นที่ประจักษ์ยอมรับจากสังคม เป็นพระสงฆ์จิตอาสาที่จำพรรษา และปฏิบัติดีงานอย่างต่อเนื่องติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อย

กว่า 3ปี ในอำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกได้ และสมัครใจ ยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ขอบเขตพื้นที่การเก็บข้อมูลในเขตอำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ระยะเวลาการลงพื้นที่วิจัย ระหว่างเดือนธันวาคม 2565 - มีนาคม 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 ข้อ เพื่อค้นหาข้อมูลแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสา โดยแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัยผ่านการตรวจคัดกรองจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านแบ่งออกเป็น 4ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แนวคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ - (ฉายา)/สกุล เพศ อายุ ตำแหน่ง สังกัด ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการทำงานจิตอาสา

ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจภายในในการเป็นจิตอาสา ท่านมีแรงจูงใจอย่างไรถึงได้มาทำงานด้านจิตอาสา การบวชเป็นพระสงฆ์มีส่วนอย่างไร ผลการการทำงานด้านจิตอาสา มีผลต่อการทำงานต่อไปอย่างไร และหลักธรรมที่สะท้อนถึงแรงจูงใจในการทำงานด้านจิตอาสา

ส่วนที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจภายนอกในการเป็นจิตอาสาและสาเหตุใดที่สามารถทำให้ท่านออกมาทำงานเป็นจิตอาสา นโยบายของคณะสงฆ์ สถานการณ์ใดที่มีส่วนในการผลักดัน สภาพสังคมที่เผชิญอยู่และวิถีปฏิบัติของสงฆ์หรือแบบอย่างที่มีส่วนให้ออกมาช่วยเหลือสังคม

ส่วนที่ 4 แนวคำถามการสร้างแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นในพระสงฆ์อื่น และปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้เกิดแรงจูงใจให้กับพระสงฆ์ออกมาทำงานเพื่อสังคม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาในภาคสนาม 3 ขั้นตอน คือ มีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

1.ลงพื้นที่การเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือวิจัยที่ตรวจสอบคุณภาพแล้ว จากการสัมภาษณ์เชิงลึกตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามลำดับ เพื่อความเชื่อมโยงกันของข้อมูลให้ครบถ้วนทุกด้าน

2. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดนัดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตให้วิธีการจดบันทึก บันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์และบันทึกรูป เป็นการเก็บข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะต้องจดบันทึกสรุปสั้นๆ เฉพาะประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นทันทีเมื่อออกมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และบันทึกการสื่อสารที่ได้จากการสังเกต เช่น การแสดงกิริยาท่าทางสีหน้า ลักษณะคำพูด หรือน้ำเสียงของผู้ให้ข้อมูลตามความเป็นจริงโดยไม่ตีความ นอกจากนั้นยังต้องบันทึกเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้วิจัยขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูล

3.รวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะองค์ประกอบของแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสา แบ่งองค์ประกอบเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) แรงจูงใจภายใน คือ ความต้องการที่ทำให้ออกมาทำงานเพื่อสังคม มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ มีทัศนคติที่ดี มีเป้าหมาย ด้วยจิตที่เมตตา ที่จะเสียสละช่วยเหลือ

ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน มีความตระหนักรู้ในความเป็นสงฆ์ที่ต้องฝึกฝนตนด้วยการสร้างกุศลจากการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ การรู้คุณค่าและความหมายของชีวิตที่สามารถสร้างคุณประโยชน์ต่อผู้อื่น การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติและเป็นศูนย์กลางความศรัทธาชาวบ้าน 1) ความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคยุคโลกาภิวัตน์ 2) แรงจูงใจภายนอก คือ ปัจจัยภายนอกที่มีส่วนในการผลักดันให้พระสงฆ์เกิดแรงจูงใจในการเป็นพระจิตอาสา จำแนกออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ นโยบายของคณะสงฆ์กำหนดกรอบในปฏิรูปศาสนา สภาพสังคมในปัจจุบันที่ส่งผลให้พระสงฆ์ต้องกลายเป็นที่พึ่งของสังคม การเห็นตัวอย่างจากบุคคลที่เป็นต้นแบบทำความดีช่วยเหลือสังคม เรียนรู้ถึงความเสียสละของพระพุทธรเจ้า พระราชากรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9

2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภอรัฐประเทส จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า การเป็นพระสงฆ์จิตอาสา นอกจากปัจจัยภายในและภายนอกแล้ว ปัจจัยที่ส่งเสริมแรงจูงใจการทำงานจิตอาสาของพระสงฆ์ ที่เป็นตัวกระตุ้นในการปฏิบัติงาน (Motivation Factors or Motivators) และอิทธิพลในการสร้างความพึงพอใจ นำไปสู่ทัศนคติทางบวกและการจูงใจที่แท้จริง คือ การใช้วิธีการพัฒนาด้านตัวมู้คิด (Cognitive process) หรือ การปรับกระบวนการทางปัญญา ให้เข้ากับสถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางด้านจิตใจ (Mind) หรือการเรียนรู้ใหม่ๆ เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องจากการซึมซับข้อมูล รับรู้บ่อยๆ และลงมือปฏิบัติจริง ด้วยวิธีการ เรียนรู้ผ่านกระบวนการปฏิบัติจริง มีส่วนในการสร้างบรรยากาศกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกร่วม (Empathy) การปรับความคิดและมุมมอง (Transformation of Learning) สะท้อนตนเอง (Self-reflection) และเข้าใจชัดเจนว่าการเป็นพระสงฆ์จิตอาสา นั้นไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้เกิดแรงจูงใจให้กับพระสงฆ์ออกมาทำงานเพื่อสังคมนั้น ยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง คือ ความสำเร็จในการทำงานด้านจิตอาสา การได้รับการยอมรับหรือเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน การได้รับโอกาสอื่นเพิ่มเติม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำหายความสามารถ และ ตรงกับความถนัดของตนเอง การได้รับมอบหมายงานและมีอิสระในการปฏิบัติงานต่างๆ

3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการสร้างแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสา ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบแรงจูงใจในการทำงานของพระจิตอาสาอำเภอรัฐประเทสแนวพุทธจิตวิทยาโดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาภายใต้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนและสังคม โดยนำผ่านกระบวนการทำงานอย่างมีระบบ มีการกำหนดเป้าหมาย มีทัศนคติที่ดีและหนักแน่นในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาทำงานเพื่อสังคม ลงมือปฏิบัติทันที สร้างเครือข่าย และการพัฒนาต่อยอดงานที่ทำเสมอ ในการปฏิบัติงานด้านจิตอาสา ทำงานเพื่อสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน โดยเริ่มที่เด็กและเยาวชน เพื่อให้ซึมซับในสิ่งที่ดีงาม เพื่อความเป็นคนดี ได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ยินยอมที่จะตั้งมั่นอยู่บน พื้นฐานของความเป็นกัลยาณมิตร เกิดมีจิตใจที่คิดจะแบ่งปัน ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็มใจด้วยจิตใจที่อิมเอิบ และมีความสุขกับการได้เป็นผู้ให้และผู้ทำ มากกว่าการเป็นผู้รับเป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. การศึกษาลักษณะองค์ประกอบของแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยแยกเป็นองค์ประกอบได้ดังนี้ คือ แรงจูงใจภายในและภายนอก คือ กระบวนการที่สนับสนุนให้พระสงฆ์จิตอาสาออกมาปฏิบัติงานเพื่อสังคมอย่างมีระบบ ทักษะที่ดีและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในสิ่งที่ตั้งใจทำความใส่ใจในการทำงานด้านจิตอาสาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ด้วยจิตที่เต็มเปี่ยมด้วยเมตตา และความมีศีลธรรมในตนเองที่เสียสละช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของพีโลวรรณ บุญล้วน และคณะ ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจการทำงานจิตอาสาตามหลักพุทธจิตวิทยาของบุคคล หลากหลายอาชีพในสังคมไทย พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมแรงจูงใจการทำงานจิตอาสา มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ มีทัศนคติที่ดีที่ติดตัวมา มีความเห็นใจผู้อื่น คิดช่วยเหลือผู้อื่น ทำด้วยใจ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การเลี้ยงดูจากครอบครัว การเห็นตัวอย่างจากบุคคลต้นแบบที่ทำความดี ช่วยเหลือสังคมและการศรัทธาที่จะดำเนินรอยตาม การมีกัลยาณมิตร ชักชวนไปร่วมทำกิจกรรมดีๆ ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม ซึ่งในการทำงานของพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว นั้นทำงานด้วยความเต็มใจและตั้งใจ การมีทัศนคติที่ดีต่องานทำ (พีโลวรรณ บุญล้วน และคณะ, 2564) และสอดคล้องกับกัลป์ยกร ลาภเดโช และสมบุรณ์ สุขสำราญ ที่กล่าวในผลการวิจัยเรื่องบทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมไทย ซึ่งพระสงฆ์จิตอาสาได้นำหลักธรรมมากระกระตุ้นให้เกิดกระบวนการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม (กัลป์ยกร ลาภเดโช และสมบุรณ์ สุขสำราญ, 2565)

2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาสรุปได้ว่า แนวทางในสร้างแรงจูงใจด้วยการพัฒนาด้านความรู้คิด หรือ การปรับกระบวนการทางปัญญา ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางด้านจิตใจ เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการซึมซับวิธีการ และมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติจริง เมื่ออยู่สังคมเดียวกันไม่ว่าในสถานะใดก็สามารถมีส่วนร่วมได้เช่นกัน ด้วยการพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นว่าสิ่งที่ควรทำประการใด เหมาะสมตามความสามารถของตน สอดคล้องกับแนวคิดของพระจเร ธมฺมจิตโต ที่มองว่า แนวทางการส่งเสริมจิตอาสา เป็นการสร้างจิตสำนึกของมนุษย์ตามความรู้สึกที่มีอยู่จริง ให้เป็นจิตของการให้ การเสียสละ การช่วยเหลือผู้อื่น และสังคมเพื่อให้ผู้อื่นมีความสุขด้วยความสมัครใจ อิ่มใจซาบซึ้งใจ ปิติสุข มีคุณค่า และพัฒนาจิตวิญญาณให้สูงขึ้น (พระจเร ธมฺมจิตโต, 2564) เช่นเดียวกับพระครูประโชติพิชรพงศ์ ที่กล่าวถึง การเสริมสร้างสุขภาวะของพระสงฆ์ไทยให้ได้รับการพัฒนาด้านการอบรมและเตรียมความพร้อมในด้าน ความพร้อมและทักษะ การประยุกต์ใช้หลักธรรม อันเป็นการสนับสนุนการเตรียมความพร้อมในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาเพื่อพัฒนาและมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม ในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาไม่ใช่ภาวะที่เกิดขึ้นด้วยตนเองโดยฉับพลันโดยไม่ได้ผ่านกระบวนการในการเรียนรู้ การฝึกอบรม หรือ การตระหนกอย่างลุ่มลึก แต่ความเป็นผู้มีจิตอาสาหรือความเป็นผู้มีจิตสาธารณะล้วนเป็นบุคคลที่อย่างน้อยต้องผ่านการเรียนรู้ การฝึกฝน (ทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ) รวมถึงการตระหนกเองอย่างลุ่มลึก เมื่อผ่านสถานการณ์อย่างใด อย่างหนึ่ง ที่ทำให้ผู้ประสบนั้นมีภาวะความเป็นผู้มีจิตอาสาโดยไม่รู้ตัวโดยบังเอิญผลตอบแทนจากการกระทำของตนนั้น (พระครูประโชติพิชรพงศ์, 2564) เช่นเดียวกับแนวคิดของเพริศพรรณ แตนศิลป์ กล่าวไว้ในผลการศึกษาว่า ความเป็นพระสงฆ์จิตอาสาหรือผู้มีจิตสาธารณะจึงเป็นภาวะอย่างหนึ่งที่ต้องมีการพัฒนา การเรียนรู้ การฝึกฝนด้วยหลักการ กระบวนการ อย่างใดอย่าง

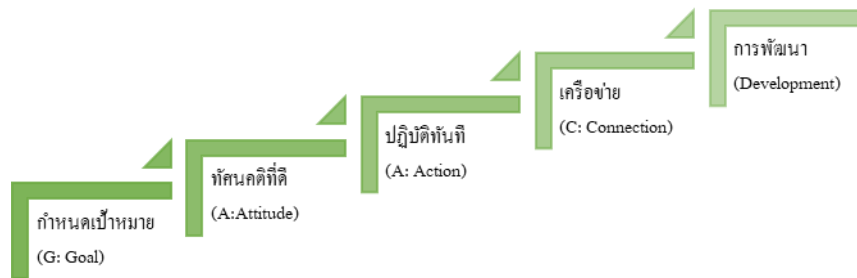
หนึ่ง จากแนวคิดพื้นฐานความสำคัญกับการที่บุคคลจะพัฒนาตนเองได้ จะต้องเป็นผู้มุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง โดยมีความเชื่อหรือแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาตนที่ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นการเสริมให้การพัฒนาตนเองประสบความสำเร็จ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญกับ 1) มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่มีคุณค่าอยู่ในตัวเอง ทำให้สามารถฝึกหัดและพัฒนาตนได้ในเกือบทุกเรื่อง ไม่มีบุคคลใดที่มีความสมบูรณ์พร้อมทุกด้าน จนไม่จำเป็นต้องพัฒนาในเรื่อง 2) แม้บุคคลจะเป็นผู้ที่รู้จักตนเองได้ดีที่สุด แต่ก็ไม่สามารถปรับเปลี่ยนตนเองได้ในบางเรื่องยังต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการพัฒนาตน การควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง มีความสำคัญเท่ากับการควบคุมสิ่งแวดล้อมภายนอก 3) อุปสรรคสำคัญของการปรับปรุงและพัฒนาตนเองคือการที่บุคคลไม่ยอมปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการกระทำ จึงไม่ยอมสร้างนิสัยใหม่ๆ หรือฝึกทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นต่อตนเอง และที่สำคัญบุคคลต่างๆ มักไม่ตระหนักว่าการปรับปรุงและพัฒนาตนเองสามารถดำเนินการได้ตลอดเวลาและอย่างต่อเนื่องมีความสามารถและศักยภาพในการพัฒนาตนเองได้ทุกด้านไม่เว้นแต่การพัฒนาตนเองเพื่อความเป็นผู้มีจิตอาสา ในมุมมองของการพัฒนาตนเองดังกล่าวจะเห็นได้ว่า "ความเป็นผู้มีจิตอาสาสามารถสร้างได้" หากเรามีหลักคิด และกระบวนการในการพัฒนาตนเองอย่างถูกต้อง (เพริศพรพรรณ แดนศิลป์, 2563)

3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการสร้างแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสา สรุปได้ว่า รูปแบบแรงจูงใจในการทำงานของพระจิตอาสาอำเภอรัฐประเทศแนวพุทธจิตวิทยาโดยยึด หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาภายใต้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนและสังคม โดยนำผ่านกระบวนการทำงานอย่างมีระบบโดยการกำหนดเป้าหมาย มีทัศนคติที่ดีและหนักแน่นในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาทำงานเพื่อสังคม ลงมือปฏิบัติทันที การสร้างเครือข่าย และการพัฒนาต่อยอดงานที่ทำเสมอ สอดคล้องผลการวิจัยของกัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ และคณะ (2564) ที่กล่าวไว้ใน การส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ เขตภาคกลางตอนล่าง อ้างถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสา ทั้งในส่วนของ การรับรู้มุมมองร่วมกัน การมีส่วนร่วม การเสริมสร้างและการพึ่งพาอาศัยกันและกันที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ในส่วนของการดำเนินงาน จะพบว่ามี 5 ขั้นตอน ที่นำไปสู่การดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ กำหนดเป้าหมาย กำหนดคุณลักษณะ เน้นกระบวนการทำงานเพื่อชุมชน มุ่งถ่ายทอดความรู้เพื่อผู้อื่น และสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ และคณะ, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

จากข้อค้นพบในงานวิจัยได้สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ว่า แรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสา หรือเรียกว่า "the Motivation of volunteer Monks" นั้นเกิดจากแรงจูงใจภายในที่ติดตัวมาและเกิดจากการปฏิบัติ การซึมซับ ด้วยการเรด้วยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา เป็นการรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน ซึ่งการรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมในการทำงานเพื่อสังคมนั้น สามารถที่จะให้ความร่วมมือให้เกิดการพัฒนาสังคม โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ทำให้สังคมเกิดสิ่งดีๆ เป็นกระบวนการของการฝึก "การให้" ที่ดีเพื่อขัดเกลาละวางตัวตนและบ่มเพาะความรัก ความเมตตาผู้อื่น โดยไม่มีเงื่อนไข ทั้งนี้ กระบวนการของกิจกรรม ซึ่งเป็นการยอมสละตน เพื่อรับใช้และช่วยเหลือแก้ไขวิกฤติปัญหาของสังคม พระสงฆ์จิตอาสาได้เรียนรู้สิ่ง

เกิดขึ้นรอบตัวมาก โดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสาเป็นหลักธรรมว่าด้วยการเสียสละโดยสมัครใจของผู้ที่มีจิตอาสา โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน ซึ่งงานของจิตอาสา นั้นมีบทบาทและหน้าที่ที่ต้องการความช่วยเหลือในขณะหรือเหตุการณ์นั้นๆ อยู่ 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านจิตใจ ด้านปัญญา และด้านสังคม การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นระเบียบเรียบร้อยและสามารถสรุปได้เป็น “5 STEPs Model หรือ บรรทัด 5 ในทำงานของพระสงฆ์จิตอาสาเพื่อสังคมดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการสร้างแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสา

สรุปรูปแบบแรงจูงใจในการทำงานของพระจิตอาสาอำเภอรัษฎาประเทศแนวพุทธจิตวิทยา โดยยึด หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาภายใต้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนและสังคม รวมถึง โรงเรียน สถานศึกษา เห็นความสำคัญของโครงการฝึกอบรม การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ใช้ความเมตตา กรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ในสังคมอย่างเป็นกัลยาณมิตรโดยมีพรหมวิหารธรรม 4 สังคหวัตถุ 4 และอิทธิบาท 4 นำผ่านกระบวนการทำงานอย่างมีระบบ มีการกำหนดเป้าหมาย (G: Goal) มีทัศนคติที่ดีและหนักแน่นในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาทำงานเพื่อสังคม (A: Attitude) ลงมือปฏิบัติทันที (A: Action) สร้างเครือข่าย (C: Connection) และการพัฒนาต่อยอดงานที่ทำเสมอ (D: Development) จึงรวมเป็นกระบวนการนำไปสู่การเป็นสังคมที่ดี การมีจิตที่จะอาสาในการทำงานเพื่อสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

บทสรุป

จากผลการศึกษาพบว่า การทำงานเป็นพระสงฆ์จิตอาสา นั้น สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ในสังคมไทยปัจจุบัน เนื่องจากการที่ทุกคนมีพื้นฐานที่มีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น หรือ จิตแห่งการให้ โดยเต็มใจจะช่วยผู้อื่นโดยไม่คิดค่าตอบแทน ยอมสละ เวลาทรัพย์เงินทอง และกำลังกายเพื่อกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมถึงยังเป็นการฝึกฝนตนเองเพื่อลดอัตตา คือลดความเป็นตัวตนของตนเอง จึงควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะในด้านอื่นเพิ่มเติม ด้านการให้คำปรึกษา และการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ และองค์ความรู้ด้านการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น อันได้แก่การทำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการทำงาน และประชาสัมพันธ์อันจะเป็นคุณประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเป็นพระสงฆ์จิตอาสาที่ทำงานร่วมกันชุมชน องค์กร หรือหน่วยงานอื่นได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปรูปแบบแรงจูงใจในการทำงานของพระจิตอาสาอำเภอรัษฎาประเทศแนวพุทธจิตวิทยา โดยยึด หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาภายใต้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนและสังคม รวมถึง โรงเรียน สถานศึกษา เห็นความสำคัญของโครงการฝึกอบรม การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ใช้

ความเมตตา กรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ในสังคมอย่างเป็นกัลยาณมิตรโดยมีพรหมวิหารธรรม 4 สังคหวัตถุ 4 และอิทธิบาท 4 นำผ่านกระบวนการทำงานอย่างมีระบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พระสงฆ์จิตอาสาควรได้รับการฝึกอบรมด้านการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ และมีการสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมเพื่อที่จะได้ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจกรรมหรือหลักสูตรการพัฒนาจิตอาสา นั้น และนำมาปรับปรุงต่อไป
2. ควรส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายพระสงฆ์จิตอาสาในการทำงานด้านสาธารณะสงเคราะห์ ร่วมกับพระสงฆ์อำเภออื่น ในจังหวัดสระแก้วและใกล้เคียงให้มีโอกาสได้ปฏิบัติงานร่วมกัน
3. นำรูปแบบการสร้างแรงจูงใจพระสงฆ์จิตอาสา ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับอำเภออื่นในจังหวัดอรัญประเทศ โดยจัดลำดับความสำคัญ ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางแผนกิจกรรม ดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยพระสงฆ์จิตอาสา ควรมีการอบรมด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ อันก่อให้เกิดการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้กับบุคคลหลากหลาย กลุ่ม
2. ศึกษารูปแบบและกระบวนการพัฒนาจิตอาสา เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงรูปแบบกระบวนการพัฒนากิจกรรมด้านต่างๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาเชิงคุณภาพ ควรมีการวิจัยปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อสำรวจจิตอาสาในภาพรวม หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดแรงจูงใจในการเป็นพระสงฆ์จิตอาสาในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

เอกสารอ้างอิง

- กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ และคณะ. (2564). การส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(7): 351-365.
- กัลป์กร ลากเดโช และสมบุญ สุธาสารณ. (2565) บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมไทย. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 5(1): 2-14.
- คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม. (2562). *คู่มือการปฏิบัติงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม(2562)*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 25 ตุลาคม 2565 จาก <https://issuu.com/penkiatsitthisit/docs/7fdcd55cbe71d2>
- ชัมย์พร พึ่งม้าย. (2562). อิทธิพลของการได้รับการอบรมเลี้ยงดู ทัศนคติ การรับข่าวสาร และแรงจูงใจ ที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์)*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คณะสถิติประยุกต์.

- พระครูประโชติพัชรพงศ์ (นัฐพงษ์ วิสุทฺโธ) และคณะ. (2564). แนวทางการเสริมสร้างบทบาทพระคิลาณุปัฏฐาก ในการเสริมสร้างสุขภาพของพระสงฆ์ไทย. *Journal of Modern Learning Development*, 6(5): 119-126.
- พระจเร ธมมจิตโต (จันทร์บาง) และมานพ นักการเรียน. (2564). การส่งเสริมจิตอาสาตามหลักของพระโพธิสัตว์. *วารสารมหาจุฬาริชาการ*, 8(1): 72-83.
- พระมหาหูกูเทน โพธิ์ศรีประเสริฐ และคณะ. (2564). องค์ประกอบของการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 10(1): 204-215.
- พระอธิการณัฐพล ปญญาวุฑโโต (สมยา) และคณะ. (2564). จิตอาสาและรูปแบบการพัฒนาของพระคิลาณุปัฏฐากพระสงฆ์อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 10(1): 33-45.
- พินิจ ลากธนานนท์. (2526). *อดีต ปัจจุบัน และอนาคตงานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธของคณะสงฆ์ไทย*. นนทบุรี: นิติธรรมการพิมพ์.
- พีไลวรรณ บุญล้ำ และคณะ. (2564). แรงจูงใจการทำงานจิตอาสาตามหลักพุทธจิตวิทยาของบุคคลหลากหลายอาชีพในสังคมไทย. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต*. คณะมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพริศพรรณ แดนศิลป์ และคณะ. (2563). การเปลี่ยนแปลงมิติภายในของพระสงฆ์กลุ่มอาสาชิตานธรรมภายหลังเข้าร่วมหลักสูตรการศึกษาเชิงจิตวิทยาแนวพุทธและในระยะติดตามผลการปฏิบัติงานต่อผู้ป่วยระยะสุดท้าย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 43(1): 15-29.
- สำนักข่าวไทยโพสต์. (2565). *วธ.ร่วมตั้งโรงพยาบาลผู้พิชิตโควิดตามพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 20 ตุลาคม 2565 จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/61500>

สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
Administrator's Competency Affecting Teacher's Performance in
School Under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area
Office 1

¹ชลิตา อินทร์ถนอม Charida Intanom

²อรพรรณ ตูจจินดา Oraphan Toujinda

³ดวงใจ ชนะสิทธิ์ Duangjai Chanasid

¹²³คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹²³Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

¹Corresponding author, e-mail: Nannieminie1994@gmail.com

Received September 21, 2023; Revised March 27, 2024; Accepted: June 15, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม จำนวน 313 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสื่อสารและจูงใจ และการบริการที่ดี ตามลำดับ 2) การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน ตามลำดับ 3) สมรรถนะของผู้บริหาร ประกอบด้วย การทำงานเป็นทีม (X_1) การพัฒนาตนเอง (X_5) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_3) การบริการที่ดี (X_4) และการสื่อสารและจูงใจ (X_2) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 57.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมการวิเคราะห์การถดถอย คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 1.22 + 0.10 (X_1) + 0.25 (X_5) + 0.21 (X_3) + 0.09 (X_4) + 0.09 (X_2)$$

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้บริหาร; การปฏิบัติงานของครู; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the competency level of administrators; 2) study the level of teachers' performance in schools; and 3) analyze the administrators' competency affecting the teachers' performance in schools. The research sample was 313 administrators and teachers in schools under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1, derived by proportional stratified random sampling as distributed by educational institution size. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher. Data were analyzed with frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The findings of the research were as follows: 1. Overall and in each aspect, the competency of school administrators was at the highest level. The aspects were teamwork, achievement orientation, communication and motivation, and good service, respectively. 2. Overall and in each aspect, the teachers' performance in schools was at the highest level. The aspects were behaving as a good example, personal and professional development, organizing learning activities, striving to develop students to their full potential, and building relationships and collaborating with community, respectively. 3. The administrators' competency in the aspects of teamwork (X_1), self-improvement (X_5), achievement orientation (X_3), good service (X_4), and communication and motivation (X_2), collectively predicted the factor affecting the performance of teachers in the schools at the percentage of 57.60 with statistical significance level of .05. The regression analysis equation was: $\hat{Y}_{tot} = 1.22 + 0.10 (X_1) + 0.25 (X_5) + 0.21 (X_3) + 0.09 (X_4) + 0.09 (X_2)$

Keywords: Administration Competency; Teacher's Performance; Educational Service Area Office

บทนำ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีบทบาทในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และยืนหยัดในเวทีโลก ต้องมีศักยภาพ มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะให้พร้อมรับมือต่อ แรงกดดันภายนอกจากการเปลี่ยนแปลง และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ การปรับวิธีการสอนและการใช้สื่อที่ทันสมัย รวมถึงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านการศึกษา จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพนั้นต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหาร

สถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสมในการพัฒนาสถานศึกษา ส่วนการดำเนินการต่างๆ จะสำเร็จไปด้วยดีได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ความสามารถหรือสมรรถนะ (competency) ให้เหมาะสมเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความรัก ความศรัทธาในการบริหารงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทและความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และสถานศึกษานับว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ และมีค่าตอบแทน วิทยฐานะ เป็นตำแหน่งที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั้งภายใน และภายนอกสังคม ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดหรือไม่ ต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งคุณลักษณะที่เหมาะสมในการนำพาองค์กรพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ผู้บริหารที่ดีไม่เพียงแต่มุ่งมั่นแต่ผลงานด้านการบริหารงานภายในโรงเรียนให้ดีเด่นเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมองบุคลากรภายในองค์กรของตนเองว่าเป็นเช่นไร มีความสุขในการทำงานหรือไม่อย่างไร ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานมีมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารได้สร้างภาวะกดดันให้กับครูหรือไม่ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องเล็งเห็นทุกเรื่องเพราะนี่คือสมรรถนะหลักที่อยู่ภายในตัวของผู้บริหาร (วิไลพร ศรีอนันต์, 2559)

ครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญเพราะครูเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีหน้าที่หลัก ในด้านการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษา การที่ครูจะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ ดึงศักยภาพของตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถนะของผู้บริหารในการจูงใจให้บุคลากรครูปฏิบัติงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนอกเหนือจากงานสอนแล้วครูยังต้องทำงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาอีกด้วย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้กล่าวว่างค์ประกอบหนึ่งของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารเปรียบเสมือนผู้นำที่จะพาองค์กรให้ก้าวหน้า มีบทบาทในการสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่างๆ ของครู การปฏิบัติงานของครูเป็นภาพสะท้อนถึงการพัฒนาผู้เรียน ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน ตลอดจนทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนานักเรียนสัมฤทธิ์ผล หากครูปฏิบัติงานในการสอนให้เกิดประสิทธิภาพแล้วนั้น ย่อมส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จไปด้วย การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูจึงมีบทบาทและความสำคัญยิ่ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558)

จากรายงานสถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทยพบว่าการปฏิบัติงานของครูมีปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ คือ ครูผู้สอนไม่ได้จบการศึกษาในวิชาเอกที่สอนโดยตรง ครูมีภาระงานมาก มีภาระงานอื่นที่ต้อง รับผิดชอบหลายงาน เช่น งานธุรการงานการเงิน งานพัสดุ เป็นต้น ครูมีศักยภาพไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีสาเหตุมาจากครูขาดประสบการณ์ในการสอน และไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครูต้องสอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ทำให้เตรียมการสอนไม่ทัน ครูใช้เวลาในการทำผลงานวิชาการมากทำให้สนใจการสอนน้อยลง ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน เนื่องจากครูได้รับมอบหมายให้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูไม่มีความถนัด การไม่ได้รับความสำคัญในกรณีที่ไม่ได้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก และต้องทำงานหนักไม่มีเวลาพัก เกิดความ

เป้าหมายที่แท้ ไม่มีความก้าวหน้าในวิชาอาชีพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู เพราะจะต้องเป็นผู้นำทั้งทางด้านการบริหาร และในฐานะผู้ปกครองที่สร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครู ทำให้ครูเกิดพลังในการปฏิบัติงาน พัฒนาการจัดการเรียน การสอน พัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีสติปัญญาสูงชันผู้บริหารสถานศึกษาและครูจึงเป็นส่วนสำคัญ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กให้มีประสิทธิภาพซึ่งผู้บริหารที่มีสมรรถนะจะสามารถทำให้การดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 เพื่อใช้ศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและยกระดับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1
3. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประชากร คือ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,671 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 108 คน ครูในสถานศึกษา จำนวน 1,563 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน Krejcie & Morgan (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย, 2557) ได้จำนวน 313 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และจำแนกตามตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู แบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 20 คน และครู จำนวน 293 คน โดยมีการแบ่งชั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ชั้นตอนดังนี้

ชั้นตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อความเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ชั้นตอนที่ 2 สอบถามระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มีการตรวจสอบความตรงด้านโครงสร้างเนื้อหา และภาษา

(content validity) แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.67-1.00

ขั้นตอนที่ 3 สอบถามระดับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มีการตรวจสอบความตรงด้านโครงสร้างเนื้อหา และภาษา (content validity) แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.67-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1. ขอความอนุเคราะห์จากงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2. ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม รวมทั้งหมด 313 คน ได้รับข้อมูลกลับมาร้อยละ 100 3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนกลับมา เพื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม 4. นำมาลงรหัสข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถาม ที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) แสดงผลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครู ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

2.1 การแปลความหมายระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา นำค่าเฉลี่ยคะแนนไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด

2.2 การแปลความหมายระดับการปฏิบัติงานของครู นำค่าเฉลี่ยคะแนนเทียบเกณฑ์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด

3. การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับการปฏิบัติงานของครูใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient: r_{xy}) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แปลความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของซูครี วงศ์รัตน์

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยใช้วิธีการแบบขั้นตอน (stepwise) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดยกเว้นด้านการบริการที่ดี อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ

การพัฒนาตนเอง รองลงมา คือ การทำงานเป็นทีม การสื่อสารและจูงใจ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริการที่ดี

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การทำงานเป็นทีม	4.60	0.40	มากที่สุด	2
2. การสื่อสารและจูงใจ	4.55	0.39	มากที่สุด	4
3. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.56	0.37	มากที่สุด	3
4. การบริการที่ดี	4.38	0.38	มาก	5
5. การพัฒนาตนเอง	4.63	0.32	มากที่สุด	1
รวม	4.54	0.32	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.32) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนาตนเอง อยู่ในลำดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.32) รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.40) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.37) การสื่อสารและจูงใจ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.39) และการบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.38) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รองลงมา คือ การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ	4.62	0.36	มากที่สุด	2
2. การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	4.56	0.35	มากที่สุด	4
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.61	0.33	มากที่สุด	3
4. การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.68	0.32	มากที่สุด	1
5. การสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน	4.55	0.39	มากที่สุด	5
รวม	4.61	0.30	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 แสดงว่า การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.30) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อยู่ในลำดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.32) รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.36) การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.33) การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.35) และการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.39) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า การทำงาน เป็นทีม การพัฒนาตนเอง การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี และการสื่อสารและจูงใจ เป็นตัวแปรที่ ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนายเท่ากับ 0.576 ซึ่งแสดงว่า การทำงานเป็นทีม การพัฒนาตนเอง การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี และการสื่อสารและจูงใจ ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ของครูในสถานศึกษา สามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 57.60

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	5	16.32	3.26	83.54	0.00
Residual	307	12.00	0.04		
Total	312	28.31			

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	B	Beta	SE _b	t	Sig
ค่าคงที่	1.22		0.17	7.13	0.00
การทำงานเป็นทีม (X ₁)	0.10	0.13	0.05	1.94	0.05
การพัฒนาตนเอง (X ₅)	0.25	0.26	0.05	4.54	0.00
การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X ₃)	0.21	0.26	0.05	4.39	0.00
การบริการที่ดี (X ₄)	0.09	0.11	0.05	2.02	0.04
การสื่อสารและจูงใจ (X ₂)	0.09	0.12	0.05	1.99	0.05

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

R = 0.759   R² = 0.576   SEE. = 0.198

จากตารางที่ 3 พบว่า การทำงานเป็นทีม (X₁) การพัฒนาตนเอง (X₅) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X₃) การบริการที่ดี (X₄) และการสื่อสารและจูงใจ (X₂) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าประสิทธิภาพ ในการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.576 ซึ่งแสดงว่าการทำงานเป็นทีม การพัฒนาตนเอง การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี และการสื่อสารและจูงใจ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา และสามารถ

ทำนายการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาได้ ร้อยละ 57.60 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 1.22 + 0.10 (X_1) + 0.25 (X_5) + 0.21 (X_3) + 0.09 (X_4) + 0.09 (X_2)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.13 (Z_1) + 0.26 (Z_5) + 0.26 (Z_3) + 0.11 (Z_4) + 0.12 (Z_2)$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในหลักการแนวคิดทฤษฎีในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทิศทางของสถานศึกษาอย่างชัดเจน โดยร่วมกับคณะครูวางแผนเกี่ยวกับการทำงานเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนพร้อมทั้งมีการกระตุ้นให้ครูมีการปฏิบัติงานเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นมีการนำทักษะกระบวนการในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุผล สามารถสร้างแรงจูงใจและกำลังใจในการพัฒนางานในทุกมิติ ให้ความช่วยเหลือต่อบุคลากรได้บังคับบัญชาสามารถใช้กระบวนการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้การดำเนินงานในทุกด้านของสถานศึกษาขับเคลื่อนและนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีการเข้ารับการพัฒนาตนเองเพิ่มมากขึ้นตลอดจนมีการนำหลักทฤษฎีทางการบริหารการศึกษามาบูรณาการใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย เน้นการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วน อีกทั้งหน่วยงานต้นสังกัด มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และวัดผลประเมินผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาบรรจุใหม่อย่างเข้มในระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 ปี จะต้องมีการทำบันทึกข้อตกลงในการปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อนำไปสู่การประเมินสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นความสามารถที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการเพิ่มศักยภาพของครูให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานโดยการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การบริการที่ดี การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสื่อสารและจูงใจ และการพัฒนาตนเอง ทำให้ครูมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรวีรยา ธนัชชาอัครสิริ ได้วิจัยเรื่อง “สมรรถนะของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10” ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสูงกว่า สมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน (ฉัตรวีรยา ธนัชชาอัครสิริ, 2560)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งผลลัพธ์ของการ

ปฏิบัติงานของครูนั้น เกิดจากกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารที่มีความสามารถทำให้ครูแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ดีงาม การมีความรู้ ความสามารถทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาการบริหารจัดการชั้นเรียน มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้เรียน และบุคคลทั่วไป

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชนก เจตชลา ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การปฏิบัติหน้าที่ครู การจัดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ตามลำดับ (ขวัญชนก เจตชลา, 2562) ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัชรินทร์ จันทโร ได้วิจัยเรื่อง “ทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” ผลวิจัยพบว่า ผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (วัชรินทร์ จันทโร, 2562) นอกจากนี้ยังไม่สอดคล้องกับพรพิมล อินแมน ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน (พรพิมล อินแมน, 2564)

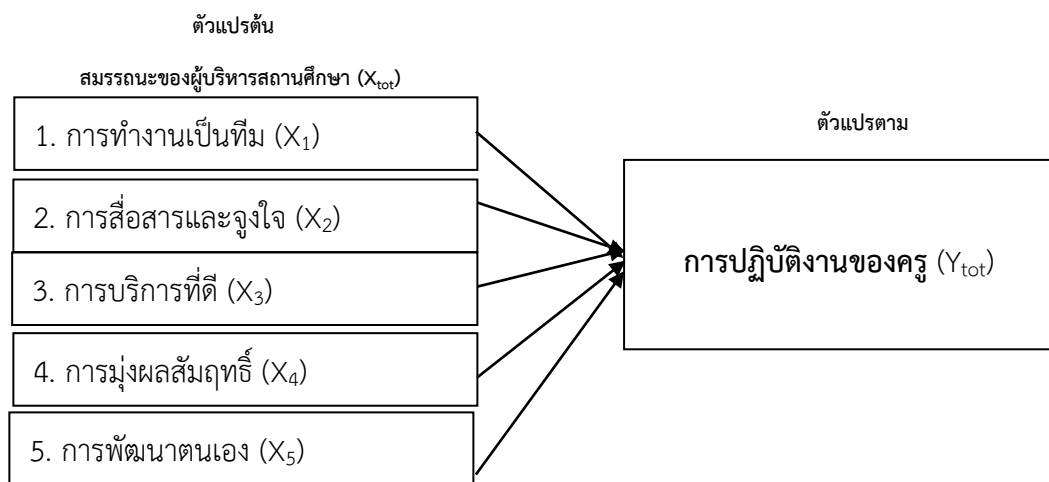
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยการทำงานเป็นทีม การพัฒนาตนเอง การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสื่อสารและจูงใจ และการบริการที่ดีเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยและได้ร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ได้ร้อยละ 57.60

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่จะสามารถทำให้ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เกิดการปฏิบัติงานได้นั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับสมรรถนะของผู้บริหาร โดยผู้บริหารต้องใช้กระบวนการสื่อสารและจูงใจ การพัฒนาตนเอง การบริการที่ดี การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ครูในสถานศึกษาเกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพต่อสถานศึกษา ดังนั้นจากผลการวิจัยดังกล่าวจึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของภาสกร หมื่นสา ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30” ผลวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของ

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริการที่ดี ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของครูในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษา อย่างสร้างสรรค์และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูเสมอ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของครูในโรงเรียน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ภาสกร หมั่นสา, 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรวีรยา ธนัชชาอัครสิริ ได้วิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จากการศึกษาวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่า มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู ด้านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน อยู่ในลำดับสูงสุด ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ฉัตรวีรยา ธนัชชาอัครสิริ, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 สามารถนำเสนอ กรอบแนวคิดได้ดังนี้

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 พบว่า การทำงานเป็นทีม (X₁) การพัฒนาตนเอง (X₅) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X₄) การบริการที่ดี (X₃) และการสื่อสารและจูงใจ (X₂) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม

เขต 1 ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.576 ซึ่งแสดงว่าการทำงานเป็นทีม การพัฒนาตนเอง การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี และการสื่อสารและจูงใจ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา และสามารถทำนายการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาได้ ร้อยละ 57.60 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้ สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ $\hat{Y}_{tot} = 1.22 + 0.10 (X_1) + 0.25 (X_5) + 0.21 (X_3) + 0.09 (X_4) + 0.09 (X_2)$ สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_{tot} = 0.13 (Z_1) + 0.26 (Z_5) + 0.26 (Z_3) + 0.11 (Z_4) + 0.12 (Z_2)$

ดังนั้น ผู้บริหารควรนำสมรรถนะผู้บริหารที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ทั้งในด้านการทำงานเป็นทีม การสื่อสารและจูงใจ การบริการที่ดี การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการพัฒนาตนเอง ไปใช้ในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครูเกิดการปฏิบัติงานที่ดีส่งผลต่อประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่หลากหลาย ทำทาย และเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันอันจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติสืบต่อไป

บทสรุป

การวิจัยนี้ได้สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ประกอบด้วย การทำงานเป็นทีม การสื่อสารและจูงใจ การบริการที่ดี การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการพัฒนาตนเอง ไปใช้ในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ครูเกิดการปฏิบัติงานที่ดีส่งผลต่อประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จะได้รับประโยชน์จากงานวิจัย คือ องค์ความรู้ใหม่ของสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ไปใช้เพื่อการวางแผนพัฒนาในผู้บริหารในสังกัด มีสมรรถนะที่เหมาะสม ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาได้มากขึ้น

1.3 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปผสานความร่วมมือกับภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่นๆ โดยการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในการเข้าถึงการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรศึกษาปัจจัยและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาให้มีสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

2.2 ควรศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูการทำงานเป็นทีม การสื่อสารและจูงใจ การบริการที่ดี การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการพัฒนาตนเอง โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *นโยบายการจัดการศึกษา 2564-2565*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ขวัญชนก เจตชาลา. (2562). คุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2557). *วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา*. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ฉัตรวีรยา ธนัชชาอัครสิริ. (2560). สมรรถนะของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรพิมล อินแมน. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ภาสกร หมื่นสา. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- วัชรินทร์ จันทโร. (2562). ทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิไลพร ศรีอนันต์. (2559). สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครปฐม. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทองกมล.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย*
กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
Factor Analysis of The School Administrator's Characteristics
the New Era Under the Ratchaburi Primary Education Service
Area Office 2

¹กิตติศักดิ์ เต็กจินดา Kittisak Tekjinda

²อรพรรณ ตูจินดา Oraphan Toujinda

³ดวงใจ ชนะสิทธิ์ Duangjai Chanasid

¹²³คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹²³Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

¹Corresponding author, e-mail: Nannieminie1994@gmail.com

Received September 22, 2023; Revised June 2, 2024; Accepted: June 17, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ โดยสอบถามผู้บริหารและครู จำนวน 300 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มี 8 องค์ประกอบหลักประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ 4 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.598 องค์ประกอบที่ 2 นวัตกรรมและเทคโนโลยี ได้ 4 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.598 องค์ประกอบที่ 3 การปรับตัว ได้ 3 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.491 องค์ประกอบที่ 4 คุณธรรมจริยธรรม ได้ 4 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.439 องค์ประกอบที่ 5 วินัยและบุคลิกภาพ ได้ 4 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.565 องค์ประกอบที่ 6 สติปัญญา ได้ 3 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.316 องค์ประกอบที่ 7 การเรียนรู้ ได้ 3 ตัวแปรย่อย

มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.109 องค์ประกอบที่ 8 ความฉลาดทางอารมณ์ ได้ 3 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 3.452 ซึ่งจะสามารถนำมาอธิบายถึงค่าความแปรปรวนรวมทั้งสิ้นร้อยละ 63.000

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ประถมศึกษา

Abstract

The purposes of this study were to study: Analyzing the characteristics of modern school administrators under Ratchaburi Primary Education Service Area Office 2. The research is divided into 2 phases as follows: 1) Study documents and interview 6 educational institution administrators, obtained through purposive selection according to specified criteria. The research tools used were semi-structured interviews. 2) Analyze the characteristics of modern school administrators. By asking 300 administrators and teachers using a stratified random sampling method distributed according to the size of the educational institution. Research tools include questionnaires. Statistics used in data analysis include frequencies, percentages, averages, standard deviations. and composition analysis. The findings of the research were as follows: Component the school administrator's characteristics the new era under Ratchaburi Primary Education Service Area Office 2. There are 8 main components consisting of 1: Relationships with others has 4 sub-variables, with a total percentage of explainable variance equal to 5.598. 2: innovation and technology, has 4 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 5.598. 3: Adaptation has 3 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 5.491. 4: Morality and Ethics has 4 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 5.439. 5: Discipline and Personality has 4 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 4.565. 6: Intelligence has 3 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 4.316. 7: Learning has 3 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 4.109. 8: Emotional Intelligence, has 3 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 3.452. which can explain 63.000% of the total covariance.

Keywords: Factor analysis; The school administrator; Primary Education

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้เริ่มการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21 ต่อจากการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. 2542 เพื่อมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักด้วยกัน 3 ประการคือ 1.พัฒนามาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาเรียนรู้ 2.มีการขยายโอกาสทางการศึกษาให้

เป็นไปอย่างเต็มที่และมีคุณภาพ 3. การสนับสนุนให้ร่วมมือในทุกภาคส่วนของสังคมต่อการจัดการศึกษาและการบริหาร ซึ่งปัจจุบันพระบรมราชโบายทางด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 เพื่อให้ทุกภาคส่วนน้อมนำเข้ามาปฏิบัติซึ่งบันทึกโดยศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์เกษม วัฒนชัย โดยมีรายละเอียดดังนี้ การศึกษาที่จะต้องสร้างพื้นฐานแต่ละด้านให้แก่ผู้เรียนมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) มีทัศนคติในสิ่งถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงและมีคุณธรรม 3) มีงานทำมีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) และเนื่องด้วยแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง ทางกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2579 จึงได้ดำเนินการจัดทำฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้การศึกษาของประเทศไทยมีการวางเป้าหมายและกรอบในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อมุ่งเน้นให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา มีความเสมอภาคกันและมีโอกาสสามารถในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและการบริหารสถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาระบบไปสู่การพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะการทำงานให้สอดคล้องกับความต้องการที่มีของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ประกอบกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2564-2565 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่วิถีคุณภาพ” 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการต่อยอดพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็น “วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2565) ซึ่งการบริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นกระบวนการในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ คือ มีการวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กร และการควบคุมโดยมุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาของทุกฝ่าย ทั้งบุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ (นันทภัก สุโข, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย

การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องนำเทคนิคและวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะการเป็นผู้นำตามสถานการณ์ เพื่อจะทำให้ทั้งผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน และบุคลากรของสถานศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนกับ “New-normal” หรือการใช้ชีวิตวิถีใหม่ โดยเน้นการปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคระบาด COVID 19 อย่างเคร่งครัด เพื่อให้สถานศึกษานั้นเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยจากโรคระบาด COVID 19 ทำให้นักเรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถและปลอดภัยจากโรค และมีการส่งเสริมในการใช้เทคโนโลยีผ่านอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อที่จะติดต่อสื่อสารกับนักเรียนที่อยู่บ้านให้มีบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมือนกับในโรงเรียนตามสถานการณ์ปกติ และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญในการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย เพื่อจะทำให้ผู้เรียนนั้นสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่-ทุกเวลา (anytime anywhere)

การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง (active learning) เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วและให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 6 คุณลักษณะผู้นำที่องค์กรต้องการหลังโควิด 19 ประกอบไปด้วย 1. (Empowering Workforce) บริหารคนได้และใช้คนเป็น ผู้บริหารจากนี้ไป ต้องฝึกฝนทักษะในการใช้คนต้องรู้จักสอนลูกน้องให้กล้าคิดและตัดสินใจเอง หมดยุคของการควบคุมและสั่งการ (Control & Command) ไปแล้ว 2. (Managing capital & cost) บริหารการเงินและต้นทุนเก่ง ผู้บริหารต้องมีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชีและการเงิน ต้องมีความสามารถในการบริหารต้นทุน การลงทุน และค่าใช้จ่าย รวมทั้งงานทางด้าน Logistic และ Supply Chain ด้วย 3. (Managing Portfolio) บริหารความหลากหลายของธุรกิจได้ ผู้นำต้องเก่งในการบริหารความหลากหลายของธุรกิจ ต้องมีความรู้หลายด้าน ต้องเลือกใช้กลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม ต้องรู้ว่าเมื่อใดควรเสี่ยง เมื่อใดควรอยู่เฉยๆ และเมื่อใดควรถอย 4. (Engaging Customers & Stakeholders) สร้างความผูกพันกับลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสีย ผู้บริหารต้องสามารถสร้างความผูกพันเพื่อมัดใจลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมผู้บริโภค ต้องรู้จักสร้างสัมพันธ์ (Building Connection) และใช้สัมพันธ์ภาพเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ (Managing Relationship) 5. (Managing Change & Agility) บริหารการเปลี่ยนแปลงและความคล่องตัว ผู้บริหารต้องสามารถบริหารทีมงานและองค์กรให้มีความว่องไวปราดเปรียว พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีความสามารถ ในการปรับตัวสูง 6. (Power Skills) ทักษะพิเศษในการส่งเสริมการทำงาน สุดท้ายแต่ไม่ได้สำคัญน้อยที่สุด ผู้นำต้องมีทักษะพิเศษที่จะช่วยส่งเสริมการทำงานให้ดีขึ้น เช่น ความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีและดิจิทัล (Technology & Digital Literacy) ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์กับคน (Interpersonal Skills) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovation) เป็นต้น (โกสิทธิ์ เฟื่องสวัสดิ์, 2565)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดทักษะแห่งอนาคตใหม่ของสมหวัง ว่องไวไพศาล กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการระบุงูยทศศาสตร์และทางปฏิบัติเพื่อใช้ในการจัดการสอนโดยร่วมกับการสร้างกระบวนการและแนวทางปฏิบัติสำหรับการสร้างเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญถึงองค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะที่จะก่อเกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้สำหรับการดำเนินชีวิตในโลกแห่งความผันแปรในสังคมขณะนี้ (สมหวัง ว่องไวไพศาล, 2558)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาคูณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานการกำหนดคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ภายได้ผลกระทบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการจัดการศึกษาของจังหวัดจันทบุรี และจะเป็นข้อมูลเพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้อ้างอิงในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันและอนาคตส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 1,135 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,135 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระยะเวลาที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (สัมภาษณ์) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษเป็นต้นไป และมีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 ท่าน ระยะเวลาที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยขนาดตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบตามคำแนะนำขนาดตัวอย่างของ Comrey, A. L. and Lee, H. B., จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน อยู่ในระดับที่ดี แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน ครูผู้สอน จำนวน 278 คน (Comrey, A. L. and Lee, H. B.,1992) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่สร้างจากนำข้อมูลแบบสอบถามมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ท่าน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับกับการสัมภาษณ์ในประเด็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ เพื่อนำมาเป็นแนวทางกำหนดประเด็นสร้างแบบสัมภาษณ์ ขั้นที่ 2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ตามขอบข่ายที่กำหนดไว้ และขั้นที่ 3 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาและตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้แบบสัมภาษณ์ มีความสมบูรณ์มากที่สุด

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ เพื่อนำเนื้อหาามาวิเคราะห์โครงสร้างตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ตัวแปรที่ศึกษาและกำหนดดัชนีชี้วัด

ขั้นที่ 2 กำหนดคุณลักษณะให้ครอบคลุมตัวแปร คำนิยามและนำข้อกระทงคำถามมาจัดทำสำหรับการวิจัย โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำ ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนั้นมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการตรวจสอบแก้ไข

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบค่าความตรงในด้านเนื้อหาและตรวจสอบในความถูกต้องของข้อกระทงคำถามแล้วจึงนำมาหาดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

(IOC: Index of Item Objective Congruence) และการแปลผลค่าของ IOC ที่ผู้วิจัยคำนวณได้ โดยจะเลือกเฉพาะในข้อกระทงคำถามที่มีค่าดัชนีระหว่าง 0.67 – 1.00 จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแก้ไขแบบสอบถามก่อนจะนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 6 ทดลองใช้ (Try Out) แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสอบถามกับผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ซึ่งจะไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถาม โดยจะใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach เท่ากับ 0.98 ซึ่งมากกว่า 0.75 (สุวิมล ติรกันันท์, 2557)

ขั้นที่ 7 การนำข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามนำมาปรับปรุงในด้านของการใช้ในภาษาที่ให้ความถูกต้อง และเหมาะสมโดยได้ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้การแนะนำของและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อจะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ผลการวิจัย

องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มี 8 องค์ประกอบหลักประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารมีความสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ครูได้เป็นอย่างดี 2. ผู้บริหารเอาใจใส่ผู้ร่วมงาน 3. ผู้บริหารมีความโอบอ้อมอารีต่อเพื่อนร่วมงาน 4. ผู้บริหารเป็นที่ชื่นชอบของครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.598 องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถทางเทคโนโลยี ได้ 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหาร 3. ผู้บริหารนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษา 4. ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการติดต่อสื่อสารระหว่างกันภายในสถานศึกษา มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.598 องค์ประกอบที่ 3 การปรับตัว ได้ 3 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี 2. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น 3. ผู้บริหารมีความสัมพันธ์ที่ดีชุมชน มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.491 องค์ประกอบที่ 4 คุณธรรม จริยธรรม ได้ 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม 2. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนและปฏิบัติตาม 3. ผู้บริหารแก้ไขปัญหาด้วยความเป็นธรรม 4. ผู้บริหารยอมรับผลที่เกิดขึ้นในทุกกรณี มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.439 องค์ประกอบที่ 5 บุคลิกภาพ ได้ 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารมีสุขภาพและบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับวัย 2. ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่สง่างาม 3. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย 4. ผู้บริหารมีวินัยในตนเอง มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.565 องค์ประกอบที่ 6 สติปัญญา ได้ 3 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารมีความรอบรู้ในการปฏิบัติงาน 2. ผู้บริหารสามารถดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายไปสู่เป้าหมาย 3. ผู้บริหารมีไหวพริบ มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.316 องค์ประกอบที่ 7 การเรียนรู้ ได้ 3 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารรู้เท่าทันการ

เปลี่ยนแปลง 2. ผู้บริหารยอมรับคำวิจารณ์และพร้อมนำมาปรับปรุงตนเอง 3. ผู้บริหารใฝ่เรียนรู้ศึกษา ค้นคว้าความรู้ใหม่อยู่เสมอ มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.109 องค์ประกอบที่ 8 บริหารจัดการอารมณ์ ได้ 3 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารกระตือรือร้นในการ ปฏิบัติงาน 2. ผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสมตามสถานการณ์ 3. ผู้บริหารมี อารมณ์ดี มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 3.452 ซึ่งจะสามารถ นำมาอธิบายถึงค่าความแปรปรวนรวมทั้งสิ้นร้อยละ 63.000

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยใช้ตัวแปรคุณลักษณะผู้บริหาร สถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 79 ตัวแปร ย่อย โดยจะพบได้ว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กัน โดยซึ่งพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มี ค่าได้มากกว่า 0.50 ขึ้นไป โดยได้ใช้ค่าสถิติของ Bartlett test of sphericity (ค่าสถิติของบาร์ท เลทท์) และค่า KMO (ค่าสถิติของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน) เพื่อวัดถึงความเหมาะสมของข้อมูล แล้ว จึงนำไปพิจารณาคัดเลือกมาเฉพาะตัวแปรที่ร่วมกันชีวิตในค่าความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งจะได้องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 2 ทั้งหมดใน 8 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับ ผู้อื่น ได้ 4 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถทางเทคโนโลยี ได้ 4 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 3 การปรับตัว ได้ 3 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 4 คุณธรรม จริยธรรม ได้ 4 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 5 บุคลิกภาพ ได้ 4 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 6 สติปัญญา ได้ 3 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 7 การเรียนรู้ ได้ 3 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 8 บริหารจัดการอารมณ์ ได้ 3 ตัวแปร ย่อย

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในแต่ละ องค์ประกอบแล้วมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งมีค่าความผันแปรของตัวแปรทั้งหมด 4.423 เป็นองค์ประกอบลำดับที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 2 ต้องมีความสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ครูได้เป็นอย่างดี เอาใจใส่ ผู้ร่วมงาน มีความโอ้อ้อมอารีต่อเพื่อนร่วมงาน และเป็นที่ยอมรับของครู นักเรียน และผู้ปกครองซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ทองมา ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ารูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมี 6 ตัวแปร ประกอบด้วย การสร้างจุดเชื่อมต่อ การสร้างและแบ่งปันความรู้ ด้านกิจสัมพันธ์ ด้านการตัดสินใจ ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านการสื่อข้อความ เห็นได้ว่าด้านความสัมพันธ์กับ ผู้อื่น มีความสำคัญมาเป็นลำดับที่ 5 ซึ่งแตกต่างจากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่ให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็น

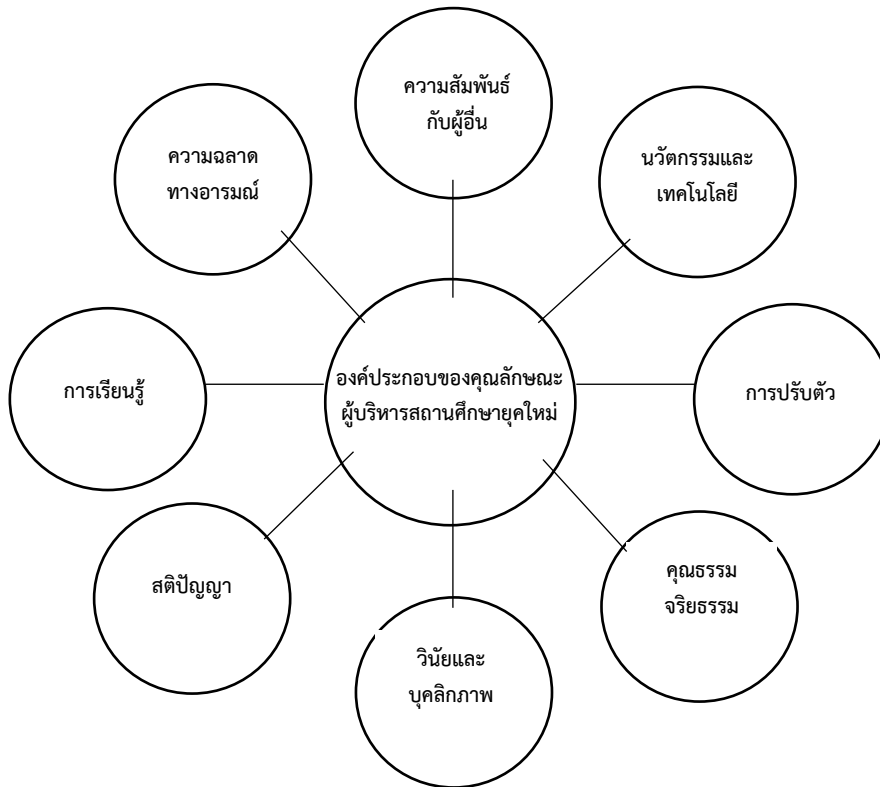
ลำดับที่ 1 แต่ในข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ย 4.31 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงสุดในองค์ประกอบนี้พบว่าอยู่ในลำดับที่ 30 จาก 79 ข้อ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อคำถาม (สุชาติ ทองมา, 2560)

2. องค์ประกอบที่ 2 นวัตกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งมีความผันแปรของตัวแปรทั้งหมด 4.422 เป็นองค์ประกอบลำดับที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จะต้องมีการได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นนำมาปรับใช้เป็นเครื่องมือในเรื่องการบริหารจัดการในสถานศึกษา ที่สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหาร โดยได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นมาปรับใช้ในการบริหารและจัดการในสถานศึกษา การนำข้อมูลข่าวสารนั้นมาใช้ประโยชน์สู่ในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการติดต่อสื่อสารระหว่างกันภายในสถานศึกษา สร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารอยู่เสมอ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชูธารินี ศรีปัญญา และคณะ ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี พบว่า มีความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 อยู่ในระดับมาก และในขณะเดียวกันความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง กับการบริหารจัดการการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 อย่างที่มีนัยสำคัญในทางสถิติที่ระดับ 0.01 เห็นได้ว่าความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งเหมือนกับจากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่ให้ความสำคัญในเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นลำดับที่ 2 แต่ในข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ย 4.26 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงสุดในองค์ประกอบนี้พบว่าอยู่ในลำดับที่ 52 จาก 79 ข้อ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อคำถาม (ชูธารินี ศรีปัญญา และคณะ, 2565)

3. องค์ประกอบที่ 8 ความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งมีความผันแปรของตัวแปรทั้งหมด 2.727 เป็นองค์ประกอบลำดับสุดท้าย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ต้องมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สามารถในการควบคุมอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสมตามสถานการณ์ที่ผู้บริหารมีอารมณ์ที่ดีและมีบุคลิกที่แจ่มใสความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 สามารถนำเสนอกรอบแนวคิดได้ดังนี้

บทสรุป

องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มี 8 องค์ประกอบหลักประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 คือความสัมพันธ์กับผู้อื่น องค์ประกอบที่ 2 และองค์ประกอบที่ 3 คือการปรับตัว องค์ประกอบที่ 4 คือคุณธรรมจริยธรรม องค์ประกอบที่ 5 คือบุคลิกภาพ องค์ประกอบที่ 6 คือสติปัญญา องค์ประกอบที่ 7 คือการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 8 คือการบริหารจัดการอารมณ์ ซึ่งจะสามารถนำมาอธิบายถึงค่าความแปรปรวนรวมทั้งสิ้นร้อยละ 63.00

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นอย่างดี มีการเอาใจใส่และความโอบอ้อมอารี จะส่งผลให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ให้ความชื่นชอบและเป็นผลดีในการบริหารสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถทางเทคโนโลยี เนื่องจากการบริหารสถานศึกษา ยุคใหม่ ผู้บริหารต้องนำความสามารถทางเทคโนโลยีมาปรับใช้ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษา มีความรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับตัวและความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนถึงสังคมที่ดี โดยควรเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นที่สามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณธรรม จริยธรรม โดยเริ่มจากผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและส่วนร่วม เป็นแบบอย่างที่ดีสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความเป็นธรรม และ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นได้ในทุกกรณี
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบุคลิกภาพที่ส่งงานเหมาะสมกับวัย มีวินัยและความมุ่งมั่นใน การทำงานให้ประสบความสำเร็จ
6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีสติปัญญาที่มีความรอบรู้ มีไหวพริบที่ดี ส่งผลให้สามารถ ดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย
7. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ยอมรับความวิจารณ์แล้วมา ปรับปรุง และไฝหาความรู้ศึกษาค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอ
8. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตือรือร้นในเรื่องการปฏิบัติงาน มีบริหารจัดการอารมณ์ที่ดี และสามารถควบคุมอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
2. ควรศึกษาเชิงยืนยันที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *นโยบายการจัดการศึกษา 2564-2565*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- โกสิทธิ์ เฟื่องสวัสดิ์. (2565). *6 คุณลักษณะผู้นำ ที่องค์กรต้องการหลังโควิด-19* จบ. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 20 ธันวาคม 2565 จาก <https://www.slingshot.co.th/blog/6leadership>.
- ชูธารินี ศรีปัญญา และคณะ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษานนทบุรี. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(2): 1057-1070.
- นันทศักดิ์ สุขโข. (2560). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามความ คิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1. *วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมหวัง ว่องไวไพศาล. (2558). การบริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในศตวรรษที่ 21. *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชาติ ทองมา. (2560). รูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศา สตรดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 22 กรกฎาคม 2565 จาก <https://www.obec.go.th>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 8 สิงหาคม 2564 จาก <http://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2>.

สุวิมล ติรกานันท์. (2557). *การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์แนวทางการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Comrey, A. L. and Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis*. Hillsdale. New Jersey: Erlbaum.

การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกม
และแอปพลิเคชันบลูคเกตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
The Development of English Vocabulary Learning Ability by
Using Games and Blooket Application for Grade 3 Students

ณัฏฐา ทองราช Nattha Thongrach
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร
Faculty of Education, Silpakorn University
Corresponding author, e-mail: Nanniezzz.nannn@gmail.com

Received September 23, 2023; Revised October 12, 2023; Accepted: June 17, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งทดลองแบบ 1 กลุ่ม วัดผลก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีพุทธศักราช 2566 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต 3) คำศัพท์ก่อนและหลังทดสอบ 4) แบบสอบถามแบบเลือกผ่านการสอนด้วยเกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความสามารถใช้คำภาษาอังกฤษได้ภายหลังใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกตที่ความคิดเห็นด้วยมากที่สุด 2.84
คำสำคัญ: เกมเป็นฐาน; คำศัพท์ภาษาอังกฤษ; แอปพลิเคชันบลูคเกต

Abstract

The main objective of this research was: 1) to compare the students' learning ability in English vocabulary before and after learning by using game and Blooket application; 2) to explore the students' opinion toward teaching by using game and Blooket application. This research is quasi experimental design by pre-test and post-test static group comparison design. The experimental group of this study was Prathumsuksa 3 students who were studying in the first Semester, Academic Year 2023. They were 20 respondents. The instruments consisted of: 1) lesson plans; 2) games and Blooket application; 3) vocabulary pre-test and post-test and 4) a

questionnaire on opinion toward teaching by using game and Blooket application. The research results were: 1) the students' ability in using English vocabulary after using game and Blooket application was significantly higher than before to study at the 0.05 level; and 2) the students' opinion toward teaching by using game and Blooket application were at the high level (mean = 2.84).

Keywords: Game Based Approach; English vocabulary; Blooket application

บทนำ

สังคมโลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางพลวัตและเทคโนโลยี คือการเชื่อมโยงประเทศต่างๆ ให้ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้นและก้าวสู่ระบบหนึ่งเดียวกัน ตามที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ (Globalization) อันส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมากมาย รวมถึงทางด้านการศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน การเรียนรู้จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือเป็นการเรียนรู้ที่เน้นทักษะแห่งอนาคตใหม่ ตามที่วิจารณ์ พานิช กล่าวว่าการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัว และออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองจนเกิดทักษะที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านั้นภาษาอังกฤษถูกใช้เป็นภาษากลางในการสื่อสารและเป็นภาษาทางการของกว่าอีก 61 ประเทศทั่วโลกอีกด้วย (วิจารณ์ พานิช, 2555) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Festallor Education School ได้กล่าวว่า ทุกประเทศมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ วัฒนธรรมสังคม และเศรษฐกิจที่เปิดเสรีมากขึ้น ผ่านการใช้ภาษาอังกฤษ (Festallor Education School, 2560) ด้วยเหตุผลนี้ การสอนภาษาอังกฤษจึงควรได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของผู้เรียนให้สามารถแข่งขันและปรับตัวให้เข้ากับโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลในการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 โดยมีนโยบายและแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยจะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความปลอดภัย และมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

ในการเรียนภาษานั้น สิ่งที่สำคัญและมีประโยชน์สำหรับผู้เรียนเป็นอย่างมากก็คือการเรียนรู้คำศัพท์ หากผู้เรียนมีคลังคำศัพท์มาก จะยิ่งเพิ่มโอกาสในการสร้างคำ และสร้างประโยค สามารถเข้าใจความหมายตลอดจนนำไปสู่การสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Pearson & Johnson, 1978) ฉะนั้น การเรียนรู้คำศัพท์จึงนับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นชั้นเริ่มเรียน ครูผู้สอนควรมุ่งสอนคำศัพท์แก่นักเรียนเพื่อนักเรียนจะสามารถต่อยอดการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นได้

จากการรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าทุกจังหวัดมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ร้อยละ 36.83 ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2563 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับประเทศร้อยละ 43.55 ปัญหาหลักที่พบในการเรียน

ภาษาอังกฤษคือ คือนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถจำคำศัพท์และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (ปารณีย์ ไชยรา, 2553) นอกจากนี้พนิตพรธณ เอี่ยมมนนท์ ได้สำรวจปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน จำนวน 105 คน พบว่าร้อยละ 33 ของผู้เรียน ประสบปัญหาเรื่องผู้เรียนขาดคลังคำศัพท์และทักษะการใช้งานคำศัพท์ในรูปแบบต่างๆ (พนิตพรธณ เอี่ยมมนนท์, 2564) จากผลการศึกษาสภาพปัญหาของการเรียนภาษาอังกฤษพบว่า ผู้เรียนประสบปัญหาด้านการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ (Vocabulary) เป็นอย่างมากเนื่องจากการเรียนคำศัพท์เป็นกฎเกณฑ์สำคัญในการนำไปสู่การพัฒนาทักษะอื่นๆ ร่วมด้วย ทำให้ช่วงประมาณ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา วงการสอนภาษาต่างประเทศได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการเรียนการสอนคำศัพท์แพร่หลายมากขึ้น ทำให้เกิดแนวโน้มว่าการสอนคำศัพท์มีความสำคัญเทียบเท่ากับการสอนไวยากรณ์ในปัจจุบัน (พรพิศ งามพงษ์, 2557)

เนื่องจากเป็นแอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยมและเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ครูผู้สอนสามารถสอดแทรกเนื้อหาวิชาลงไปในเกม และนอกจากนี้ยังมีรูปแบบเกมที่หลากหลายที่ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการเล่นได้เอง สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายจากคอมพิวเตอร์หรือมือถือ โดยเมื่อเล่นจบเกมผู้เรียนและผู้สอนสามารถทราบการรายงานผลของการเรียนรู้กิจกรรมได้ผ่านเว็บไซต์ทันที นอกจากนี้เกมยังช่วยให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพและบูรณาการความรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของเกม กระตุ้นให้ผู้เรียนประสานความร่วมมือกับผู้อื่น รวมถึงกระตุ้นให้ผู้เรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค แสวงหาวิธีการจบเกมหรือได้รับรางวัลจากเกมตามเป้าหมายของเกมนั้นๆ ให้ได้ (สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย, 2566) การใช้เกมมีความเหมาะสมอย่างมากในโลกยุคปัจจุบันและในอนาคต สามารถตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญสำหรับใช้ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทางด้านคำศัพท์ของนักเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของทราน มาย (Tran, My) ที่กล่าวว่า การใช้แอปพลิเคชันบลูคเกตในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ เกิดการเรียนรู้ระยะยาว และเกิดนิสัยการเรียนรู้ที่ดีต่อสุขภาพอีกทั้งเพิ่มบรรยากาศในห้องเรียนที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น (Tran, My, 2022)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันผู้สอนจะต้องตื่นตัว วางแผนและพัฒนาการเรียนการสอน แสวงหากิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความรู้ เพศ วัย และความสนใจของผู้เรียน ตลอดจนก้าวทันทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนคลองบางกระทึก พบว่าคือผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้ด้าน “คำศัพท์” เนื่องจากขาดเทคนิค วิธีการจำคำศัพท์ และขาดความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งคำศัพท์ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญขั้นแรกในการเรียนภาษา และพัฒนาสู่การเรียนรู้ทักษะที่สูงขึ้น หากผู้เรียนขาดคลังคำศัพท์จะทำให้ไม่สามารถเข้าใจความหมายและสื่อสารได้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) กับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก ซึ่งเป็นวิธีสอนที่มีแนวโน้มในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาได้ อีกทั้งยังสามารถเพิ่มบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ และเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket)
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยกึ่งทดลองและใช้การทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อน – หลัง ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: ขั้นเตรียมการวิจัย เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เกิดประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 38 คน เป็นห้องเรียนปกติที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาไทย 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ปีการศึกษา 2566 ห้อง จำนวนนักเรียน 20 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม คือใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม 3) แบบแผนในการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) โดยใช้ระเบียบวิจัยแบบสอบก่อนและหลังเรียน The One Group Pretest-Posttest Design

ขั้นตอนที่ 2: ขั้นการสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น มีดังต่อไปนี้ 1. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) 2. แบบทดสอบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต(blooket) และ 3. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket)

ขั้นตอนที่ 3: ขั้นการศึกษานำร่อง การนำเครื่องมือไปใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ ขั้นตอนก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบก่อนเรียน แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) จำนวน 1 แผนการเรียนรู้ เรื่อง Seasons and weathers และแบบประเมินความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มประชากรซึ่งไม่ใช่เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำนวน 18 คน ผลปรากฏว่า คะแนนจากการทำแบบทดสอบพบว่าผู้เรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีผลต่างระหว่างคะแนนเท่ากับ 3.72 และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของแบบทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 0.67 และหลังเรียนอยู่ที่ 0.78 ซึ่งถือได้ว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง สามารถนำไปใช้ได้จริงกับกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4: ขั้นทดลอง คือ การดำเนินการทดลองและรวบรวมข้อมูล (กลุ่มตัวอย่าง) โดยมีกระบวนการดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจง วัตถุประสงค์การเรียนรู้ วิธีการเรียน วิธีการประเมินผลการเรียนและทำความเข้าใจในการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (blooket) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. ผู้วิจัยประเมินก่อนเรียน (Pre-test) แบบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

3. ดำเนินการสอนด้วยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (blooket) จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Body parts และ Objects in classroom รวมจำนวน 2 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง Clothes, Seasons and weathers และ Festivals รวมจำนวน 3 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง Food and drinks และ Animals รวมจำนวน 3 ชั่วโมง รวมระยะเวลาดำเนินการทดลองทั้งหมด 8 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการสอนออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นการนำเสนอ (Presenting) คือ การนำเสนอคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเนื้อหาที่จะเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นและเตรียมความพร้อมก่อนการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนฝึกฝนซ้ำๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เพิ่มความรู้ปริมาณของคำศัพท์ (2) ขั้นการฝึก (Practicing) คือ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ ฝึกฝนคำ หรือประโยคที่เรียนมาแล้วให้มีความคล่องแคล่วขึ้น โดยใช้แนวทางเกมเป็นฐานผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นเกมที่ช่วยในการฝึกฝนคำศัพท์ Vocabulary Game มีลักษณะคือเป็นเกมที่เน้นให้นักเรียนเดาคำศัพท์จากภาพและความหมาย ในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะให้ข้อมูล ความรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้คำศัพท์ ฝึกอย่างเป็นประจำ เพื่อกระตุ้นและเชื่อมโยงความรู้คำศัพท์และความหมายเข้าด้วยกัน (3) ขั้นการทดสอบความรู้ (Assessing Performance) คือ การทดสอบความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนผ่านการใช้ออปพลิเคชันบลุกเคท (Blooket) เมื่อสิ้นสุดเกมผู้สอนแจ้งผลการเรียน และกล่าวชื่นชมหรือมอบรางวัลให้กับผู้เรียน และ (4) การทบทวนและการนำไปใช้ (Reviewing and Transferring) คือ ขั้นตอนการส่งเสริมความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (blooket) ในท้ายชั่วโมงโดยใช้กิจกรรม Ball Throwing Game ระหว่างนักเรียนดำเนินกิจกรรมในแต่ละช่วงของแผนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยสังเกตนักเรียนและจดบันทึก

4. ก่อนการทดสอบหลังเรียน Posttest ผู้วิจัยทบทวนคำศัพท์โดยการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (Blooket) จำนวน 8 เรื่อง เพื่อทบทวนคำศัพท์ในบทเรียนต่างๆ ตั้งแต่บทเรียนแรกจนถึงบทเรียนสุดท้าย

5. ผู้วิจัยทดสอบความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียน (Post-test) แบบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

6. ผู้วิจัยดำเนินการประเมินถามความคิดเห็น หลังจากให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (Blooket) จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับคือ เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง และเห็นด้วยน้อย

ขั้นตอนที่ 5: ขั้นรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยในหัวข้อเรื่องการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (blooket) ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เสนอต่อคณบดีคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือที่ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น และโดย ติดตามด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือบันทึกข้อความการขออนุญาตจัดกระทำการวิจัยกับกลุ่มผู้เรียน ตัวอย่างของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากจำนวนผู้เรียนทั้งหมด 38 คน ซึ่งได้ผู้เรียนกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 20 คน โดยทำบันทึกข้อความเสนอต่อฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองบางกระทึก และ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองบางกระทึกเพื่อขอความเห็นชอบในการทำวิจัย และการจัดเก็บรวบรวม ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

3. ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบประเมินความสามารถ ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แบบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้ เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (blooket) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับผู้เรียนกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 8 แผน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

5. หลังการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทบทวนคำศัพท์ตั้งแต่บทเรียนแรกจนถึงบทเรียน สุดท้ายโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (Blooket) จำนวน 8 เรื่อง ก่อนการทำแบบทดสอบหลัง เรียน

6. ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบประเมินความสามารถ ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แบบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

7. ผู้วิจัยให้ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนโดยใช้เกมและ แอปพลิเคชันบลูคเคท (Blooket) จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดการประเมินแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหาสาระ คำศัพท์ 2) ด้านการจัดการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน 3) ด้านการใช้แอปพลิเคชัน Blooket (บลูคเคท) และ 4) ด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย ตัวเอง

8. ผู้วิจัยได้นำผลการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งแบบทดสอบ ก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ผู้วิจัย ต้องการศึกษานั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 6: ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการพัฒนาความสามารถ เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (blooket) ผู้วิจัยใช้สถิติในการ วิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบแบบทดสอบ และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) การหาค่าความเที่ยงตรง โดยหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของเครื่องมือวิจัย 2) การหา

ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของบัตรคำศัพท์ และการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (Blooket) 3) การหาค่าความยาก (Level of difficulty: p) และค่าอำนาจจำแนก (discrimination index: r) ของแบบทดสอบการใช้คำศัพท์ และ 4) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR 20 ของคูเดอร์ ริชาร์จ (Kuder-Richardson)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของเกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (Blooket) 2) การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation: S.D.) และ 3) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งใช้ t-test แบบ (Paired-Sample T-test)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการหาค่าผลคะแนนการทดสอบโดยผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบโดยใช้ t-test Dependent ปรากฏผลตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังจากการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	N	Score	($\bar{X}$)	S.D.	df	t
ก่อนเรียน	20	20	9.30	1.92	19	-20.452*
หลังเรียน	20	20	16.55	1.82		

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$)

จากตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังจากการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 9.30$, S.D. = 1.92 และผลพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 16.55$, S.D. = 1.82 ผลต่างเฉลี่ย (D) ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (blooket) มีค่าเท่ากับ 7.25 จากการทดลองความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ T-test dependent ผลการแจกแจง t มีค่าเท่ากับ 20.452 ($p < 0.05$) จากค่าสถิติดังกล่าว แสดงว่าการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (blooket) สูงกว่าก่อนเรียนด้วยการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเคท (blooket) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้ เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท(blooket) ในระดับ “เห็นด้วยมาก” จากการหาค่าความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถสรุปผลดังตารางตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ลำดับ	ข้อความถาม	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความเห็น	ลำดับที่
ด้านเนื้อหาสาระ คำศัพท์		2.73	0.44	เห็นด้วยมาก	4
1	คำศัพท์ที่นำมาใช้มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน	2.85	0.37	เห็นด้วยมาก	
2	การเรียนรู้เริ่มต้นจากเนื้อหาที่ง่ายไปยาก	2.65	0.49	เห็นด้วยมาก	
3	คำศัพท์ที่นำมาใช้สามารถพบเจอได้จริงในชีวิตประจำวัน	2.70	0.47	เห็นด้วยมาก	
รวมเฉลี่ย		2.73	0.44	เห็นด้วยมาก	
ด้านการจัดการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน		2.95	0.15	เห็นด้วยมาก	1
1	เกมและกิจกรรมมีความหลากหลาย	3.00	3.00	เห็นด้วยมาก	
2	เกมและกิจกรรมมีความน่าสนใจ	2.90	2.90	เห็นด้วยมาก	
รวมเฉลี่ย		2.95	0.15	เห็นด้วยมาก	
ด้านการใช้แอปพลิเคชันบลุกเคท (Blooket)		2.88	0.32	เห็นด้วยมาก	2
1	แอปพลิเคชันบลุกเคท (Blooket) ที่ครูนำมาใช้สอนมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	2.80	2.80	เห็นด้วยมาก	
2	แอปพลิเคชันบลุกเคท (Blooket) ทำให้การเรียนรู้สนุกสนาน	2.95	2.95	เห็นด้วยมาก	
รวมเฉลี่ย		2.88	0.32	เห็นด้วยมาก	
ด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้		2.78	0.42	เห็นด้วยมาก	3
1	นักเรียนได้รู้คำศัพท์มากขึ้น	2.80	2.80	เห็นด้วยมาก	
2	นักเรียนนำคำศัพท์ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้	2.75	2.75	เห็นด้วยมาก	
3	นักเรียนมีความมั่นใจในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น	2.80	2.80	เห็นด้วยมาก	
รวมเฉลี่ย		2.78	0.42	เห็นด้วยมาก	
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 ด้าน		2.84	0.33	เห็นด้วยมาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (blooket) มีความคิดเห็นระดับ “เห็นด้วยมาก” ($\bar{X} = 2.84$, S.D.=0.33) ทั้ง 4 หัวข้อการประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีความเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการจัดการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน ผู้เรียนมีความเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.95$, S.D.=0.15) รองลงมาคือด้านการใช้แอปพลิเคชัน Blooket (บลุกเคท) ผู้เรียนมีความเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.88$, S.D.=0.32) และต่อมาคือด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.78$, S.D.=0.42) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านเนื้อหาสาระ คำศัพท์ ผู้เรียนมีความเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.73$, S.D.=0.44) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชัน บลุกเคท (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยตามจุดประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นจัดการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานโดยผู้สอนมีการประยุกต์เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (blooket) ให้สอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนให้มีความน่าสนใจมากขึ้น และมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายที่สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนตลอดการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเกมที่นำมาใช้ในแต่ละบทเรียนมีความหลากหลาย น่าสนใจ ไม่ซ้ำกัน

2. จากผลการวิจัยตามจุดประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (blooket) ในระดับ “เห็นด้วยมาก” ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากแบบสอบถามความคิดเห็น พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นระดับ “เห็นด้วยมาก” ในด้านการจัดการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน และการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลุกเคท (blooket) เป็นสองอันดับแรก อาจมีสาเหตุมาจากวิธีการจัดการเรียนการสอนนี้สามารถตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนในวัยประถมศึกษาตอนต้นได้เป็นอย่างดี เพราะผู้เรียนได้รับความรู้ควบคู่กับความสนุกสนานไปพร้อมกัน สอดคล้องกับ Pearson and Johnson ได้ชี้ให้เห็นว่า นอกเหนือจากผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานแล้ว การใช้เกมประกอบการสอนยังได้รับประสบการณ์ที่เหมือนจริง เนื่องจากผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แสดงออกทางภาษาต่างๆ และเกมยังช่วยให้ผู้สอนสร้างสรรค์เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนให้สนุกยิ่งขึ้นได้ ประกอบกับผู้สอนได้มีการออกแบบสื่อเกมโดยประยุกต์เทคโนโลยีร่วมด้วย ผ่านการใช้แอปพลิเคชันบลุกเคท (Blooket) ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันที่มีรูปแบบเกมที่หลากหลาย โดยผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการเล่นได้เองตามใจชอบ ขณะเล่นเกมผู้เรียนจะได้รับความรู้และทำภารกิจตามรูปแบบของเกม que เลือก เมื่อสิ้นสุดเกมผู้เรียนจะทราบผลการเรียนจากคะแนนสะสมทั้งการตอบคำถาม และคะแนนจากการทำภารกิจพิเศษตามรูปแบบเกมที่เลือกได้อีกด้วย ทำให้บรรยากาศการเรียนเต็มไปด้วยความสนุกสนาน มีบรรยากาศที่เสริมสร้างให้นักเรียนเกิดการแข่งขันเพื่อให้ตนเองเป็นผู้ชนะ และได้รับรับคำชื่นชมหรือรางวัล

(Pearson and Johnson, 1978) ซึ่งสอดคล้องกับ Gower and Walters ว่าการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยออกแบบกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนช่วยสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความสุขสนุกสนาน กระตุ้นความสนใจเรียน ยิ่งไปกว่านั้นรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้ และคุ้นเคยเพราะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนใช้จริงในชีวิตประจำวันทำและยังทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขึ้น กล่าวคือมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี (Gower and Walters, 2005)

องค์ความรู้ใหม่

จากศึกษาขั้นตอนในการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานจากนักการศึกษาหลายท่านนั้น ผู้วิจัยได้ทำการ วิเคราะห์ และสังเคราะห์รูปแบบขั้นตอนต่างๆ ออกมาเป็นขั้นตอนการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

ผู้วิจัย/ นักการศึกษา	ขั้นตอนในการสอนคำศัพท์								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gagne (1970)	กระตุ้นผู้เรียน (Gain Attention)	บอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective)	ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge)	นำเสนอบทเรียน Present New Information)	ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning)	กระตุ้นผลการตอบสนองเรียนรู้ (Elicit Response)	ให้ผลย้อนกลับ (Provide Feedback)	ทดสอบความรู้ (Assess Performance)	การจำและนำไปใช้ (Review and Transfer)
Gower et al (2005)	ขั้นนำเสนอ presenting				ขั้นฝึก practicing		ขั้นนำไปใช้ Applying		
พรสวรรค์ สิปโป (2550)	ขั้นนำเสนอ Presenting				ขั้นการฝึก practicing		ขั้นทบทวน reviewing		
ชลีฬา ดุลยากร (2565)	ขั้นสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration)		ขั้นสร้างความรู้ (knowledge)			ขั้นตรวจสอบผลการเรียนรู้โดยใช้เกม (Games)			ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share)
ผู้วิจัย	ขั้นนำเสนอ Presenting				ขั้นการฝึก practicing		ทดสอบความรู้ (Assessing Performance)		การทบทวนและการนำไปใช้ (Reviewing and Transferring)

บทสรุป

จากผลการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” สามารถสรุปผลได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านการใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต

(blooket) เพิ่มมากขึ้น โดยดัชนีที่ชี้บ่งคือผลการทดสอบความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) ในระดับ “เห็นด้วยมาก”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ในการจัดกลุ่มการทำกิจกรรม ครูผู้สอนจะต้องเตรียมวิธีจัดกลุ่มนักเรียนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ และการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มตลอดการดำเนินกิจกรรมหรือเล่นเกมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์

1.2 ผู้สอนต้องตรวจสอบพื้นที่ที่เหมาะสมในการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้มีความเสถียรตลอดเวลาดำเนินกิจกรรม และเตรียมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำรองในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายกลุ่มทดลองไปยังนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีอื่นๆ เพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและแอปพลิเคชันบลูคเกต (blooket) ของผู้เรียนในระดับชั้นต่างๆ ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่เพื่อออกแบบ และวางแผนในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความแตกต่าง และความต้องการของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- ชลีพา ดุลยากร. (2565). การออกแบบนวัตกรรมรูปแบบการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ INGS Model. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 23 มีนาคม 2566 จาก https://insku.com/idea/-NBjdPcAEohghLDjs_l
- ปารณีย์ ไชยรา. (2553). ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พนิตพรรณ เอี่ยมมนนท์. (2564). ENGNOW เปิดผลสำรวจปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน พร้อมวิเคราะห์แนวทางแผนการเรียนเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://mgronline.com/entertainment/detail/9640000113614>
- พรพิศ งามพงษ์. (2557). คำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3. *ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย*, 10(1): 239-254.

- พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). *สุดยอดวิธีสอนภาษาอังกฤษ-นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (สมาคมคพอท). (2566). *การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบออนไลน์*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 10 พฤษภาคม 2566 จาก <https://active-learning.thailandpod.org/>
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- Festallor Education School. (2560). *ความสำคัญของภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 10 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.festallor-edu.com/>.
- Gower, R., Phillips, D. and Walters, S., (eds). 2005. *Teaching Practice: A Handbook for Teachers in Training*. Thailand: Oxford Macmillan Education.
- Pearson, David P., and Dale D Johnson. (1978). *Teaching Reading Comprehension*. New York.
- Tran, My. (2022). *ENHANCEMENT OF PERFORMANCE AND MOTIVATION THROUGH APPLICATION OF BLOOKET IN AN ENGLISH CLASS*. Curtin University: Australia.

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
The Administrators Leadership and Quality of Work Life of
Teacher under Nonthaburi Primary Educational Service Area
Office 1

ชัตติยา ต้วงสำราญ Khattiya Duangsamran

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education, Silpakorn University

Corresponding author, e-mail: duang2499@gmail.com

Received May 19, 2024; Revised June 12, 2024; Accepted: June 17, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ ประชากร ได้แก่ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของคอกซ์และพอสเนอร์ และหลักการแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ตามแนวคิดทฤษฎีของคัมมิงส์และวอร์เลย์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การทำทนายกระบวนการ การแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ การสร้างแรงบันดาลใจในการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเสริมสร้างกำลังใจ และการมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงานตามลำดับ 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ระดับมากถึงมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ ด้านระเบียบข้อบังคับ ด้านความภาคภูมิใจในองค์กร ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านผลตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน และด้านความสมดุลในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ตามลำดับ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน

ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดย
ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตการทำงาน; ผู้บริหารสถานศึกษา; ภาวะผู้นำ

Abstract

The objectives of this research article are to study 1) the leadership of educational institution administrators. 2) Quality of working life of primary school teachers and 3) Leadership of educational institution administrators and the quality of work life of primary school teachers. Under the jurisdiction of the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1. It is descriptive research by using schools as the unit of analysis, the population includes 32 schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1. There are 4 people providing information per school: The research instrument was a questionnaire regarding the leadership of educational institution administrators. According to the theory of Kush and Posner and principles, concepts, and theories regarding the quality of working life of teachers. According to the theoretical concept of Cummings and Worley Data analysis using ready-made programs Statistics used in data analysis include frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and analysis of the Pearson correlation coefficient. The research results found that: 1. Leadership of educational institution administrators, the overall level is at a high level. and each aspect is at the highest level. Arranged from highest to lowest as follows: Process Challenges The show is an example of conduct. Inspiring a shared vision morale boosting and delegating authority to others to perform tasks in sequence. 2. Quality of working life of primary school teachers Under the jurisdiction of the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1, the overall level is at a high level. When considering each aspect, it is at the highest level. Arranged from highest to lowest as follows: Personnel potential development A safe and hygienic environment Regulatory aspect Pride in the organization Working together Fair and sufficient compensation Progress and stability in work and balance in personal life and work, respectively. 3. The leadership of school administrators is related to the quality of work life of primary school teachers. Under the jurisdiction of the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, overall, the relationship is at a moderate level. Statistically significant at the .01 level.

Keywords: Quality of Work; Administrators; Leadership

บทนำ

เมื่อประเทศไทยอยู่ในช่วงที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายในและภายนอก
สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้าน และต้องจัดระบบการเรียนรู้ที่มุ่งให้โอกาสทุกคนพัฒนา

ตามศักยภาพเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในมาตรา 6 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และมาตรา 8 ได้กำหนดหลักการการศึกษาโดยยึดหลัก 3 ประการ คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (กนกอร สมปราษฎ์, 2560) เนื่องจากสถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุดจะต้องมีการบริหารจัดการให้เกิดการขับเคลื่อน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ภายใต้สถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษาจะเกิดขึ้นขึ้นอยู่กับความตระหนักรู้ในความสำเร็จของผู้นำว่าจะเป็นผู้เปลี่ยนแปลงสถานศึกษา ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถทั้งด้านบริหารและวิชาการ ตามมาตรฐานสมรรถนะและมาตรฐานตำแหน่ง และบริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

คุณลักษณะของผู้บริหารนั้นจะต้องเป็นผู้ที่กล้าตัดสินใจ ไวต่อข้อมูลหรือการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ มีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล พยายามสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นอยู่เสมอ ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรหรือ บุคคลต่างๆ ได้เป็นอย่างดี รู้จักยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ (ถวิล อรัญเวศ, 2560) ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของกระบวนการทำงาน เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในสถานศึกษา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มสูง มีบุคลิกภาพ ความสามารถเหนือบุคคลทั่วไป สามารถชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตามที่ต้องการได้ ใช้อิทธิพลหรือกระบวนการต่อผู้ร่วมงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน จนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นั่นก็คือ คุณภาพชีวิตในการทำงาน ความรู้สึกของการมีความสุข ความพอใจต่อองค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนสำคัญต่อบุคคลนั้นๆ ด้วยเหตุที่ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร ซึ่งส่งผลดีต่อองค์การในด้านการบริหารจัดการ ลดความขัดแย้ง การลาออกจากงานของบุคลากร การขาดแคลนบุคลากรและปัญหาอื่นๆ (นิติพล ภูตะโชติ, 2559) คุณภาพชีวิตการทำงานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เนื่องจากช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน สร้างแรงจูงใจ สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างองค์กรและบุคลากร ทำให้องค์กรมีประสิทธิผลในการทำงานที่สูงขึ้นได้ เมื่อบุคลากรในองค์กรมีความรู้สึกที่ภาคภูมิใจในองค์กรและในวิชาชีพของตนเอง ก็จะทำให้เกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคลากรในองค์กรควรได้รับการเอาใจใส่ต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน และตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในองค์กรมากที่สุด เพื่อความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์กร (ทิพสุคนธ์ บุญรอด, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ คือ อำเภอเมืองนทบุรีและอำเภอบางกรวย ประกอบด้วยสถานศึกษา จำนวน 32 โรงเรียน มีการดำเนินงานตามภารกิจในการบริหารจัดการของโครงการตาม กล

ยุทธ์ จุดเน้น นโยบายทั้งของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่จากการศึกษารายงานผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 พบปัญหาที่เกี่ยวข้องผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรในสถานศึกษา ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่มีเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ยังขาดประสบการณ์ ทักษะภาวะผู้นำ ทักษะในการทำงาน ยังไม่สามารถนำกระบวนการบริหารด้วยวิธีใหม่ๆ มาบริหารสถานศึกษาได้ ทำให้ในปีการศึกษา 2565 มีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นหลายประการ ทั้งด้านคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านคุณภาพของบุคลากร พบว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องสนับสนุนและพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากรให้มีความสมดุลในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ความร่วมมือกันจากกลุ่มเพื่อนร่วมงาน มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี มีความเห็นใจ และเห็นคุณค่าของบุคลากร อีกทั้งจากรายงานการประเมินการติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ในมาตรฐานที่ 1 การบริหารการจัดการองค์การสู่ความเป็นเลิศ ตัวบ่งชี้ที่ 2 การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ และตัวบ่งชี้ที่ 3 การกระจายอำนาจ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ และในมาตรฐานที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ในตัวบ่งชี้ที่ 4 การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป มีผลการประเมินอยู่ในระดับการปรับปรุง

สภาพปัญหาและสาเหตุต่างๆ ในเบื้องต้นทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียน เป็นกลุ่มประชากรแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 4 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้ปฏิบัติหน้าที่

แทน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการ/ ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน 1 คน และ 3) ครูผู้สอน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 128 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ใช้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตามดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนก เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งในปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน (ในตำแหน่งปัจจุบัน)

2. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สร้างตามแนวคิดของคูซและโพสเนอร์ (Kouzes & Posner, 2012) ประกอบด้วย 1) การแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ 2) การสร้างแรงบันดาลใจในการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 3) การท้าทายกระบวนการ 4) การมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงาน และ 5) การเสริมสร้างกำลังใจ

3. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับ คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สร้างตามแนวคิดของ คัมมิงส์และวอร์เลย์ (Cummings & Worley, 1997) ประกอบด้วย 1) ผลตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ 2) สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ 3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 4) ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน 5) การทำงานร่วมกัน 6) ระเบียบข้อบังคับ 7) ความสมดุลในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน และ 8) ความภาคภูมิใจในองค์กร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บ รวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ถามรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งในปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน (ในตำแหน่งปัจจุบัน)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของคูซและโพสเนอร์ (Kouzes & Posner, 2012)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สร้างตามแนวคิดของ คัมมิงส์และวอร์เลย์ (Cummings & Worley, 1997)

แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating Scale)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลจากการศึกษามาสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบ สอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน 1 คน รองผู้อำนวยการ/ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน 1 คน และ ครูผู้สอน 2 คน รวมทั้งสิ้น 32 ฉบับ

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .986

ขั้นที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกถึงหัวหน้าภาคบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปถึง ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 เพื่อออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือ ช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการ เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ทางไปรษณีย์ และช่องทางของ social media

การวิเคราะห์ข้อมูลและทางสถิติที่ใช้ในการวิจัย เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ทำการรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด นำมาจัดระบบ ลงรหัสข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ สภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง โดยใช้ความถี่ (frequency: f) และร้อยละ (percentage: %)

2. การวิเคราะห์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา /คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 คือ ใช้มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) โดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่คำนวณได้ ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ย ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 2006)

3. การวิเคราะห์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยวิเคราะห์คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม

(n = 128)

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ	4.49	0.10	มาก
2. การสร้างแรงบันดาลใจในการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.45	0.14	มาก
3. การทำทนายกระบวนการ	4.50	0.24	มากที่สุด
4. การมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงาน	4.41	0.25	มาก
5. การเสริมสร้างกำลังใจ	4.43	0.22	มาก
ภาพรวม	4.46	0.14	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 4 ด้าน โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิต เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การทำทนายกระบวนการ การแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ การสร้างแรงบันดาลใจในการมี วิสัยทัศน์ร่วมกัน การเสริมสร้างกำลังใจ และการมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยใน ภาพรวม

(n = 128)

คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านผลตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ	4.43	0.46	มาก
2. ด้านสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ	4.49	0.45	มาก
3. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.50	0.27	มากที่สุด
4. ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน	4.35	0.34	มาก
5. ด้านการทำงานร่วมกัน	4.43	0.30	มาก
6. ด้านระเบียบข้อบังคับ	4.48	0.23	มาก
7. ด้านความสมดุลในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน	4.32	0.45	มาก
8. ด้านความภาคภูมิใจในองค์กร	4.45	0.40	มาก
โดยภาพรวม	4.43	0.30	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 7 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหา น้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ ด้าน

ระเบียบข้อบังคับ ด้านความภาคภูมิใจในองค์กร ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านผลตอบแทนที่ยุติธรรม และเพียงพอ ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน และด้านความสมดุลในชีวิตส่วนตัวและการทำงานตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก หรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ในฐานะผู้นำขององค์กรจึงต้องมีความรู้ความสามารถ เป็นวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ผู้นำจึงนับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เนื่องจากเป็นผู้สร้างวิสัยทัศน์สื่อสารวิสัยทัศน์ กำหนดนโยบาย ทิศทางหรือเป้าหมายให้กับบุคคลอื่นๆ ในองค์กร และยังเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ตามให้เกิดความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงาน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (มัทนา วังถนอมศักดิ์, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรา พิมป์สวัสดิ์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (อมรา พิมป์สวัสดิ์, 2562) รวมถึงงานวิจัยของผ่องพรรณ พลราช ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ผ่องพรรณ พลราช, 2560) และสอดคล้องกับอรพรรณ เทียนคันฉัตร ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (อรพรรณ เทียนคันฉัตร, 2560)

สำหรับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำทายกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำต้องมีความกล้าหาญในการเผชิญกับความเสี่ย ความท้าทาย ต่อสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งจะต้องมีความรอบคอบ ระมัดระวังมีความคิดริเริ่ม ความรับผิดชอบ กล้าหาญในการตัดสินใจ เพื่อที่จะฉวยโอกาส ขจัดอุปสรรค แก้ไขปัญหา และการใช้กลยุทธ์ใหม่ๆ ในแต่ละสถานการณ์ให้ได้ (มนู สีนะวงศ์, 2557) ทั้งยังสอดคล้องกับคูซและพอสเนอร์ (Kouzes and Posner) ที่ให้ความเห็นในเรื่องของการทำทายกระบวนการ (Challenge the Process) ซึ่งหัวใจของการเปลี่ยนแปลงคือ เปลี่ยนที่หัวใจไม่ใช่สมอง และ

ด้วยกระบวนการใหม่ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง คือ กระบวนการ “เห็น รู้สึก เปลี่ยนแปลง” (Kouzes and Posner, 2007) และผู้นำในการเปลี่ยนแปลงที่ประสบความสำเร็จ ชี้แจงถึงปัญหาในขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลง หรือให้คำตอบในการแก้ปัญหา แล้วเขาก็จะแสดงให้ทุกคนได้เห็นด้วยวิธีที่ชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะด้วยการทำให้ทุกคนได้เห็น ได้ยิน หรือได้สัมผัส (Kotter & Cohen, 2002) เพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีการออกความคิดเห็น เมื่อมีความล้มเหลวต้องมีการตรวจสอบและเรียนรู้จากความล้มเหลวนั้น สนับสนุนความคิดเห็นที่เป็นไปได้ พร้อมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ขยายโอกาสเพิ่มทางเลือกโดยการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการเพิ่มโอกาส ไม่สนใจตำแหน่งและฐานะที่เป็นทางการ โดยการอนุญาตให้ผู้ที่บังคับบัญชาพูดคุยกับผู้นำแบบเผชิญหน้า ดังนั้น ผู้ร่วมงานจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเห็นคุณค่าของการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น (กานต์รวี ถาวรพันธุ์, 2556)

ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านการมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงาน เป็นด้านที่มีค่ามัธยฐานคะแนนน้อยที่สุด แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การมอบหมายงานที่ทำภายใต้ผู้ตามนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นำต้องปฏิบัติตนโดยการเปิดโอกาสให้ผู้ตามเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดจนสร้างบรรยากาศ สนับสนุนและตระหนักถึงการให้กำลังใจที่เหมาะสม เช่น ผู้ตามบางคนเหมาะสมกับการได้รับกำลังใจ บางคนเหมาะสมได้รับอำนาจการตัดสินใจด้วยตนเอง บางคนเหมาะสมกับโครงสร้างงาน เป็นต้น นอกจากนี้ผู้นำต้องส่งเสริมการสื่อสารสองทาง มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นการส่วนตัวเพื่อความเข้าใจ และลดช่องว่างระหว่างผู้นำและผู้ตาม ผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้ฟังที่ดีด้วย การเป็นผู้ฟังที่ดีเป็นการแสดงถึงการยอมรับและเข้าใจปัญหาของบุคคล ตลอดจนแสดงถึงการเป็นที่ปรึกษาที่ดี มีความเอาใจใส่ อารมณ์ ความรู้สึก ทำให้เกิดความไว้วางใจระหว่างผู้นำกับผู้ตาม (Bass & Avolio, 1994)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคุณภาพชีวิตที่ดีนับเป็นสิ่งสำคัญและเป็นจุดหมายปลายทางของบุคคล ชุมชน และประเทศชาติ โดยส่วนรวม ประเทศใดหากประชากรในชาติโดยส่วนรวมดีด้วยคุณภาพ แม้ว่าประเทศนั้นจะมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เพียงใด ก็ไม่อาจทำให้ประเทศชาตินั้นเจริญ และพัฒนาให้ทันหรือเท่าเทียมกับประเทศที่มีประชากรที่มีคุณภาพได้ (WHOQOL Group, 1996) คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เนื่องจากช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน สร้างแรงจูงใจ สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างองค์กรและบุคลากร ทำให้องค์กรมีประสิทธิผลในการทำงานที่สูงขึ้นได้ เมื่อบุคลากรในองค์กรมีความรู้สึกที่ภาคภูมิใจในองค์กรและในวิชาชีพของตนเอง ก็จะทำให้เกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคลากรในองค์กรควรได้รับการเอาใจใส่ต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน และตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในองค์กรมากที่สุด เพื่อความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์กร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตน เพราะเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษานั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของทิพสุคนธ์ บุญรอด ได้ศึกษาภาวะผู้นำมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ทิพสุคนธ์ บุญรอด, 2563) แต่ก็มีผลการวิจัยที่ต่างจากงานวิจัยของโคราซานิ (Khorasani) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเมือง Isfahan พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอยู่ในระดับน้อยกว่าค่าเฉลี่ยและไม่มีความพอใจต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน แม้ว่าจะมีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับสูงก็ตาม (Khorasani, 2012)

สำหรับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร เป็นด้านที่มีค่ามัธยฐานคณิศสูงที่สุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การพัฒนาศักยภาพบุคลากร เป็นการเปิดโอกาสให้ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ได้ใช้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีโอกาสพัฒนาทักษะและความรู้ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จนรู้สึกว่าคุณค่าและรู้สึกท้าทายในการทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านการพัฒนาความสามารถมีอิทธิพลต่อความมุ่งมั่นในการพัฒนาสายอาชีพ เพราะว่าการพัฒนานั้นเป็นกระบวนการที่นำไปสู่ความก้าวหน้า ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับสายงานราชการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้ ค่านิยม ทศนคติและพฤติกรรมนอกเหนือไปจากทักษะเฉพาะของพนักงาน การฝึกอบรม การพัฒนาที่สร้างสรรค์เป็นแรงจูงใจขององค์กร เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานอย่างเหมาะสม การฝึกอบรมและพัฒนาประเภทนี้ช่วยปรับปรุงพฤติกรรมและทัศนคติของพนักงานต่องานและยกระดับขวัญและกำลังใจของพนักงาน เพื่อพัฒนาสายอาชีพให้ดียิ่งขึ้น (ณัฐฐานฤเบศ วงศ์ภัทรโสภณ, 2566)

ส่วนคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านความสมดุลในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน เป็นด้านที่มีค่ามัธยฐานคณิศน้อยที่สุด แต่ผลโดยภาพรวมยังอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ความสมดุลในชีวิตส่วนตัวและการทำงานนั้น บุคลากรจะต้องจัดความสมดุลชีวิตของตนเอง โดยจะต้องจัดสรรบทบาทหน้าที่ให้สมดุล ได้แก่ การแบ่งเวลา ความต้องการด้านอาชีพ การเดินทาง ซึ่งจะต้องมีส่วนที่เหมาะสมกัน ระหว่างการใช้เวลาร่างกายของตนเองและครอบครัว รวมทั้งความก้าวหน้าในอาชีพการงาน (Thomas & Worley, 1997) ทำให้บุคลากรที่มีความสมดุลในการแบ่งเวลาที่เหมาะสมระหว่างภาระหน้าที่และเวลาของตนเอง ครอบครัวรวมถึงสังคม รู้สึกมีความสุข และพร้อมทุ่มเทให้องค์กร ดังที่นิติพล ภูตะโชติ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ในการทำงานของครูจะต้องมีเวลาให้แก่ครอบครัว เพื่อสร้างความอบอุ่นและความสุขในครอบครัว รวมทั้งมีวันหยุดพักผ่อน ถ้าครูเคร่งเครียดแต่ในเรื่องการทำงาน จนไม่มีเวลาให้แก่ครอบครัว จะส่งผลเสียต่อคุณภาพชีวิตทั้งในที่ทำงานและครอบครัวด้วย (นิติพล ภูตะโชติ, 2559) ดังนั้น การสร้างความสมดุลและความเชื่อมโยงระหว่างชีวิตครอบครัวกับชีวิตการทำงาน ทำให้ครูมีอิสระในการใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ และทำให้โรงเรียนมีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก หรือมี

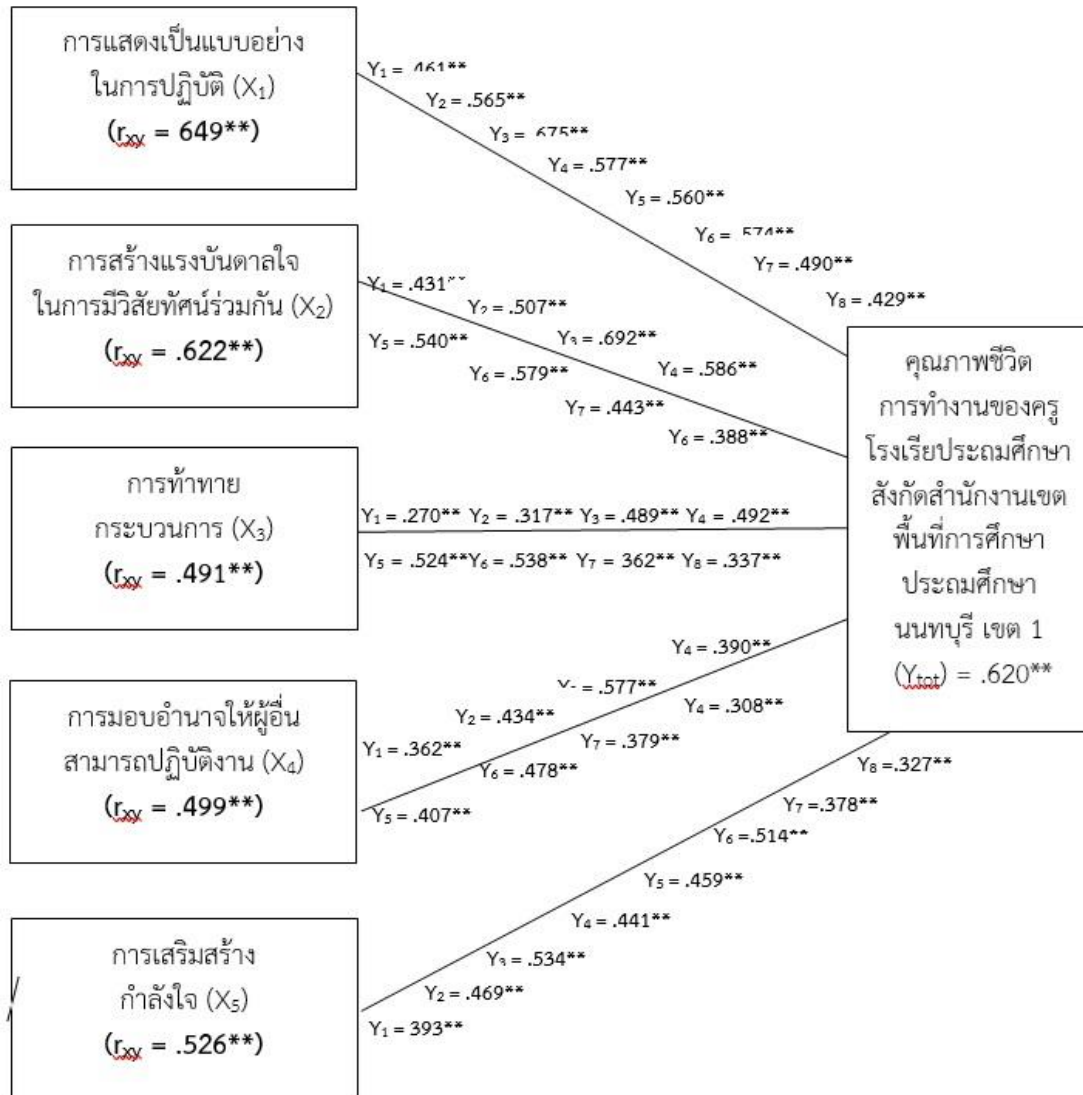

ความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้รับการพัฒนาตามกลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยการสร้าง พัฒนาและส่งเสริมการใช้ระบบบริหารด้านการจัดการศึกษาพื้นฐานที่ดีสำหรับสถานศึกษา พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรมและการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีคุณลักษณะเป็นที่พึงประสงค์ของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารมีอาชีพจะต้องสามารถประสานทุกฝ่าย เข้าหากัน เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ต้องเป็นบุคคลที่ประสานงานกับบุคคลต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถไกล่เกลี่ยข้อกรณีพิพาทได้ และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในหน่วยงานได้อย่างสันติวิธี โดยอาศัยหลักการปรองดองและสมานฉันท์เป็นบรรทัดฐาน (ถวิล อรัญเวศ, 2560) ทำให้ผู้บริหารต้องสนใจเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของตนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิกานต์ บริเอก ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโดยรวม มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (สุธิกานต์ บริเอก, 2564)

ทั้งยังมีความสอดคล้องกับอรพรธณ เทียนคันฉัตร ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (อรพรธณ เทียนคันฉัตร, 2560) และสอดคล้องกับทิพสุคนธ์ บุญรอด ได้ศึกษาภาวะผู้นำมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ทิพสุคนธ์ บุญรอด, 2563) โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มากที่สุด คือ ด้านการแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า การที่ผู้นำเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ตาม เป็นที่ยกย่องเคารพนับถือศรัทธา มีความไว้วางใจและทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงาน ผู้ตามจึงมีความพยายามประพฤติปฏิบัติเหมือนกับผู้นำและต้องการเลียนแบบผู้นำ (Kouzes & Posner, 2012) ผู้นำจึงต้องเน้นช่วยให้คนอื่นสามารถที่จะปฏิบัติได้ โดยการทำให้เหมือนพี่เลี้ยงที่คอยให้การสนับสนุน ส่งเสริม ประสานเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจที่อยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ เชื่อใจ ด้วยการเสริมสร้างคนให้มีส่วนร่วมในการวางแผน และสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ให้การสนับสนุนและมอบหมายงานที่สำคัญให้ จนผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกมั่นใจในความสามารถของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมองว่าตัวเองเป็นส่วนสำคัญของทีม (Kouzes & Posner, 2007) ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จในอนาคตต้องมีอุปนิสัยส่วนตัว ค่านิยม คุณลักษณะที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจและผูกพันจากผู้ที่เขานำทาง บุคคลซึ่งเป็นตัวอย่งที่ดีที่สุดของการเป็นผู้นำที่น่าเชื่อถือ จากแนวทางในการดำเนินชีวิตก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือก็จะทำให้เขาเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จในอนาคต (Ulrich, D. et al. (2001).

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบแนวปฏิบัติในกระบวนการบริหารที่ดีของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 สรุปเป็นองค์ความรู้ดังนี้

จากแผนภาพที่ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อยของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการแสดงผลเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ (X₁) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (X₂) ด้านการมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงาน (X₄) และด้านการเสริมสร้างกำลังใจ (X₅) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร มากที่สุด

บทสรุป

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับมากถึง

มากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทำทนายกระบวนการ รองลงมา คือ การแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงาน สำหรับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก แต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร รองลงมา คือ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสมดุลในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก หรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการทำทนายกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต มากที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ควรจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารงาน ที่เน้นส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนางานของตนเอง มีมุมมองใหม่ในการบริหารงานเพื่อทำให้สถานศึกษาพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนด

2. จากผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูมีโอกาสหาความรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถได้เรียนรู้วิธีการทำงาน ในรูปแบบอื่นๆ นอกเหนือจากงานที่ปฏิบัติอยู่ เช่น การสนับสนุนให้ได้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ ในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสนับสนุนให้ศึกษาต่อเพื่อปรับวุฒิหรือเพิ่มพูนความรู้ เพื่อแสดงให้เห็นว่างานที่ปฏิบัติเปิดโอกาสให้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่

3. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มากที่สุด ทางหน่วยงานต้นสังกัดควรชี้ให้ผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำในเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อผลการดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

3. คุรศึกษภวษผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชญ์. (2560). *ภวษผู้นำและภวษผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนนวนาวิทยา.
- กานต์รวี ถาวรพันธุ์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภวษผู้นำที่เป็นแบบอย่างของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- ณัฐธนุเบศ วงศ์ภัทรโสภณ. (2566). คุณภาพชีวิตในการทำงานกับความมุ่งมั่นในการพัฒนาสายอาชีพของพนักงานราชการ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต*. วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิตล.
- ถวิล อรัญเวศ. (2560). *ผู้บริหารกับการครองตน ครองคน และครองงาน: สุตยอดนักบริหาร*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4.
- ทิพสุคนธ์ บุญรอด. (2563). *ภวษผู้นำมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9*. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2559). *พฤติกรรมมองค์การ*. กรุงเทพฯ: วิพรินท์.
- ผ่องพรรณ พลราช. (2560). *ภวษผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29*. *วิทยานิพนธ์ ค.ม.* มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มนู สีนะวงศ์. (2557). *ภวษผู้นำของผู้บริหารที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์*. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 22(38): 273-289.
- มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2561). *ภวษผู้นำทางการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน กราฟฟิค.
- สุธิกานต์ บริเอก. (2564). *ภวษผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อมรา พิมพ์สวัสดิ์. (2562). *ภวษผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31*. *วิทยานิพนธ์ ค.ม.* นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อรพรรณ เทียนคันฉัตร. (2560). *ภวษผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู*. *วิทยานิพนธ์ ค.ม.* มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- Bass, Bernard M. and Avolio, Bruce J. (1994). *Improving Organizational Effectiveness Through Transformational Leadership* Thousand Oaks. Calif: Sage.
- Best, John W. (2006). *Research of Education*. (10th ed.). New Jersey: Prentice - Hall.
- James M. Kouzes and Barry Z. Posner. (2012). *The Leadership challenge: How to get extraordinary things done in organizations*. (5thed.). CA: Jossey-Bass.
- Kotter, John. P. & Cohen, Dan. S. (2002). *The Heart of Change* Boston. Massachusetts: Harvard Business School Press.
- Kouzes, J. M. & Posner, B.Z. (2007). *The Leadership Challenge*. (4thed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Mahnaz Khorasani. (2012). "Assessing the quality of work life of primary school teacher in Isfahan city, Interdisciplinary". *Journal of Contemporary Research in Business*, (3)(9): 20-32.
- Thomas G. Cummings and Christopher G. Worley. (1997). *Organization Development and Change*. (6thed.). Ohio: South-Western College Publishing.
- Ulrich, D. et al. (2001). *The Leader of the Future: New Vision, Strategies and Practice for the Next Era*. San Francisco: Jossey Bass.
- WHOQOL Group. (1996). *WHOQOL-BREF introduction administration scoring and generic version of assessment field trial version*. Geneva: World Health Organization.

ผลของการสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ รูปแบบออนไลน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ Effects of Parental Supports on Motivation in Learning English Online of Grade 2 Students (English Program)

¹วรทัย ศรีเอี่ยมสะอาด Worathai Sriiamsaard

²สุนีตา ไชยิตชัยวัฒน์ Suneeta Kositchaivat

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹²Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: worathaisriiam@gmail.com

Received September 27, 2023; Revised June 13, 2024; Accepted: June 19, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการกำกับดูแล ด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยี ด้านวิชาการ ด้านอารมณ์และด้านการสื่อสารกับครูผู้สอนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองและแบบสอบถามสำหรับผู้เรียน เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้ปกครอง กลุ่มประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ จำนวน 20 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ จำนวน 20 คน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยวิธีการทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้ปกครองสนับสนุนด้านการกำกับดูแลโดยรวมอยู่ในระดับมากและนักเรียนจำนวนร้อยละ 40 รู้สึกว่าเกิดแรงจูงใจจากการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการกำกับดูแล 2. ผู้ปกครองสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับมากและนักเรียนจำนวนร้อยละ 85 รู้สึกว่าเกิดแรงจูงใจจากการสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยี 3. ผู้ปกครองสนับสนุนด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและนักเรียนจำนวนร้อยละ 65 รู้สึกว่าเกิดแรงจูงใจจากการสนับสนุนด้านวิชาการ 4. ผู้ปกครองสนับสนุนด้านอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและนักเรียนจำนวนร้อยละ 80 รู้สึกว่าเกิดแรงจูงใจจากการสนับสนุนด้านวิชาการ 5. ผู้ปกครองสนับสนุนด้านการสื่อสารกับครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและนักเรียนจำนวนร้อยละ 95 รู้สึกว่าเกิดแรงจูงใจจากการสนับสนุนด้านการสื่อสารกับครูผู้สอน

คำสำคัญ: การสนับสนุนของผู้ปกครอง; การเรียนภาษาอังกฤษ; รูปแบบออนไลน์; แรงจูงใจ

Abstract

This research aimed to study parental support including monitoring support, technology support, academic support, emotional support, and communication with teachers that affect the motivation to learn English online of grade 2 learners (English Program). This research was mixed-method research. Quantitative data were collected from the questionnaires for parents of grade 2 learners and grade 2 learners. Qualitative data were collected from in-depth interviews with parents. The key informants consisted of 20 parents of grade 2 learners and 20 grade 2 learners (English Program) from The Demonstration School of Silpakorn University (Early Childhood and Elementary) in the Academic year 2021. The research instruments employed for this study were questionnaires and in-depth interviews. Quantitative data were analyzed statically by using frequency, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative data were analyzed by content analysis. The results of this research were as follows: 1. Parental support for “monitoring” was at a high level, and 40 percent of learners felt motivated by parental monitoring support. 2. Parental support for “technology” was at a high level, and 85 percent of learners felt motivated by parental technology support. 3. Parental support for “academic” was at a moderate level, and 65 percent of learners felt motivated by parental academic support. 4. Parental support for “emotional” was at a moderate level, and 80 percent of learners felt motivated by parental emotional support. 5. Parental support for “communication with teachers” was at a moderate level, and 95 percent of learners felt motivated by parental support in communication with teachers.

Keywords: Parental Support; English Learning; Online; Motivation

บทนำ

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศในประเทศไทยมีความสำคัญมาก เนื่องจากภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้ชีวิตประจำวันในสังคมโลกปัจจุบัน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับตลอดหลักสูตรตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในขณะที่สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีความก้าวหน้าทางนวัตกรรมหลายด้านรวมทั้งด้านการศึกษา ดังนั้น ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับวิธีการสอนภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน (อรรถชินดา หวานคง, 2559) ดังเช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในปี พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบันที่ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะผู้เรียน ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา (กรมอนามัย, 2563) คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงปีการศึกษา 2564 ไว้เพื่อเป็นทางเลือก 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 คือ การจัดการเรียนการสอนแบบปรกติ รูปแบบที่ 2 คือการจัดการเรียนการสอนทางไกล รูปแบบที่ 3 คือ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน สถานศึกษาส่วนใหญ่ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนด้วยการสอนรูปแบบออนไลน์ ซึ่ง

เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบถ่ายทอดสดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านโปรแกรมประชุมออนไลน์ เช่น Zoom (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 พบว่า 1) ปัญหาเกี่ยวกับการกำกับดูแล เนื่องจากผู้เรียนขาดคนกำกับดูแลในการเรียนที่บ้าน ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าเรียนไม่ครบ ขาดวินัยและความรับผิดชอบ 2) ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์สำหรับการเรียน ปัญหาการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ปัญหาเกี่ยวกับวิชาการ เนื่องจากผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมได้ 4) ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจความรูสึกของผู้เรียน เนื่องจากการเรียนออนไลน์อยู่ที่บ้านส่งผลให้ผู้เรียนขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเครียดมากกว่าการเรียนที่โรงเรียน ผู้เรียนบางกลุ่มเกิดความเสี่ยงกับปัญหาความขัดแย้งหรือความรุนแรงในบ้านมากขึ้น 5) ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอน เช่น ความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนในการใช้เทคโนโลยีในการสอน การจัดบรรยากาศการเรียนให้เหมาะสม ปัญหาเรื่องการเรียนของผู้เรียนเมื่อมีปัญหาครูผู้สอนไม่สามารถให้คำปรึกษาได้ทันที ส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียน (วงศ์พันธ์ อมรินทร์ เทวา, 2564)

จากการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนและผู้ปกครอง บทบาทของครูผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริม ผู้อำนวยการความสะดวก ผู้ประสานงานกับผู้เรียนและผู้ปกครองให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ บทบาทของผู้ปกครองปรับเปลี่ยนให้เป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน ทั้งในการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ให้คำปรึกษาแนะนำประสานงานและปรึกษากับครูผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนช่วยจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความจำเป็นและเหมาะสม (รัตนา แสงบัวเผื่อน และวิษณุ ทรัพย์สมบัติ, 2564) นอกจากนี้ การเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ยังส่งผลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนและผู้ปกครองได้แก่ ข้อจำกัดด้านความสามารถของผู้ปกครองในการให้คำแนะนำแก่บุตรหลาน ส่งผลให้เกิดความเครียดทั้งต่อผู้เรียนและผู้ปกครอง (ธิชญา ศรีธรรารัตน์ธนา, 2564) ผู้เรียนและผู้ปกครองต้องมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ทั้งในการจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยี การจัดเตรียมสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียน การศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนและผู้ปกครองต้องทำด้วยตัวองมากขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในการเรียนรูปแบบออนไลน์ ผู้ปกครองมีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมากขึ้นแทนบทบาทของครูผู้สอน

ในบริบทของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) เป็นโรงเรียนที่ได้มีการพัฒนางานเพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบในภูมิภาคตะวันตก โดยเปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) ครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา 2660 ในระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2563 รวมถึงสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในหลักสูตรปกติ ที่มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่เน้นการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้และมีทักษะภาษาอังกฤษสำหรับการสื่อสารในระดับสากลและเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการศึกษาต่อในอนาคตได้และเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านภาษาและวัฒนธรรมกับเจ้าของภาษาโดยตรงเตรียมพร้อมสู่สังคมอาเซียน (โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา), 2565) การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) ในปีการศึกษา 2563 และ 2564 ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโร

นา 2019 หรือโรคโควิด-19 จึงได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom ตามแนวทางปฏิบัติของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครูผู้สอนจะพิจารณาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับสถานการณ์และความพร้อมของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้ จัดตารางเรียนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียน ผู้เรียนต้องอยู่ในความดูแลของผู้ปกครองโดยเน้นให้ครูผู้สอนและผู้ปกครองร่วมกันส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน (รัตนา แสงบัวเผื่อน และวิษณุ ทริพย์สมบัติ, 2564)

จากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้ปกครองของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2564 ต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งสอนโดยครูผู้สอนชาวต่างชาติ (เจ้าของภาษา) จากการจัดการเรียนการสอนรูปแบบปกติในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 มาเป็นรูปแบบออนไลน์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ปกครองและผู้เรียนโดยตรงในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและการใช้สื่อร่วมกันกับครูผู้สอนเพื่อช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ เนื่องจาก ครอบครัว คือปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่บ้าน โดยเฉพาะการเรียนภาษาอังกฤษในหลักสูตรภาษาอังกฤษ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปกครองจะเข้ามามีบทบาทสำคัญเพื่อสนับสนุนบุตรหลานในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์

ดังสาเหตุที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองจากการศึกษากรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดดังกล่าว ดังนี้ 1) จากแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein เกี่ยวกับการดูแลเลี้ยงดูบุตร (Parenting) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็นการสนับสนุนด้านการกำกับดูแล การสนับสนุนด้านอารมณ์ และการสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยี 2) จากแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein เกี่ยวกับการกำหนดแนวทางสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง (Communicating) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็นการสนับสนุนด้านการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับครูผู้สอน 3) จากแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein เกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at Home) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็นการสนับสนุนด้านวิชาการ

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า การสนับสนุน 5 ด้านดังกล่าวข้างต้น สามารถเป็นแนวทางที่ผู้ปกครองสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ได้ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein เพื่อมาใช้เป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปกครองจำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1) การสนับสนุนด้านการกำกับดูแล 2) การสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยี 3) การสนับสนุนด้านวิชาการ 4) การสนับสนุนด้านอารมณ์ และ 5) การสนับสนุนด้านการสื่อสารกับครูผู้สอน อันจะเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ต่อไปในอนาคตได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการกำกับดูแลที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียน
2. เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านวิชาการที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียน
4. เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอารมณ์ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียน
5. เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการสื่อสารกับครูผู้สอนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ปกครองของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ปีการศึกษา 2564 ครอบครัวยุค 1 คน จำนวน 23 คน และกลุ่มที่ 2 คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ปีการศึกษา 2564 จำนวน 23 คน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยกลุ่มประชากรดังกล่าวเป็นผู้ปกครองของผู้เรียนและผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ ในปีการศึกษา 2564 ผ่านโปรแกรม Zoom

2. ผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ปกครองของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ปีการศึกษา 2564 จำนวน 20 ที่ตอบรับเข้าร่วมการวิจัย เพื่อตอบแบบสอบถาม และผู้ปกครอง จำนวน 5 คน เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง และกลุ่มที่ 2 ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ปีการศึกษา 2564 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับอนุญาตการตอบรับเข้าร่วมการวิจัยจากผู้ปกครองและผู้เรียน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 86.96 และไม่ได้รับการตอบรับเข้าร่วมการวิจัยจากผู้ปกครองและผู้เรียน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04 เนื่องจากความไม่สะดวกของผู้ปกครองและผู้เรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ฉบับ ดังนี้

- 3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปกครอง มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Linkert Scale จำนวน 27 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนการสนับสนุนของผู้ปกครองจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ด้วยคะแนน 5,4,3,2,1 ตามลำดับ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การสนับสนุนของผู้ปกครองในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การสนับสนุนของผู้ปกครองในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การสนับสนุนของผู้ปกครองในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การสนับสนุนของผู้ปกครองในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การสนับสนุนของผู้ปกครองในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการสนับสนุนของผู้ปกครอง มีลักษณะปลายเปิด (Open-ended questions) จำนวน 8 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาและการใช้ภาษาอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

3.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้ปกครอง จำนวน 1 ฉบับ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปกครอง มีลักษณะปลายเปิด (Open-ended questions) จำนวน 15 ข้อ สัมภาษณ์ผู้ปกครองจำนวน 5 คน ซึ่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับนี้ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาและการใช้ภาษาอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

3.3 แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียน มีลักษณะแบบปลายปิด (Close-ended questions) จำนวน 22 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียน มีลักษณะแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) จำนวน 5 ข้อ

ข้อคำถามใช้ลักษณะภาษาที่ง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้อ่านคำถามในการสอบถามผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาและการใช้ภาษาอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

4. ขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ สังเคราะห์ ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยทั้ง 3 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย 1. แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง 2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้ปกครอง และ 3. แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและการใช้ภาษา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและการสอนภาษาอังกฤษเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยทั้ง 3 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นของการปรับภาษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน การปรับข้อคำถามให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.3 ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (เลขที่โครงการ REC 66.0209-020-0974) และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หมายเลขใบรับรอง COA 66.0331-027

4.4 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปทดลองใช้กับผู้ปกครองของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรภาษาอังกฤษ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ปีการศึกษา 2565 จำนวน 19 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามด้านเนื้อหาและหาข้อบกพร่องของเครื่องมือแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง จากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มประชากร

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยจัดทำหนังสือเพื่อขอให้ออกหนังสือถึงคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ทำการทดสอบเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ติดต่อขอความร่วมมือจากครูผู้สอน ผู้ปกครองของผู้เรียนและผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) ปีการศึกษา 2564 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

5.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชากรในงานวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ และส่งเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมวิจัย (Participant Information Sheet) ส่งหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Informed Consent Form) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองและผู้เรียน

5.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) ปีการศึกษา 2564 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้ปกครองของผู้เรียนและผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) ปีการศึกษา 2564 เพื่อขออนุญาตกำหนดเวลาสัมภาษณ์ ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.5 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองของผู้เรียนและผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) ปีการศึกษา 2564 แล้วจึงนำข้อมูลไปวิเคราะห์

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการกำกับดูแล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 2 ($\bar{x} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองกระตุ้นผู้เรียนให้ทำงานหรือการบ้านให้เสร็จทันกำหนดเวลาส่งอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.10$) ด้านแรงจูงใจของผู้เรียน พบว่า การที่ผู้ปกครองกระตุ้นผู้เรียนให้เข้าเรียนเมื่อถึงเวลาเรียนและการที่ผู้ปกครองกระตุ้นผู้เรียนให้ทำงานหรือการบ้านให้เสร็จทันกำหนดเวลาส่งนั้น ผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85 ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนรู้สึกอุ่นใจมีกำลังใจ อยากตั้งใจเรียนภาษาอังกฤษให้พัฒนามากขึ้น และการที่ผู้ปกครองกระตุ้นผู้เรียนให้ร่วมทำกิจกรรมในเวลาเรียนนั้น ผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจจำนวนมากน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองช่วยจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.60$) ด้านแรงจูงใจของผู้เรียน พบว่า การที่ผู้ปกครองช่วยจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นั้น ผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนรู้สึกมีกำลังใจ อยากใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความสามารถภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น อยากรับผิดชอบการเรียนและการบ้านมากขึ้น อยากสื่อสารภาษาอังกฤษกับครูผู้สอนชาวต่างชาติและเพื่อนร่วมห้อง ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาและมีสมาธิมากขึ้นจากการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยี และการที่ผู้ปกครองช่วยผู้เรียนแก้ไขเมื่อมีปัญหาขัดข้องในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์นั้น ผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจจำนวนน้อยที่สุดเป็นอันดับที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 85

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการศึกษาศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับที่ 5 ($\bar{X} = 2.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองตอบข้อซักถามของผู้เรียนและหาข้อมูลเพิ่มเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.65$) ด้านแรงจูงใจของผู้เรียน พบว่า การที่ผู้ปกครองตอบข้อซักถามและหาข้อมูลเพิ่มเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนนั้น ผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95 ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น รู้สึกเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น รู้สึกมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพราะรู้คำศัพท์มากกว่าเนื้อหาในห้องแล้วอยากแลกเปลี่ยนข้อมูลกับครูผู้สอนชาวต่างชาติ และการที่ผู้ปกครองช่วยผู้เรียนทบทวนบทเรียนหลังเรียนภาษาอังกฤษ ผู้ปกครองพาไปเรียนเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพิ่มเติมและผู้ปกครองพูดคุยกะภาษาในในชีวิตประจำวันนั้น ผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ผลการศึกษาศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอารมณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับที่ 4 ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองคิดว่าผู้ปกครองสนับสนุนผู้เรียนด้านอารมณ์อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.80$) ด้านแรงจูงใจของผู้เรียน พบว่า การที่ผู้ปกครองให้รางวัลผู้เรียนเมื่อเรียนหรือทำการบ้านเสร็จนั้น ผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95 ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนรู้สึกมีกำลังใจ รู้สึกมีความสุขและสนุกสนานกับการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น ผู้เรียนเรียนภาษาอังกฤษด้วยความรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น อยากตั้งใจเรียนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความสามารถภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น และการที่ผู้ปกครองอยู่ใกล้ ๆ เหมือนเป็นเพื่อนร่วมเรียนภาษาอังกฤษนั้น ผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 ผลการศึกษาศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการสื่อสารกับครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองรับข้อความจากครูผู้สอนที่แจ้งข้อมูลมาและบอกให้ผู้เรียนทราบอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.10$) ด้านแรงจูงใจของผู้เรียน พบว่า การที่ผู้ปกครองขอคำแนะนำจากครูผู้สอนเพื่อช่วยแก้ไข ช่วยพัฒนาเมื่อผู้เรียนมีปัญหาหรือไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียนและการที่ผู้ปกครองช่วยติดต่อกับครูผู้สอนเพื่อขอความช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้ผู้เรียนนั้น ผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนรู้สึกตื่นเต้น กระตือรือร้นที่จะเรียนเนื้อหาที่ครูผู้สอนแจ้งมาล่วงหน้า ผู้เรียนรู้สึกเชื่อฟังคำแนะนำของครูผู้สอน ผู้เรียนยินดีแก้ไขและพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น และการที่ผู้ปกครองรับข้อความจากครูผู้สอนที่แจ้งข้อมูลมาแล้วบอกให้ผู้เรียนรู้ ผู้ปกครองรายงานความคืบหน้า พัฒนาการของผู้เรียนให้ครูผู้สอนเข้าใจในตัวผู้เรียนนั้น ผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงแสดงตารางประกอบการแสดงผลการวิจัย ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิจัยการศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรภาษาอังกฤษ ตามลำดับการสนับสนุนของผู้ปกครอง

ลำดับที่	วัตถุประสงค์	จำนวนผู้เรียนรู้สึกเกิดแรงจูงใจ
1	ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยี	ร้อยละ 85
2	ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการกำกับดูแล	ร้อยละ 40
3	ข้อที่ 5 เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการสื่อสารกับครูผู้สอน	ร้อยละ 95
4	ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอารมณ์	ร้อยละ 80
5	ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านวิชาการ	ร้อยละ 65

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผู้ปกครองสนับสนุนด้านการกำกับดูแลโดยรวมอยู่ในระดับมากและผู้เรียนจำนวนร้อยละ 40 รู้สึกว่าเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์จากการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการกำกับดูแล ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า

1) ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการกำกับดูแลนั้น เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อการเรียนและความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ เช่น การเข้าเรียน การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในห้องเรียนกับครูผู้สอน ชาวต่างชาติและเพื่อนร่วมห้องเรียน การรับผิดชอบทำการบ้านให้เสร็จตามกำหนดเวลา ทำให้กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมไปถึง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในห้องเรียนและรับผิดชอบการเรียนและการบ้านที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ Epstein et al. ที่อธิบายเกี่ยวกับการดูแลเลี้ยงดูบุตร (Parenting) ระบุว่า ผู้ปกครองมีหน้าที่สนับสนุน ดูแลเลี้ยงดูบุตรทั้งด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ รวมทั้งสนับสนุนด้านการศึกษาและให้คำอบรมสั่งสอนให้สอดคล้องและเอื้อต่อการเรียนของบุตรที่บ้านด้วย (Epstein et al., 2018) สอดคล้องกับที่ Tao and Xu ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการเรียนรูปแบบออนไลน์ด้วยการเฝ้าดูการเรียน เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการรับรู้เกี่ยวกับการควบคุมตนเองเพื่อรับผิดชอบในการเรียนรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียน (Tao and Xu, 2022)

2) ด้านแรงจูงใจของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นตัวกระตุ้น ผู้เรียนถูกกำกับควบคุมการเรียน การทำกิจกรรมในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ จะทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกถึงความมีอิสระในการทำกิจกรรมการเรียนและการตัดสินใจในห้องเรียน เป็นผลทำให้ผู้เรียนไม่เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งตรงกับข้อคำถามในแบบสอบถามที่ถามผู้เรียนว่า ผู้ปกครองกระตุ้นผู้เรียนให้ทำกิจกรรมในเวลาเรียนนั้นทำให้หนูอยากเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์หรือไม่ ทั้งนี้ ความรู้สึกเป็นอิสระ (Autonomy) ซึ่งเป็น 3 สิ่งที่มนุษย์ต้องการในชีวิต สอดคล้องตามแนวคิดของ Deci and Ryan ที่อธิบายเกี่ยวกับ Self-Determination Theory (SDT) ประกอบด้วย Autonomy, Relatedness และ Competence โดยการที่ผู้เรียนถูกผู้ปกครองคอยกำกับการทำกิจกรรมในการเรียนตลอดเวลาอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกบีบบังคับให้ทำกิจกรรมในการเรียนที่ตนเองต้องเข้าร่วม ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการเป็นอิสระของผู้เรียนได้ (Deci and Ryan, 1985) ดังนั้นการที่ผู้ปกครองคอย

กำกับดูแลผู้เรียนให้ร่วมทำกิจกรรมในเวลาเรียนจึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกไม่เป็นอิสระ ท้ายสุดเป็นผลทำให้จำนวนผู้เรียนที่เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์จากการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการกำกับดูแลต่ำกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับมากและผู้เรียนจำนวนร้อยละ 85 รู้สึกว่าเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์จากการสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยี ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า

1) ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยีนั้น เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมอุปกรณ์และการสอนวิธีใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยีและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ลดการรบกวนเพื่อให้ผู้เรียนมีสมาธิและมีความพร้อม ตลอดจนส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ด้วยตนเอง เป็นผลทำให้ผู้เรียนเกิดการกระตุ้นการเรียนรู้ รวมไปถึงผู้เรียนเกิดความพร้อมสามารถใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี แอปพลิเคชันในการเรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ค้นหาคำรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติมได้อย่างสะดวกซึ่งเป็นเรื่องแปลกใหม่ และทำทนายสำหรับผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกตื่นตัวกับการใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Epstein et al. ที่อธิบายเกี่ยวกับการดูแลเลี้ยงดูบุตร (Parenting) ไว้ว่า ผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้เกิดขึ้นที่บ้าน (Epstein et al., 2018) โดยผู้ปกครองสามารถจัดเตรียมเทคโนโลยีที่ช่วยในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สื่อมัลติมีเดียที่เป็นภาษาอังกฤษที่หลากหลายได้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่สนใจเพิ่มเติมได้อย่างสะดวก (Leona et al., 2021) ตลอดจน Tao and Xu ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ด้านเทคโนโลยีซึ่งเกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การติดตั้งระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ต การทดสอบระบบโปรแกรมที่ใช้ในการเรียนออนไลน์และการช่วยเหลือผู้เรียนเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้งานคอมพิวเตอร์ในช่วงสัปดาห์แรกของการเรียนรูปแบบออนไลน์ (Tao and Xu, 2022)

2) ด้านแรงจูงใจของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นตัวกระตุ้น สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในในการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจาก ผู้เรียนเกิดความรู้สึกตื่นตัวกับการใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่และทำทนาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น อยากแสวงหาความรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติมจากครูผู้สอนและสื่อการสอนที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ Krashen นักการศึกษาที่ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ภาษาจากแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยเน้นการเรียนรู้ภาษาแบบเป็นธรรมชาติจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการใช้ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น (Krashen, 1982) ตลอดจนทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีกำลังใจ สนใจเรียนและสนุกสนานกับการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์มากขึ้น ท้ายสุดเป็นผลทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษที่มากขึ้นและสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ที่ดีขึ้น (Masgoret and Gardner, 2003)

3. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผู้ปกครองสนับสนุนด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและผู้เรียนจำนวนร้อยละ 65 รู้สึกว่าเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์จากการสนับสนุนด้านวิชาการ ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า

1) ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านวิชาการนั้น เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหาในวิชาภาษาอังกฤษ การทำงานหรือทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องและส่งเสริมการหาความรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติมที่บ้าน เช่น การตอบข้อสงสัยและหาข้อมูลเพิ่มเติม การเตรียมความพร้อมด้านเนื้อหาก่อนเรียน การทบทวน

เนื้อหาหลังเรียน การอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน การเรียนเสริมทักษะภาษาอังกฤษนอกเวลาเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้อย่างต่อเนื่อง เกิดความคุ้นเคย รวมไปถึงเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับครูผู้สอนชาวต่างชาติ และเพื่อนร่วมห้องเรียน และสนุกสนานกับการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น รู้สึกผ่อนคลาย มีความเครียดวิตกกังวลลดลง เป็นผลทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ซึ่งสามารถช่วยพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Epstein et al. ที่อธิบายเกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน (Learning at Home) ระบุว่า ผู้ปกครองควรทราบถึงบทบาทในการช่วยเหลือด้านการเรียนของผู้เรียนที่บ้าน เกี่ยวกับการทำการบ้าน หลักสูตรการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนตามที่โรงเรียนจัดขึ้น (Epstein et al., 2018) อีกทั้ง บทบาทของผู้ปกครองในการเรียนรูปแบบออนไลน์นั้นถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (รัตนา แสงบัวผื่อน และ วิษณุ ทรัพย์สมบัติ, 2564) โดยผู้ปกครองสามารถสนับสนุนผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาในการเรียนภาษาอังกฤษได้โดยตรงจากการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่บ้าน เช่น การอ่านหนังสือด้วยกัน การช่วยเหลือผู้เรียนทำการบ้าน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ (Butler, 2015)

2) ด้านแรงจูงใจของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นตัวกระตุ้น เป็นผลให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในในการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจาก ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับครูผู้สอนชาวต่างชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Masgoret and Gardner ที่อธิบายไว้ว่า การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารกับชาวต่างชาติหรือเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้ เรียกว่า แรงจูงใจเชิงบูรณาการ (Integrative Motivation) อีกทั้ง สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและกล้าแสดงความคิดเห็นในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามความคาดหวังต่อผู้เรียน (Masgoret and Gardner, 2003) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองคาดหวังให้ผู้เรียนสื่อสาร พูดคุยกับครูผู้สอนและเพื่อนเป็นภาษาอังกฤษมากที่สุด สอดคล้องกับสิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู และคณะ ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) เรียงตามลำดับ 2 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้เรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษ และ 2) ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันได้ ผู้เรียนจึงเกิดแรงจูงใจภายในในการเรียนภาษาอังกฤษและสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ที่ดีขึ้น

4. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า ผู้ปกครองสนับสนุนด้านอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและผู้เรียนจำนวนร้อยละ 80 รู้สึกว่าเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์จากการสนับสนุนด้านอารมณ์ ซึ่งสูงกว่าสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า

1) ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอารมณ์นั้น เกี่ยวข้องกับการสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุกในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและการลดความเครียดจากการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ที่บ้าน เช่น การสร้างกติกาการให้รางวัลกับความพยายามและความสำเร็จในการเรียน การอยู่เคียงข้างผู้เรียนเพื่อรับฟังและให้คำแนะนำในเชิงบวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนมีความสุข รู้สึกผ่อนคลายในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น ผู้เรียนเกิดความพยายาม มุ่งมั่นที่จะตั้งใจเรียนและทำการบ้านให้สำเร็จตามเป้าหมาย ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง มีความเครียดวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษลดลง ซึ่งสามารถช่วยพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Epstein et al. ที่อธิบายเกี่ยวกับการดูแลเลี้ยงดูบุตร

(Parenting) ไว้ว่า ผู้ปกครองมีหน้าที่สนับสนุนดูแล เลี้ยงดูบุตรด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ (Epstein et al., 2018) อีกทั้งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Krashen ที่กล่าวถึงสมมุติฐานการกรองทางความรู้สึก (The Affective Filter Hypothesis) ไว้ว่า ปัจจัยทางความรู้สึกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการรับภาษาที่สองประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) แรงจูงใจ 2) ความมั่นใจในตนเอง และ 3) ความเครียดหรือความวิตกกังวล อีกทั้ง การสนับสนุนผู้เรียนให้มีอารมณ์ที่ดีและความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษได้ (Krashen, 1982) ตลอดจน Karina Zaiets and Janet Loehrke ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรูปแบบออนไลน์ที่บ้านได้ด้วยการให้กำลังใจ คำชมเชยหรือคำแนะนำในเชิงบวก ซึ่งการลดความเครียดหรือความวิตกกังวลของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดี ผู้ปกครองสามารถสร้างแรงจูงใจเชิงบวกเพื่อสนับสนุนผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษยิ่งขึ้น (Karina Zaiets and Janet Loehrke, 2020)

2) ด้านแรงจูงใจของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นตัวกระตุ้น สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในในการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจาก ผู้เรียนเกิดความรู้สึกมีความสุขและสนุกสนานในการเรียนภาษาอังกฤษ ลดความเครียดและเพิ่มความกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารกับครูผู้สอน ชาวต่างชาติ และเพื่อนร่วมห้อง ผู้เรียนได้รู้สึกถึงความสำเร็จ ได้รับการยอมรับในความสำเร็จ ความพยายามและความสามารถของตน นอกจากนี้ผู้เรียนยังเกิดการรับรู้ภาษาที่สองแบบไม่รู้ตัว (Subconscious) ด้วยความมั่นใจและมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นปัจจัยทางความรู้สึกของผู้เรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการรับภาษาที่สอง (Krashen, 1982) สามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียนได้

5. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 พบว่า ผู้ปกครองสนับสนุนด้านการสื่อสารกับครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและผู้เรียนจำนวนร้อยละ 95 รู้สึกว่าเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์จากการสนับสนุนด้านการสื่อสารกับครูผู้สอน ซึ่งสูงกว่าสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า

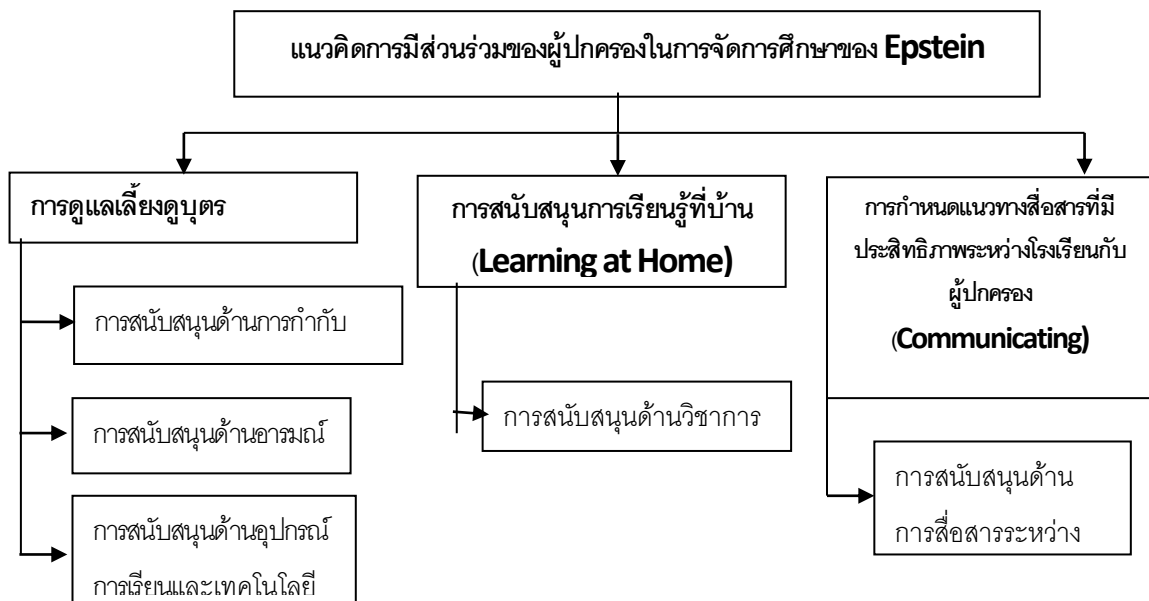
1) ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการสื่อสารกับครูผู้สอนนั้น เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเพื่อร่วมมือกันช่วยเหลือ สนับสนุนผู้เรียนในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น การติดตามข้อมูลจากครูผู้สอนเพื่อแจ้งให้ผู้เรียนทราบ การรายงานความคืบหน้า การขอคำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลล่วงหน้า ทำให้ผู้เรียนสามารถเตรียมพร้อมก่อนเรียนและรู้ข้อเสียหรือปัญหาที่จะต้องแก้ไข เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจในการเรียนภาษาอังกฤษ เกิดความสนใจอยากเรียนเนื้อหาภาษาอังกฤษที่ครูผู้สอนแจ้งมาล่วงหน้า เกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูผู้สอน รู้สึกอยากแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตนเองตามคำแนะนำของผู้สอน ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น อยากตั้งคำถามหรือตอบคำถามด้วยการสื่อสารภาษาอังกฤษกับครูผู้สอน ชาวต่างชาติและเพื่อนร่วมห้อง ซึ่งสามารถช่วยพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียนได้มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่อธิบายเกี่ยวกับการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง (Communicating) ไว้ว่า เป็นการสื่อสารระหว่างครูผู้สอนและผู้ปกครองเพื่อสื่อสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน รายงานความคืบหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์นั้น ผู้ปกครองจะมีบทบาทเป็นครูผู้สอนให้กับผู้เรียนในการเรียนรูปแบบออนไลน์ที่บ้าน โดยผู้ปกครองสามารถสนับสนุนผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยการช่วยเหลือด้านการสื่อสารกับครูผู้สอน เช่น การติดต่อกับครูผู้สอนเพื่อขอความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการเรียน การส่งการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายตามเวลา (Epstein et al., 2018) ตลอดจน Niehaus ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมกับการสนับสนุนของโรงเรียนและครูผู้สอนใน

ระดับสูง ช่วยลดความเครียดในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ รู้สึกผ่อนคลาย ทางด้านสังคมและอารมณ์ ซึ่งมีอิทธิพลในทางที่ดีต่อความสำเร็จด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน (Niehaus, 2012)

2) ด้านแรงจูงใจของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองซึ่งเป็นตัวกระตุ้น สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในในการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจากผู้เรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ รู้สึกได้รับความรักและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูผู้สอน ผู้เรียนจึงจะเกิดความรู้สึกมั่นใจในการเรียนภาษาอังกฤษกับครูผู้สอน ส่งผลให้เกิดความสนใจ ความกระตือรือร้น ผู้เรียนเกิดความกล้าใช้ภาษาอังกฤษเพื่อแสดงความคิดเห็น อยากตั้งคำถาม หรือตอบคำถามกับครูผู้สอนชาวต่างชาติและเพื่อนร่วมห้องเพื่อบรรลุเป้าหมายของตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นข้อบ่งชี้ของผู้เรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษที่ดี (Masgoret and Gardner, 2003) และท้ายสุดจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ของผู้เรียนได้มากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครอง จากการศึกษารอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดดังกล่าว ดังนี้ 1) จากแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein เกี่ยวกับการดูแลเลี้ยงดูบุตร (Parenting) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็นการสนับสนุนด้านการกำกับดูแล การสนับสนุนด้านอารมณ์ และการสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยี 2) จากแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein เกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at Home) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็นการสนับสนุนด้านวิชาการ 3) จากแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein เกี่ยวกับการกำหนดแนวทางสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง (Communicating) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็นการสนับสนุนด้านการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับครูผู้สอน

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาการสนับสนุนของผู้ปกครอง จากกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein

บทสรุป

การสนับสนุนของผู้ปกครองมีความจำเป็นอย่างมากในการสนับสนุนช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษา โดยเฉพาะการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษซึ่งเน้นการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้และมีทักษะภาษาอังกฤษสำหรับการสื่อสารในระดับสากล อีกทั้งเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ผู้ปกครอง คือ บุคคลสำคัญที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่บ้าน ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการสนับสนุน 5 ด้านดังกล่าวข้างต้น สามารถเป็นแนวทางที่ผู้ปกครองสามารถช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ อันจะเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ต่อไปในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการปฐมนิเทศนักเรียนและให้คำแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปกครองที่สามารถช่วยเหลือ สนับสนุนผู้เรียนในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์หรือการเรียนรูปแบบปรกติ เพื่อช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนที่บ้านตามความเหมาะสมกับบริบท ศักยภาพของผู้ปกครองในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาและสังคมปัจจุบัน
2. ควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ปรับใช้เป็นสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการทําวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทําการวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้เรียนในการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์เพื่อการศึกษาที่สถาบันการศึกษาในต่างประเทศหรือหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันเอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้จากการเรียนรูปแบบออนไลน์
2. ควรทําการวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปกครองของผู้เรียนในระดับปฐมวัย เนื่องจากผู้เรียนเป็นวัยที่ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. (2563). *คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19*. กรุงเทพฯ: คิว แอดเวอร์ไทซิง จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2564*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชิษณา ศรีธำรัตน์ธนา. (2564). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในวิถีชีวิตใหม่ในบริบทการศึกษาของประเทศไทย. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 20(3): C1-C15.

- รัตนา แสงบัวเดือน และวิษณุ ทรัพย์สมบัติ. (2564). แนวทางการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล ให้มีความยืดหยุ่น ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). สืบค้นข้อมูลเมื่อ 27 สิงหาคม 2564 จาก <https://www.obec.go.th/>
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา). (2565). โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร(ปฐมวัยและประถมศึกษา). สืบค้นข้อมูลเมื่อ 7 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.satitele.su.ac.th/>
- วงศ์พันธ์ อมรินทร์เทวา. (2564). เพราะการศึกษาหยุดไม่ได้ ต่างประเทศเรียนกันอย่างไรในช่วงโควิด-19. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 7 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.eef.or.th/education-abroad-covid/>
- อรรชนีตา หวานคง. (2559). English Teaching in the 21st Century. *Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University*, (7)(2): 303-314.
- Butler, Y. G. (2015). Parental factors in children's motivation for learning English: A case in China. *Research papers in Education*, (30)(2): 164-191.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of research in personality*, (19)(2): 109-134.
- Epstein, J. et al. (2018). *School, family, and community partnerships: Your handbook for action*. Corwin Press.
- Karina Zaiets, & Janet Loehrke. (2020). *These online learning tips will help parents prepare for a successful school year, even if it is virtual*. Retrieved May 07, 2022 from Retrieved from <https://www.usatoday.com/>
- Krashen, S. D. (1982). Principles and Practice in Second Language Acquisition. *Learning*, (46)(2): 327-369.
- Leona, N. L., et al. (2021). *Explaining individual differences in young English language learners' vocabulary knowledge: The role of Extramural English Exposure and motivation*. System, 96.
- Masgoret, A. M., & Gardner, R. C. (2003). Attitudes, motivation, and second language learning: A meta-analysis of studies conducted by Gardner and associates. *Language learning*, 53(S1): 167-210.
- Niehaus, S. K. (2012). School support, parental involvement, and academic and social-emotional outcomes for English language learners in elementary school. *A Dissertation Submitted to the Faculty of the College of Education and Human Development*. Department of Educational and Counseling Psychology: The University of Louisville.

Tao, J., & Xu, Y. (2022). *Parental support for young learners' online learning of English in a Chinese primary school*. System, 105.

ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2
Multicultural Leadership of School Administrators in Sungai
Kolok District Narathiwat Under Narathiwat Primary Education
Service Area Office 2

¹อานูวา ลอแม Anoowa Lormae

²ตริฏุมินทร์ ตริตริศวร Tripumin Tritrishual

³วรชัย ปานนิตยพงศ์ Worachai Pannittayaphong

¹²³สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹²³Educational Administration, Hatyai University

¹Corresponding author, e-mail: Anoowa.lor021@hu.ac.th

Received September 29, 2023; Revised June 15, 2024; Accepted: June 19, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตาม เพศ ศาสนา ประสบการณ์ในการทำงาน อายุและขนาดสถานศึกษา 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติงานอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ สถิติพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดย ด้านการสร้างความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรมศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตาม เพศ ศาสนา ประสบการณ์ในการทำงาน อายุ และขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีเพศ ศาสนา ประสบการณ์ในการทำงาน

และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน
3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม พบว่าผู้บริหารควรเข้าใจต่อความหลากหลายของพหุวัฒนธรรม ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีการศึกษาดูงานภายในประเทศและต่างประเทศ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; พหุวัฒนธรรม; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

Multicultural leadership of school administrators in Su-ngai Kolok district Narathiwat province under the Narathiwat primary education service area office 2. This research aim to 1) To study the level of multicultural's leadership of school administrators in Su-ngai Kolok district under the Narathiwat primary education service area office 2. 2) To compare's multicultural leadership of school administrators in Su-ngai Kolok district under the Narathiwat primary educational service area office 2, classified by gender, religion, work experience age and school size. 3) To collect all suggestions for developing in multicultural leadership of school administrators in Su-ngai Kolok district. under the Narathiwat primary education service area office 2. The samples test used in this research were teachers working in Su-ngai Kolok district. Under the Narathiwat primary educational service area office 2, academic year 2022, the number of 186 people were questionnaires. The tool used was a questionnaire. The statistics used in the research are descriptive statistics. The results showed that: 1) Multicultural leadership of school administrators in Su-ngai Kolok District Narathiwat Province Under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, it was found that overall and in each aspect at a high level In descending order, they are raising awareness and sensitivity to multicultural education Building relationships with the community Educational management that is consistent with the local context and promoting participation in working with partners in every sector respectively. 2) Comparative results of leadership multicultural of school administrators in Su-ngai Kolok district. under the Narathiwat primary education service area office 2, Classified by gender, religion, work experience, age, and school size, found that teachers in different school sizes had different opinions on multicultural leadership was significance at the level .05, Teachers with different gender, religion, work experience and age, there were no different opinions on multicultural leadership of school administrators. 3) Recommendations for developing multicultural leadership It was found that executives should understand the diversity of multiculturalism. study local learning

resources community participation in education management and study visits within the country and abroad.

Keywords: Leadership; Multiculturalism; School Administrators

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ประชากรของประเทศประกอบด้วยชาวไทยประมาณ 75% ไทย-จีน 14% และอีกประมาณ 11% เป็นชาวไทยเชื้อสายอื่น ประเทศไทยประกอบด้วยชาวไทยพุทธประมาณ 94.6% ไทยมุสลิม 4.6% และชาวไทยเชื้อสายคริสต์เตียน 0.7% โดยเฉพาะในส่วนของภาคใต้ของประเทศก็มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม และประเพณีสภาพสังคม เศรษฐกิจ วิถีชีวิตของผู้คนโดยเฉพาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งประกอบด้วยปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีลักษณะเฉพาะและมีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศ 80 เปอร์เซ็นต์ของประชากรส่วนใหญ่ในภูมิภาคดังกล่าวนับถือศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายู และมีวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะประเทศมาเลเซีย ส่วนประชากรที่เหลือประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์นับถือศาสนาพุทธ ประชากรทั้งสองกลุ่มต่างมีวิถีชีวิตตามแบบฉบับของตนโดยเฉพาะด้าน ภาษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม (Albritton, 1999 อ้างถึงใน เอกกรินทร์ สังข์ทอง, 2551)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญที่สุดในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาพื้นฐานของการศึกษาในทุกระดับ การที่ผู้บริหารจะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับความสำคัญดังที่กล่าวมานั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างดี คือผู้บริหารจะต้องทราบและเข้าใจเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ขอบข่ายและความสำคัญของงานบริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินงาน ได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น โรงเรียนจึงจะต้องใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพการบริหารจะมีลักษณะเป็นการใช้พลังความร่วมมือของกลุ่มเพื่อปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยโรงเรียนจะต้องมีการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียนซึ่งโรงเรียนจะพัฒนาสู่การมีประสิทธิภาพได้นั้น บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมกำหนด รับรู้ และยอมรับวิสัยทัศน์ ภาระหน้าที่ ความเชื่อ เป้าหมาย รวมทั้ง แนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือ กับทุกฝ่ายจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ และการบริหาร และต้องส่งเสริมให้กลุ่มหรือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากรมาสนับสนุนการบริหาร การประสานงาน และความร่วมมือ นับเป็นภารกิจสำคัญ ของโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องถือปฏิบัติ (ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์, 2559)

ในสภาพบริบทที่มีความแตกต่างหลากหลายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเรียนรู้และมีพื้นฐานทางด้านทักษะการนำหรือภาวะผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับมิติความแตกต่างด้านวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับความเชื่อ ทศนคติ ประเพณี ศาสนา และบริบทของสถานศึกษาที่มีครูผู้สอนหรือผู้เรียนที่มีพื้นฐานที่มีความแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงออกถึงภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมซึ่งมีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความแตกต่างและความหลากหลายนั้น (เอกกรินทร์ สังข์ทอง, 2551) อำเภอสู่โขง-ลก

จังหวัดนราธิวาส เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมอยู่มากที่เชื่อมโยงกับความเชื่อ ทัศนคติ ประเพณี ศาสนา เป็นต้น ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่เพื่อจะศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนภายในอำเภอ สุโหงโกลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2

จากความเป็นมา ความสำคัญและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างแนวทางและการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่ที่ใช้ทำการวิจัยในครั้งนี้ คือ โรงเรียนในอำเภอสุโหงโกลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำนวน 13 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านกวาลอซีรา โรงเรียนบ้านกูแบอี่แก โรงเรียนบ้านชรายอ โรงเรียนบ้านตือระ มิตรภาพที่ 172 โรงเรียนบ้านโต๊ะเวาะ โรงเรียนบ้านปาดังยอ โรงเรียนบ้านปูโป๊ะ โรงเรียนบ้านมีอบา โรงเรียนบ้านมูโนะ โรงเรียนบ้านลาแล โรงเรียนบ้านลูโป๊ะซามา โรงเรียนบ้านลูโป๊ะลือซง โรงเรียนบ้านสุโหงโกลก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ได้แก่ เพศ ศาสนา ประสบการณ์ในการทำงาน อายุและขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นครู ที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำนวน 33 ข้อ ประกอบด้วยคำถาม 5 ด้าน ดังนี้ 1) การสร้างความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรมศึกษา 2) การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ 3) การสร้าง

ความสัมพันธ์กับชุมชน 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วน 5) การพัฒนาวิชาชีพตนเอง ครู และบุคลากรทางการศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ครูได้เสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน

คุณภาพของเครื่องมือ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ประชากร กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ปีการศึกษา 2565 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน (Stratified Random sampling) ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling) โดยใช้วิธีเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรในแต่ละโรงเรียน แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ การหาการแพร่กระจาย ความแปรปรวน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ใช้เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มขึ้นไปสถิติเชิงอนุมาน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาดไทย ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล 2) ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสืออนุญาตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง พร้อมนัดหมายวันเวลาในการเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง 3) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละชุด นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ ศาสนา ประสบการณ์ในการทำงาน อายุ และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งภาพรวมรายด้านและรายข้อและแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วงๆ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามสถานภาพเพศ ศาสนา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบอิสระ

ต่อกัน (Independent - Samples t test) และใช้สถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ได้แก่ อายุและขนาดสถานศึกษา

3. แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เพื่อให้ครูเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-โก-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้จำแนกตามรายด้าน โดยแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 (n = 186)

ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การสร้างความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรมศึกษา	4.51	.50	มากที่สุด
การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่	4.47	.52	มาก
การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	4.50	.56	มาก
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วน	4.47	.53	มาก
การพัฒนาวิชาชีพตนเอง ครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.48	.53	มาก
รวม	4.49	.48	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.48) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรมศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50)

2. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยภาพรวม ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิง พฤติกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศ				t	Sig
	ชาย (n = 64)		หญิง (n = 122)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการสร้างความตระหนักและ ความอ่อนไหวต่อพฤติกรรมศึกษา	4.48	0.53	4.53	0.48	- .57	.57
2. ด้านการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ บริบทของพื้นที่	4.43	0.58	4.49	0.49	- .69	.49
3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	4.44	0.61	4.45	0.52	- 1.14	.26
4. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ ทำงานกับภาคีทุกภาคส่วน	4.40	0.62	4.51	0.48	- 1.26	.21
5. ด้านการพัฒนาวิชาชีพตนเอง ครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.40	0.57	4.53	0.44	- 1.60	.11
ภาพรวม	4.43	0.55	4.52	0.44	- 1.07	0.2

9

จากตารางที่ 2 พบว่า การจำแนกตามเพศนั้น ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีศาสนาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้าง ความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพฤติกรรมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วน ด้านการพัฒนาวิชาชีพตนเอง ครู และบุคลากรทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา 1. ควรทำความเข้าใจต่อความหลากหลายของสังคมต้องตระหนักถึงความเชื่อ ค่านิยมที่แตกต่างกัน 2. ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษา

แหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ 3. ควรมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้สืบสานวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นและส่งเสริมการจัดกิจกรรมกับชุมชนในทุกๆด้าน 4. ควรมีการสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่ครูและนักเรียน 5. ควรมีกิจกรรมศึกษาดูงานภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ทั้ง 3 วัตถุประสงค์ปรากฏว่า ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรมศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครุมีความเข้าใจในภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกให้เห็นและให้ความสำคัญรวมทั้งการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีความสามารถในการสื่อสารที่ชัดเจน มีการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กรและชุมชนอย่างเพียงพอ การบริหารงานภายใต้ความแตกต่างทางศาสนาและวิถีชีวิต ผู้บริหารผ่านการพัฒนาตามหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นไปตามความต้องการท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ครูได้มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างในสังคมพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับ ต่อเพราะ ดอละ กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ต่อเพราะ ดอละ, 2565)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 1) จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่ส่วนมากเป็นครูที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ย่อมมีความเข้าใจถึงบริบทของพื้นที่ที่มีความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรม ครูเพศหญิงและเพศชายมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสแลกเปลี่ยน เรียนรู้ การปฏิบัติงานโดยไม่ได้เลือกเพศ ดังนั้นมุมมองของครูต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจึงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ศิลปชัย สุวรรณมณี กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ไม่แตกต่างกัน (ศิลปชัย สุวรรณมณี, 2558) 2) จำแนกตามตัวแปรศาสนา พบว่า ครูที่นับถือศาสนาต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูทุกศาสนามีความเข้าใจในความแตกต่างทางสังคมพหุวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจ มีการร่วมมือร่วมใจ มองเห็นประโยชน์ที่แท้จริงในการพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อเกิดความเสมอภาคในสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้ครูทุกศาสนามองเห็น

ถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหามงคลกานต์ จิตธมโม และคณะ ที่ศึกษาเรื่องการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย กรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า คนในสังคมพหุวัฒนธรรมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะการดำเนินชีวิต การเป็นอยู่ทางวัฒนธรรมยังได้ทอดทิ้ง ภาษาวัฒนธรรม ความเชื่อ และศาสนาเดิม (พระมหามงคลกานต์ จิตธมโม และคณะ, 2562) 3) จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักให้ความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น และมีการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจของสังคมพหุวัฒนธรรม และได้ตระหนักเน้นด้านความแตกต่างของอัตลักษณ์ วัฒนธรรมของคนในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของซอพี ราเซะ เรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (ซอพี ราเซะ, 2560) 4) จำแนกตามตัวแปรอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูทุกช่วงวัยมีความเข้าใจถึงบริบทของพื้นที่ที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม และได้รับโอกาสและการส่งเสริมการสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้ครูทุกช่วงวัยมองเห็นถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ศิลป์ชัย สุวรรณมณี กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ พบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร สถานศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ไม่แตกต่างกัน (ศิลป์ชัย สุวรรณมณี, 2558) 5) จำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็น ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีผลกับความคิดเห็นในความเป็นพหุวัฒนธรรม เพราะสถานศึกษานั้นจะมีสังคมที่เล็กสังคมที่ใหญ่ตามจำนวนของบุคลากรในสถานศึกษาทำให้ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันมองเห็นถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับ นนกร มังคละศิริ กล่าวว่า ศึกษาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน (นนกร มังคละศิริ, 2560)

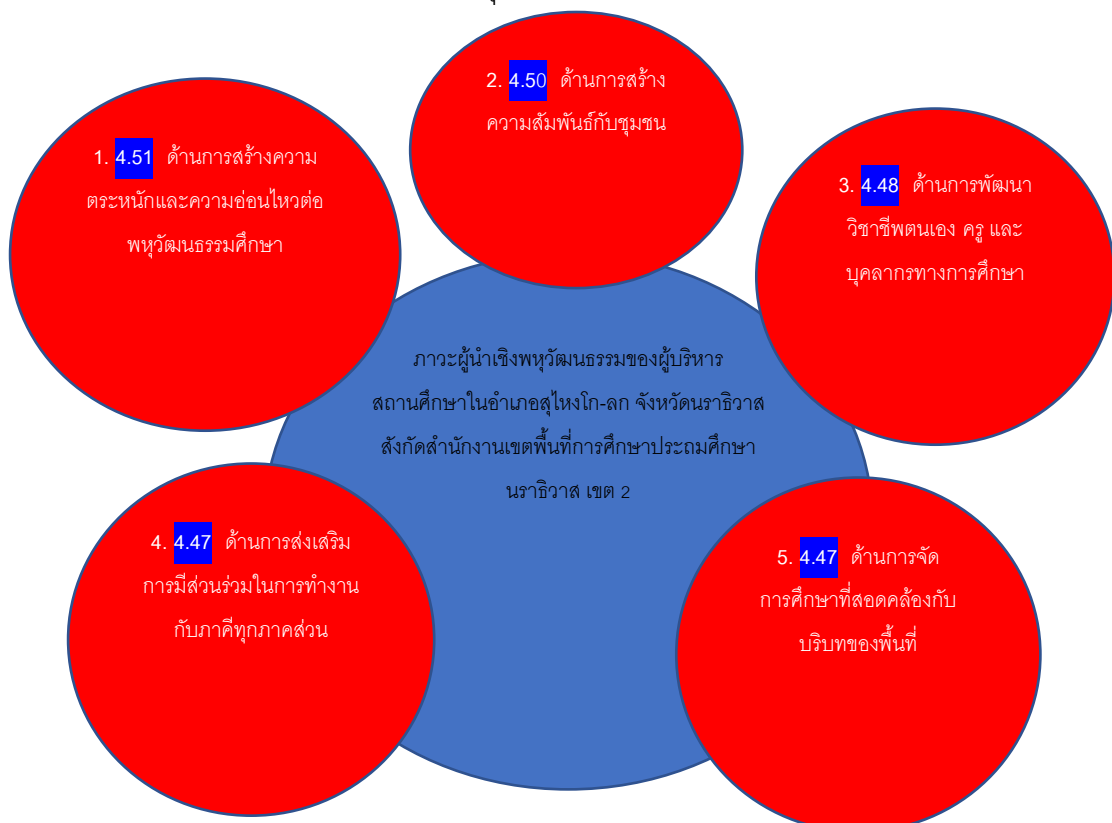
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 การรวบรวมข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำความเข้าใจต่อความหลากหลายของสังคมต้องตระหนักถึงความเชื่อ ค่านิยมที่แตกต่างกัน ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้

ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ มีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้สืบสานวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น ส่งเสริมการจัดกิจกรรมกับชุมชนในทุกๆ ด้าน มีการสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่ครูและนักเรียน และควรมีกิจกรรมศึกษาดูงานภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนต่อไป ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับอารีชน มาหามะ ที่กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมจะต้องเป็นผู้นำที่แสดงออกถึงความสามารถด้านพหุวัฒนธรรม มีตระหนักรู้ต่อความหลากหลาย ส่งเสริม สนับสนุน บริหารจัดการสถานศึกษาบนพื้นฐานของความหลากหลาย มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้คนหรือชุมชนที่มีความหลากหลายลดช่องว่างทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างครูและผู้เรียนหรือบุคคลที่มีความแตกต่างให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความต่างต่างนั้นได้ (อารีชน มาหามะ, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการสร้าง ความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรมศึกษา ด้านการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการพัฒนาวิชาชีพตนเอง ครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วนตามลำดับดังโมเดล

บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ซึ่งผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมและความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรมศึกษา ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการพัฒนาวิชาชีพตนเอง ครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วนตามลำดับ

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย โกลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตาม เพศ ศาสนา ประสบการณ์ในการทำงาน อายุ และขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีเพศ ศาสนา ประสบการณ์ในการทำงานและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรทำความเข้าใจต่อความหลากหลายของสังคมต้องตระหนักรู้ถึงความเชื่อ ค่านิยมที่แตกต่างกัน จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ และมีการสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อใช้ในการส่งเสริมกิจกรรมพหุวัฒนธรรมในโรงเรียน อำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2

2. ควรจัดกิจกรรมการอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งมีกิจกรรมศึกษาดูงานภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ครูได้พัฒนาวัดกรรมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน อำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำนวน 13 โรงเรียน ได้แก่ 1. โรงเรียนบ้านสุโขทัย โกลก 2. โรงเรียนบ้านทรายอ 3. โรงเรียนบ้านตือระ 4. โรงเรียนบ้านกวาลอชिरา 5. โรงเรียนบ้านลูโบ๊ะชามา 6. โรงเรียนบ้านมือบา 7. โรงเรียนบ้านมูโนะ 8. โรงเรียนบ้านปาดังยอ 9. โรงเรียนบ้านลูโบ๊ะลือซง 10. โรงเรียนบ้านปูโป๊ะ 11. โรงเรียนบ้านกูแบอีแก 12. โรงเรียนบ้านโต๊ะเวาะ 13. โรงเรียนบ้านลาแล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูในอำเภออื่น ๆ หรือกักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่น ๆ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทหรือการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในอำเภอสุโขทัย โกลก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- ชอพี ราเซะ. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. *การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ต่อเหเราะ ดอละ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นนกร มังคละศิริ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร.
- ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์. (2559). การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเปิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. *การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้สู่ความยั่งยืน*. วิทยาลัยนครราชสีมา.
- พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมโม และคณะ. (2562). การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยกรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 6(2): 5-10.
- ศิลป์ชัย สุวรรณมณี. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ. *รายงานวิจัย*. มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.
- อารีชัน มาหามะ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2. *หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.
- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2551). ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *รายงานวิจัยปดตานี*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปัตตานี.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3): 607-610.

สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ
ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
Administrator's Competency Effecting the Academic Affairs
Administration in School Under Bangkok Metropolitan

¹เสาวนีย์ สนใจ Saowanee Sonjai

²พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย Phramaha Kraiwan Jinadattiyo

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹²Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

¹Corresponding author e-mail: Saowaneeyiwen29@gmail.com

Received September 6, 2023; Revised June 15, 2024; Accepted: June 19, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ จำนวนทั้งสิ้น 76 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลจำนวนโรงเรียนละ 4 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือครูที่ได้รับมอบหมายดูแลงานวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 2 คน ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 304 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.41) 2) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.42) 3) สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ด้าน ได้ร่วมกันทำนายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้บริหาร; การบริหารงานวิชาการ; กรุงเทพมหานคร

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the performance of school administrators under Bangkok metropolitan 2) to study academic administration of

school administrators under Bangkok metropolitan 3) to study the executive competency that affects academic administration of administrator's schools under Bangkok metropolitan. The samples were: There were 76 schools under the Bangkok Metropolitan Administration North Krungthon Group. The informants were 1 school administrator, 1 Deputy School Administrator, Head of Academic Administration or teachers assigned to supervise academic work, and 2 teachers, totaling 304 informants. Questionnaire tool Statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, step wise multiple regression analysis. The results showed that: 1) The overall performance of school administrators under Bangkok Metropolitan overall was at a highest level. ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.41) 2) Academic administration of school administrators under Bangkok metropolitan overall was at a highest level. ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.42) 3) Administrator competencies affecting the academic administration of the administrators schools under Bangkok metropolitan were visionary analysis and synthesis good service personnel potential development and achievement-oriented, in which all 5 variables jointly predict academic administration In School Under Bangkok metropolitan by 80.0 % ($R^2 = 0.640$).

Keywords: Administrator's Competency; Academic Administration; Bangkok Metropolitan

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้า ส่งผลให้ประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูงและมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างมากจึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนา และยกระดับทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติ ในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน มีสุขภาพะที่ดี มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น เป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580, 2561) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 หมวด 1 บททั่วไป ว่าด้วยความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่าในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริการและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแล

ของสภาสถานศึกษา และมาตราที่ 39 บัญญัติไว้ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมพื้นที่การศึกษา และการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ซึ่งในสถานศึกษานั้นจะเห็นได้ว่าหัวใจของสถานศึกษานั้นอยู่ที่การบริหารงานวิชาการซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อมีการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2555) ในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารกิจกรรมต่างๆ กล่าวได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถที่มี หากผู้บริหารขาดภาวะผู้นำแล้วก็จะส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ทั้งด้านชื่อเสียง ค่านิยมและผลสัมฤทธิ์ (จรูญ เก้าเอี้ยน, 2557)

การบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จจะต้องมีการวางแผนงานวิชาการ โดยมีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ 1) การวางแผนการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ สร้างความตระหนักศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการ กำหนดขอบข่ายภารกิจงาน การจัดทำแผนงานวิชาการ นำแผนไปปฏิบัติประเมินผลวิเคราะห์ผลจากการประเมินและพัฒนางานวิชาการ 2) การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ สร้างความตระหนักศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการวางแผนและดำเนินการ จัดการเรียนการสอนจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ส่งเสริม งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระ การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียน ส่งเสริมการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และช่วยเหลือนักเรียนด้อยโอกาส 3) การนิเทศการศึกษา ได้แก่ สร้างความตระหนักศึกษาสภาพ ปัจจุบันปัญหาความต้องการ วางแผนจัดทำโครงการนิเทศภายใน ดำเนินการนิเทศภายในตามโครงการประเมินผลโครงการ (สำนักการศึกษา, 2551)

สมรรถนะผู้บริหารงานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหารการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การบริหารสถานศึกษาจะเป็นตัวช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารจึงเป็นเสาหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อหน่วยงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และผลงานอันเป็นส่วนร่วม บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพของสถานศึกษา รวมทั้งมีผลสะท้อนต่อผลงานและวิถีปฏิบัติงานของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นอันมาก ในขณะเดียวกันการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบเพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน ผู้บริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อจะให้งานนั้นบรรลุจุดหมายที่วางไว้ สมรรถนะของผู้บริหารเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญกลยุทธ์หนึ่งที่จะทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2552)

จากผลการประเมินและทบทวนตัวชี้วัดระดับเมืองจากการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2563) พบว่า การจัดการศึกษาของ

กรุงเทพมหานครยังมีข้อจำกัดและเงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร อาทิ ปัญหาคะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ที่มีระดับต่ำของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหานักเรียนออกกลางคัน ปัญหาความเท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) หากพิจารณาแบบอิงกลุ่มโดยเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศนั้นการจัดการศึกษาขั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรุงเทพมหานครค่อนข้างประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีคะแนนคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังต้องได้รับการพัฒนา เนื่องจากยังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกวิชา รวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่นๆ ในการจัดการศึกษา เช่น สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังสอนแบบบรรยายเนื้อหา นักเรียนยังคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ได้น้อย ปัญหาสมรรถนะและคุณภาพครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ความต่อเนื่องในการพัฒนาและนโยบาย ตลอดจนความเหมาะสมของระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาไปสู่สากล เมื่อพิจารณาจากอุปสรรค ปัญหา เงื่อนไขต่างๆ จึงมีความจำเป็นที่ต้องทบทวนแนวทางการพัฒนา การสร้างกลไกเพื่อการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานครฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569) เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาผู้เรียนตามอัตลักษณ์แห่งมหานคร ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับประสิทธิภาพจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์การสมรรถนะสูง (สำนักยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักการศึกษา, 2564)

จากความสำคัญดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้พัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งผู้ดำเนินการวิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นเครื่องมือภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 2) ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว มาสร้างแบบสอบถามสมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษาและการบริหารวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา นำไปปรึกษา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง และนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องของเนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องการวัด และความถูกต้องของภาษาที่ใช้ จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) เกณฑ์คุณภาพ คือ 0.6 ขึ้นไป (วิญญา วิศาลาภรณ์, 2533) ปรับแก้ภาษาและข้อความตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ ให้มีความชัดเจนในการสื่อความหมายมากยิ่งขึ้น ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 1.00 3) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างกับผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือครูที่ได้รับมอบหมายดูแลงานวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน 4) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยภาพรวม และรายด้าน ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่มีค่ามากกว่า 0.70 ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นสมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา และค่าความเชื่อมั่นการบริหารวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เท่ากับ 0.98 5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือครูที่ได้รับมอบหมายดูแลงานวิชาการ และครูผู้สอนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 91 แห่ง ใน 8 เขต คือ เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตบางกอกใหญ่ เขตบางกอกน้อย เขตตลิ่งชัน เขตบางพลัด เขตจอมทอง เขตทวีวัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำนวน 76 แห่ง สุ่มโดยการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณโดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือครูที่ได้รับมอบหมายดูแลงานวิชาการ จำนวน 1 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูผู้สอน จำนวน 2 คน โดยการจับฉลาก (Lottery) รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 304 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2552) รวมทั้งสิ้น 8 สมรรถนะ ดังนี้ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1) 2) การบริการที่ดี (X_2) 3) การพัฒนาตนเอง (X_3) 4) การทำงานเป็นทีม (X_4) 5) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_5) 6) การสื่อสารและจูงใจ (X_6) 7) การพัฒนาศักยภาพบุคคล (X_7) 8) การมีวิสัยทัศน์ (X_8)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา, 2554) ได้แก่ 1) การวางแผน

งานวิชาการ (Y_1) 2) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (Y_2) 3) การบริหารจัดการเรียนรู้ (Y_3) 4) การวัดผลและประเมินผลการเรียน (Y_4) 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ (Y_5) 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y_6) 7) การใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ (Y_7) 8) การประกันคุณภาพศึกษากับงานวิชาการ (Y_8)

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาสมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามภาพรวมเป็นรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาสมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

n=304

สมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.52	0.44	มากที่สุด
2. ด้านการบริการที่ดี	4.53	0.51	มากที่สุด
3. ด้านการพัฒนาตนเอง	4.59	0.47	มากที่สุด
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.56	0.48	มากที่สุด
5. ด้านการคิดวิเคราะห์ และ สังเคราะห์	4.44	0.52	มาก
6. ด้านการสื่อสารและการจูงใจ	4.48	0.51	มาก
7. ด้านการพัฒนาศักยภาพของ บุคลากร	4.56	0.52	มากที่สุด
8. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.58	0.50	มากที่สุด
รวม	4.55	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.47) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.50) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.52) ด้านการบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.51) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.44) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.51) และด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.52)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการศึกษากิจการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามภาพรวมเป็นรายด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร

n=304

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร(Y _{tot})	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การวางแผนงานวิชาการ	4.60	0.46	มากที่สุด
2. การบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา	4.47	0.55	มาก
3. การบริหารจัดการเรียนรู้	4.50	0.54	มากที่สุด
4. การวัดผลและประเมินผลการเรียน	4.51	0.52	มากที่สุด
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	4.50	0.54	มากที่สุด
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา	4.48	0.52	มาก
7. การใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ เสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.58	0.50	มากที่สุด
8. การประกันคุณภาพการศึกษากับ งานวิชาการ	4.62	0.46	มากที่สุด
รวม	4.61	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.46) ด้านการวางแผนงาน วิชาการ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.46) ด้านการใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทาง วิชาการ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.50) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.52) ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.54) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและ แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.54) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.52) และด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.55)

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการใน สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเป็นสมการ ดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาค่าการถดถอยพหุคูณสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ดังนี้

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	33.872	5	6.774	105.948	.000**
Residual	19.054	298	.064		
Total	52.926	303			

จากตารางที่ 3 พบว่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) 0.800

ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) 0.640

ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) 0.634

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) 0.253

ตารางที่ 4 ตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกสมการ ดังนี้

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p
	คะแนนดิบ β	ค่ามาตรฐาน Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	1.060	0.165		6.439*	.000
การมีวิสัยทัศน์ (X_8)	0.334	0.044	0.398	7.546*	.000
การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_5)	0.139	0.046	0.173	3.050*	.002
การบริการที่ดี (X_2)	0.095	0.047	0.115	2.030*	.043
การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X_7)	0.110	0.046	0.136	2.416*	.016
การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1)	0.103	0.047	0.108	2.208*	.028

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการ ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_8) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_5) การบริการที่ดี (X_2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X_7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) ในการทำนายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (Y_{tot}) เท่ากับ 0.800 ค่าประสิทธิภาพในการ

ทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.640 หมายความว่า สมรรถนะผู้บริหาร ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_8) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_5) การบริการที่ดี (X_2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X_7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1) สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม (Y_{tot}) ได้ร้อยละ 80.0 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.634 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับ 0.253

ในลักษณะนี้แสดงว่า การมีวิสัยทัศน์ (X_8) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X_5) การบริการที่ดี (X_2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X_7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นอภิปรายผลดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สมรรถนะ เป็นความรู้ทักษะ และพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการทำงานของบุคคลให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไปซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และพฤติกรรมที่พึงปรารถนา (Attributes) (ชาติรี ประสมศรี, 2555) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะรองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ และผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญพิเศษ ต้องผ่านการประเมินด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาจากสมรรถนะในการปฏิบัติงาน จึงได้กำหนดสมรรถนะผู้บริหารให้ที่มีประสิทธิภาพ มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีภาวะผู้นำ เป็นผู้บริหารมืออาชีพ เข้าใจถึงบรรยากาศในการทำงาน มีวิสัยทัศน์เป็นผู้มองการณ์ไกล(จักขูมา) สอดคล้องกับหลักธรรม “ทุติยปาปณิกสูตร หรือปาปณิกธรรม” ที่พระพุทธมคณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ได้กล่าวไว้ว่า เพราะผู้บริหารที่ดีนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีการบริหารจัดการที่ดี และมีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถปฏิบัติการเชิงรุกผลักดันพัฒนางานและองค์กรให้ประสบความสำเร็จ มีการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถกำหนดนโยบายและการวางแผนการศึกษา สามารถบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณธุรการ พัสดุและอาคารสถานที่ จึงได้มีการประกาศสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารได้พัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะทั้งการบริหารตนเอง การบริหารผู้อื่น การบริหารงานภายในและภายนอกองค์กร (พระพุทธมคณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2559)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาหรือในโรงเรียน ในการบริหารงานผู้บริหารนอกจากจะมีภูมิรู้ ต้องมีภูมิธรรมควบคู่กันไปด้วย โดยยึดหลักธรรมนำมาผสมผสานในการบริหารงาน ซึ่งหลักพรหมวิหาร

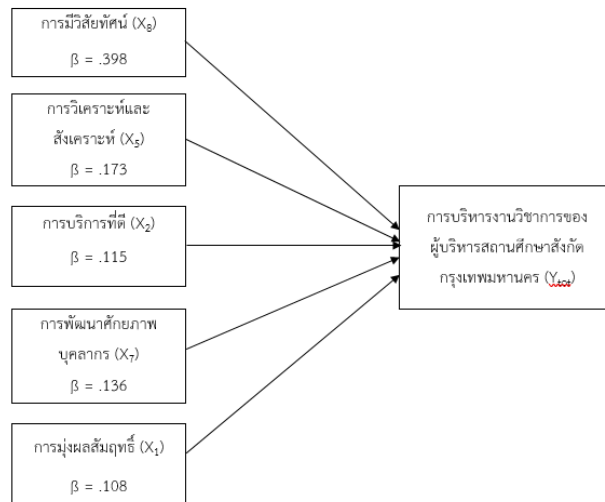
4 ถือเป็นธรรมสำหรับนักบริหาร ผู้บริหารควรมีทั้งความรัก ความสงสาร เอื้ออาทร และทำใจให้เป็นกลาง เนื่องจากงานบริหารวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน และยังเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอันดับต้นๆ ของการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องมีการดำเนินงานโดยการผสมผสานทรัพยากร การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพตลอดทั้งการอบรม ศีลธรรม จรรยาและความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ ความรู้รอบตัว ความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข (สำนักการศึกษา, 2551) ซึ่งหลักการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพื่อให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต้องอาศัยหลักการและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ยึดหลักให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน และสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครูและผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม 2) มุ่งส่งเสริมมุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น โรงเรียนให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด 3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ 4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น 5) มุ่งส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักการศึกษา, 2551)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการมีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล (จักขุมา) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างวิสัยทัศน์ตลอดจนเผยแพร่แนวทางสู่การปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารสามารถใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในความเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติอย่างมีระบบ มีแบบแผนตามกระบวนการ ขั้นตอนที่เกิดจากการตกผลึกทางความคิด การมีส่วนร่วมในการออกแบบของบุคลากรจะสร้างความสามัคคีและความสัมพันธ์ในองค์กรดียิ่งขึ้น ผู้บริหารสามารถนำเอาจุดเด่นข้อนี้นำมาสร้างเป็นยุทธศาสตร์เพื่อแนวทางการพัฒนาในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของบาทหลวงวิโรจน์ เสียงไพเราะ ได้ศึกษาเรื่องวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีพบว่า 1) วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโดยภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับสูง 2) พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโดยรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) วิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

สังกัดสังฆมณฑลราชบุรีโดยภาพรวมและทุกรายด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์กับการเผยแพร่วิสัยทัศน์ (บาทหลวงวิโรจน์ เสียงไพเราะ, 2546)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถนำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยรูปแบบ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการ ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X₈) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X₅) การบริการที่ดี (X₂) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X₇) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X₁) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) ในการทำนายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (Y_{tot}) เท่ากับ 0.800 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.640 หมายความว่า สมรรถนะผู้บริหาร ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X₈) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X₅) การบริการที่ดี (X₂) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X₇) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X₁) สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม (Y_{tot}) ได้ร้อยละ 80.0 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.634 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับ 0.253

ในลักษณะนี้แสดงว่า การมีวิสัยทัศน์ (X₈) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X₅) การบริการที่ดี (X₂) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X₇) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X₁) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งผู้วิจัยสามารถเขียนสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = 1.060^{**} + .334^{**} (X_8) + .139^* (X_5) + .095^* (X_2) + .110^* (X_7) + .103^* (X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน

$$Z = .398^{**} (X_8) + .173^* (X_5) + .115^* (X_2) + .136^* (X_7) + .108^* (X_1)$$

บทสรุป

สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในด้านความรู้ ความคิด ทักษะ คุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีการบริหารจัดการที่ดี มีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ บุคลากรและมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารต้องสามารถปฏิบัติการเชิงรุกผลักดันพัฒนางานและองค์กรให้ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ผู้บริหารได้พัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะทั้งการบริหารตนเอง การบริหารผู้อื่น การบริหารงานภายในและภายนอกองค์กร ผู้บริหารต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในความเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติอย่างมีระบบ มีแบบแผน ตามกระบวนการที่เกิดจากการตกลึกทางความคิด การมีส่วนร่วมในการออกแบบของบุคลากรจะสร้างความสามัคคี ความสัมพันธ์ในองค์กรดียิ่งขึ้น ผู้บริหารสามารถนำเอาจุดเด่นข้อนี้นำมาสร้างเป็นยุทธศาสตร์เพื่อแนวทางการพัฒนาในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากการศึกษาพบว่าสมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่เรียงลำดับแล้วมีค่าน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารระดับสูงควรตระหนัก ให้ความสำคัญ และกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเอง มีการเรียนรู้ พร้อมรับการปรับเปลี่ยนในทุกๆ สถานการณ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ บูรณาการการบริหารงานของสถานศึกษาได้อย่างเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในองค์กร

2) จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยเฉพาะเรื่องผู้บริหารดำเนินการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง และสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน การบริหารหลักสูตรในยุคปัจจุบันมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองนั้น ต้องอาศัยเปลี่ยนแปลงแนวคิด วิธีการ รูปแบบและปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์ (paradigm shift) จากกรอบแนวคิดเดิมสู่แนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่ และแนวปฏิบัติใหม่ๆ ดังนั้น สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และควรสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านหลักสูตรสถานศึกษาที่มาให้คำแนะนำ และทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

3) จากการศึกษาพบว่า สมรรถนะผู้บริหารด้านการมีวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การบริการที่ดี การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ โดยมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารที่เหมาะสมสามารถพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยศึกษาในรูปแบบกรณีศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จรูณี แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์”
- ชาติรี ประสมศรี. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บาทหลวงวิโรจน์ เสี่ยงไพเราะ. (2546). วิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2559). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 34). กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- พุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580, (2561, 13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 34 - 43
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2553). การสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานการศึกษา. (2551). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. (2564). รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ร้านพจน์กล่องกระดาษ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2552-2559. กรุงเทพฯ: ฟินนี่พับลิชชิง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2552). กฎหมายและหนังสือเวียน ก.ค.ศ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.

สำนักยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565*.
กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์การศึกษา.

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานครการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติ.

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
Innovative Leadership by Administrators That Affects School
Effectiveness. Under the Jurisdiction of the Samut Sakhon Primary
Educational Service Area Office

¹รุ่งศิลา กรุดแก้ว Roongsila Krudkaw

²อรพรรณ ตูจินดา Oraphan Toujinda

³ดวงใจ ชนะสิทธิ์ Duangjai Chanasid

¹²³คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹²³Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

¹Corresponding author, e-mail: kruroongsila.2536@gmail.com

Received October 22, 2023; Revised June 20, 2024; Accepted: June 25, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 331 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ และการมีคุณธรรมจริยธรรม 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา 3)) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม (X_2) การคิดสร้างสรรค์ (X_5) การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง (X_3) การมีคุณธรรมจริยธรรม (X_4) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม (X_1) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 73.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร; ประสิทธิผลของสถานศึกษา; ประถมศึกษา

Abstract

This research article has the following objectives: 1) to study the level of innovative leadership of educational institution administrators, 2) to study the level of effectiveness of educational institutions, and 3) to study the innovative leadership of educational institution administrators that affects the effectiveness of educational institutions. The samples used were administrators and teachers in educational institutions. Under the Office of Samut Sakhon Primary Educational Service Area, 331 people the stratified random sampling method was used according to the size of the school. The research tool is a questionnaire created by the researcher. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation. and stepwise multiple regression. The findings of the research were as follows: 1) The level of innovative leadership of educational institution administrators, overall and in each aspect, was at a high level, i.e. creating an innovative organizational atmosphere was the highest. followed by having a vision towards change Participation and teamwork creative thinking and morality. 2) The effectiveness of educational institutions as a whole and in each aspect was at a high level, i.e. the ability to develop a positive attitude was in the highest order. followed by the ability to produce students with high academic achievement. Ability to modify and develop schools and ability to solve problems. 3) The innovative leadership level of school administrators includes participation and teamwork (X_2) creativity (X_5) vision for change (X_3) morality and ethics (X_4) creating an organizational atmosphere, and innovation (X_1) is a factor affecting the effectiveness of educational institutions. Together, they predict 73.50 percent with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Executive Innovative Leadership; School effectiveness; Primary education

บทนำ

การศึกษานับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัย เป็นสิ่งที่ต้องเร่งปฏิบัติ เพื่อมุ่งเน้นให้ประชากรของประเทศไทยมีลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมปัจจุบันบนพื้นฐานวิถีชีวิตแบบใหม่อย่างมีความสุข ร่วมมือกันเสริมสร้างและพัฒนาชุมชน สังคมตลอดจนประเทศชาติ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถพัฒนาประเทศชาติให้เจริญยิ่งขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ในปัจจุบันนั้น นำมาซึ่งความการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เช่น ทางด้านสภาพแวดล้อม ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านวิทยาศาสตร์ และตลอดจนด้านเทคโนโลยี เพราะเหตุนี้การเรียนรู้ของผู้เรียนจึงควรที่จะเปลี่ยนตามบริบทและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการปรับตนเอง ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเร่งเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายสิ่งใหม่ๆ ในอนาคต การศึกษานั้นจึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ใน

การที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ทันและเหมาะสมต่อสถานการณ์อย่างมีคุณภาพ และเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาการศึกษาไทยให้ไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้มนุษย์มีปัญญา เพราะปัญญาของมนุษย์นั้น จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศชาติ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2558)

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยแทบไม่ทันตั้งตัวในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านการเมือง สังคม วิทยาศาสตร์ การคมนาคม เทคโนโลยี การสื่อสาร และสถานการณ์สำคัญในปัจจุบันนี้คือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค covid-19 ทำให้มีผู้ได้รับผลกระทบผู้ติดเชื้อ และมีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ซึ่งผลของการระบาดส่งผลถึงทุกภาคส่วน ทำให้หลายภาคส่วนต้องมีการเปลี่ยนแปลง และปรับรูปแบบแผนงานของตนเอง โดยเฉพาะในด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในประเทศไทย และอีกหลายประเทศทั่วโลก ทำให้สถานศึกษาต่างต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว โดยจะต้องเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน จากการจัดการเรียนรู้แบบปกติมาเป็นการจัดการเรียนรู้แบบปกติใหม่ (New Normal) หรือการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ทำให้ทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ทันกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค covid-19 ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ให้เหมาะกับช่วงชั้นและวัยของผู้เรียน อันเป็นไปตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค covid-19 นี้ นับเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนจะต้องปรับตัวพร้อมทั้งหาวิธีการและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่แบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์บีบบังคับในเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนนี้ covid-19 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนนักศึกษาทั่วประเทศ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในด้านการศึกษาคือ การเคลื่อนไหวทางออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์การศึกษาของไทย สิ่งนี้และการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ที่ตามมาทำให้สามารถมองเห็นอนาคตของการศึกษาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ผู้นำหรือผู้บริหารจึงต้องมีการพัฒนาในเรื่องการบริหารจัดการศึกษาและนวัตกรรมให้สอดคล้องกับความปกติใหม่ โดยมีแนวทางในการบริหารงานที่ชัดเจน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรโดยเห็นความสำคัญของความแตกต่างในนักเรียนแต่ละบุคคล ในการบริหารสถานศึกษาและครูเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ มีการปรึกษา และวางแผนงานต่างๆ ร่วมกันของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกส่วน ตั้งแต่ผู้ที่กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ประกอบการ ในภาคธุรกิจ ตลอดจนถึงภาคประชาสังคม พ่อแม่ผู้ปกครอง รวมถึงการเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจของครู และผู้เรียน (Duangchurn, 2020) ซึ่งสอดคล้องกับศศิประภา ชัยประสิทธิ์ ที่ได้กล่าวว่า การสร้างสรรค์องค์กรแห่งนวัตกรรมนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น จากการใช้ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการมีความคิดริเริ่ม นำมาใช้ร่วมกับความสามารถทางการบริหารและการจัดการ ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาเพื่อที่จะแข่งขัน โดยจะมีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถจะนำพา และพัฒนาองค์กรให้ไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ผู้บริหารจึงควรใส่ใจ และสร้างแรงผลักดันตลอดจนกำลังใจให้บุคลากรในองค์กรเกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมในหน่วยงาน เล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรมว่าเป็นสิ่งสำคัญ และจะต้องมีบุคลากรที่ทำหน้าที่ตามความเหมาะสม

ภายใต้กระบวนการขององค์กรนวัตกรรม ซึ่งมีการให้ความสำคัญ เกี่ยวกับเรื่องการสร้างบรรยากาศ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมในที่ทำงานให้เอื้อต่อกระบวนการแห่งการสร้างสรรค์ ผู้นำองค์กร จำเป็นต้องสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ Learning organization อย่างแท้จริง (ศศิ ประภา ซัยประสิทธิ, 2553) และสอดคล้องกับปวีณา กันถิน ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระราชรัฐ เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 5 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประกอบด้วย วิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การสร้างแรงจูงใจให้ บุคลากร การทำงานเป็นทีม การมีคุณธรรม การสร้างบรรยากาศส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม และ ความคิดสร้างสรรค์ มีความสำคัญต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา (ปวีณา กันถิน, 2560)

การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลสูงขึ้นในยุคใหม่นี้ จึงควรนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning คือการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ต่างๆ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้รวดเร็ว จากการศึกษาค้นคว้าผ่านสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนักเรียนจะสามารถใช้ เทคโนโลยีได้ตลอดทุกที่ทุกเวลา ซึ่งสอดคล้องกับเป้าประสงค์หลักนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งมีวิสัยทัศน์ว่า “การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพและมาตรฐาน ระดับสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์ภายใต้วิถีใหม่ วิถี สมุทรสาคร” ซึ่งมีเป้าประสงค์หลักคือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและ สร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 นั้นควรจะมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงเหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการพึ่งพา ตนเองได้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเติบโตไปเป็นพลเมืองพลโลกที่ดีในอนาคต (Global Citizen) เพื่อพร้อมที่จะก้าวสู่สากล และนำไปสู่การสร้างตลอดจนการพัฒนาความสามารถ ในการแข่งขันระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2565)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีเป้าหมายในทิศทางปฏิรูป และพัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และ ตอบรับนโยบายต่างๆ ของภาครัฐ เพื่อที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะได้นำไปใช้พัฒนาด้านนวัตกรรม ซึ่งจะ นำพาไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพลิก สถานการณ์วิกฤตโควิดเป็นโอกาสในการปรับการศึกษาครั้งใหญ่ พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาควบคู่ ไปพร้อมกับการพัฒนาผู้เรียน เพื่อพร้อมก้าวเข้าสู่โลกยุคใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร

3. เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประชากร คือ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,273 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 102 คน ครูในสถานศึกษา จำนวน 2,171 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุวิมล ทิรกาพันธ์, 2557) ได้จำนวน 331 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และจำแนกตามตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู แบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน และครู จำนวน 316 คน โดยมีการแบ่งชั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อความเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ขั้นตอนที่ 2 สอบถามระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มีการตรวจสอบความตรงด้านโครงสร้างเนื้อหา และภาษา (content validity) แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถาม และวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.67-1.00

ขั้นตอนที่ 3 สอบถามระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มีการตรวจสอบความตรงด้านโครงสร้างเนื้อหาและภาษา (content validity) แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถาม และวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.67-1.00

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ และการมีคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ

(n = 331)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร	การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม (X_1)	การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม(X_2)	การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง (X_3)	การมีคุณธรรม จริยธรรม (X_4)	การคิดสร้างสรรค์(X_5)	ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y_{tot})
การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม(X_1)	1.00					
การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม(X_2)	0.96**	1.00				
การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง(X_3)	0.59**	0.76**	1.00			
การมีคุณธรรม จริยธรรม(X_4)	0.24**	0.71**	0.78**	1.00		
การคิดสร้างสรรค์(X_5)	0.43**	0.75**	0.77**	0.79**	1.00	
ประสิทธิผลของสถานศึกษา(Y_{tot})	0.11**	0.78**	0.78**	0.75**	0.77**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกอยู่ในลำดับสูงสุดรองลงมาคือความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารได้แก่ การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครได้ร้อยละ 73.50

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้นำใช้นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ และการมีคุณธรรม จริยธรรม ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการใช้นวัตกรรมเข้ามาเป็นส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เวียงวชิระพันธ์ ทำทูล ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรเขตสมรรถนะสูงของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ซึ่งผลวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรเขตสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดดังกล่าว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อ องค์กรศึกษาระดับสูง 4 ด้านได้แก่ ด้านบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการมีจริยธรรมและตรวจสอบได้ และด้านการเปลี่ยนแปลง (เวียงวชิระพันธ์ ทำทูล, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับปวีณา กันถิน ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐมีระดับภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร การมีส่วนร่วมในการทำงานและทำงานเป็นทีม การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างบรรยากาศแห่ง การส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม และการคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ (ปวีณา กันถิน, 2560) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับขวัญชนก โตนาค ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สามารถสรุปได้ว่า ผู้นำเชิงนวัตกรรมมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นเพื่อให้ตรงกับเป้าหมายขององค์กร เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการสร้างนวัตกรรม เป็นผู้สนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพสูง มีการวิเคราะห์ที่เป็นระบบมีความยุติธรรมมีความภูมิใจที่เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์กรสนับสนุนการทำงานเป็นทีมมีการเปิดโอกาสให้คนในองค์กรมีการแสดงความคิดเห็นมีการวางแผนเพื่อบริหารงานในสถานะที่มีการเปลี่ยนแปลงมีความกล้าเสี่ยงเพื่อตัดสินใจที่จะทำให้เกิดนวัตกรรมพร้อมทั้งยอมรับความผิดพลาดมีแนวคิดใหม่ๆ ที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม (ขวัญชนก โตนาค, 2556)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นตัวบ่งบอกถึงความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับมณีนรัตน์ คุ่มวงศ์ดี ที่ได้กล่าวถึงความหมายของ

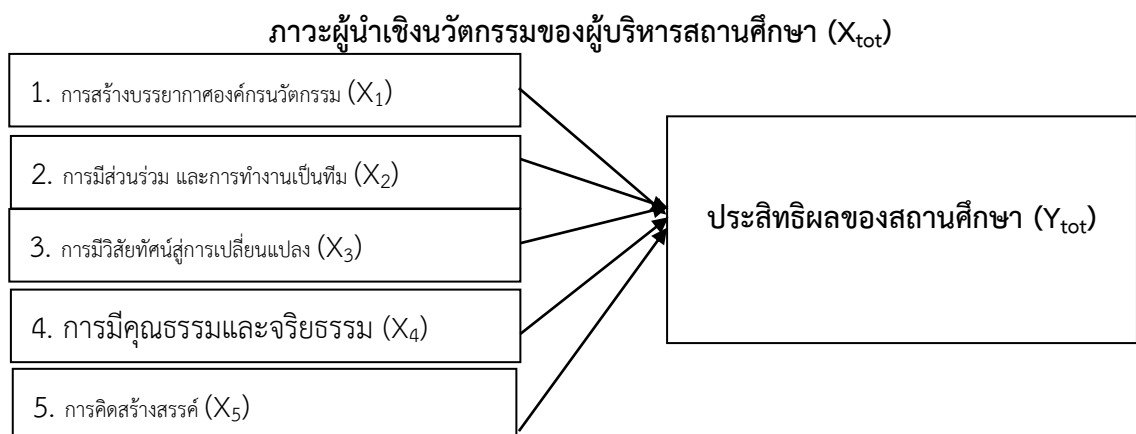
ประสิทธิผลของสถานศึกษาซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาหมายถึงสถานศึกษาที่มีความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง ที่บูรณาการผสมผสานการคงสภาพขององค์กรทำให้เกิดความพอใจและผลสำเร็จของการทำงานให้องค์กรหรือหน่วยงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวกตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางภายในและภายนอกและ รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนจนทำให้เกิดความพอใจในการทำงานซึ่งเป็นการมองประสิทธิภาพในภาพรวมทั้งระบบ (มณีรัตน์ คุ่มวงศ์ดี, 2556) และสอดคล้องกับแนวคิดของไคโรตา คล้ายหนองสรวง กล่าวว่าความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกเป็นการศึกษา นอกจากจะเสริมสร้างความเจริญให้บุคคลมีบทบาทสำคัญในการเตรียมเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมให้บุคคลรู้จักสร้างความสำเร็จให้แก่ตนเอง มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ มีศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดี ด้านการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สูงสุด ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายงาน มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาและด้านการแก้ปัญหาคำแนะนำในสถานศึกษาสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่เพิกเฉยต่อปัญหาในสถานศึกษา (ไคโรตา คล้ายหนองสรวง, 2558) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของวิริยยุทธ แสงสิริวัฒน์ กล่าวว่า ประสิทธิภาพองค์กร หมายถึง การที่องค์กรสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กร ที่กำหนดไว้ซึ่งเป็นแนวทางที่เกิดจากการพัฒนาและบูรณาการมุ่งเป้าหมาย (วิริยยุทธ แสงสิริวัฒน์, 2550) และสอดคล้องกับแนวคิดของเรียม สุขกล้า ที่ให้แนวคิดที่ว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหาร ครูที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารจัดการเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (เรียม สุขกล้า, 2553) และสอดคล้องกับงานวิจัยของดารณี คงกระพันธ์ ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 พบว่าบรรยากาศองค์กรและประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ดารณี คงกระพันธ์, 2557)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อยดังนี้ การมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 73.50 ทั้งนี้

เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับองค์กร ประจันเขตต์ ได้เขียนบทความเกี่ยวกับองค์กรแห่งนวัตกรรม การศึกษาโดยสามารถสรุปได้ว่าองค์กรแห่งนวัตกรรม การศึกษาเป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีการสร้างสิ่งใหม่หรือมีการพัฒนาตัดแปลงสิ่งเดิมทั้งรูปแบบวิธีการทำงาน และการจัดการเรียนการสอนและทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิผลดีขึ้นผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ (องค์กร ประจันเขตต์, 2557) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัตน์ พงศ์มิตร และคณะ ที่ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านบรรยากาศ ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนนายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตที่ 21 พบว่าปัจจัยด้านบรรยากาศ ปัจจัยด้านทรัพยากรปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านหลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับมากกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียน (วิรัตน์ พงศ์มิตร และคณะ, 2556) และสอดคล้องกับทินกร คลังจินดา ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 โดยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับมาก (ทินกร คลังจินดา, 2558)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสามารถนำเสนอ กรอบแนวคิดได้ดังนี้

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม (X₂) การคิดสร้างสรรค์ (X₅) การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง (X₃) การมีคุณธรรม

จริยธรรม (X_4) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม (X_1) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.735 ซึ่งแสดงว่า การมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และสามารถทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 73.50 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 0.78 + 0.26 (X_2) + 0.16 (X_5) + 0.19 (X_3) + 0.10 (X_4) + 0.69 (X_1)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.32 (Z_2) + 0.22 (Z_5) + 0.24 (Z_3) + 0.14 (Z_4) + 0.70 (Z_1)$$

จากสมการคะแนนดิบ หมายถึง เมื่อการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้คะแนนประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น 0.26 คะแนน เมื่อคะแนนการคิดสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้คะแนนประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น 0.16 คะแนน เมื่อคะแนนการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้คะแนนประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น 0.19 คะแนน เมื่อคะแนนการมีคุณธรรมจริยธรรม เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้คะแนนประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น 0.10 คะแนน และเมื่อคะแนนการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้คะแนนประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น 0.69 คะแนน

จากสมการคะแนนมาตรฐาน หมายถึง เมื่อการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม เพิ่มขึ้น 1 คะแนนมาตรฐาน จะทำให้คะแนนประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น 0.32 คะแนนมาตรฐาน เมื่อคะแนนการคิดสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้น 1 คะแนนมาตรฐาน จะทำให้คะแนนประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น 0.22 คะแนนมาตรฐาน เมื่อคะแนนการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้น 1 คะแนนมาตรฐาน จะทำให้คะแนนประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น 0.24 คะแนนมาตรฐาน เมื่อคะแนนการมีคุณธรรมจริยธรรม เพิ่มขึ้น 1 คะแนนมาตรฐาน จะทำให้คะแนนประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น 0.14 คะแนนมาตรฐาน และเมื่อคะแนนการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม เพิ่มขึ้น 1 คะแนนมาตรฐาน จะทำให้คะแนนประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น 0.70 คะแนนมาตรฐาน

ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน คือ การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม การมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีคุณธรรม จริยธรรม และการคิดสร้างสรรค์ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่เป็นปัจจัยต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย

บทสรุป

ผู้บริหารควรนำภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีคุณธรรมจริยธรรม การ

สร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ไปใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา พัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และใช้พัฒนาด้านนวัตกรรม ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาผู้เรียน เพื่อพร้อมก้าวเข้าสู่โลกยุคใหม่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา และดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายในการบริหารงานต่างๆ ภายในโรงเรียน โดยใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารในด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมและดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของวิธีการหรือนวัตกรรม ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรในการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อครูและบุคลากรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและตรวจสอบคุณภาพของวิธีการหรือนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาในระดับสูง

1.2 ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาของสถานศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผน ผู้บริหารครูและบุคลากรควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญในการพัฒนา ทักษะการแก้ปัญหาซึ่งเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เมื่อนักเรียนเผชิญกับความยุ่งยากของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ก็จะสามารถใช้ทักษะการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความเครียด ปัญหาความวิตกกังวล ปัญหาด้านความโกรธ ปัญหาการควบคุมตนเอง และการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการปรับตัวทางสังคมซึ่งในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เมื่อนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและส่งผลที่ดีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาต่อไป

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายในการบริหารงานในด้านต่างๆ โดยใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในการส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาผู้เรียน เพื่อพร้อมก้าวเข้าสู่โลกยุคใหม่อันจะส่งผลที่ดีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาให้มากขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ คือ การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม การมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การมีคุณธรรมจริยธรรม และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษา และควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และเนื่องจากตัวแปรภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมอยู่ในลำดับสูงสุดและรองลงมาคือการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ควรทำการวิจัยพัฒนา ตัวบ่งชี้ หรือวิจัยการ

พัฒนารูปแบบ ใน 2 ตัวแปรนี้เป็นประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ขวัญชนก โตนาค. (2556). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- ดารณี คงกระพันธ์. (2557). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. *งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทินกร คลังจินดา. (2558). บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปวีณา กันถิน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประจักษ์เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. *การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณีนีรัตน์ คุ่มวงศ์ดี. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านปลวกแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยองเขต 1. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรียม สุขกล้า. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู กับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. *งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรัตน์ พงษ์มิตร และคณะ. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีรยุทธ แสงศิริวัฒน์. (2550). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของศูนย์การศึกษานอกจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- เวียงวิวรรณ ทำทูล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2557). *การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์แนวทาสู่การปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิประภา ชัยประสิทธิ์. (2553). “องค์กรแห่งนวัตกรรม” ทางเลือกของผู้ประกอบการยุคใหม่. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ไศภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563-2565.* สืบค้นข้อมูลเมื่อ 7 ธันวาคม 2565, จาก <http://www.home.skn.go.th/main/>
- องค์กร ประจันเขตต์. (2557). องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาทางเลือกใหม่ของการบริหารการศึกษา. *วารสารพยาบาลทหารบก, 15(1): 45-51.*
- Duangchurn, P. (2020). The New Normal In Educational Administration After The Covid-19 Crisis. *Journal of Arts Management, 4(3): 783-795.* [In Thai]

การศึกษาความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เตรียมสอบเข้า
มหาวิทยาลัยปี 2567 ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่
A Study of Stress of Grade 12 Students to Take the University
Admission Examination in 2024 in Private Schools, Chiang Mai
Province

¹จินตา ประกอบ Jinta Prakob

²อภิญญา สิริโรจนามณี Apinya Siriloadjanamee

¹โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย, The Prince Royal's College

²โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย, Montfort College

¹Corresponding author, e-mail: jinta28p@gmail.com

Received October 18, 2023; Revised June 20, 2024; Accepted: June 27, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยปี 2567 (TCAS 67) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 281 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความเครียดสวนปรุงจำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.913 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ค่าคะแนนความเครียดอยู่ระหว่าง 20 - 89 คะแนน และมีคะแนนความเครียดเฉลี่ยเท่ากับ 45.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 14.01 นอกจากนี้พบว่า นักเรียนมีระดับความเครียดปานกลาง มากที่สุดร้อยละ 44.12 (25 - 42 คะแนน) รองลงมา นักเรียนมีระดับความเครียดสูง ร้อยละ 40.92 (43 - 62 คะแนน) และที่สำคัญนักเรียนมีระดับความเครียดสูงมาก ร้อยละ 11.03 (มากกว่า 62 คะแนน) และ น้อยที่สุดคือ นักเรียนมีระดับความเครียดน้อย ร้อยละ 3.91 (0 - 23 คะแนน)

คำสำคัญ: ความเครียด; มัธยมศึกษาปีที่ 6; การสอบเข้ามหาวิทยาลัย

Abstract

This research aimed to study the level of stress of grade 12 students who were taking the university entrance exam in 2024 (TCAS 67). The sample group consisted of 281 students studying in grade 12 in private schools, Chiang Mai Province. The instrument used in the research was the Suanprung Stress Test- 20,

consisting of 20 items, with a reliability value of 0.913. Data were analyzed by using descriptive statistics: frequency, percentage, mean, standard deviation. The results of the study revealed that Stress scores ranged from 20 - 89 points and an average stress score of 45.76 with a standard deviation of 14.01. In addition, it was found that the most of students had a moderate stress level at 44.12 percent (25 - 42 points). Next, students had a high stress level at 40.92 percent (43 - 62 points), and most importantly, students had a very high stress level at 11.03 percent (more than 62 points). The least was Students had a low stress level (0 - 23 points) at 3.91 percent.

Keywords: Stress; 12 Grade Students; The University Admission

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงมากมายเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา หรือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เราต้องมีการปรับตัว และเรียนรู้สิ่งใหม่ตลอดเวลาเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต ผู้คนเริ่มคำนึงถึงการประกอบอาชีพในอนาคตว่าอาชีพใดมีความนิยมและสามารถสร้างรายได้ได้อย่างมั่นคง ทำให้เรื่องนี้เป็นที่วิตกกังวลของคนรุ่นใหม่หรือนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่างเห็นความสำคัญในการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเพื่อที่จะเข้าคณะหรือสาขาที่ตนต้องการเพื่อเป็นใบเบิกทางในการประกอบอาชีพในอนาคตซึ่งต้องเกิดการแข่งขันเพื่อที่จะคัดเลือกนักเรียนที่มีความเหมาะสมกับคุณสมบัติของแต่ละคณะ และในการเตรียมพร้อมนี้จะช่วยเพิ่มพูนทั้งศักยภาพและความรู้ แต่สิ่งเหล่านี้มักมาพร้อมกับแรงกดดันจากสิ่งต่างๆ อย่างเช่น ระยะเวลาในการเตรียมสอบ การเรียน ความคาดหวังของแต่ละครอบครัว และสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียนเองคือ ความเครียด

ความเครียด หมายถึง ภาวะที่ร่างกายมีปฏิกิริยาโต้ตอบสิ่งเร้าทำให้ร่างกาย และจิตใจเกิดการปรับตัวโดยแสดงออกในลักษณะของความวิตกกังวล ความกลัว ไม่สบายใจไม่พอใจ รู้สึกสูญเสียหรือเบื่อหน่าย โดยมีสาเหตุมาจากหลายๆ เรื่อง เช่น การสูญเสียบุคคลใกล้ชิด ปัญหาทางเศรษฐกิจ การเข้าโรงเรียนใหม่ การปรับตัวกับเพื่อน เป็นต้น (Dorland, 1994 อ้างถึงใน สุภาภัทร ทนเถื่อน, 2553) นอกจากนั้นเรื่องการเรียนรู้ยังเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียด ความเครียดเป็นเรื่องของจิตใจที่เกิดความตื่นตัวเตรียมรับเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่น่าพึงพอใจ และเป็นเรื่องที่เราคิดว่าหนักหนาสาหัส เกินกำลังความสามารถที่จะแก้ไขได้ทำให้เกิดความรู้สึกหนักใจ และทำให้เกิดอาการผิดปกติทางร่างกาย หากความเครียดนั้นมีอยู่มากและคงอยู่เป็นเวลานาน (กรมสุขภาพจิต, 2541)

ในปีการศึกษา 2561 ระบบการคัดเลือกกลางบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (Thai University Central Admission System: TCAS) จากการเปลี่ยนแปลงระบบการคัดเลือกกลางบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาส่งผลให้นักเรียนต้องมีการเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รวมไปถึงการมีแนวทางตัดสินใจเลือกเป้าหมายในการเรียนหรือสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่ชัดเจน อีกทั้งการสอบคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีอัตราการ

แข่งขันสูงเพราะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสามารถรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนของผู้สมัครสอบ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความกดดัน สาเหตุดังกล่าวจึงทำให้เกิดความวิตกกังวล ความเครียดแก่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง (พัฒนฉัตร วิสิเขตต์การณ และมฤษฎ์ แก้วจินดา, 2562)

นักเรียนผู้สอบต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการต่างๆ ที่เกิดขึ้นส่งผลให้นักเรียนเกิดความวิตกกังวลตามมาเป็นอย่างมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ามาขอรับคำปรึกษาและสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระบบ (TCAS) เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นนักเรียนแต่ละคนมีความคิดความเชื่อว่าการสอบเข้าศึกษาต่อในระบบ (TCAS) เป็นเรื่องยากและซับซ้อน นอกจากนั้นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มีการเตรียมตนเอง สำหรับการเข้าสู่สนามแข่งขันการคัดเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งต่างคนต่างต้องการที่จะได้ศึกษาต่อในคณะสาขา หรือมหาวิทยาลัยที่ตนเองต้องการ แต่ด้วยจำนวนนักเรียนมีมากกว่าที่คณะหรือสาขาจะสามารถรับได้จึงต้องอาศัยวิธีการคัดเลือกนักเรียนที่มีความพร้อมมากที่สุด (จันทรา อัยเอ็ง และวรรณกร พลพิชัย, 2561) ฉะนั้นนักเรียนจึงจำเป็นต้องเตรียมตนเองด้านวิชาการให้พร้อมสำหรับการสอบแข่งขัน ด้วยสาเหตุเหล่านี้จึงทำให้นักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกิดความเครียด และจากการศึกษาของปัญญาภรณ์ ธนกรนุวัฒน์ เกี่ยวกับความเครียดของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยปี 2566 (TCAS 66) พบว่านักเรียนมีระดับความเครียดสูง (42 - 61 คะแนน) มากที่สุด อยู่ที่ ร้อยละ 45.65 รองลงมา นักเรียนมีระดับความเครียดปานกลาง (24 - 41 คะแนน) อยู่ที่ร้อยละ 30.43 และ นักเรียนมีระดับความเครียดสูงมาก (มากกว่า 62 คะแนน) อยู่ที่ร้อยละ 22.46 ตามลำดับ (ปัญญาภรณ์ ธนกรนุวัฒน์, 2665)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความเครียดในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบใหม่ (TCAS) อาจจะทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อหนทางไปสู่ความสำเร็จในการเรียนเป็นอย่างยิ่ง ถ้าหากมีความเครียดสะสมมากกว่าที่ร่างกายจะปรับตัวได้นั้นจะทำให้เกิดผลเสียต่อร่างกายและจิตใจซึ่งเป็นสาเหตุนำไปสู่โรคภาวะสุขภาพจิต เช่น อาการซึมเศร้าหรืออาการวิตกกังวลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น ยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ หรือสังคมสิ่งแวดล้อม การปรับตัวกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะรบกวน การดำเนินชีวิตประจำวัน กระทบจิตใจ และเมื่อเกิดปัญหาหรือความเครียดขึ้น แล้วแต่ละคนก็จะพยายาม แสวงหาวิธีการในการจัดการปัญหาของตนโดยบางคนสามารถจัดการด้วยวิธีการที่เหมาะสม ในขณะที่หลายๆ คนตัดสินใจเลือกแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ที่ต้องมีการแข่งขันเรื่องการมีนักเรียนสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในจำนวนมาก จึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเตรียมตัวในการสอบเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบใหม่ (TCAS) เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปหาแนวทางป้องกันปัญหาที่เกิดจากความเครียด และเพื่อให้ทางโรงเรียนปรับปรุงการเรียน การสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมตัวก่อนสอบเข้าระดับอุดมศึกษาเพื่อช่วยลดแรงกดดันที่ทำให้เกิดจากความเครียดที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระดับความเครียดของของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยในระบบใหม่ ปี 2567

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชน 2 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 1,050 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (รัตนศิริ ทาโต, 2561) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยใช้ความคลาดเคลื่อน 0.05 คำนวณได้ 289 คน แต่ในการสำรวจจริงด้วยวิธีสุ่มครีใจในการตอบ มีนักเรียนที่สมัครใจร่วมให้ข้อมูลทั้งสิ้น 281 คน ผู้วิจัยจึงได้นำ ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มประชากรทั้งหมดนั้นมาวิเคราะห์ผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย ในการศึกษาระดับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยปี 2567 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดดังแผนภาพที่ 1

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาระดับคะแนนความเครียดของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยปี 2567 (TCAS 67) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ วิธีการกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตด้านประชากร สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนจำนวน 2 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในช่วงเดือน พฤษภาคม 2566 ถึง กรกฎาคม 2566 รวมใช้ระยะเวลาทั้งหมด 3 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดความเครียด (ผู้วิจัยประยุกต์จากแบบวัดความเครียดสวนปรง 20 ข้อ (SPST-20) เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นโดย สุวัฒน์ มหัตถินันตร์กุล และคณะ (2540) โดยในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คนเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคำถาม และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ซึ่งพบว่ามีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.913 แบบสอบถามจัดทำเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับความเครียด 1 หมายถึง ไม่รู้สึกเครียด
- ระดับความเครียด 2 หมายถึง รู้สึกเครียดเล็กน้อย
- ระดับความเครียด 3 หมายถึง รู้สึกเครียดปานกลาง
- ระดับความเครียด 4 หมายถึง รู้สึกเครียดมาก
- ระดับความเครียด 5 หมายถึง รู้สึกเครียดมากที่สุด

แปลผลโดยใช้ คะแนนรวมมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ แบ่งออกเป็น 4 ระดับดังนี้

คะแนน 0 - 24	มีระดับความเครียดน้อย
คะแนน 25 - 42	มีระดับความเครียดปานกลาง
คะแนน 43 - 62	มีระดับความเครียดสูง
คะแนน 62 ขึ้นไป	มีระดับความเครียดรุนแรง

เก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเรื่องการทำวิจัย และอาจารย์แนะนำเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา
2. จัดทำหนังสือส่งให้โรงเรียนเพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัย
3. การประสานงานกับอาจารย์แนะแนวช่วยดำเนินการประสานนักเรียนช่วยตอบ

แบบสอบถาม และให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัย

4. ประสานงานนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ที่จะเข้าเก็บข้อมูล
5. ดำเนินการเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยโดยอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างทราบผ่านทาง application Line

6. อธิบายรายละเอียดของแบบสอบถาม และให้การยินยอมในการตอบแบบสอบถามแบบวัดความเครียดสวนปรุงจำนวน 20 ข้อและการกรอกข้อมูลแบบสอบถามผ่านทางกูเกิ้ลฟอร์ม (google form)

7. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 3 เดือน
8. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบข้อคำถาม
9. จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยพบว่า การศึกษาระดับความเครียดของของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังจะสอบเข้า มหาวิทยาลัยในระบบใหม่ ปี 2567 มีระดับความเครียด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนต่ำสุด (min) ค่าคะแนนสูงสุด (max) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความเครียด

	min	max	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเครียด
คะแนนความเครียด	20	89	45.76	14.01	สูง

จากตาราง 1 พบว่ามีคะแนนความเครียดเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 45.76$) โดยค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 89 และค่าคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เท่ากับ 14.01

ตารางที่ 2 ระดับคะแนนความเครียด

ระดับคะแนนความเครียด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
0-24 คะแนน	11	3.91

25-42 คะแนน	124	44.12
43-62 คะแนน	115	40.92
มากกว่า 62 คะแนน	31	11.03
	281	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนมีระดับความเครียดปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 44.12 รองลงมา ระดับความเครียดสูง ร้อยละ 40.92 และที่สำคัญนักเรียนมีระดับความเครียดรุนแรงอยู่ที่ ร้อยละ 11.03 และ น้อย ที่สุดคือ ระดับความเครียดน้อย ร้อยละ 3.91

ตารางที่ 3 ข้อคำถามแบบวัดความเครียดเรียงตามคะแนนเฉลี่ย

ข้อคำถาม	คะแนนความเครียด (คะแนนเฉลี่ย)
ข้อที่ 2 ฉันคิดว่าฉันจะไม่ได้คณะที่วางเป้าหมายไว้	3.68
ข้อที่ 1 ฉันกลัวการสอบผิดพลาด สอบไม่ได้	3.47
ข้อที่ 5 ฉันรู้สึกที่ต้องแข่งขันหรือเปรียบเทียบเรื่องการเรียนกับเพื่อน	2.91
ข้อที่ 4 ฉันเป็นกังวลกับเรื่องการเรียน เพื่อน และโรงเรียน	2.89
ข้อที่ 19 ฉันรู้สึกเหนื่อยง่าย	2.40
ข้อที่ 12 ฉันรู้สึกวิตกกังวล	2.22
ข้อที่ 18 ฉันไม่มีสมาธิในการทำกิจกรรมต่างๆ	2.20
ข้อที่ 17 ฉันรู้สึกสับสน	2.16
ข้อที่ 8 ฉันปวดหัวจากความตึงเครียด	2.13
ข้อที่ 16 ฉันมีความจำไม่ดี	2.08
ข้อที่ 20 ฉันเป็นหวัดบ่อยๆ	2.08
ข้อที่ 9 ฉันมีอาการปวดหลัง	2.06
ข้อที่ 11 ฉันมีอาการปวดศีรษะข้างเดียว	2.01
ข้อที่ 13 ฉันรู้สึกคับข้องใจ	2.01
ข้อที่ 3 ครอบครัวมีความขัดแย้งกันในเรื่องเงินหรือเรื่องงานในบ้าน	1.97
ข้อที่ 15 ฉันรู้สึกเศร้า	1.97
ข้อที่ 14 ฉันรู้สึกโกรธ หรือหงุดหงิด	1.93
ข้อที่ 7 กล้ามเนื้อของฉันเริ่มตึงหรือปวด	1.90
ข้อที่ 10 ฉันไม่ยอมรับประทานอาหาร	1.86
ข้อที่ 6 ฉันมีเงินไม่พอใช้จ่ายเรื่องการเรียนพิเศษ	1.74

จากตาราง 3 พบว่าข้อคำถามที่มีคะแนนความเครียดสูงสุด 5 ลำดับ คือ ฉันคิดว่าฉันจะไม่ได้คณะที่วางเป้าหมายไว้ ร้อยละ 3.68 ฉันกลัวการสอบผิดพลาดสอบไม่ได้ ร้อยละ 3.74 ฉันรู้สึกที่ต้องแข่งขันหรือเปรียบเทียบเรื่องการเรียนกับเพื่อน ร้อยละ 2.91 ฉันเป็นกังวลกับเรื่องการเรียนเพื่อนและโรงเรียน ร้อยละ 2.89 และฉันรู้สึกเหนื่อยง่าย ร้อยละ 2.40 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

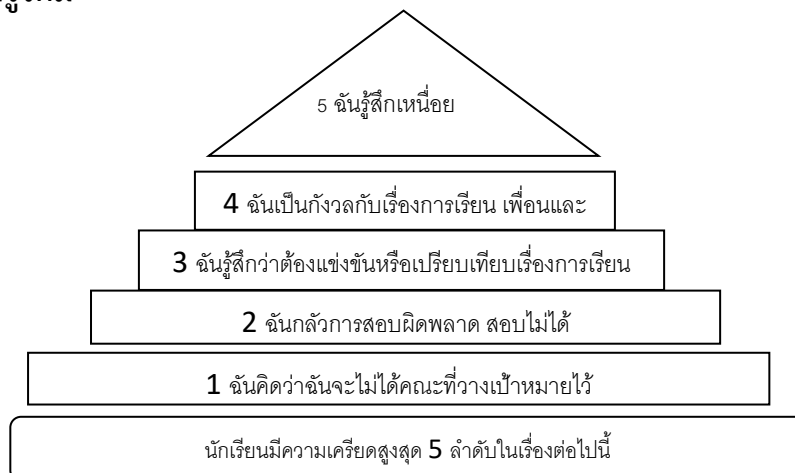
ผลวิจัยพบว่านักเรียนมีคะแนนความเครียดเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 45.76$) โดยค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 89 และค่าคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 20 และพบว่านักเรียนมีระดับความเครียดปานกลาง (25 – 42 คะแนน) มากที่สุดร้อยละ 44.12 รองลงมาคือนักเรียนมีระดับความเครียดสูง (43-62 คะแนน) เป็นจำนวนใกล้เคียงกันร้อยละ 40.92 และนักเรียนมีระดับความเครียดรุนแรง (มากกว่า 62 คะแนน) จำนวนไม่น้อย ร้อยละ 11.03 คำถามที่มีคะแนนความเครียดสูงสุด 5 ลำดับ คือ ฉันคิดว่าฉันจะไม่ได้คณะที่วางเป้าหมายไว้ ฉันกลัวการสอบผิดพลาดสอบไม่ได้ ฉันรู้สึกที่ต้องแข่งขันหรือเปรียบเทียบเรื่องการเรียนกับเพื่อน ฉันเป็นกังวลกับเรื่องการเรียน เพื่อน และโรงเรียน และฉันรู้สึกเหนื่อยง่ายตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปัญญาภรณ์ ธนกรนุวัฒน์ ได้ศึกษาความเครียดของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยปี 2566 (TCAS 66) พบว่าค่าคะแนนความเครียดอยู่ระหว่าง 15 – 89 คะแนน และมีคะแนนความเครียดเฉลี่ยอยู่ที่ 50.65 และพบว่านักเรียนมีระดับความเครียดสูง มากที่สุดร้อยละ 45.65 รองลงมาคือนักเรียนมีระดับความเครียดปานกลาง ร้อยละ 30.43 และนักเรียนมีระดับความเครียดสูงมากมีจำนวน ร้อยละ 22.46 (ปัญญาภรณ์ ธนกรนุวัฒน์, 2665) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของจันทรา อัยเอ็ง และวรรณกร พลพิชัย ได้ศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองจังหวัดตรังพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับสูงร้อยละ 52.1 นักเรียนที่มีเพศแผนการเรียน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (จันทรา อัยเอ็ง และวรรณกร พลพิชัย, 2561) ในขณะที่กิริติ ผลิรัตน์ และณัฏฐา พิทยรัตน์เสถียร ศึกษาความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครที่เรียนพิเศษเพื่อ เตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย พบว่า พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ที่เรียน พิเศษ เพื่อเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับสูง ร้อยละ 48.2 และมีความคาดหวังต่อตนเอง ร้อยละ 70.3 (กิริติ ผลิรัตน์ และณัฏฐา พิทยรัตน์เสถียร, 2558)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา อินทร์พรหม ศึกษาาระดับความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าคะแนนความเครียดของกลุ่มตัวอย่างมีค่า X (SD) เท่ากับ 34.2 (6.42) ค่าที่เป็นไปได้ระหว่าง 20-60 ซึ่งค่าที่สูงหมายถึงเครียดมาก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด ได้แก่ประเภทของโรงเรียนที่กำลังศึกษา คือ โรงเรียนเอกชนมีระดับความเครียดสูงเมื่อเทียบกับโรงเรียนรัฐบาล นักเรียนที่มีเกรดมากมีระดับความเครียดน้อย ความไม่พร้อมในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีมากทำให้นักเรียนมีระดับความเครียดสูง (ปัทมา อินทร์พรหม, 2548) และสอดคล้องกับภัณฑิรา เตชบวรเกียรติ ศึกษาเกี่ยวกับความเครียดด้านการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความเครียดด้านการเรียนสูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยเห็นว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความกังวลใจเกี่ยวกับการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ต้องเตรียมความรู้ให้พร้อมทั้งสำหรับการเข้าแข่งขันเข้าสู่มหาวิทยาลัยและการสอบในวิชาสามัญตามหลักสูตรการศึกษาของทางโรงเรียนเอง (ภัณฑิรา เตชบวรเกียรติ, 2561) การสอบเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยส่งผลให้นักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกิดความเครียดในการเรียน เพราะนอกจากนักเรียนต้องแข่งขันกับตนเองและกับเพื่อน รวมถึงต้องเผชิญกับความคาดหวังจากผู้ปกครอง ครูอาจารย์ในโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงความเครียดในการเรียน ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถปรับใช้ในการแก้ปัญหาหรือป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากสภาวะความเครียดได้

ผลการศึกษานี้สรุปได้ว่านักเรียนมีระดับความเครียดสูง และความเครียดรุนแรง เป็นสัดส่วนร้อยละที่เกินครึ่ง ซึ่งถือว่าอยู่ในเขตอันตรายหากไม่ได้รับการบรรเทาจะนำไปสู่ความเครียดเรื้อรัง ส่วนความเครียดระดับรุนแรง เป็นความเครียดระดับสูงที่ดำเนินติดต่อกันมาอย่างต่อเนื่องจนทำให้บุคคลนั้นมีความล้มเหลวในการปรับตัวจนเกิดความท้อแท้ ควบคุมตัวเองไม่ได้ เกิดอาการทางกายหรือโรคต่างๆ ตามมาได้ง่าย นอกจากนั้นความเครียดเป็นตัวกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจทำให้เกิดความรู้สึกยุ่งยากใจ สับสนนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ตัวอย่างเช่น การใช้สารเสพติด ความรุนแรง และการฆ่าตัวตาย ปัญหาที่พบบ่อยในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา เช่น ปัญหาการดูแลสุขภาพ และปัญหาการปรับตัว ปัญหาด้านการเรียน (นันทิพย์ หาสิน และคณะ, 2558) ดังนั้นผลการศึกษาที่ได้มาจะเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง ช่วยกันวางแผน และเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่เกิดภาวะเครียดจากการเรียน หรือจากการเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย นอกจากนั้นโรงเรียนควรกำหนดให้มีระบบการคัดกรองและเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน เมื่อพบกลุ่มที่มีปัญหาควรหาแนวทางแก้ไขตั้งแต่ระยะเริ่มต้น โดยจัดระบบการดูแล ส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิต จัดให้มีงานบริการให้คำปรึกษาที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ปรับกิจกรรมในโรงเรียนให้เป็นกิจกรรมที่สร้างความผ่อนคลาย ให้ความรู้เรื่องความเครียดและวิธีการจัดการ ความเครียดแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างถูกวิธี ให้คุณครูประจำชั้นดูแลอย่างใกล้ชิด จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรก การผ่อนคลายความเครียด เพื่อลดภาวะเครียด ลดภาวะการกดดัน และเพื่อช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตและ ป้องกันปัญหาสุขภาพจิตให้กับนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่

ภาคประกอบที่ 2 แผนผังองค์ความรู้

จากภาพพบว่า มีความเครียด 5 ด้าน คือ 1. ด้านเป้าหมาย 2. ด้านความกลัว 3. ด้านการ
แข่งขัน 4. ด้านความคิด 5. ด้านความรู้สึกลับ

ภาพประกอบที่ 3 การจัดการความเครียด

จากภาพพบว่า มีการจัดการแนะแนวเพื่อลดความเครียดให้นักเรียน 3 ด้าน คือ

1. ด้านการเตรียมตัว แนะนำการเตรียมตัวสอบ ชี้แจงรายละเอียดการสอบ การแนะนำคณะ
ต่างๆ ที่นักเรียนสามารถสมัครสอบและเรียนได้ตามแผนการเรียนให้นักเรียนรู้จัก เพื่อให้ นักเรียน
สามารถสร้างเป้าหมายได้อย่างชัดเจนมากขึ้น
2. ด้านครอบครัว ทั้งโรงเรียน และผู้ปกครองต้องมีความความตระหนักเพื่อนำไปสู่การ
ป้องกันส่งเสริม
3. ด้านสุขภาพจิต พัฒนาให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดี สามารถเรียน และดำเนินชีวิตได้อย่างมี
ความสุข

บทสรุป

การศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยปี 2567
มีความเครียดอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 44.12 รองลงมาระดับความเครียดสูง ร้อยละ
40.92 และนักเรียนมีระดับความเครียดสูงมากอยู่ที่ ร้อยละ 11.03 นอกจากนั้นคำถามที่มีคะแนน
ความเครียดสูงสุด 5 ลำดับ ได้แก่ 1) ฉันคิดว่าฉันจะไม่ได้คณะที่วางเป้าหมายไว้ 2) ฉันกลัวการสอบ
ผิดพลาดสอบไม่ได้ 3) ฉันรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันหรือเปรียบเทียบเรื่องการเรียนกับเพื่อน 4) ฉันเป็นกังวล
กับเรื่องการเรียน เพื่อน และโรงเรียน และ 5) ฉันรู้สึกเหนื่อยง่ายตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากกว่าครึ่งมีความเครียดระดับสูงและระดับสูงมาก ดังนั้น โรงเรียนควรหาทริคส์ลดความเครียดให้นักเรียนที่มีความเครียดรุนแรงและระดับสูง

1. โดยจัดระบบการดูแลและส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตจัดให้มีหน่วยบริการให้คำปรึกษาที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

2. กำหนดให้มีระบบการคัดกรองและเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิต

3. ปรับกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่สร้างความผ่อนคลายสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกการผ่อนคลายความเครียด เพื่อลดภาวะเครียดลดภาวะการกดดัน และเพื่อช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตให้กับนักเรียน

4. ให้ความรู้เรื่องความเครียดและวิธีการจัดการความเครียดแก่นักเรียน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างถูกวิธี และให้อาจารย์ประจำชั้นดูแลอย่างใกล้ชิด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยตัวอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเครียดด้านการเรียน เช่น ลักษณะบุคลิกภาพส่วนบุคคล สภาวะสุขภาพ นิัยทางการเรียน ผลการเรียน ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความเครียดและวิธีเผชิญความเครียด ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนเอกชน

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2541). *บริการสุขภาพจิตมุ่งชีวิตเป็นสุข*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข.

กิริติ ผลิรัตน์ และณัฏฐร พิทยรัตน์เสถียร. (2558). ความเครียดของนักเรียนมัธยมปลายในกรุงเทพมหานครที่เรียนพิเศษเพื่อเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย. *วารสารเวชศาสตร์ร่วมสมัย*, 59(4): 445-455.

จันทร์ อัยเอ็ง และวรรณกร พลพิชัย. (2561). การศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง. *รายงานการวิจัย*. (คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

นันทิพย์ หาสิน และคณะ. (2558). ความเครียดและการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 31(3): 94-101.

ปัญญาภรณ์ ธนกรนุวัฒน์. (2665). ความเครียดของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย ปี 2566 (TCAS 66). *Journal of Institute of Trainer Monk Development*, 5(4): 52-29.

ปัทมา อินทร์พรหม (2548). ความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต*. คณะแพทยศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พัฒนฉัตร วิสิเขตต์การณ และมฤษฎ์ แก้วจินดา, (2562). โปรแกรมการศึกษาต่อและอาชีพที่มีผลต่อความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม กรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 13(1): 183-191.
- ภัณทิรา เดชบรรเกียรติ. (2561). ความเครียดด้านการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน. *การวิจัยรายบุคคล ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- รัตน์ศิริ ทาโต. (2561). *การวิจัยทางพยาบาลศาสตร์: แนวคิดสู่การประยุกต์ใช้* (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ. (2540). *การสร้างแบบวัดความเครียด สวนปรุง โรงพยาบาลสวนปรุง*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- สุภาภัทร ทนเถื่อน. (2553). การศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. *สารนิพนธ์หลักสูตรหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.

การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการ
สถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2
Community Participation under Network Party in School
Management in Sungaiko-lok District, Narathiwat, under
Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2

¹อับดุลฮาгим มะนาสิยะ Abdulhakim Manasiya

²ตรีฎมินทร์ ตรีตรีศวร Tripumin Tritrishual

³วรชัย ปานนิตยพงศ์ Worachai Pannittayaphong

¹²³คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹²³Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

¹Corresponding author, e-mail: Abdulhakim.man020@hu.ac.th

Received September 29, 2023; Revised June 21, 2024; Accepted: June 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ตามตัวแปรเพศ อายุ และสถานภาพ 3) ประมวลข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลในเครือข่ายผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่น เครือข่ายผู้นำศาสนา เครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการ

สถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ดังนี้ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ชุมชน ภายใต้ภาคีเครือข่ายกล้าแสดงความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามผลการ ดำเนินงานของสถานศึกษา

คำสำคัญ: การจัดการสถานศึกษา; การมีส่วนร่วม; ชุมชน; ภาคีเครือข่าย

Abstract

This study aimed to (1) investigate community participation levels within the network party in school management in Sungaiko-lok District, Narathiwat, (2) compare the community participation within the network party in school management in Sungaiko-lok District, Narathiwat, under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 based on variables, including gender, age, and marital status, and (3) compile recommendations for the community participation within the network party in school management in Sungaiko-lok District, Narathiwat, under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2. This study is quantitative research. The sample consisted of 234 individuals representing various network groups, including the local government organization leaders, community leaders, religious leaders, school committee members, and parent network. The tool used in the research was a questionnaire. Statistical methods employed for data analysis included percentages, means, standard deviations, T-tests, and F-tests. The results indicated three main findings as follows: 1. Community participation within the network party in school management in Sungaiko-lok District, Narathiwat, under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 was generally at a high level. 2. The results obtained from the comparison of community participation within the network party in school management in Sungaiko-lok District, Narathiwat, under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, based on gender, revealed no significant differences. Likewise, there were no significant differences in participation when categorized by age or marital status. 3. The recommendations for community participation within the network party in school management in Sungaiko-lok District, Narathiwat, under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 are as follows: school administrators should enhance opportunities for active involvement of the network party community across various domains, with particular emphasis on subjects associated with local culture, traditions, and curriculum enhancement, and they should also encourage the network party community to express their opinions

freely and give them the opportunity to participate in supervision and consistently monitor the performance outcomes of the school plan.

Keywords: School Management; Participation; Community; Network Party

บทนำ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลวิธีหนึ่งในการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง การที่จะบริหารงานสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรนำหลักการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมรับผิดชอบ ตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกในความเป็นเจ้าของ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) ดังนั้น การบริหารสถานศึกษา ยุคใหม่จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามาร่วมกันในการจัดการศึกษาในรูปแบบภาคีเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่นๆ เพื่อให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สร้อยทิพย์ อุจวาที, 2566)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน โดยการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) (ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) เป็นเครื่องมือที่กำหนดกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อน การปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การบริหารแผนสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ผลสรุปการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-net) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2, 2564)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัด นครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา และนำไปกำหนดแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง วางแผนและส่งเสริมสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2

3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่ที่ใช้ทำการวิจัยในครั้งนี้ คือ ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายโรงเรียนในตำบลปุโยะ อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ ภาคีเครือข่ายโรงเรียนบ้านลาแล ภาคีเครือข่ายโรงเรียนบ้านโต๊ะเวาะ และภาคีเครือข่ายโรงเรียนบ้านกุแบอีแก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 26 ข้อ ประกอบด้วยคำถาม 4 ด้าน 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ครูได้เสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน

คุณภาพของเครื่องมือ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ .836

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ประชากร กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคคลในเครือข่ายผู้นำองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ เครือข่ายผู้นำศาสนา เครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จากนั้นทำการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-State Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกศูนย์เครือข่ายโรงเรียน ในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 มีจำนวน 2 เครือข่าย ได้แก่ 1) ศูนย์เครือข่ายพิภูลทอง ตำบลสุโขทัย-ลกและตำบลปาเสมัส 2) ศูนย์เครือข่ายบึงรามิง ตำบลลุมโนะและตำบลปุโยะ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ศูนย์เครือข่ายบึงรามิง

ขั้นที่ 2 การเลือกตัวแปรในศูนย์เครือข่ายบึงรามิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ตัวแปร ปุโยะ

ขั้นที่ 3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลผู้ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชน ภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 มีภาคีเครือข่าย 4 เครือข่าย ได้แก่ 1) เครือข่ายผู้นำองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เครือข่ายผู้นำศาสนา 3) เครือข่ายคณะกรรมการ สถานศึกษา และ 4) เครือข่ายผู้ปกครอง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ การหาการแพร่กระจาย ความแปรปรวน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ใช้เพื่อ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มขึ้นไปสถิติเชิงอนุมาน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ถึงผู้ตอบ แบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและชี้แจงถึงรายละเอียด ขั้นตอนของการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งนัดหมายเวลาและสถานที่ขอรับแบบสอบถามคืน 2) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยเพื่อนำไป วิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละชุด นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์โดยใช้ โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการ บริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุไหงโก-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งภาพรวมรายด้านและรายข้อ แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วงๆ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติการทดสอบที่แบบอิสระต่อกัน (t-test Independent) และใช้สถิติ ทดสอบค่าเอฟ แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ได้แก่ อายุ และ สถานภาพ

3. แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) ผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการ สถานศึกษา อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่

ผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 มีผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .67) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = .67) ดังที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2

(n = 234)

การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่าย	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.62	.79	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.78	.74	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.82	.67	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.53	.77	มาก
รวม	3.68	.67	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยจำแนกตามสถานภาพดังที่แสดงในตารางดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยจำแนกตามเพศ

(n = 234)

การมีส่วนร่วมของชุมชน ภายใต้ภาคีเครือข่าย	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	n = 72		n = 162			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.65	.89	3.61	.75	.40	.69
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.01	.77	3.67	.71	3.31***	.001
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.99	.67	3.74	.66	2.66**	.008
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.53	.83	3.53	.74	-.05	.95
รวม	3.80	0.70	3.64	0.65	1.67	0.96

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสู่โขง-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยจำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่าย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.35	1.12	1.81	.147
	ภายในกลุ่ม	230	142.33	.62		
	รวม	233	145.69			
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	3.97	1.32	2.43	.066
	ภายในกลุ่ม	230	125.17	.54		
	รวม	233	129.14			
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	3	3.07	1.02	2.30	.078
	ภายในกลุ่ม	230	102.30	.45		
	รวม	233	105.37			
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	1.83	.61	1.03	.380
	ภายในกลุ่ม	230	136.28	.59		
	รวม	233	138.12			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.27	.76	1.69	.169
	ภายในกลุ่ม	230	102.52	.45		
	รวม	233	104.79			

จากตารางที่ 3 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสู่โขง-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยจำแนกตามสถานภาพ

การมีส่วนร่วมของชุมชน ภายใต้ภาคีเครือข่าย	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.45	.49	.77	.510
	ภายในกลุ่ม	230	144.23	.62		
	รวม	233	145.69			
2. การมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	8.97	2.99	5.72***	.001
	ภายในกลุ่ม	230	120.17	.52		
	รวม	233	129.14			
3. การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	3	4.63	1.54	3.52*	.016
	ภายในกลุ่ม	230	100.75	.44		
	รวม	233	105.37			
4. การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	.50	.17	.27	.840
	ภายในกลุ่ม	230	137.61	.60		
	รวม	233	138.12			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.05	.68	1.53	.208
	ภายในกลุ่ม	230	102.74	.45		
	รวม	233	104.79			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 4 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะจากการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ ด้านให้มากขึ้น 2) ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานของสถานศึกษา การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น และ 3) ควรส่งเสริมให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายมีความกล้าแสดงออกในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-โลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่าย ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ไม่ว่าจะเส้นทางตรงหรือทางอ้อม เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมและมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีบทบาทในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อมุ่งประโยชน์ให้แก่สถานศึกษา สิ่งเหล่านี้จะทำให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายเกิดความเข้าใจในปัญหาของสถานศึกษาและเพิ่มพูนความไว้วางใจ ทำให้การดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษา ได้รับความร่วมมือจากชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา กะจะวงษ์ ได้ศึกษาศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน (ปัทมา กะจะวงษ์, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒินันท์ นามนาค ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (วุฒินันท์ นามนาค, 2560)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-โลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 1) จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะบุคคลในชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างมีความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้ความสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในชุมชนให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน รวมถึงผู้บริหารเองก็ให้ความสำคัญกับบุคคลในชุมชน ทำให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ตลอดจนเข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา ร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาจนเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวิมล หงษ์วิไล ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน (สุวิมล หงษ์วิไล, 2559)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรทิพย์ ศาสตรา ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสตึก สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน (พรทิพย์ ศาสตรา, 2560) 2) จำแนกตามอายุ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบุคคลในชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายที่มีอายุน้อยหรืออายุมากต่างก็มีวุฒิภาวะและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งทางด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาและการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ใน

สถานศึกษา การประสานงานและการร่วมงานกันจึงมีลักษณะถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อายุจึงไม่เป็นอุปสรรคในการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรภรณ์ สิงห์สุรี ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด พบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (พรภรณ์ สิงห์สุรี, 2558)

ทั้งยังมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (โสภิตา ศรีนุ่น, 2558) 3) จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายเหล่านั้น เป็นคนในท้องถิ่นเดียวกันมีภูมิหลังมาจากสภาพสังคม เศรษฐกิจที่ไม่แตกต่างกัน มีความรู้ความสามารถในการรับรู้ข่าวสารและประสบการณ์ทางสังคมไม่ต่างกัน ต่างก็มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Guo ได้ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีบทบาทในการจัดการศึกษา จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Guo, 2003) แต่เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 จำนวน 1 คู่ คือ เครือข่ายผู้นำศาสนามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าเครือข่ายเครือข่ายผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .001 จำนวน 1 คู่ คือ เครือข่ายผู้นำศาสนามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าเครือข่ายผู้ปกครอง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 จำนวน 1 คู่ คือ เครือข่ายผู้นำศาสนามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าเครือข่ายผู้ปกครอง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ในบริบทพื้นที่ตำบลบุปผียะ อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนครราชสีมา และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งจะให้ความสำคัญกับศาสนาเป็นลำดับแรก การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ด้านศาสนา การบรรยายธรรมหรือการประกอบศาสนกิจ ทั้งภายในชุมชนหรือสถานศึกษาจะเกี่ยวโยงกับศาสนาทั้งสิ้น

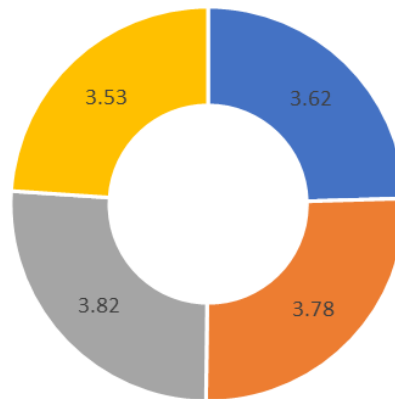
ดังนั้น กิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ในชุมชนหรือสถานศึกษา จะมีผู้นำศาสนาเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมและมีบทบาทมากที่สุด แต่ในทางกลับกันในสถานศึกษาที่มีรายชื่อคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับกำกับการดำเนินกิจการ ส่งเสริมและสนับสนุน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสถานศึกษามากกว่าเครือข่ายอื่นๆ แต่กลับมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในสถานศึกษาน้อยกว่าเครือข่ายผู้นำศาสนา ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า เครือข่ายผู้นำศาสนาเป็นผู้ที่สามารถกำหนดแนวทางและนำพาสถานศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ซึ่งสอดคล้องกับกอบกฤษ การควรคิด กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนในเขตพื้นที่โรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น ร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น และ

ยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไป (กอบกุลช การควรคิด, 2561) สอดคล้องกับวนิดา หริกประโคน กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาไว้ว่า คือ การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับต่างๆ การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีการจัดหาและพัฒนาสื่อกระบวนการต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรทางการศึกษาอีกด้วย (วนิดา หริกประโคน, 2563)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 การรวบรวมข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ ด้านให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานของสถานศึกษา การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น และควรส่งเสริมให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายมีความกล้าแสดงออกในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ และอย่างสม่ำเสมอ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเปิดโอกาสต่างๆ และส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ พันสวรรค์ กล่าวไว้ว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชน คือการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาและคนในชุมชนในการจัดการศึกษามีหลายรูปแบบทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน (จุฑามาศ พันสวรรค์, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของพาตีฮะห์ เดเบาะ กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะประสบผลสำเร็จได้ ทั้งนี้เพราะการบริหารหรือกิจกรรมนั้นๆ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แม้ระดับในการมีส่วนร่วมจะแตกต่างกันไปบ้างก็ตาม ดังนั้นการใช้หลักกว้างๆ เป็นเกณฑ์แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมจึงช่วยให้เห็นภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (พาตีฮะห์ เดเบาะ, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

■ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ■ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ■ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ■ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ภาพที่ 1 องค์กรความรู้ใหม่ในการการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัยโก-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2

บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัยโก-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา อำเภอสุโขทัยโก-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่สถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 จำนวน 1 คู่ คือ เครือข่ายผู้นำศาสนามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าเครือข่ายเครือข่ายผู้นำองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่น และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .001 จำนวน 1 คู่ คือ เครือข่ายผู้นำศาสนามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าเครือข่ายผู้ปกครอง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ในบริบทพื้นที่ตำบลปุโยะ อำเภอสุโขทัยโก-ลก จังหวัดนราธิวาส และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งจะให้ความสำคัญกับศาสนาเป็นลำดับแรก การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในชุมชนหรือสถานศึกษาจะเกี่ยวโยงกับศาสนาทั้งสิ้น ดังนั้น กิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ในชุมชนหรือสถานศึกษา จะมีผู้นำศาสนาเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมและมีบทบาทมากที่สุด แต่ในทางกลับกันในสถานศึกษาที่มีรายชื่อคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับกรดำเนินงาน ส่งเสริมและสนับสนุนตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสถานศึกษามากกว่าเครือข่ายอื่นๆ แต่กลับมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ในสถานศึกษาน้อยกว่าเครือข่ายผู้นำศาสนา ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า เครือข่ายผู้นำศาสนาเป็นผู้ที่สามารถกำหนดแนวทางและนำพาสถานศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์และด้านการตัดสินใจให้มากขึ้น เพราะผลงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา คือผลประโยชน์ที่ชุมชนควรได้รับ อีกทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินควบคู่กับชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายมีความกล้าแสดงออกในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาและความโปร่งใสในการดำเนินงาน และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของชุมชนภายใต้ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กอบกฤษ การควรคิด. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามาศ พันสวรรค. (2562). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองเชียงใหม่. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปัทมา กะจะวงษ์. (2560). การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- พรภรณ์ สิงห์สุรี. (2558). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พรทิพย์ ศาสตรา. (2560). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสตึก สังกัดศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พาศิยะห์ เดเบาะ. (2562). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. *สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วนิดา หริกประโคน (2563). การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วุฒินันท์ นามนาค. (2560). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สร้อยทิพย์ อุจวาที. (2566). มิติใหม่: ภาคีเครือข่าย. *หนังสือพิมพ์เดลินิวส์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2566 จาก <https://d.dailynews.co.th/education/258726/>.
- สุวิมล หงส์วิไล. (2559). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี. *งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โสภิตา ศรีนุ่น. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2. (2564). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) (ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)*. นครราชสีมา: กลุ่มนโยบายและแผน.
- Guo, Pao-Lig W. (2003). "Chinese Parent' Attitudes Toward Parental Involvement: A Case Study of the ABC Unified School District". *Degree Doctor of Education*. University of Southern California, Los Angeles: U.S.A.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Journal of Educational and Psychological Measurement*, (30)(3): 607-610.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัด
นราธิวาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2
Academic Leadership of School Administrators SungaiKo-lok
District Narathiwat Province under the Narathiwat Primary
Educational Service Area Office 2

¹ซาฮาบุดัง เจ๊ะมะ Sahabudeng chemah

²ตรีปฐมินทร์ ตรีตรีศวรร Tripumin Tritrishual

³วรชัย ปานนิตยพงษ์ Worachai Pannittayaphong

¹²³คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹²³Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

¹Corresponding author, e-mail: sahabudeng.che019@hu.ac.th

Received October 2, 2023; Revised June 21, 2024; Accepted: June 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) ประมวลข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะ

ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแกนนำในการพัฒนาโดยส่งเสริมให้ครูมีการประเมินนักเรียนตามสภาพจริง ให้ความสำคัญกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ประเมินผลการสอนของครูดูคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aims to 1) To study the academic leadership of school administrators. 2) To Compare academic leadership of school administrators, classified by gender, work experience, and school size. 3) Summarize recommendations for the development of academic leadership of school administrators in Su-ngai Kolok district under the Narathiwat primary education service area office 2, This survey research involves a sample group of 186 teachers working in schools in Sungai Kolok District, under the jurisdiction of the Narathiwat Primary Educational Service Area Office, Area 2, during the 2022 academic year. Data collection tools include questionnaires, and statistical analysis involves percentages, means, standard deviations, t-tests, F-tests, and content analysis. The results showed that 1) The overall academic leadership of school administrators in Su-ngai Kolok district under the Narathiwat primary education service area office 2., are at a high level. 2) When comparing the academic leadership of school administrators in Su-ngai Kolok district under the Narathiwat primary education service area office 2., based on gender, work experience, and school size, it was found that teachers, both male and female, have similar overall opinions. Similarly, teachers with different levels of work experience have similar opinions about the academic leadership characteristics of educational administrators. However, teachers working in schools of different sizes have significantly different opinions at the .001 level of statistical significance. 3) Recommendations for the development of academic leadership characteristics of educational administrators include promoting the assessment of students based on their actual abilities, giving importance to students with special talents, evaluating the quality of students' learning outcomes, and ensuring that teachers have modern educational technology to foster innovation.

Keyword: Leadership; Academic Leadership; School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นบทบาทสำคัญในการสร้างและเตรียมเยาวชนของชาติเพื่อเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติจากกระบวนทัศน์

แบบดั้งเดิมไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ท้าทาย และซับซ้อน เป็นการศึกษาที่จะทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรม การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเหมาะสมและมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการในการใช้กำลังคนของประเทศ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557)

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มทุกวัยมีคุณภาพมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกของความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดี ตระหนักและรู้คุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปวัฒนธรรมที่ดีงาม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 หมวด 5 มาตรา 39 และ 40 โดยกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่สำคัญยิ่งคือการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการโดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในการสอนงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อม ก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น (จิรวิทย์ มั่นคงวัฒน์, 2566)

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติของภาวะผู้นำทางวิชาการ กล่าวคือ มีความรอบรู้ มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาให้องค์กรมีความเป็นเลิศทางการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะต้องมีคุณสมบัติภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้ 1) การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Vision) 2) การวิเคราะห์และตรวจสอบคุณสมบัติอื่น 3) การตรวจสอบการบริหารงาน (สมจิตร เจริญกร, 2561) สอดคล้องกับ Chell ที่กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำที่บริหารงานภายในสถานศึกษาและเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูตลอดจนมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ภายในสถานศึกษา การศึกษาถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นหนทางอันนำไปสู่การสร้างควมมีประสิทธิภาพและเป็นเลิศในสถานศึกษา (Chell, 2001 อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ, 2565)

ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O - net) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 ใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ สาระวิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 36.78 สาระวิชาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.30

สาระวิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30.19 สาระวิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 28.57 เฉลี่ย 4 กลุ่มสาระวิชาได้ร้อยละ 31.21 จะเห็นได้ว่าคุณภาพผู้เรียนโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 คุณภาพผู้เรียนโดยรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 และคุณภาพผู้เรียนโดยรวมในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 ซึ่งเป็นเหตุสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านวิชาการ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เพื่อนำเสนอเป็นสารสนเทศ และแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอันจะส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา คุณภาพของครูและบุคลากร และคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลกจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลกจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัย เชิงปริมาณ พื้นที่ที่ใช้ทำการวิจัยในครั้งนี้ คือ โรงเรียนในอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 13 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านกวางลือรา โรงเรียนบ้านกุ่มบ่ออีแก โรงเรียนบ้านทรายอ โรงเรียนบ้านตือระ มิตรภาพที่ 172 โรงเรียนบ้านโตะเวาะ โรงเรียนบ้านป่าดงยอ โรงเรียนบ้านปู่เปี้ยะ โรงเรียนบ้านมีอบา โรงเรียนบ้านมูโนะ โรงเรียนบ้านลาแลโรงเรียนบ้านลูเปี้ยะขามา โรงเรียนบ้านลูโตะลือซง โรงเรียนบ้านสุโขทัย-ลก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ซึ่งประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ประกอบด้วยคำถาม 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้าน

หลักสูตร 2) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน 3) ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4) ด้านการประเมินผลการสอนของครู 5) ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ครูผู้สอนเสนอแนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน

คุณภาพของเครื่องมือ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ประชากร กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในอำเภอสุโขทัย-ลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ปีการศึกษา 2565 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน (Stratified Random sampling) ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling) โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรในแต่ละโรงเรียน แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ การหาการแพร่กระจาย ความแปรปรวน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ใช้เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มขึ้นไป สถิติเชิงอนุมาน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล 2) ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสืออนุญาตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง พร้อมนัดหมายวันเวลาในการเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง 3) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละชุด นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งภาพรวมรายด้านและรายข้อและแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วงๆ โดยมีความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2553) และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย

โก-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพในการทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบอิสระต่อกัน (Independent - Samples t test) และใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ได้แก่ ประสิทธิภาพและขนาดสถานศึกษา

3. แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เพื่อให้ครูเสนอแนะในการพัฒนาภาวะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผลการวิเคราะห์พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .47) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .48) รองลงมาด้านการประเมินผลการสอนของครู ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = .49) ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .52) ด้านการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .49) และด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .57) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

(n=186)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร	4.55	.48	มากที่สุด
2. การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน	4.49	.49	มาก
3. การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.42	.57	มาก
4. การประเมินผลการสอนของครู	4.54	.49	มากที่สุด
5. การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู	4.52	.52	มากที่สุด
รวม	4.50	.47	มาก

ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ชาย		หญิง		t	P
	n = 51		n = 135			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร	4.53	.45	4.56	.50	-.331	.741
2. การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน	4.50	.51	4.49	.50	.199	.843
3. การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.38	.68	4.43	.53	-.584	.560
4. การประเมินผลการสอนของครู	4.50	.53	4.55	.48	-.609	.543
5. การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู	4.48	.61	4.54	.49	-.607	.546
รวม	4.48	.52	4.51	.45	-.444	.658

2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยภาพรวมครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผลการสอนของครู ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ครูมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 3

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.721	.360	1.539	.217
	ภายในกลุ่ม	183	42.826	.234		
	รวม	185	43.546			
2. การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.328	.164	.657	.520
	ภายในกลุ่ม	183	45.749	.250		
	รวม	185	46.077			
3. การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.203	.602	1.832	.163
	ภายในกลุ่ม	183	60.092	.328		
	รวม	185	61.295			
4. การประเมินผลการสอนของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	1.831	.915	3.920*	.022
	ภายในกลุ่ม	183	42.740	.234		
	รวม	185	44.571			

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
5. การวางแผนเพื่อพัฒนา ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู	ระหว่างกลุ่ม	2	3.633	1.816	6.961***	.001
	ภายในกลุ่ม	183	47.750	.261		
รวม	รวม	185	51.382			
	ระหว่างกลุ่ม	2	1.228	.614	2.807	.063
	ภายในกลุ่ม	183	40.023	.219		
	รวม	185	41.250			

3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมและทุกรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษามีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 4

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. มุมมองและแนวโน้มการ เปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร	ระหว่าง	2	3.831	1.916	8.826***	.000
	กลุ่ม	183	39.715	.217		
	ภายในกลุ่ม					
รวม	รวม	185	43.546			
	ระหว่าง	2	4.060	2.030	8.840***	.000
	กลุ่ม	183	42.018	.230		
	ภายในกลุ่ม					
รวม	รวม	185	46.077			
	ระหว่าง	2	7.879	3.940	13.497***	.000
	กลุ่ม	183	53.415	.292		
	ภายในกลุ่ม					
รวม	รวม	185	61.295			
	ระหว่าง	2	3.949	1.975	8.896***	.000
	กลุ่ม	183	40.621	.222		
	ภายในกลุ่ม					
รวม	รวม	185	44.571			
	ระหว่าง	2	2.535	1.268	4.749**	.010
	กลุ่ม	183	48.847	.267		
	ภายในกลุ่ม					
รวม	รวม	185	51.382			

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
	ระหว่าง	2	4.173	2.087	10.299***	.000
	กลุ่ม	183	37.077	.203		
รวม	ภายในกลุ่ม					
	รวม	185	41.250			

ผลการวิเคราะห์พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแกนนำในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด มีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย ประเมินตามสภาพจริง มีหลักเกณฑ์ในการประเมิน มีการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษบ่อยๆ แยกเรียนตามความสามารถของนักเรียน และสนับสนุนให้ครูใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณภาพตามความรู้พื้นฐานของระดับชั้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การบริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่มีความท้าทายในการนำพาองค์กร และนักเรียนไปสู่ ความสำเร็จด้านการจัดการศึกษา เนื่องจากศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ การ เป็นผู้นำของสถานศึกษาจึงเป็นตำแหน่งที่ต้องมีเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยตรง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 จึงสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองและองค์กรให้เกิดความสำเร็จให้ชัดเจนมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของบาลีส กาศา ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (บาลีส กาศา, 2560)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 1) จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูเพศชายและเพศหญิงที่มาปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ได้รับรู้รับทราบถึงพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติในลักษณะเหมือนกัน อันเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้มา

ประชุมชี้แจงข่าวจากข้อมูลแหล่งเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของบาลกีส กาศา ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่าครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินังโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (บาลกีส กาศา, 2560) 2) จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน อาจมีการทำงานจากโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ มาก่อน ครูบางคนได้ย้ายมาจากพื้นที่ใกล้เคียงกันและปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่เดียวกัน และครูที่บรรจุใหม่ต่างก็ได้รับฝึกฝนในสถานศึกษาเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตินิภา เสนาฤทธิ์ ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (นิตินิภา เสนาฤทธิ์, 2560) 3) จำแนกตามตัวแปรขนาด โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาของภาครัฐ มีวัฒนธรรมองค์กรในการเลื่อนตำแหน่งจากการบริหารในสถานศึกษาต่างกัน อาจเริ่มจากขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และเลื่อนตำแหน่งไปในสถานขนาดใหญ่พิเศษ ตามลำดับ รวมทั้งภารกิจทำให้ความสำคัญต่อภาระงานของผู้บริหารอาจจะมี ความต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีรองผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลางไม่มีรองผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น จึงเป็นไปได้ว่าครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระวุฒิชัย สุขสวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (พระวุฒิชัย สุขสวัสดิ์, 2565)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 การรวบรวมข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแกนนำในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด มีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย ประเมินตามสภาพจริง มีหลักเกณฑ์ในการประเมิน มีการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษบ่อยๆ แยกเรียนตามความสามารถของนักเรียน และสนับสนุนให้ครูใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณภาพตามความรู้พื้นฐานของระดับชั้น สอดคล้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ชี้้นำให้คำแนะนำ ส่งเสริม พัฒนา คอยกระตุ้นให้ครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการที่ต้องพัฒนาเกี่ยวหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนของครูเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ มีงานวิจัยหลายเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพประสบผลสำเร็จ (กิงกาญจน์ สุขสำราญ, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสู่โข-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร ด้านการประเมินผลการสอนของครู ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ด้านการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามลำดับ

ภาพที่ 1 แผนภูมิองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสู่โข-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสู่โข-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสู่โข-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร ด้านการประเมินผลการสอนของครู ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ด้านการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามลำดับ

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสู่โข-ลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาด

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อยู่ในระดับต่ำที่สุดกว่าด้านอื่นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความร่วมมือกับทางโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลในการคัดกรองนักเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลการจัดการศึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จัดแยกเด็กไว้อย่างเป็นระบบ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมแก่ผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอก นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ

2. จากการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้ครูได้มีความตระหนักรู้ เข้าใจต่อระบบการประเมินผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน ผู้บริหารให้ครูเป็นผู้นำวิธีสอนที่เฉพาะเจาะจงไปปฏิบัติ ผู้บริหารติดตามตรวจสอบให้ครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนแก่ผู้ปกครองทราบ ตลอดจนผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการประเมินผลผู้เรียนที่หลากหลายเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา ประชุมเพื่อการพัฒนาครูอย่างอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้า สนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเอง ในด้านการทำสื่อนวัตกรรม พัฒนาครูให้ตรงสายงานให้มากขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสุโขทัย-โลก จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ตอบสนองต่อการแข่งขันและทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. *การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- จิรวิทย์ มั่นคงวัฒน์. (2566). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 9 มกราคม 2566 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/344746>.

- นิตินิภา เสนาฤทธิ์. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียน
ในศูนย์เครือข่ายเกาะช้างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. *งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- บาลกีส กาชา. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. *การค้นคว้าอิสระครุศาสตร์
มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2553). *การแบ่งช่วงคะแนน*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 13 มกราคม
2566 จาก: www.joseph.ac.th.
- พระวุฒิชัย สุขสวัสดิ์. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. *สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาการบริหาร
การศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่
11. พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการ
เตรียมความพร้อมศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมจิตร เจริญกร. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในองค์กร. *วารสาร
Journal of Roi Kaensarn Academi*, 3(2): 1-2.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities".
Journal of Educational and Psychological Measurement, (30)(3): 607-610.

แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
Academic Administration Guidelines of Islam Private Schools
Under the Office of the Private Education Commission,
Yarang District, Pattani Province

¹ดียาอุตดิน กุณา Diya-Uddin Kuna

²นวรรตน์ ไวชมภู Navarat Waichompu

³นรินทร์ จุลทรัพย์ Niran Chullasap

¹²³คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹²³Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

¹Corresponding author, e-mail: diyad.191@gmail.com

Received October 24, 2023; Revised June 21, 2024; Accepted: June 28, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 2) จัดลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 3) ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี และโดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี จำนวน 136 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI modified) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพจริงที่เป็นอยู่ ของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการ ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการ พบว่า 3.1) ควรมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร 3.2) ส่งเสริมครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความ

ถนัดของผู้เรียน 3.3) ควรสำรวจแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและทันสมัยอยู่เสมอ 3.4) ควรจัดทำคู่มือการวัดผลและประเมินผลเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน

คำสำคัญ: การบริหาร; งานวิชาการ; โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the needs for academic administration of Islamic Private Schools, 2) prioritize the needs for academic administration of Islamic Private Schools, and 3) investigate the academic administration guidelines for Islamic Private Schools, the sample group consisted of 136 teachers from Islamic Private Schools under the Office of the Private Education Commission, Yarang District, Pattani Province. The statistics used to analyze the obtained data included mean, standard deviation, and the modified Priority Needs Index (PNI modified). The research revealed the following findings. 1) The current academic administration was at a high level, while the desired level of academic administration was highest. 2) The priority needs for academic administration were curriculum development, assessment and evaluation, instructional media development and learning sources, and learning process development respectively. 3) The academic administration guidelines should include 3.1) the analysis of the Ministry of Education's basic education core curriculum to ensure that the structure of contents was in line with the curriculum, 3.2) the promotion of teachers to design flexible learning plans in accordance with students' interests and abilities, 3.3) the survey of additional learning resources, registering internal and external learning sources to meet current and evolving needs, and 3.4) the development of clear guidelines for assessment and evaluation.

Keywords: Administration; Academic; Islamic Private Schools

บทนำ

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนประเภทหนึ่งตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนที่ได้บัญญัติโรงเรียนออกเป็น 4 ประเภทคือ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา โรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบ โรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาและโรงเรียนเอกชนนโยบายพิเศษตามมาตรา 15 (1) และมาตรา 15 (2) ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ซึ่งแปรสภาพมาจากโรงเรียน “ปอเนาะ” (สถานที่ทำการสอนศาสนาโดยโต๊ะครู) ในปัจจุบันได้จัดการเรียนการสอนแบบชั้นเรียนทั้งวิชาศาสนาและสามัญ โดยผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาตผู้จัดการและครูใหญ่ ต่อมาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจโครงสร้างและอัตรากำลังของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาทำให้โครงการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงประกอบด้วยงาน 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ การบริหาร งานบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป ขอบข่ายการบริหารงานภายในสถานศึกษาทั้ง 4 งาน เป็นบทบาทหน้าที่หลักของผู้บริหารในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะงานวิชาการเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน ส่วนงานอื่นๆ นั้นเป็นงานที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของการศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาด้วย โดยหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของการบริหารจัดการสถานศึกษาทุกระดับ คือ การสร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดผู้เรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและเป็นนักเรียนในอุดมคติที่คาดหวังไว้ตามบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ ทำให้ทุกองค์การต้องเผชิญหน้ากับความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ ซึ่งล้วนเป็นผลมาจากปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ ซึ่งการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนผ่านการบริหารงานวิชาการ (ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์, 2543)

ฉะนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียน เปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนมักจะพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถของนักเรียน และการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนลงสู่สถานศึกษาโดยทันทีมีแนวทางในการนิเทศติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนประสิทธิภาพในการทำงานทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระบบประกันคุณภาพ การปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ยุทธนา เกื้อกุล, 2560) งานวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหลายรวมถึงการจัดทำหลักสูตร การจัดการโปรแกรมการศึกษาที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน งานวิชาการจึงเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมในโรงเรียน โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จรวมถึงความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งหากขาดกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมในงานวิชาการ ขาดการเชื่อมโยง ขาดการนำทรัพยากรทางการศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนลดลงและจะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการคิดและการพัฒนาปัญญาของผู้เรียนอย่างเลี่ยงไม่ได้ (จิรารัตน์ กระจ่างดี, 2562)

สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เดิมมีการดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบพอเนาะ ซึ่งมุ่งเน้นการสอนวิชาศาสนา ต่อมาพอเนาะได้เปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้มีการเพิ่มหลักสูตรสามัญศึกษา ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ หลังจากได้มีการตราพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจึงได้เปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาจนถึงปัจจุบัน (ชมพูนุช นียมแย้ม, 2547)

อ้างถึงใน มัสนะห์ สาร และคณะ, 2561) แม้ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะได้รับการอุดหนุนและช่วยเหลือจากรัฐ แต่การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังคงมีปัญหา โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ในการบริหารงาน เนื่องจากการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีบริบทที่แตกต่างกับบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนทั่วไป มีความต้องการและทิศทางการพัฒนาบางประการที่แตกต่างกันออกไป ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามย่อมอยู่ภายใต้บริบทและโลกทัศน์แบบอิสลาม ต้องบริหารและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาที่มีทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา ภายใต้บริบทของการจัดการศึกษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม นอกจากนี้มีการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีจุดอ่อนอยู่หลายประการ อาทิ การที่ผู้บริหารขาดความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการ ทำให้ยังไม่เข้าใจระบบและเงื่อนไขต่างๆ ที่ทางรัฐและกระทรวงศึกษาธิการกำหนด ส่งผลถึงการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานที่ดูแลการศึกษาในพื้นที่และระดับรัฐ (บัณฑิตย์ สมะฮอน และคณะ, 2549) ในขณะที่คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงโดยเร่งด่วนถึงพอใช้ในทุกปัจจัยคุณภาพ จึงส่งผลให้การดำเนินงานในด้านอื่น ไม่ว่าจะเป็นงานวิชาการ งานธุรการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน และงานสัมพันธ์ชุมชน ไม่ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางและลักษณะที่ควรจะเป็น และมีสภาพการดำเนินงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นงานวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่พบว่ามีการดำเนินงานในระดับมาก (ฟาริต เตชะมาหมัด, 2550)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้ระบุถึงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ไว้ว่า เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีนักเรียนจำนวนมาก และมีบริบทที่แตกต่างกับบริบทของโรงเรียนเอกชนทั่วไป มีความต้องการและทิศทางการพัฒนาของผู้บริหารโรงเรียนภายใต้โลกทัศน์แบบอิสลาม มีทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละโรงเรียน ทำให้ประสบปัญหาเรื่องการใช้เวลาเรียนที่มากกว่าโรงเรียนทั่วไป งบประมาณที่ใช้เพื่อการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่เพียงพอ นักเรียนมีชั่วโมงเรียนมากเกินไปทำให้ไม่มีความสุขกับการเรียน เวลาในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ มีไม่เพียงพอ ซึ่งอาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งวิชาศาสนาและสามัญอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี, 2566).

จากข้อมูลที่ข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า คุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันยังไม่ดีนัก ด้วยกับปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนเองรวมถึงอุปสรรคที่โรงเรียนได้รับจากสังคมภายนอก ด้วยเหตุนี้ ทำให้ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

ส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นวัตถุประสงค์ตั้งต้นในการเชื่อมโยงสู่การพัฒนาบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสังกัดเขตอำเภอยะรังต่อไป โดยผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษานี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานให้กับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเชิงของการบริหารที่จะช่วยให้สามารถบริหารงานด้านวิชาการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 210 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรครูโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Sampling without Replacement)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารและบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง โรงเรียนละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด 15 คน

เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ 1. แบบสอบถามแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี จำนวน 34 ข้อ เป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล 2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วยประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน 4 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ไปขอความร่วมมือ จากบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 210 ฉบับ

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามให้แต่ละโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี และเก็บรวบรวมข้อมูลกลับด้วยตนเอง

3. ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยติดต่อผู้บริหารและบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี จำนวน 15 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล และดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา สถานที่ ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามในแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. วิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถาม โดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI modified)

4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี สรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี แสดงดังตาราง

(n = 136)

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	สภาพจริงที่เป็นอยู่ (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI (I-D)/D
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล	
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.94	0.64	มาก	4.62	0.45	มากที่สุด	0.17
2. ด้านการพัฒนากระบวนการจัด	4.19	0.64	มาก	4.58	0.58	มาก	0.09

การเรียนรู้						ที่สุด	
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้	4.09	0.67	มาก	4.60	0.47	มากที่สุด	0.12
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.16	0.92	มาก	4.68	0.34	มากที่สุด	0.13
เฉลี่ยรวม	4.10	0.72	มาก	4.62	0.46	มากที่สุด	0.13

จากตารางพบว่า ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี โดยรวมพบว่า สภาพจริงที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.72) สภาพที่ควรจะเป็น พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, S.D.=0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สภาพจริงที่เป็นอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.64) สภาพที่ควรจะเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, S.D.=0.45) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สภาพจริงที่เป็นอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.64) สภาพที่ควรจะเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$, S.D.=0.58) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ สภาพจริงที่เป็นอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.67) สภาพที่ควรจะเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.47) และด้านการวัดผลและประเมินผล สภาพจริงที่เป็นอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.92) สภาพที่ควรจะเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$, S.D.=0.34)

ลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี พบว่า มีความต้องการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าความต้องการจำเป็น PNI Modified = 0.17 รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าความต้องการจำเป็น PNI Modified = 0.13 และด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็น PNI Modified = 0.12 ส่วนด้านที่ความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็น PNI Modified = 0.09

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี พบว่า 2.1 ควรมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นหรือช่วงวัยของผู้เรียน และมีการบูรณาการระหว่างวิชาเพื่อลดจำนวนวิชาให้สอดคล้องกับชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ 2.2 ส่งเสริมครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน 2.3 ควรสำรวจแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและทันสมัยอยู่เสมอ 2.4 ควรจัดทำคู่มือการวัดผลและประเมินผลเพื่อใช้

เป็นแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน มีการพัฒนาเครื่องมือการวัดผลให้ได้มาตรฐาน และมีการวัดผล ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี มีประเด็นที่น่าสนใจนำมา อภิปรายดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี พบว่า

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สภาพจริงที่เป็นอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมแนะแนว สภาพ ที่ควรจะเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดทำคู่มือการ พัฒนา สื่อ การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียน และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า มีความต้องการจำเป็นลำดับ ที่ 1 คือ โรงเรียนมีการจัดทำคู่มือการพัฒนา สื่อ การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียน และการ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชา พุ่มพวง ที่ได้ศึกษาวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการ บริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ควรจัดอบรมกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตร ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย จัดนิเทศการนำหลักสูตรไปใช้สอนแบบเชิงรุกและเป็น กัลยาณมิตร (อภิชา พุ่มพวง, 2559)

1.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ สภาพจริงที่เป็นอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการ เรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สภาพที่ควรจะเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุดคือ โรงเรียนมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ โดย ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า มีความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยพัฒนาคุณธรรมนำ ความรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชารีฟ เริงสมุทร ที่ได้ ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ระดับปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่ ภาพรวม และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งรายละเอียดแต่ละด้านนั้น พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุดคือ ส่งเสริมการวัดผลและประเมินผลการ

เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ด้านการจัดการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ปฏิบัติมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียนโดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลัก (ชาร์ฟ เริงสมุทร, 2562)

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ สภาพจริงที่เป็นอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน สภาพที่ควรจะเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดให้มีศูนย์สื่อ นวัตกรรม และศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการจัดให้มีศูนย์สื่อ นวัตกรรม และศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธนา เกื้อกุล ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านและภาพรวมทั้ง 12 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีปัญหาหลักที่สำคัญคือ โรงเรียน ยังขาดการบริหารจัดการที่ดีด้านหลักสูตรอิสลามศึกษา เทคนิคการสอน สื่อการสอน อิสลามศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ยังขาดความหลากหลาย การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงทั้งโลกคุณยา (โลกปัจจุบัน) และอาคิเราะฮ์ (โลกหน้า) สามารถปฏิบัติได้จริงในการดำเนินชีวิตประจำวัน การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ส่งผลอันดีงามต่อผู้เรียนในด้านจิตใจและจิตวิญญาณสอดคล้องกับหลักคำสอนของศาสนา (ยุทธนา เกื้อกุล, 2560)

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล สภาพจริงที่เป็นอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงเรียนมีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผล และประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน สภาพที่ ควรจะเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการวัดผลการเรียนรู้และการออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการวัดผลการเรียนรู้และการออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนุชเรศ คำดีบุญ ที่ได้ทำการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ การวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ และการพัฒนาหลักสูตร (นุชเรศ คำดีบุญ, 2564)

2. ลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี พบว่า สภาพจริงที่เป็นอยู่ของ การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อการสอนและ

แหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ สภาพที่ควรจะเป็น ของการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการวัดผลและประเมินผล รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของระเบียบ วิเศษรัมย์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในปานกลาง ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง(ระเบียบ วิเศษรัมย์, 2556) และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัชมัย ภัทรมานิต ที่ได้ศึกษาวิจัย แนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น 6 อันดับ 1) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) ด้านการแนะแนวการศึกษา 6) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (ธัชมัย ภัทรมานิต, 2560)

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี พบว่า 3.1) ควรมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นหรือช่วงวัยของผู้เรียน และมีการบูรณาการระหว่างวิชาเพื่อลดจำนวนวิชาให้สอดคล้องกับชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ 3.2) ส่งเสริมครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน 3.3) ควรสำรวจแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและทันสมัยอยู่เสมอ 3.4) ควรจัดทำคู่มือการวัดผลและประเมินผลเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน มีการพัฒนาเครื่องมือการวัดผลให้ได้มาตรฐาน และมีการวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4) การประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณณี กงชุย ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตอำเภอครบุรี ที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของครู

ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ได้แก่การจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย โดยการจัดการอบรมศึกษาดูงาน พร้อมทั้งให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน การเชิญวิทยากรในชุมชนมาให้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้นักเรียน และมีการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนและด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ การจัดอบรมการจัดทำสารสนเทศ และการพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา (สุพรรณิ กงชูย, 2556) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอานนท์ คนขยัน และคณะ ที่ได้ศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร มีดังนี้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับศักยภาพความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ใช้วัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยประเมินคุณภาพ กำกับติดตาม ตรวจสอบการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระเบียบการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (อานนท์ คนขยัน และคณะ, 2558)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอิสลามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอำเภอเอะรัง จังหวัดปัตตานี 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล ทำให้เกิดข้อค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

บทสรุป

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี สรุปได้ ดังนี้ 1) สภาพจริงที่เป็นอยู่ ของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหาร งานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามลำดับ 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการ พบว่า 3.1) ควรมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ 3.2) ส่งเสริมครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม 3.3) ควรสำรวจแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก 3.4) ควรจัดทำคู่มือการวัดผลและประเมินผลเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน มีการพัฒนาเครื่องมือ การวัดผลให้ได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี พบประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็น ผู้วิจัยจึงนำมาเสนอแนะสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรศึกษาปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในด้านอื่นๆ เช่น ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

2. ควรศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อร่วมมือกันในการหาแนวทางการพัฒนาในเชิงคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรควรมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นหรือช่วงวัยของผู้เรียน และมีการบูรณาการระหว่างวิชาเพื่อลดจำนวนวิชาให้สอดคล้องกับชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรส่งเสริมครูจัดทำแผนการจัดการ การเรียนรู้ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ควรมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนควรสำรวจแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้มีความสอดคล้องกับความ

ต้องการและทันสมัยอยู่เสมอ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรมีคลังสื่อ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ประโยชน์ในการจัดทำสื่อ

4. แนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรจัดทำคู่มือการวัดผล และประเมินผลเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน ครูควรศึกษาระเบียบการวัดและประเมินผลของ สถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการพัฒนาเครื่องมือ การวัดผลให้ได้มาตรฐานและทันสมัย ในการวัดผล ประเมินผลควรมีวิธีการที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และประเมินตาม สภาพจริง

เอกสารอ้างอิง

- จิรารัตน์ กระจ่างดี. (2562). การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภอนายวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. *ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชาอิสลามศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชาریف เรืองสมุทร. (2562). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดกระบี่. *วารสารราชชนครินทร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 10(5): 135-138.
- ธัมมัย ภัทรมานิต. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัด สมุทรปราการ. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 12(2): 445-462.
- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บัณฑิตย สมะฮอน และคณะ. (2549). *พหุวัฒนธรรมกับการพัฒนาการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้: กรณีศึกษาปอเนาะ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มุสลิมศึกษาสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ฟาริต เตชะมามัด. (2550). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มัสนะห์ สาร และคณะ. (2561). กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชนครินทร์.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. *ปริญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชาอิสลามศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ระเบียบ วิเศษรัมย์. (2556). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3.

- วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. (2566). *ประวัติความเป็นมาของสำนักงานการศึกษา
เอกชนจังหวัดปัตตานี*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566 จาก
<https://www.o pep.go.th/general/history>.
- สุพรรณณี กงชุย. (2556). การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของครูที่มีต่อการ
บริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตอำเภอศรีบุรีที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสม
จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิชา พุ่มพวง. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. *วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อานนท์ คนขยัน และคณะ. (2558). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาฬสินธุ์*. 2(1): 135-151.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, (30)(3): 608–609.

บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2
The Role of Administrators in Motivating Teacher Performance
the School Expands Educational Opportunities Phatthalung
Primary Educational Service Area Office 2

¹สุริยา เหลี่ยมนัย Suriya Lemnui

²ตริยภูมิินทร์ ตริตริศวร Tripumin Tritrishual

¹²คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹²Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

¹Corresponding author, e-mail: Suriya.lem039@hu.ac.th

Received November 15, 2023; Revised June 25, 2024; Accepted: June 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน และ 3) รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู ประชากรเป็นครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 195 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และคำถามปลายเปิด ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.805 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน ส่วนปัจจัยจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปกครองบังคับบัญชา รองลงมาคือ ด้านสถานะทางอาชีพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว 2. ครูที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ส่วน

ใหญ่ครูต้องการให้ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และการสร้างการแรงจูงใจจากผู้บริหารโดยการให้รางวัลหรือคำชมเชยในการทำงานของครูเพื่อสร้างความภาคภูมิใจ
คำสำคัญ: ผู้บริหาร; แรงจูงใจ; โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the roles of the executives in building work motivation of the teachers in the educational opportunity expansion school, 2) compare the roles of the executives in building work motivation of the teachers in the educational opportunity expansion school under the Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2 which categorized according to gender, educational level, and work experience, and 3) collect the suggestions to the roles of the executives in building work motivation of the teachers. The samples were 195 teachers of the educational opportunity expansion school in the academic year 2022. Questionnaires and open-ended surveys were applied as the tools of this research which $r=0.805$. Frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test, and F-test. The finding revealed that 1) the samples showed the highest level of opinion toward the roles of the executives in building work motivating factors. The highest mean belonged to responsibility, followed by work success, and work progress, respectively. On another hand, the aspect of the hygiene factors was also at highest. The in-depth study found the highest mean on the supervisor, followed by status, and the personal life was the least. 2) the samples with differences in genders, educational levels, and work experiences reflected a different level of opinion toward the roles of the executives in building work motivation of the teachers in the educational opportunity expansion school under the Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2 at the statistical significance rate of .01. and 3) the major suggestion suggested that the samples expect to see regular support on the self-improvement and the inspiring reward and appreciation from the executives to represent the recognition.

Keywords: Administrators; Motivation; Educational Opportunity Expansion School

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนานี้สำคัญนั้น คือ การพัฒนาประเทศตามโมเดลไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นโมเดลเศรษฐกิจที่จะนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำและกับดักความไม่สมดุล พร้อมกับเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ก้าวออกจากกับดักรายได้ปานกลาง ก้าวไปสู่ประเทศรายได้สูง โดยใช้นวัตกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูง เพื่อการขับเคลื่อนประเทศ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมในการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยสู่เวทีเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ (เสาวลักษณ์ พิธิษฐไพบูลย์, 2559) เนื่องจากโรงเรียนเป็นองค์การทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างคนที่มีคุณภาพให้กับสังคมและประเทศชาติ การบริหารงานในโรงเรียนนั้นจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ต้องอาศัยทรัพยากรการบริหารที่สำคัญ โดยบุคลากรเป็นปัจจัยที่สำคัญในความสำเร็จขององค์การ ซึ่งขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจในการทำงานของบุคลากรภายในองค์การที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพผู้บริหารจะต้องมีการจูงใจบุคลากรในองค์การ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์การมีกำลังใจ มีความตั้งใจ และเต็มใจที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการสร้างแรงจูงใจ (อารมณ จินดาพันธ์, 2557)

บทบาทและความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารจัดการของผู้บริหารต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานกล่าวคือ ต้องรู้จักวิธีโน้มน้าว ผู้ร่วมงานให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและเกิดความรู้สึกผูกพันต่อสถานศึกษาอยากอยู่กับสถานศึกษาตลอดไป และผู้บริหารสถานศึกษาอาจกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการดำเนินงานต่างๆ ในสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งนอกจากเป็นผู้ที่มีความรู้แล้ว ต้องทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงาน และควรจะมีเครื่องมือในการช่วยถ่ายทอดความรู้ สู่การปฏิบัติและถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่นอันจะนำไปสู่การบริหารจัดการงานที่มีทั้งประสิทธิผลสูงชัน และการสร้างขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ความสุขที่เกิดจากการได้ทำในสิ่งที่ดีกว่า และเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นที่ชื่นชมในองค์กร นับเป็นการบริหารด้านค่าตอบแทน และสวัสดิการ คือ ความต้องการทางกาย และความมั่นคงในชีวิต (จุฑา ดาว จิตใส, 2554)

เพราะฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่นโดยบรรลุถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงานได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้หลักการบริหารงาน และบริหารทรัพยากรภายในเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อองค์กร ทรัพยากรมนุษย์ จึงถือได้ว่าเป็นทรัพยากรภายในองค์กรประเภทหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้องค์กรธุรกิจ ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ เป็นความได้เปรียบเพียงประการเดียวที่จะช่วยทำให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในระยะยาว (สุธินี ฤกษ์ขำ, 2557) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ฝ่ายเพื่อให้ภารกิจหลักของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และสิ่งสำคัญที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ นั่นก็คือ ครูผู้สอน รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาที่มีส่วนช่วยสนับสนุนในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน เนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสามารถทำภารกิจได้อย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการดูแลเอาใจใส่ สร้างแรงจูงใจให้เกิดกำลังใจพร้อมที่จะปฏิบัติงานอย่างดีและมีคุณภาพด้วยการสร้างขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจที่ดีของครูเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลไปถึงประสิทธิภาพของโรงเรียน (ปิยสุดา พะหลวง, 2565)

การสร้างแรงจูงใจเพื่อสามารถนำมาใช้ในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายและนำมา ใช้ให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กรนั้น ตามหลักทฤษฎีการจูงใจของเฮอริชเบิร์ก ประกอบด้วย 2 ปัจจัยสำคัญ ดังนี้ 1) ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้ บุคลากรทุ่มเทความสามารถและความพยายามทำงานให้ดีที่สุดซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ของบุคลากรโดยตรง ปัจจัยจูงใจนั้นเกิดจากความสำเร็จในชีวิต การได้รับความยอมรับนับถือ งานที่มีความ รับผิดชอบงานที่ท้าทายมีโอกาสก้าวหน้า ตำแหน่งงานที่ดี และงานมีความสุข และ 2) ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่ป้องกันและลดความรู้สึกไม่พอใจในการทำงานของบุคลากร ถ้าไม่มี ปัจจัยดังกล่าว อาจทำให้บุคลากรในองค์กรเกิดความรู้สึกไม่พอใจในการทำงาน ประกอบด้วย นโยบาย และการบริหารที่ดี การควบคุมงาน ความสัมพันธ์กับหน้าที่ เงื่อนไขการทำงานที่ดี เงินเดือนที่ดี ความสัมพันธ์อันดีมิตร การมีชีวิตส่วนตัวที่ดี ความสัมพันธ์แวดล้อมอื่นๆ สถานภาพ ของตนเองในงาน และความมั่นคงปลอดภัย (นิติพล ภูตะโชติ, 2556) ที่กล่าวถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ถือเป็นปัจจัยที่มี ส่วนสำคัญอย่างมากที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของบุคคลในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง และยังถ้าได้รับ ผลตอบแทนอย่างที่ต้องการตามความเหมาะสมในแต่ละด้านแล้วจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร ในองค์กรได้อย่างแท้จริง เพราะทุกคนจะมีกำลังใจ ทุ่มเทร่างกาย แรงใจ ในการทำงานเพื่อให้ผลงาน ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การดำเนินการขององค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ ต้องการ (อริญชญา วงศ์ใหญ่, 2558) การที่ครูจะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใดนั้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ก็คือ การ สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเมื่อครูมีสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน ครูจะทำงานด้วยความขยัน หมั่น เพียรใช้เวลาในการทำงานมากขึ้น ตั้งใจทำงานด้วยความกระตือรือร้น และด้วยความอุตสาหะและ พยายามยิ่งขึ้น (ผจญ เฉลิมสาร, 2556)

ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำพาสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของ การศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เป็นผู้อำนวยความสะดวกและประสานงานกับครูและบุคลากรต่างๆ ในสถานศึกษา อีกทั้งเป็นกลไกสำคัญในการ กำกับ ติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรต่างๆ ในสถานศึกษาให้เป็น ไปตาม เป้าหมาย ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องระลึกรู้เสมอ คือ การใช้ความอดทนในการแก้ปัญหาและ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผล สำเร็จหรือล้มเหลว ในด้านการบริหารงาน คุณลักษณะที่ดี ความเหมาะสม ความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถ ในการครองตน ครองคนและครองงาน รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาตน พัฒนาคณะ และพัฒนางานแล้ว การบริหารงานจะได้รับความร่วมมือ จากคณะครูและบุคลากรต่างๆ ทุกคน ทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาด้านต่างๆ ประสบผลสำเร็จ ได้โดยง่าย แต่ถ้าผู้บริหารขาดคุณลักษณะที่เหมาะสมแล้ว อาจทำลายขวัญและกำลังใจของบุคลากรใน หน่วยงาน ทำให้หน่วยงานประสบความล้มเหลวได้ (ภูวิศา ชูธัญญะ, 2556) ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การ บริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มี คุณลักษณะความเป็นผู้นำ รวมทั้งมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กล่าวไว้ว่า

ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำสูงเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน หากผู้บริหารมีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสม ก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานในองค์กร ตลอดจนชุมชนส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ (พินิตา รัชฎาเพชร, 2565)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจ การปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลสะท้อนแนวคิดของบุคลากรทางการศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เพื่อใช้ในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของครูผู้สอนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน
3. รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 12 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 195 คน โดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครู มีลักษณะเป็นแบบตรวจ สอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจ การปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ จำนวน 25 ข้อ ส่วนปัจจัยค้ำจุนจำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 3) ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.805

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

3. การทดสอบความแตกต่างของค่าที (t-Test) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา ส่วนการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

4. ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยใช้การอ่านพิจารณาข้อเสนอแนะและจับกลุ่มของข้อมูลเข้าด้วยกันเพื่อแสดงค่าความถี่

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจ การปฏิบัติงานปัจจัยจูงใจของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความรับผิดชอบ	4.70	0.51	มากที่สุด
2. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	4.57	0.57	มากที่สุด
3. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	4.52	0.59	มากที่สุด
4. ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	4.48	0.58	มากที่สุด
5. ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน	4.28	0.65	มากที่สุด
โดยรวม	4.51	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา คือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\bar{X} = 4.57$) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 4.52$) และด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน ($\bar{X} = 4.28$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยจูงใจด้านความรับผิดชอบ			
1. ยินดีแก้ไขปรับปรุงงานเมื่อพบข้อบกพร่อง	4.77	0.47	มากที่สุด
2. ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน	4.71	0.51	มากที่สุด
3. ยินยอมทำงานล่วงเวลาเมื่อจำเป็นต้องปฏิบัติงานให้เสร็จทันตามกำหนด	4.68	0.49	มากที่สุด
4. มีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน	4.67	0.50	มากที่สุด
5. งานที่ได้รับมอบหมายมีการระบุหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน	4.66	0.57	มากที่สุด
โดยรวม	4.70	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา คือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\bar{X} = 4.57$) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 4.52$) และด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน ($\bar{X} = 4.28$)

วัตถุประสงค์ที่ 2 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของผู้บริหาร ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของผู้บริหาร

บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู

สถานภาพทั่วไป	ปัจจัยจุดด้าน ความสำเร็จในการทำงาน	ปัจจัยจุดด้านการได้รับการ ยอมรับนับถือ	ปัจจัยจุดด้านลักษณะ ของงานที่ปฏิบัติ	ปัจจัยจุดด้านความ รับผิดชอบ	ปัจจัยจุดด้าน ความก้าวหน้าในหน้าที่ ตำแหน่งงาน	ปัจจัยค่าจุนด้านนโยบาย และการบริหาร	ปัจจัยค่าจุนด้านการ ปกครองบังคับบัญชา
เพศ	1.631 (.104)	3.870** (.000)	2.358* (.022)	.057 (.955)	1.763 (.079)	3.849** (.000)	4.432** (.000)
ระดับการศึกษา	1.167 (.313)	.578 (.562)	.282 (.755)	.426 (.654)	7.426** (.001)	5.759** (.004)	7.165** (.001)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู

สถานภาพทั่วไป	ปัจจัยจุดด้าน ความสำเร็จในการทำงาน	ปัจจัยจุดด้านการได้รับการ ยอมรับนับถือ	ปัจจัยจุดด้านลักษณะ ของงานที่ปฏิบัติ	ปัจจัยจุดด้านความ รับผิดชอบ	ปัจจัยจุดด้าน ความก้าวหน้าในหน้าที่ ตำแหน่งงาน	ปัจจัยค่าจุนด้านนโยบาย และการบริหาร	ปัจจัยค่าจุนด้านการ ปกครองบังคับบัญชา
ประสบการณ์การทำงาน	1.493 (.227)	4.652* (.011)	3.655* (.028)	1.895 (.195)	1.893 (.153)	4.914** (.008)	26.136** (.000)
เพศ	3.474** (.001)	4.026** (.000)	3.007** (.003)	3.820** (.000)	4.030** (.000)	1.272 (.205)	5.197** (.000)
ระดับการศึกษา	7.393 (.001**)	1.437 (.240)	1.769 (.173)	1.814 (.166)	1.678 (.189)	1.253 (.288)	6.006** (.003)
ประสบการณ์การทำงาน	10.981** (.000)	7.081** (.001)	7.149** (.001)	9.234** (.000)	8.761** (.000)	4.289* (.015)	17.760** (.000)

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยจุดด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ปัจจัยค่าจุนด้านนโยบายและการบริหาร ปัจจัยค่าจุนด้านการปกครองบังคับบัญชา ปัจจัยค่าจุนด้านเงินเดือนค่าตอบแทน ปัจจัยค่าจุนด้านความสัมพันธ์กับบุคคลในหน่วยงาน ปัจจัยค่าจุนด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยค่าจุนด้านความมั่นคงในงาน

และปัจจัยจำแนกด้านสถานะทางอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยจุด
ใจด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจ
การปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
พัทลุง เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ปัจจัยจุดใจด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน ปัจจัยจำแนกด้านนโยบายและการบริหาร ปัจจัย
จำแนกด้านการปกครองบังคับบัญชา และปัจจัยจำแนกด้านเงินเดือนค่าตอบแทน แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของ
ผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยจำแนกด้านนโยบายและการบริหาร ปัจจัยจำแนกด้านการปกครอง
บังคับบัญชา ปัจจัยจำแนกด้านเงินเดือนค่าตอบแทน ปัจจัยจำแนกด้านความสัมพันธ์กับบุคคลในหน่วยงาน
ปัจจัยจำแนกด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยจำแนกด้านความมั่นคงในงาน และปัจจัยจำแนก
ด้านสถานะทางอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยจุดใจด้านการได้รับ
การยอมรับนับถือ ปัจจัยจุดใจด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และปัจจัยจำแนกด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 3 รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการ
ปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง
เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการ
ปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พัทลุง เขต 2 ในเรื่องต้องการให้ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รองลงมา คือ ในเรื่อง
ผู้บริหารควรมีวิธี การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยการให้รางวัลหรือคำชมเชยในการทำงาน
ของครูเพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับครู ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนในด้านต่างๆ ให้กับครูเพื่อ
อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และให้ผู้บริหารควรส่งเสริมภาวะทางสังคมการมีบทบาทใน
สังคมเพื่อส่งเสริมให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงาน ปัจจัยจุดใจของครู โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับ
ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรด้านศัลยกรรมบำบัดเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ผล
การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับแรงจูงใจในการทำงานด้านปัจจัยจุดใจของบุคลากรด้าน
ศัลยกรรมบำบัดเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (อนุสรธา หลีหาด,
2563) พิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ปัจจัยจุดใจ ด้านความสำเร็จในการทำงาน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของ
ผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานปัจจัยจุดใจด้านความสำเร็จในการทำงานของครู โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูมีการเล็งเห็นถึงความสำคัญจากการปฏิบัติงานว่าถือเป็นหัวใจสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหาร งานการศึกษาพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า ระดับการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานครู ด้านความสำเร็จในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (รวีวรรณ กองสอน, 2565)

1.2 ปัจจัยจูงใจ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานปัจจัยจูงใจด้านการได้รับการยอมรับนับถือของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูต้องการความมีอำนาจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความแข็งแรง มีความสามารถในตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น และมีความเป็นอิสระ ทุกคนต้องการที่จะรู้สึกว่ามีคุณค่าและมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในงานภารกิจต่างๆ และมีชีวิตที่โดดเด่น สอดคล้องกับการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหาร งานการศึกษาพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า ระดับการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานครู ด้านการได้รับการยอมรับนับถือโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (รวีวรรณ กองสอน, 2565)

1.3 ปัจจัยจูงใจ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานปัจจัยจูงใจด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากมีการแสดงหน้าที่ความรับผิดชอบขอบเขตของงานแต่ละ ตำแหน่ง มีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหาร งานการศึกษาพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า ระดับการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานครู ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (รวีวรรณ กองสอน, 2565)

1.4 ปัจจัยจูงใจ ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานปัจจัยจูงใจด้านความรับผิดชอบของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบในหน้าที่ โดยเอาใจใส่มุ่งมั่นให้งานที่รับผิดชอบสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (กาญจนา พรัดขำ, 2565)

1.5 ปัจจัยจูงใจ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานปัจจัยจูงใจด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากความก้าวหน้าในอาชีพการงานหมายถึงรวมถึงการเปลี่ยนแปลงในบทบาทการทำงาน ซึ่งให้ผลตอบแทน ทั้งด้านจิตวิทยา หรือผลตอบแทนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำงาน การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้จึงรวมถึง การเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิด

ความก้าวหน้าในงาน การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือเงินเดือน สอดคล้องกับการศึกษาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด (กาญจนา พรัดขำ, 2565)

2. บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงาน ปัจจัยค้ำจุนของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาล ตำบลค่ายเนินวง ตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยค้ำจุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ปฐมวงศ์ สีหาเสนา, 2557) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่

2.1 ปัจจัยค้ำจุน ด้านนโยบายและการบริหาร พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานปัจจัยค้ำจุน ด้านนโยบายและการบริหารของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากด้านนโยบายและการบริหาร หมายถึงหลักความเป็นธรรม และความเสมอภาค โดยมุ่งเน้นระบบคุณธรรม การปฏิบัติต่อพนักงานทุกคนอย่างเป็นธรรม และเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดตราด ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดตราด พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดตราด ด้านนโยบายและการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (อภิชัย คุณสุข, 2559)

2.2 ปัจจัยค้ำจุน ด้านการปกครองบังคับบัญชา พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานปัจจัยค้ำจุนด้านการปกครองบังคับบัญชาของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บังคับบัญชามีการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้รับความก้าวหน้าในอนาคตในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีปัจจัยด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชาที่มีความยุติธรรม สอดคล้องกับการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสิน เขตราชบุรี ผลการศึกษา พบว่า พนักงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานปัจจัยค้ำจุน ด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (กรรณิการ์ เจริญทรัพย์ และภาวิณี เพชรสว่าง, 2560)

2.3 ปัจจัยค้ำจุน ด้านเงินเดือนค่าตอบแทน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานปัจจัยค้ำจุนด้านเงินเดือนค่าตอบแทนของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บังคับบัญชามีการกำหนดค่าตอบแทนโดยคำนึงถึงการจูงใจให้พนักงานทำงานให้ดีขึ้น ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ สอดคล้องกับการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสิน เขตราชบุรี ผลการศึกษา พบว่า พนักงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานปัจจัยค้ำจุน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (กรรณิการ์ เจริญทรัพย์ และภาวิณี เพชรสว่าง, 2560)

2.4 ปัจจัยค้ำจุน ด้านสถานะทางอาชีพ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานปัจจัยค้ำจุนด้านสถานะทางอาชีพของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูมีลักษณะของงานที่ทำหรือสถานะที่เป็นองค์ประกอบ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี

ต่องาน โดยได้รับการยอมรับนับถือในชุมชนและสังคม สอดคล้องกับการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดตราด ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดตราด พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดตราด ด้านสถานะของอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (อภิชัย คุณสุข, 2559)

2.5 ปัจจัยค่าจุนด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานปัจจัยค่าจุน ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัวของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูมีความสมดุลของชีวิตการทำงานและครอบครัว โดยการทำงานมีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตเป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด จังหวัดนครศรีธรรมราช จากผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการบริหาร มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ปิยะ همانอิน, 2562)

3. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยจูงใจด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ปัจจัยค่าจุนด้านนโยบายและการบริหาร ปัจจัยค่าจุนด้านการปกครองบังคับบัญชา ปัจจัยค่าจุนด้านเงินเดือนค่าตอบแทน ปัจจัยค่าจุนด้านความสัมพันธ์กับบุคคลในหน่วยงาน ปัจจัยค่าจุนด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยค่าจุนด้านความมั่นคงในงาน และปัจจัยค่าจุนด้านสถานะทางอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยจูงใจด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของครูจำแนกตามเพศ พบว่า ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค่าจุน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน (ปรีดา จันทะวงษา, 2561)

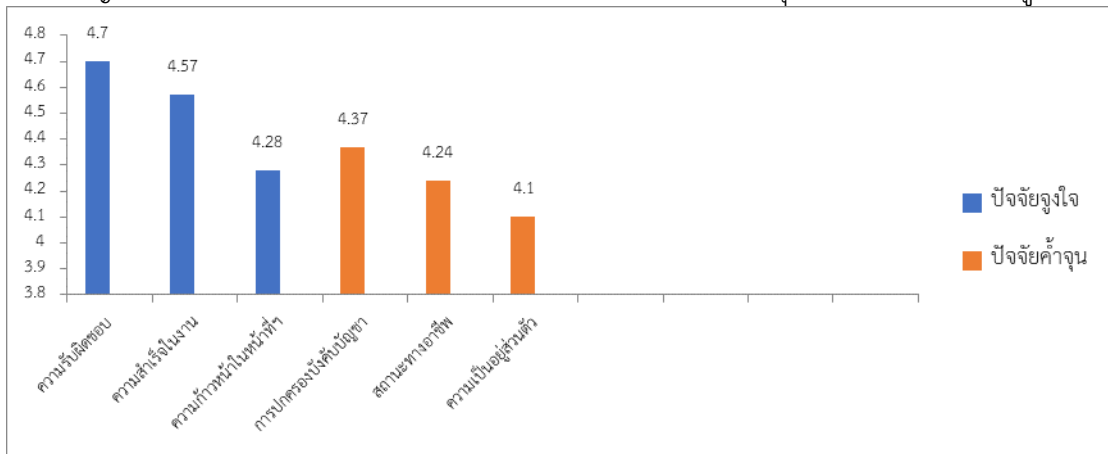
นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยค่าจุนด้านนโยบายและการบริหาร ปัจจัยค่าจุนด้านการปกครองบังคับบัญชา ปัจจัยค่าจุนด้านเงินเดือนค่าตอบแทน ปัจจัยค่าจุนด้านความสัมพันธ์กับบุคคลในหน่วยงาน ปัจจัยค่าจุนด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยค่าจุนด้านความมั่นคงในงาน และปัจจัยค่าจุนด้านสถานะทางอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยจูงใจด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ปัจจัยจูงใจด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และปัจจัยค่าจุนด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการศึกษา พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหาร จำแนกประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ณัฐธิดา สุระ
เสนา, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจของครู
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้าน
ความสำเร็จในการทำงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน ส่วน
ปัจจัยค้ำจุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปกครอง
บังคับบัญชา รองลงมา คือ ด้านสถานะทางอาชีพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว

ภาพที่ 1 แผนภูมิองค์ความรู้ใหม่ในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

บทสรุป

จากการศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ครูมีความคิดเห็นต่อ
บทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ส่วนด้าน
ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน ส่วนปัจจัยค้ำจุน โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปกครองบังคับบัญชา รองลงมา คือ ด้าน
สถานะทางอาชีพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว ครูที่มีเพศ ระดับการศึกษา
และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีบทบาทของผู้บริหารในการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่ครู
ต้องการให้ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และการสร้างการแรงจูงใจจากผู้บริหารโดย
การให้รางวัลหรือคำชมเชยในการทำงานของครูเพื่อสร้างความภาคภูมิใจ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หากครูมีความสามารถและมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่จะปฏิบัติงานได้ ตลอดจนสามารถตัดสินใจที่ดีได้ และสามารถดำเนินงานทุกอย่างให้เป็นไปได้ด้วยความราบรื่น การปฏิบัติงานก็จะประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารงานในองค์กรปัจจุบันให้ประสบผลสำเร็จตาม เป้าหมายไม่ว่าจะเป็นองค์กรใด ประเภทใดย่อมต้องอาศัยทรัพยากรทางการบริหารหลายประการ อันได้แก่ บุคลากร เงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนระบบการจัดการที่ดี โดยที่องค์กรทุกองค์กรจะประสบผลสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้นั้นขึ้นอยู่กับนโยบายทางการบริหารที่มีอยู่ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาแบบเจาะลึกในด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ผู้บริหารควรได้มีการศึกษาทบทวนถึงสภาพความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา และส่งเสริมให้มีคุณภาพความเป็นอยู่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งๆ ขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ เจริญทรัพย์ และภาวิณี เพชรสว่าง. (2560). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสิน เขตราชบุรี*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- กาญจนา พรัดขำ. (2565). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.*
- ณัฐธิดา สุระเสนา. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- ดวงดาว จิตใส. (2554). *การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- นิติพล ภูตะโชติ. (2556). *พฤติกรรมมองการณ์ไกล*. กรุงเทพมหานคร: วี พรินท์.
- ปฐมวงศ์ สีหาเสนา. (2557). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลค่ายเนินวง ตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ปรีดา จันทะวงษา. (2561). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*

- ปิยะ همانอื่น. (2562). บทบาทของผู้บริหารในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ศูนย์
อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ปิยสุดา พะหลวง. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการสร้างแรงจูงใจในการทำงานตาม
ความคิดเห็นของ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์*, 9(1): 89-99.
- ผจญ เฉลิมสาร. (2556). ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความ
จงรักภักดีของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร กรณีศึกษาการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. *การ
ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พินดา รัชฎาเพชร. (2565). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ
ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. *การประชุม
หาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13*. วันศุกร์ที่ 12 พฤษภาคม 2565. หน้า
2354-2368. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ภูวิศา ชูธัญญะ (2556). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน
สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รวีวรรณ กองสอน. (2565). แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มเครือข่าย
ส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- สุธินี ฤกษ์ขำ. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: หลักการและการประยุกต์*. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ พิธิษฐไพบูลย์. (2559). *ขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ไทยแลนด์ 4.0*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 22
ตุลาคม 2565 จาก [http://www.thaihealth.or.th/Content/33499-ขับเคลื่อนการศึกษาไทย
สู่%20ไทยแลนด์%204.0.html](http://www.thaihealth.or.th/Content/33499-ขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่%20ไทยแลนด์%204.0.html)
- อภิชัย คุณสุข. (2559). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัด
ตราด. *งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิฤดี อยู่รอด. (2557). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อริญญา วงศ์ใหญ่. (2558). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัย
เทคโนโลยีพายัพ และบริหารธุรกิจ จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพ
และบริหารธุรกิจ.
- อารมณ จินดาพันธ์. (2557). การสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่ครูของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
ประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาเอกชน.
วารสารบัณฑิตศึกษา, 11(53): 9-13.

อนุสรณ์ หลีหาค. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับประสิทธิภาพในการทำงาน
ของบุคลากร ด้านบุคลากรป่าดงเบงชาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา. *การค้นคว้าอิสระ
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศ
นียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา

A Study of Factors Affecting Second-Year Students' Attitudes
Towards Learning English at Narathiwat Technical College

อัสรีนา หะยีมะ Asreena Hayeema

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

Corresponding author, e-mail: 6412590006@rumail.ru.ac.th

Received August 6, 2023; Revised June 24, 2024; Accepted: June 28, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา มหาวิทยาลัยนครราชสีมาชนครินทร์ ปีการศึกษา 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษเมื่อนักศึกษามีแนวทางการเรียนรู้ในเชิงบวก ก็สามารถเรียนรู้วิชาเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่ส่งผลในการเรียนประกอบด้วย 1) ด้านผู้เรียน เป็นทัศนคติต่อภาษาอังกฤษในโลกยุคปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในการใช้ภาษาอังกฤษทั่วโลก รวมทั้งเล็งเห็นถึงความสำคัญต่อภาษาอังกฤษอย่างมาก 2) ด้านการทำงานในอนาคต เป็นทัศนคติด้านการที่นักศึกษาสามารถนำความรู้และประโยชน์ของภาษาอังกฤษไปต่อยอดด้านการทำงาน พบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประโยชน์ที่ภาษาอังกฤษจะช่วยให้มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานมากขึ้น เนื่องจากการทำงานในอนาคตอาจมีการใช้ภาษาอังกฤษในสถานที่ทำงานและยังต้องใช้การติดต่อสื่อสารเพื่อการทำงาน กล่าวไว้ว่าหากรับรู้ภาษาอังกฤษ จะสามารถทำให้ได้รับการพิจารณาในการทำงานมากขึ้น

คำสำคัญ: การเรียนภาษาอังกฤษ; ทัศนคติ; นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

Abstract

This study aimed to investigate English learning attitudes of second-year vocational students and to determine factors affecting the students' English learning attitudes. This was survey research. The respondents were second-year students at

Narathiwat Technical College, Princess of Naradhiwas University year of 2022. The research instrument was a questionnaire with open-ended questions. The results revealed that students had positive attitudes towards learning English. If students have a positive learning approach, they can learn those subjects effectively. Also, factors that affect learning English consist of two factors. The first one was the factor of students. The result showed a high level indicating the awareness of the use of English around the world as well as foreseen the importance of the English language greatly. Second, it was the factor of future work. Students reported that they could apply their knowledge and realized benefits of English they could gain in the future. It was found that all items were at a high level. Especially, benefits of English would especially help them to have more opportunities than those who were less proficient in English. English may be used in a workplace and still requires communication in English.

Keywords: English Learning; Attitude; Second-Year Vocational Students

บทนำ

สังคมไทยในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญต่อบุคคลที่มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษได้ดี หน่วยงานต่างๆ มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านภาษามากขึ้น ซึ่งกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานของการเรียนรู้ว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจ ทักษะการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เมื่อผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการศึกษาและพร้อมเข้าสู่การทำงานในด้านต่างๆ และนำความรู้ที่มีไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ดังนั้นจุดประสงค์การศึกษาด้านภาษาไม่ใช่เพื่อให้นักเรียน นิสิต นักศึกษามีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาเท่านั้น แต่เป็นไปเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต การนำไปใช้ในชีวิตจริง ในชีวิตประจำวัน หรือเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ และยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ รวมทั้งเห็นประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษอีกด้วย (ดารุณี ถาวร-วิณะ, 2559)

ตามคำกล่าวของ Graddol ว่ามีผู้พูดที่ใช้ภาษาอังกฤษอยู่สามประเภท: ผู้ที่พูดเป็นภาษาแม่ (ประมาณ 375 ล้านคน) ผู้ที่พูดเป็นภาษาที่สองหรือภาษาเพิ่มเติม (ประมาณ 375 ล้านคน) และผู้ที่เรียนเป็นภาษาต่างประเทศ (ผู้เรียนประมาณ 750 ล้านคน) สำหรับนักวิชาการด้านภาษานี้ ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในด้านต่างๆ ทั่วโลก (Graddol, 1997) ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาที่ทั่วโลกให้ความสำคัญมากทั้งในด้านการสื่อสาร การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และในด้านวิชาการ แม้กระทั่งประเทศไทยก็ใช้ภาษาอังกฤษในหลายๆ ด้าน เช่น การสื่อสารมวลชน การศึกษา วงการแพทยศาสตร์ และอื่นๆ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ได้แก่ทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน ดังที่อิลลิส (Ellis) มีความเห็นว่า ทัศนคติของผู้เรียนมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศเนื่องจากทัศนคติของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ เช่น ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และสังคม ดังนั้น ปัจจัยด้านทัศนคติจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน (Ellis, 1994) และการวัด

เนอร์ (Gardner) กล่าวว่า ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้เรียนมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ (Gardner, 1975) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอิลลิส (Ellis) มีความเห็นว่าการสำเร็จในการเรียนภาษาเกิดจากทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อภาษา เจ้าของภาษา และค่านิยมทางสังคมต่อภาษานั้น (Ellis, 1994) อาจสรุปได้ว่างานวิจัยดังกล่าวข้างต้นต่างเห็นพ้องว่า ปัจจัยด้านทัศนคติมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศของผู้เรียน กล่าวถึงการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยเทียบกับประชากรในภูมิภาคอื่นๆ หรือแม้แต่กลุ่มในประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกันแล้ว พบว่าประเทศไทยอยู่ในระดับที่ต่ำมาก และต่ำกว่าประเทศอินโดนีเซียและเวียดนาม ซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน ในขณะที่กล่าวถึงประชากรสิงคโปร์มีระดับทักษะด้านภาษาอังกฤษสูงสุด รองลงมาคือฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ตามลำดับ (Gardner, 1975)

ทั้งนี้ การจัดอันดับดังกล่าวพิจารณาจากการรายงานผลดัชนีความสามารถด้านภาษาอังกฤษหรือ EF English Proficiency Index (EF EPI) ของสถาบันสอนภาษา Education (EF) ซึ่งจัดอันดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษของแต่ละประเทศทั่วโลก อนึ่ง ยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค อยู่ในระดับที่ต่ำมาก เนื่องจากพวกเขาไม่ได้ตระหนักและมองเห็นถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ เพราะไม่มีแรงจูงใจหรือทัศนคติที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตถึงความสำคัญของทัศนคติเชิงบวกเมื่อต้องเรียนภาษาอังกฤษ หากไม่มีความคิดนี้ นักศึกษาจะไม่ต้องการเข้าชั้นเรียน หรือแม้แต่ปรับทัศนคติ นี่เป็นเพราะนักศึกษาที่เรียนรู้สึกไม่สบายใจที่จะเรียนภาษาใหม่ คนส่วนใหญ่ไม่ชอบวิชาภาษาอังกฤษเพราะรู้สึกประหม่า และกังวลว่าอาจจะพุดผิด หรือถ้าพุดผิดแล้วอาจจะโดนเพื่อนล้อ เพื่อกำหนดผลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อทัศนคติของนักศึกษาต่อการเรียนภาษาอังกฤษ จึงได้ทำการวิจัยข้อมูลนี้ใช้เพื่อสร้างวิธีแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษและปรับปรุงวิธีการเรียนภาษาในปัจจุบัน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ภาคใต้ของประเทศไทย วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา เป็นวิทยาลัยที่ใหญ่ที่สุดในนครราชสีมา นอกจากนี้ นักศึกษายังมาจากภูมิภาคที่แตกต่างกัน เกล็ดลักษณะของนักศึกษาในจังหวัดนี้คือภาษา นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องเรียนสี่ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย มาเลย์ อาหรับ และอังกฤษ พวกเขาเชื่อว่าใน 4 ภาษานี้ ภาษาอังกฤษมีความสำคัญน้อยที่สุดสำหรับพวกเขา เพราะไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน (Jehdo, 2009) นอกจากนี้ นักศึกษายังมีความคิดว่าเรียนภาษาอังกฤษเพื่อสอบผ่านเท่านั้น ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ และส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา มหาวิทยาลัยนครราชสีมาชนครินทร์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 ห้องเรียน คือ สาขาช่างยนต์ (AB) สาขาช่างยนต์ (CD) สาขาช่างไฟฟ้า (AB) สาขาการก่อสร้าง สาขาการบัญชี สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวนทั้งสิ้น 208 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ทุกสาขา วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ที่ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย จำนวนทั้งหมด 136 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire and Open-ended Questions) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งจะนำมาหาค่าสถิติจากค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และคำถามปลายเปิดที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. การสร้างแบบสอบถาม

1.1 เมื่อทำการสร้างแบบสอบถามแล้วจึงส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาและคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) รวมไปถึงความเหมาะสมของการใช้ภาษา แล้วจึงปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ

1.2 การทดลองใช้แบบสอบถาม การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และการปรับปรุงแบบสอบถาม ดังนี้

ก. ทดลองใช้แบบสอบถาม (Try Out) กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยให้นักศึกษาทดลองตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามรูปแบบของแบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ข. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ผลค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.67-1.00

2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามก่อนนำไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ทุกสาขา โดยส่งแบบออนไลน์ผ่าน Google Form จำนวนผู้ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 136 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คำนวณค่าสถิติมี ค่าความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 คำถาม ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ ระดับชั้นที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ สถาบันที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกรดเฉลี่ย สะสมวิชาภาษาอังกฤษเพื่อจบมัธยมศึกษาตอนต้น และสาขาที่เรียนในปัจจุบัน นอกจากนี้หาค่าเฉลี่ย

(Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D) ใช้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษ

ผลการวิจัย

จากแบบสอบถามหัวข้อ ทัศนคติต่อภาษาอังกฤษ ซึ่งแบ่งออกเป็นปัจจัย 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการทำงานในอนาคต รวมจำนวนทั้งสิ้น 32 ข้อ นักศึกษาได้สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านผู้เรียน จำนวน 22 ข้อ และปัจจัยด้านการทำงานในอนาคต จำนวน 10 ข้อ ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 1 ลำดับค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้เรียน

ลำดับ	ปัจจัยด้านผู้เรียน (N=136)	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	ข้าพเจ้าคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้กันทั่วโลก	4.50	0.88	มากที่สุด
2	การมีความรู้ภาษาอังกฤษทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้และทัศนคติที่กว้างขึ้น	4.17	0.78	มาก
3	การมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษจะมีโอกาสได้ไปใช้ชีวิตในต่างประเทศ	4.27	0.76	มาก
4	การเรียนรู้ภาษาช่วยให้ข้าพเจ้าเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้ดีขึ้น	4.11	0.80	มาก
5	การได้ฝึกกับเจ้าของภาษาจะช่วยให้ข้าพเจ้าใช้ภาษาได้ดีขึ้น	4.23	0.85	มาก
6	หากสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ข้าพเจ้าจะรู้สึกภาคภูมิใจ	4.27	0.81	มาก
7	การเรียนรู้ภาษาอังกฤษทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกมั่นใจมากขึ้นเมื่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ	4.17	0.88	มาก
8	ข้าพเจ้าคิดว่าผู้มีการศึกษาควรมีความรู้และเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าคุณค่าเป็นผู้มีการศึกษา	3.99	0.84	มาก
9	ข้าพเจ้าคิดว่าการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีจะมีภาพลักษณ์ที่ดี	4.11	0.79	มาก
10	ข้าพเจ้าชื่นชอบชาวต่างชาติที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเพราะข้าพเจ้าจะได้ฝึกพูดไปด้วย	3.99	0.82	มาก
11	การเรียนรู้ภาษาอังกฤษช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับความบันเทิงจากภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารที่เป็นภาษาอังกฤษ	4.24	0.78	มาก
12	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นทุกครั้งที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ	3.97	0.79	มาก
13	ข้าพเจ้าเข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ	4.06	0.81	มาก

14	ข้าพเจ้าให้ความสนใจและตั้งใจเรียนวิชาภาษาอังกฤษใน ขณะที่อาจารย์สอน	4.09	0.75	มาก
15	ในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษข้าพเจ้าชอบนั่งใกล้เพื่อน ๆ ที่ตั้งใจเรียน	3.97	0.81	มาก
16	ข้าพเจ้ามักตอบคำถามในขณะที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ	3.91	0.86	มาก
17	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำการบ้านหรือรายงานเป็นภาษาอังกฤษ ข้าพเจ้าทำด้วยตนเองทุกครั้ง	4.03	0.83	มาก
18	ข้าพเจ้าจดบันทึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษ	3.96	0.87	มาก
19	ข้าพเจ้าฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ ด้วยตัวเอง	4.00	0.88	มาก
20	ข้าพเจ้าฝึกออกเสียงภาษาอังกฤษจากสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น YouTube, Facebook, Twitter เป็นต้น	4.13	0.85	มาก
21	ข้าพเจ้าหาเพื่อนที่เป็นชาวต่างชาติทางอินเทอร์เน็ตเพื่อฝึกใช้ ทักษะภาษาอังกฤษ	3.83	1.04	มาก
22	ข้าพเจ้านำความรู้ภาษาอังกฤษที่ได้จากการเรียนไปฝึกฝน ในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ	3.96	0.89	มาก
รวม		4.09	0.84	มาก

จากตาราง 1 ลำดับค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้เรียน เป็นทัศนคติต่อภาษาอังกฤษในโลกยุคปัจจุบันและเป็นทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, $SD = 0.84$) เมื่อพิจารณารายข้อ (ข้อ 1-22) พบว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยเฉพาะส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้กันทั่วโลก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.50$, $SD = 0.88$) เป็นอันดับแรก ซึ่งค่าเฉลี่ยที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีความตระหนักถึงการใช้ภาษาอังกฤษทั่วโลก รวมทั้งเห็นถึงความสำคัญต่อภาษาอังกฤษอย่างมาก

ตาราง 2 ลำดับค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านการทำงานในอนาคต

ลำดับ	ปัจจัยด้านการทำงานในอนาคต (N=136)	$\bar{x}$	SD	ความหมาย
1	ข้าพเจ้าอยากยึดแบบวิถีการดำเนินชีวิตบางประการของเจ้าของภาษามาปรับใช้ เช่น การมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา เป็นต้น	4.06	0.83	มาก
2	การเรียนภาษาอังกฤษมีส่วนช่วยให้ข้าพเจ้ามีความพัฒนาตนเองสู่การทำงาน	4.17	0.72	มาก

3	ภาษาอังกฤษจะช่วยให้ข้าพเจ้ามีโอกาสก้าวหน้า ในการทำงานมากขึ้น	4.2 1	0.7 5	มาก
4	ภาษาอังกฤษช่วยให้ข้าพเจ้ามีโอกาสในการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เพื่อ พัฒนาศักยภาพในการทำงานสูงขึ้น	4.1 3	0.7 7	มาก
5	ภาษาอังกฤษช่วยให้ข้าพเจ้ามีโอกาสได้รับทุน ศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ	4.0 3	0.8 5	มาก
6	ภาษาอังกฤษช่วยให้ข้าพเจ้าค้นคว้าข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ต่อการทำงานและการศึกษา เช่น จากอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ หรือวารสารต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษได้	4.1 3	0.8 1	มาก
7	ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอด ชีวิต	4.2 0	0.6 9	มาก
8	ภาษาอังกฤษช่วยเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้แก่ข้าพเจ้า	4.2 0	0.7 9	มาก
9	ภาษาอังกฤษช่วยให้ข้าพเจ้าสามารถเดินทางไป ต่างประเทศได้ง่ายขึ้น	4.1 1	0.8 7	มาก
10	ภาษาอังกฤษช่วยให้ข้าพเจ้าสามารถติดต่อสื่อสารกับ คู่ค้าชาวต่างชาติในอนาคตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.1 1	0.8 0	มาก
รวม		4.1 6	0.7 9	มาก

จากตารางที่ 2 ลำดับค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านการทำงานในอนาคตปัจจัยด้านการทำงานในอนาคตเป็นทัศนคติด้านการที่นักศึกษาสามารถนำความรู้และประโยชน์ของภาษาอังกฤษไปต่อยอดด้านการทำงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ที่ภาษาอังกฤษจะช่วยให้มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานมากขึ้น ($\bar{x} = 4.21$, $SD = 0.75$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษในการทำงานในอนาคต เนื่องจากการทำงานในอนาคตอาจมีการใช้ภาษาอังกฤษในสถานที่ทำงานและยังต้องใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อการทำงาน กล่าวว่าการรับรู้ภาษาอังกฤษ จะสามารถทำให้ได้รับการพิจารณาในการทำงานมากขึ้น ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายเปิดจำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ และข้อเสนอแนะของนักศึกษาคือ ต้องการให้ผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สนุกและทันสมัยมากขึ้น เพื่อที่จะให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนการสอนมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ทัศนคติในการเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษนั้น ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น ในงานศึกษานี้ นักศึกษาแสดงถึงพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับทัศนคติ กล่าวคือ ทัศนคติเชิงบวกมีผลต่อพฤติกรรมเชิงบวก หาก

นักศึกษามีทัศนคติที่ดี จะมีพฤติกรรมที่ส่งเสริมกัน เช่น เข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษทุกครั้งและทำงานส่งตรงเวลา แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความตั้งใจ ใส่ใจในการเรียน สอดคล้องกับงานของ Kiptui and Mbugua ความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการเรียนในทางบวกส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาในทางบวกด้วย ในทางตรงกันข้าม การขาดทัศนคติที่ดีมีผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่ลดลง อาจอธิบายได้ว่า ผู้เรียนที่จะประสบความสำเร็จ จะต้องมีความทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้เช่นเดียวกัน (Kiptui and Mbugua, 2009) ซึ่งผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษนั้น เกิดจากแนวคิดและทัศนคติของสภาพแวดล้อมของนักศึกษา ทัศนคติจะแบ่งออกเป็นทัศนคติเชิงบวกและเชิงลบ หากนักศึกษามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษจึงจะส่งผลต่อการเรียนในระดับที่ต่ำ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของดาร์วิน ฌาเวร์ตมณะ ได้วิจัยเรื่องการศึกษาค้นคว้าเพื่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ (ดาร์วิน ฌาเวร์ตมณะ, 2559)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษนั้น ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการทำงานในอนาคต ทั้งนี้เพราะความสำเร็จในการเรียนภาษาเกิดจากทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อภาษา เจ้าของภาษา และค่านิยมทางสังคมต่อภาษานั้น สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของดีเต่น เบ็ญฮาวัน ได้วิจัยเรื่อง ทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่มีความรู้ในระดับต่ำ (ดีเต่น เบ็ญฮาวัน, 2556)

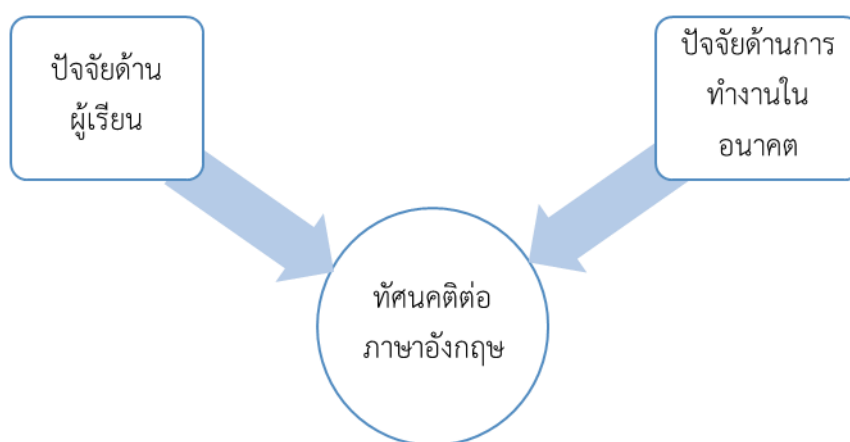
จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน ยังขาดความรู้พื้นฐานทางภาษาอังกฤษ เนื่องจาก สภาวะที่นักศึกษาได้รับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษหรือมีประสบการณ์การเรียนภาษาอังกฤษไม่แน่นพอ หรือ หมายถึง สภาพแวดล้อมในการเรียนภาษาอังกฤษจากสถาบันการศึกษาเดิมยังไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ ปัจจัยด้านผู้เรียนยังกล่าวถึงลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ทางภาษาอังกฤษของผู้เรียน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิธีการเรียน (Learning styles) ของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละคน และยังรวมไปถึงกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ คือ ความคิดหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากความพยายามของผู้เรียนที่จะพัฒนาทักษะทางภาษาทั้งทางด้าน การฟัง พูด อ่าน เขียน และทัศนคติที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ไคลน์ (Klein) ได้อธิบายว่า เจตคติเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนรู้ภาษาที่สอง หากผู้เรียน มีเจตคติที่ดีต่อภาษาที่สองนั้นจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมากกว่าผู้เรียนที่มีเจตคติไม่ดี (Klein, 1990)

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษผู้เรียนต้องมีความสามารถในการเข้าใจสิ่งที่ครูสอนและอาศัยสติปัญญาความสามารถทางภาษา สมรรถนะ และเจตคติของผู้เรียนผ่านความสามารถในการเรียนรู้ภาษา ความอดุสาหะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น เจตคติต่อครูและภาษาอังกฤษ ความสนใจในภาษาที่เรียนผ่านการมองเห็นประโยชน์และความสำคัญของภาษาในอนาคต กล่าวคือ ปัจจัยที่ส่งผลดีด้านการเรียนของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา คือ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล ดังนั้นจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อสามารถสื่อสารกับคนทุกคน โดยเฉพาะชาวต่างชาติได้ และอาจจะมีโอกาสทำงานในต่างประเทศหรือบริษัทของต่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้รายได้สูงขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น ทัศนคติและการมองโลกกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกัน นักศึกษาเองก็ต้องขยัน อดทน ฝึกฝนการใช้ภาษา การใช้ทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานใน

หน้าที่ของตน รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม มารยาททางสังคมที่ดี ปัจจัยที่ส่งผลดีด้านการทำงานของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา คือ ความก้าวหน้าในการทำงาน การยึดหลักการทำงานตรงเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต การได้รับโอกาสพิจารณาทุนการศึกษาในต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะวิชาชีพและกลับมาพัฒนาประเทศไทยต่อไปในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่

ทัศนคติต่อภาษาอังกฤษ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นภาษาที่สามารถสื่อสารกับคนได้ทั่วโลก ซึ่งการเรียนภาษาอังกฤษและทัศนคติเป็นของคู่กัน เนื่องจากเมื่อนักศึกษามีแนวทางการเรียนรู้ในเชิงบวก พวกเขาสามารถเรียนรู้วิชานั้นหรือวิชาที่พวกเขามีปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูผู้สอนควรส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีนักศึกษาที่ไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจากมีทัศนคติที่ว่าภาษาอังกฤษยาก จำคำศัพท์ไม่ได้ รวมถึงการเรียงเรียงประโยค การออกเสียงของคำศัพท์ ซึ่งต่างจากภาษาไทยจึงทำให้ยังไม่สามารถสื่อสารได้

ปัจจัยด้านผู้เรียน ยังขาดความรู้พื้นฐานทางภาษาอังกฤษ หรือมีประสบการณ์การเรียนภาษาอังกฤษไม่แน่นพอ และสภาพแวดล้อมในการเรียนภาษาอังกฤษจากสถาบันการศึกษาเดิมยังไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน รวมไปถึงลักษณะนิสัยของผู้เรียน มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิธีการเรียน (Learning styles) ของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละคน

ปัจจัยด้านการทำงานในอนาคต นักศึกษาทุกคนมีความเห็นตรงกันว่า ภาษาอังกฤษมีประโยชน์และสามารถนำไปต่อยอดในการทำงานในอนาคตได้ และนักศึกษาต้องการนำความเป็นอยู่บางประการ เช่น การตรงต่อเวลา หรือการมีระเบียบวินัยของชาวต่างชาติมาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับการใช้ชีวิตประจำวัน และแม้กระทั่งทัศนคติด้านการพัฒนาในการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

การแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติม คือ นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สนุกและทันสมัยมากขึ้น เช่น มีให้ทำกิจกรรมเพิ่มเติมที่เสริมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนมากกว่าการเรียนจากหนังสือ และควรสอนให้เน้นการใช้ในชีวิตจริง เช่น ถ้าสอนเกี่ยวกับการพูดอาจนำบทพูดจากหนังสือ หรือตัวละครให้นักศึกษาให้ฝึกพูดตาม ซึ่งจะช่วยให้

มีเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนเนื่องจากในสื่อโซเชียลมาใช้ในการเรียน และทำให้นักศึกษาเกิดความรูสึกสนใจจากหนังสือได้มากขึ้น

บทสรุป

จากผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นภาษาที่สามารถสื่อสารกับคนได้ทั่วโลก ซึ่งการเรียนภาษาอังกฤษและทัศนคติเป็นของคู่กัน เมื่อนักศึกษามีแนวทางการเรียนรู้ในเชิงบวก ก็สามารถเรียนรู้วิชาเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักศึกษาที่ไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจากมีทัศนคติที่ว่าภาษาอังกฤษยาก รวมถึงการเรียบเรียงประโยค และอื่นๆ ซึ่งต่างจากภาษาไทยจึงทำให้ยังไม่สามารถสื่อสารได้ เพราะนักศึกษายังขาดความรู้พื้นฐานทางภาษาอังกฤษ หรือมีประสบการณ์การเรียนภาษาอังกฤษไม่แน่น และสภาพแวดล้อมในการเรียนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน จึงสรุปได้คือ ผู้สอนอาจเลือกวิธีการพัฒนาผู้เรียนตามความเหมาะสม พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้เรียนมี พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-study) มากขึ้น เช่น การจัดหาโปรแกรมเรียนภาษาออนไลน์ด้วยตัวเอง การแนะนำเว็บไซต์ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนได้เสาะแสวงหาหรือค้นคว้าข้อมูลตามความถนัดและความชอบ ในการเรียนรู้ของตนเอง นอกเหนือจากการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนกับผู้สอนและกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน ผู้สอน สามารถแนะนำวิธีและเทคนิคการเรียนรู้ด้วยตนเองที่หลากหลายและเป็นทางเลือกให้กับผู้เรียนในการสะสม พฤติกรรมที่ดีและเอื้อต่อการส่งเสริมความสำเร็จการเรียนภาษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้สอนควรนำวิธีการสอนและเนื้อหาการสอนที่เหมาะสม รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและอำนวยความสะดวกในการเรียนเพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจและความสนุกสนานให้กับผู้เรียน
2. นักศึกษาควรเลือกใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่คิดตนเองว่าเหมาะสม ตรงกับความสามารถ ความถนัดและพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษ และฝึกกลวิธีการเรียนรู้ กระทำอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติและพฤติกรรมที่เอื้อต่อความสำเร็จด้านการเรียนรู้ภาษา เช่น จัดโครงการส่งเสริมแรงบันดาลใจในการเรียนภาษาและส่งเสริมศักยภาพครูสอนภาษาเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ในการศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษควรเพิ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น ด้านส่วนตัวของนักศึกษา ด้านครอบครัว ด้านผู้สอน สภาพแวดล้อม เป็นต้น และรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่นักศึกษาชอบหรือสนใจ เน้น

การปฏิบัติในชั้นเรียน และกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมทางภาษาที่นำมาใช้นำมาใช้ในการเรียนการสอนให้มากขึ้น

2. เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษกับวิชาอื่นๆ เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ดารุณี ถาวรวัฒน์. (2559). การศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์. *วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดีเด่น เบ็ญฮาวัน. (2559). ทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่มีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับต่ำ. *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Ellis, R. (1994). *The study of second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- Gardner, R. C. (1975). Motivational variables in second language learning. *Proceeding of the Canadian Association of Applied Linguistics*, 45-73.
- Graddol, D. (1997). *The future of English*. The British Council.
- Jehdo, K. (2009). The relationship between English ability, attitudes, and motivation of the first year PSU students from Islamic religious schools. (*Thesis submitted in fulfillment of the requirements for the degree of Master of Art*). Prince of Songkla University.
- Kiptui, D. K. and Mbugua, Z. K. (2009). Factors that contribute to poor academic achievement in English in Kerio valley Schools, Kenya. *Journal of Educational Management*, 1(2): 1-15.
- Klein and Wolfgang. (1990). *Second Language Acquisition*. London: Cambridge University Press.

หลักภavana 4 ของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
The Principles of Bhavana 4 of Administrators and Personnel
Management in School under Nonthaburi Secondary
Educational Service Area Office

¹นิชภา ภู่ด้าง Nichapa Phoodaung

²พระมหาธำรงค์ ฐิตปุณโณ Phramaha Thamrong Thitapuño

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹²Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

¹Corresponding author, e-mail: mosnichapa@gmail.com

Received October 12, 2023; Revised June 27, 2024; Accepted: June 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาหลักภavana 4 ของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี (2) ศึกษาการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสังกัดมัธยมศึกษา นนทบุรี (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักภavana 4 ของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. หลักภavana 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านกายภavana ด้านปัญญาภavana ด้านศีลภavana ด้านจิตภavana ตามลำดับ 2. การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านวินัยและการรักษาวินัย ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ด้านการออกจากราชการ ตามลำดับ 3. หลักภavana 4 ของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันสูง ($R_{xy} = 0.94$) และมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: หลักภavana 4; การบริหารงานบุคลากร; มัธยมศึกษา นนทบุรี

Abstract

The objective of this research was; 1) to study the 4 principles of development of administrators under Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office 2) Study tour of personnel management in educational institutes under the Office of Secondary Education Service Area 3) To study the relationship between the four principles of Bhavana of administrators and personnel administration in educational institutions under the Office of Nonthaburi Secondary Education Service Area. The results of research were found that: 1) Principles of Prayer 4 of Educational Institution Administrators under the Secondary Educational Service Area Office, Nonthaburi Overall, the average is at a high level. When considering the mean on each side, it was at a high level in all aspects. Sorted by average from the highest to the lowest, namely physical meditation, intellectual meditation, moral meditation, mental meditation, respectively. 2) Personnel management of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office, Nonthaburi, as a whole, was at a high level. When considering the average of each aspect was at a high level in all aspects. Sorted by average from highest to lowest, namely Discipline and Discipline. Manpower planning and determination Improving the efficiency of government operations Recruitment and appointment to resign from government service. 3) Principles of Bhavana 4 of administrators and personnel administration in educational institutions had a high overall relationship ($R_{xy} = 0.94$) and a statistically significant positive relationship at the 0.01 level.

Keywords: The Principles of Bhavana 4; Personnel Management; Nonthaburi Secondary

บทนำ

หลักคำสอนในพุทธศาสนามีทั้งหลักปฏิบัติที่เป็นหลักการพื้นฐานของจริยธรรมสากล คุณธรรมสากล และศีลธรรมสากล จริยธรรมสากลคือการรักษาหน้าที่ตามบทบาทที่สมมุติของสังคม คุณธรรมสากลคือความดีของจิตใจตามที่สังคมคาดหวังยึดถือ ศีลธรรมสากลคือการไม่ทำร้ายกันความประพฤติถูกต้องตามที่วัฒนธรรมนั้น ยอมรับได้ อีกทั้งยังมีปรมาตธรรมสากล คือหลักปรัชญาหลักวิทยาศาสตร์หรือหลักวิชาการคำสอนทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในทุกด้าน ตลอดจนการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม คำสอนหรือ บทบัญญัติในทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมหรือความจริงอันสูงสุดที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติแจกแจงไว้ เพื่อกำกับความประพฤติทางกาย วาจา และทางใจ ให้อยู่ในขอบข่ายของความดีงาม เพื่อยังประโยชน์สุขให้เกิดแก่ตนเองและสังคมโดยรวม คือความสุขอันเป็นผลจากการกระทำ ความดี ละเว้นการทำความชั่ว โดยใช้จริยธรรมเป็นหลักสำหรับการประพฤติปฏิบัติที่ดีงามเพื่อบรรลุถึงความสงบสุขของชีวิตและสังคม แนวการปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นจริยธรรม เช่น

หลักธรรมที่ส่งเสริมด้านการพัฒนาเพื่อการพัฒนาที่สมดุล สมดุล คือ ภาวนา โดยทั่วไปแปลว่า การเจริญ, การทำให้เป็นให้มีขึ้น, การฝึกอบรม, การพัฒนา มี 4 ประการ คือ 1) การพัฒนาทางกาย (กายภาวนา) 2) การพัฒนาสังคม (ศีลภาวนา) 3) การพัฒนาจิต (จิตตภาวนา) และ 4) การพัฒนาปัญญา (ปัญญาภาวนา) (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) และอนุภูล บุญรักษา ได้กล่าวว่า พระพุทธศาสนาระบุให้มนุษย์เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา กล่าวคือ มนุษย์ต้องเป็นผู้กระทำด้วยการฝึกฝนอบรมให้เกิดคุณสมบัติภายในตน ซึ่งได้แก่คุณสมบัติทางกาย ทางศีล ทางจิต และทางปัญญาที่ส่งผลไปสู่ภายนอกตนซึ่งแสดงออกผ่านพฤติกรรมทางกายและวาจา และเมื่อมีปฏิบัติในทุกด้านครบถ้วนแล้วในทางศาสนาก็จะให้ความสำคัญต่อเรื่องจิตเพราะจิตเป็นผู้บังคับให้คุณคนมีพฤติกรรมต่างๆ ได้ ในการพัฒนาจิตของบุคคลตามแนวพุทธนี้เป็นการฝึกให้บุคคลมีจิตใจสงบถือว่าเป็นการทำให้บุคคลได้พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมตามที่สังคมต้องการ ผู้ที่ได้รับการอบรมทางจิตให้ถูกวิธีจะสามารถพัฒนาจิตได้ คำกล่าวที่ว่า "จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว" จึงเป็นความจริง เพราะเมื่อบุคคลมีจิตใจสงบและคิดแต่ในสิ่งที่ดีแล้วก็จะมีผลทำให้ร่างกาย พฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติเป็นไปในสิ่งที่ดีงาม (อนุภูล บุญรักษา, 2554)

กระบวนการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือและกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ดังนั้นการศึกษาเป็นรากฐานอันสำคัญในการสร้างความมั่นคง และความเจริญของงามก้าวหน้าของชาติ ถ้าการบริหารการศึกษาของชาติมีคุณภาพ นั่นก็หมายถึง ประชาชนในชาติมีคุณภาพตามไปด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงนับเป็นสถาบันทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด และบุคลากรผู้บริหารโรงเรียนก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง การที่จะบริหารบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้ดี และมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการบริหารงานให้โรงเรียน ผู้บริหารจะต้องบริหารบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะต้องเป็นผู้บริหารที่มีศักยภาพ มีทักษะ วิสัยทัศน์ จึงจะทำให้การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างสูงสุด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2561) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 13 มุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นประการสำคัญ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักที่จะต้องทำให้คนทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและสามารถร่วมพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า สามารถปรับตัวได้เท่าทันและแข่งขันในสังคมโลกได้คนซึ่งเป็นหน่วยย่อยที่เล็กที่สุดของสังคม หากได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกายสติปัญญา สังคม และจิตใจแล้ว โครงสร้างทุกๆ ด้าน ย่อมมีประสิทธิภาพ เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป คนจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาประเทศสำหรับอนาคตการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนที่มีความดี มีคุณธรรมจริยธรรม จะต้องใช้ระบบการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา แต่เนื่องจากคุณภาพการศึกษาของคนไทยยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อีกทั้งระบบการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ยังปรับไม่ทันการเปลี่ยนแปลง คุณภาพไม่ได้มาตรฐาน ไม่ได้สร้างคนให้คิดเป็น ทำเป็น และมีคุณธรรม จริยธรรมเท่าที่ควร ไม่สามารถพัฒนาวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการบำงุมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาปรับใช้อย่างเหมาะสม จากการจัดอันดับของสถาบันหลายแห่งชี้ให้เห็นว่าขีดความสามารถการแข่งขันด้านทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำ แม้ในปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกรอบหลักในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาไทยทั้งระบบก็ตาม จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาจำเป็น

จะต้องมีการปรับปรุง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเมืองเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และการแข่งขันทางการค้าธุรกิจ ดังนั้น จึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้นโดยมีเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ การปฏิรูปโรงเรียน การปฏิรูปบุคลากรการปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอน การปฏิรูปการบริหารการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี มีการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน มีปัญหา ด้านการวางแผน ด้านส่งเสริมกำลังคนให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพของบุคลากรครู และบุคลากรไม่ครบตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และบุคลากรบางส่วนยังบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู จึงทำให้มีการปฏิบัติงานในด้านวิชาการมีผลกระทบอย่างยิ่ง เรื่องเหล่านี้ ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี, 2559)

การวิจัยเรื่องหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีผู้ จึงมีความสำคัญเพราะเมื่อผู้บริหารสถานศึกษานำหลักภาวนา 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ซึ่งจะเป็นวิธีที่จะทำให้ทราบถึงการนำหลักภาวนา 4 อันเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานบุคคล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารรวมทั้งการศึกษาผลของการบริหารจากบุคลากร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง และ จะได้นำหลักภาวนา 4 มาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยลดปัญหาและอุปสรรคให้น้อยลง ก่อให้เกิดความสามัคคี และความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างผู้บริหาร และผู้ใต้บังคับบัญชา มีการพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบุคลากรในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ หลักภาวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี

จากการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับหลักภาวนา 4 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .987 และการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากร ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .981

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยถึงโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองพร้อมนัดหมายวันเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนโดยให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างส่งกลับทางไปรษณีย์ ในกรณีอยู่ใกล้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยรวบรวมกลับคืนด้วยตนเอง

3. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วจัดลำดับข้อมูล เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก รองผู้อำนวยความสะดวก ฝ่ายบุคลากร และหัวหน้าฝ่ายบุคลากร ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) สำหรับครูจะใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก (Simple Random Sampling)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารและการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง หลักภาวนา 4 ของผู้บริหาร/การบริหารงานบุคลากร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง หลักภาวนา 4 ของผู้บริหาร/การบริหารงานบุคลากร อยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง หลักภาวนา 4 ของผู้บริหาร/การบริหารงานบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง หลักภาวนา 4 ของผู้บริหาร/การบริหารงานบุคลากร อยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง หลักภาวนา 4 ของผู้บริหาร/การบริหารงานบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลักภาวา 4 ของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson Correlation analysis) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ Hinkle (Hinkle, 1998) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .91 ขึ้นไป	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 71-90	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .31- 70	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ต่ำกว่า .30	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .00	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลหลักภาวา 4 ของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี สรุปผลได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ภายภาวา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นกันเอง สุภาพ เรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่วางอำนาจ รองลงมา ผู้บริหารให้เกียรติ ยกย่อง และให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่ดี สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

ด้านที่ 2 ศีลภาวา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารทำงานด้วยความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม รองลงมา ผู้บริหารมีความสงบเสงี่ยมถ่อมตน เสมอต้นเสมอปลาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ และข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

ด้านที่ 3 จิตตภาวา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารไม่ทอดทิ้งงานแม้มีอุปสรรค รองลงมา ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความขยัน อดทน อุทิศเวลาให้กับงาน

ด้านที่ 4 ปัญญาภาวา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารแสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าในอาชีพ รองลงมา ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ความคิดรวบยอด มโนทัศน์ที่ดีในการทำงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถทางการบริหาร

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเป็นรายด้านปรากฏผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

ด้านที่ 1 การวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการนำแผนกำลังบุคลากรของสถานศึกษามาสู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูง

ที่สุด รองลงมา มีการกำหนดหน้าที่และมอบหมายงานแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ มีการวางแผนอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

ด้านที่ 2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ จำนวนอัตรากำลัง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา สถานศึกษาเสนอบุคลากรครูที่มีความเหมาะสมให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งเป็นผู้รักษาการในตำแหน่ง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ สถานศึกษามีส่วนร่วมในการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด

ด้านที่ 3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา มีการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้เข้ารับการอบรม และศึกษาต่อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ มีการปฐมนิเทศผู้ที่ได้รับการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

ด้านที่ 4 วินัยและการรักษาวินัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดูแลเอาใจใส่รักษาผลประโยชน์ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา มีการปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาไว้อย่างเคร่งครัด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ มีการเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการรักษาวินัยและป้องกันมิให้กระทำผิดวินัย

ด้านที่ 5 การออกจากราชการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการแสดงความยินดีเมื่อผู้ร่วมงานได้ย้ายโอน ลาออกหรือเกษียณอายุ รองลงมา มีการให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงานที่ต้องการขอย้าย หรือลาออก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร่วมงานที่จะเกษียณอายุราชการหรือลาออก

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 หลักภาวนา 4 ด้านกายภาวนา มีความสัมพันธ์กับการบริหารงาน บุคลากรโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับมาก ($r=0.844$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์ดังนี้ ด้านการวางแผน อัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ($r=0.828$) ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ($r=0.818$) ด้านวินัยและการรักษาวินัย ($r=0.813$) ด้านการออกจากราชการ ($r=.775$) และด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ($r=0.735$)

หลักภาวนา 4 ด้านศีลภาวนา มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคลากรโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับมาก ($r=0.871$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์ดังนี้ ด้านวินัยและการรักษาวินัย ($r=0.850$) ด้านการวางแผน อัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ($r=0.842$) ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ($r=0.839$) ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ($r=758$)

หลักภาวนา 4 ด้านจิตตภาวนามีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคลากรโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับมาก ($r=0.894$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์ดังนี้ ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

($r=0.870$) ด้านวินัยและการรักษาวินัย ($r=0.867$) ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ($r=0.843$) ด้านการออกจากราชการ ($r=0.841$) ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ($r=0.780$)

หลักภาวนา 4 ด้านปัญญาภาวนา มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคลากรโดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์ในระดับมาก ($r=0.893$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์ดังนี้ ด้านวินัยและการรักษาวินัย ($r=.881$) ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ($r=.867$) ด้านการออกจากราชการ ($r=.840$) ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ($r=.829$) ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ($r=.779$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. หลักภาวนา 4 ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนตามหลักภาวนา 4 เพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง มีเสถียรภาพ ซึ่งความสอดคล้องกับทฤษฎีของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายต่างๆ และ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการที่ต่างมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพสอดคล้องกับงานของพระกongsี่ ญาณธโร (พรหมโพธิ์) ได้กล่าวว่า หลักภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนา ซึ่งคำว่า ภาวนา เป็นคำนามในภาษาบาลีที่มีรูปกิริยาศัพท์เป็น ภาเวติ มีความหมายตรงกับคำว่า วุฑฒติ ซึ่งก็คือ วัฒนาหรือ การพัฒนา ที่ใช้ในภาษาไทย คำว่า ภาวนา ในคำสอนของพระพุทธเจ้า หมายถึง การทำให้มีขึ้นเป็นขึ้น, การทำให้เกิดขึ้น, การเจริญ, การบำเพ็ญ, การฝึกอบรม, การพัฒนา เพื่อทำสิ่งที่ยังไม่มีให้มีขึ้นโดยมีความหมายที่ครอบคลุมถึงการปฏิบัติธรรมทั้งหมดที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณธรรมภายในตน (พระกongsี่ ญาณธโร (พรหมโพธิ์), 2560) และสอดคล้องกับแนวคิดของพรทิพย์ โภโคยอุดม ได้กล่าวว่า มนุษย์ที่พร้อมด้วยการฝึกฝนตาม แนวทางภาวนา 4 ซึ่งก็คือ พัฒนาพร้อมทั้งกาย จิต สังคม และปัญญา จึงสามารถกล่าวได้ว่า ถึงพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบที่แท้จริง (พรทิพย์ โภโคยอุดม, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุกุล บุญรักษา ได้วิจัยเรื่อง "การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักภาวนา 4 ของกองบัญชาการมณฑลทหารบกที่ 31 " ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักภาวนา 4 ของกองบัญชาการมณฑลทหารบกที่ 31 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกายภาวนา ด้านศีลภาวนา ด้านจิตตภาวนา และด้านปัญญาภาวนา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก (อนุกุล บุญรักษา, 2554)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ แจ็งอิม ได้วิจัยเรื่อง "การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูตามหลักภาวนา 4 ในเขตอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ " ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนา คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูตามหลักภาวนา 4 ในเขตอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่าด้านกายภาวนาผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำของสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทของตนให้เหมาะสมและปฏิบัติหน้าที่ขอให้สมบูรณ์เพื่อให้ผู้ร่วมงานมีความมุ่งมั่น และร่วมมือกันปฏิบัติงาน (พัชรินทร์ แจ็งอิม, 2562)

ด้านจิตตภาวนา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับต่ำที่สุดกว่าทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารต้องรับภาระงานการบริหารทั้งหมดในสถานศึกษา ปัญหาทุกปัญหาภายในสถานศึกษาคือปัญหาของผู้บริหาร ดังนั้นทำให้ผู้บริหารต้องเจอความวุ่นวายทางด้านจิตใจที่ต้องแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยในด้านจิตตภาวนา พบว่าข้อที่ ผู้บริหารควบคุมอารมณ์ได้ จิตใจมั่นคงไม่เอาแต่อารมณ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่ง พระสรารุทธิ ปัญญาวุฑโฑ ได้กล่าวว่า จิตตภาวนาเป็นการเจริญจิตพัฒนาจิต การฝึกอบรบจิตใจ มีความเกี่ยวข้องเกี่ยวกันจะต้องอาศัยการเจริญองกามของจิตใจ โดยมีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งที่มากระทบตน วางตัวด้วยการมีจิตเมตตาต่อผู้อื่น มีความเข้มแข็งมั่นคง จะทำให้ตัวเรามีสุขภาพจิตที่ดี เบิกบานใจ ด้วยการฝึกฝนอบรมจิตให้มีสมาธิ จะเป็นประโยชน์ต่อสิ่งเล็กๆ น้อยๆ เป็นต้น (พระสรารุทธิ ปัญญาวุฑโฑ, 2560)

2. การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตบุรีรัมย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวินัยและการรักษาวินัย เป็นข้อบ่งชี้และภารกิจการบริหารงานบุคคล โดยผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการบริหารงานบุคคลโรงเรียน ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา มีการปฏิบัติด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุดกว่าด้านอื่น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี และบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการประพฤติ ปฏิบัติตนในสถานศึกษา มีการป้องกันตรวจสอบอย่างมีความยุติธรรมต่อการกระทำของบุคลากรที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ผิดวินัย และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ "ผู้บริหารปฏิบัติตนตามกฎระเบียบและจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี" ข้อค้นพบที่ผู้วิจัยเห็นว่า อาจเป็นเพราะผู้บริหารควรเป็นต้นแบบของกฎระเบียบและจริยธรรมที่ให้แก่บุคลากรได้เห็นเป็นตัวอย่างและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับกรอบการบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างศรัทธาโดยเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานตามค่านิยมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรสู่ผู้นำขององค์กรในอนาคต และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดการปรับปรุงผลการดำเนินการ การบรรลุ พันธกิจ และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ รวมทั้งส่งเสริมและกำกับให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และมีจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันสูง ($R_{xy} = 0.935$) และมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ในการบริหารโดยใช้หลักภาวนา 4 ของผู้บริหารที่ดีนั้นย่อมจะส่งผลให้เกิดความประทับใจต่อผู้ร่วมงาน เกิดขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจในการทำงานอย่างดียิ่งของบุคลากรในสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การทำงานให้เกิดความสำเร็จผลตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ และดำเนินไปด้วยดี นอกจากนี้ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและนำหลักภาวนา 4 มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ เนื่องการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการบริหาร สถานศึกษาที่ตนเองกำกับดูแล ผู้บริหารจึงต้องศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นภาระงานที่สำคัญของผู้บริหารซึ่งส่วนใหญ่มุ่งเน้นการ

บริหารองค์การ และเกี่ยวข้องกับบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งหลักภาวนา 4 เป็นหลักธรรมหนึ่งที่จะเป็นเครื่องช่วยให้เจริญ เป็นหลักธรรมที่ทำให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน และปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี มีเหตุมีผล สามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานเห็นถึงภารกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาภักคิษฐ์ มหาวิโย และพระมหามิตร ชิตปัญโญ ได้วิจัยเรื่อง "การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักภาวนา 4" ผลการวิจัยพบว่า พระพุทธศาสนามีค่าที่มีความหมายว่าทำให้เจริญงอกงาม ซึ่งมีความหมายอย่างเดียวกับพัฒนาที่ใช้กับการทำชีวิตให้เจริญงอกงาม ได้แก่คำว่า ภาวนา มี 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตกับกายภาวนา หมายถึง การพัฒนาฝึกฝนอบรมกายด้วยตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจให้มีอินทรีย์สังวรความรู้จักระมัดระวังรักษาตนไม่ให้อ่อนโทษทางกาย และต้องรู้จักปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม 2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตหมายถึง ความประพฤติเรียบร้อยดีงาม มีระเบียบวินัย มีกตภา ทางสังคมร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตกับจิตตภาวนา หมายถึง การฝึกฝนอบรมจิตใจ ให้มีความมั่นคงเข้มแข็งเจริญไปบุลย์ด้วยคุณธรรมทั้งปวง ฝึกฝนตนให้มีความรัก ความเมตตาต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย พัฒนาจิตของตนให้มีความสงสารอยากช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่กำลังประสบความทุกข์นานาประการอยู่ในสังคมปัจจุบัน และฝึกฝนจิตของตนให้มีความพอใจ เบิกบานดำเนินชีวิตด้วยความสุขใจ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับปัญญาภาวนา หมายถึง การพัฒนาฝึกฝนอบรมตนจากการได้ศึกษาการสดับฟังมามาก และการลงมือปฏิบัติตามทฤษฎีที่ศึกษามาแล้วนั้นให้เกิดประโยชน์และคนอื่น (พระมหาภักคิษฐ์ มหาวิโย และพระมหามิตร ชิตปัญโญ, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

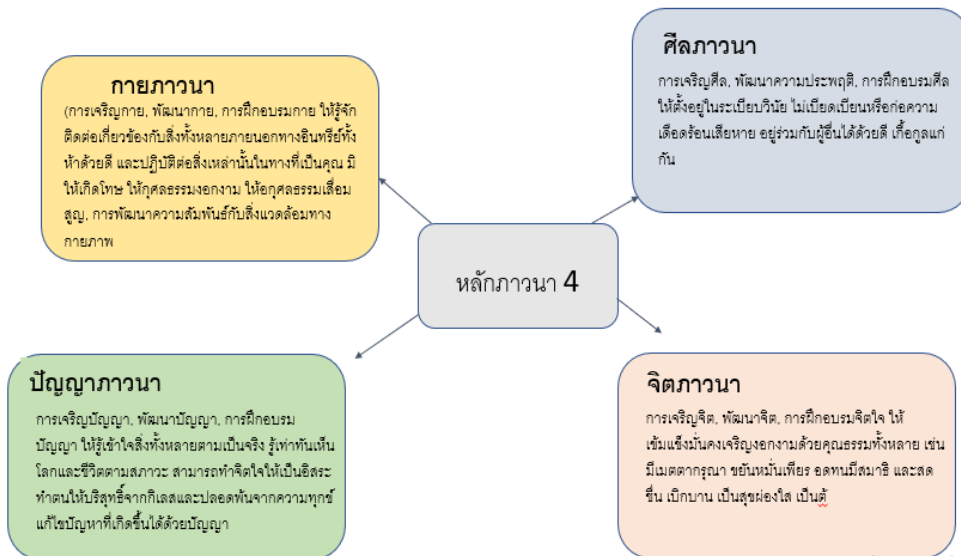
หลักภาวนา 4 ด้านกายภาวนา มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคลากรโดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์ในระดับมาก ($r=0.844$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์ดังนี้ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ($r=0.828$) ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ($r=0.818$) ด้านวินัยและการรักษาวินัย ($r=0.813$) ด้านการออกจากราชการ ($r=0.775$) และด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ($r=0.735$)

หลักภาวนา 4 ด้านศีลภาวนา มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคลากรโดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์ในระดับมาก ($r=0.871$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์ดังนี้ ด้านวินัยและการรักษาวินัย ($r=0.850$) ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ($r=0.842$) ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ($r=0.839$) ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ($r=0.758$)

หลักภาวนา 4 ด้านจิตตภาวนามีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคลากรโดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์ในระดับมาก ($r=0.894$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์ดังนี้ ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ($r=0.870$) ด้านวินัยและการรักษาวินัย ($r=0.867$) ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ($r=0.843$) ด้านการออกจากราชการ ($r=0.841$) ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ($r=0.780$)

หลักภาวนา 4 ด้านปัญญาภาวนามีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคลากรโดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์ในระดับมาก ($r=0.893$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับ

มากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์ดังนี้ ด้านวินัยและการรักษาวินัย ($r=.881$) ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ($r=.867$) ด้านการออกจากราชการ ($r=.840$) ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ($r=.829$) ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ($r=.779$)

บทสรุป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 321 คนซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงาน และครูผู้สอน พบว่า หลักภavana 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านกายภาวนา รองลงมา ได้แก่ ด้านปัญญาภาวนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านศิลปะภาวนา การบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านวินัยและการรักษาวินัย รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการออกจากราชการ หลักภavana 4 กับการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีมีความสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.935

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของการฝึกฝนอบรมจิตใจ ให้มีความมั่นคงเข้มแข็ง นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และเห็นคุณค่าของการฝึกฝนอบรมจิตใจ ด้วยการอบรม สัมมนา หรือประชุมเชิงปฏิบัติการ และมีการ

กำหนดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปปฏิบัติ และพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการให้ขวัญและกำลังใจมีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร่วมงานที่จะเกษียณอายุราชการหรือลาออก

3. ควรรักษามาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรโดยเฉพาะต้องเป็นผู้บริหารที่มีศักยภาพ มีทักษะ วิสัยทัศน์ จึงจะทำให้การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและบุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการขับเคลื่อนพัฒนาผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนาทางด้านจิตใจของผู้บริหาร และการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับหลักภาวะนา 4 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงถึงหลักภาวะนา 4 ของผู้บริหารที่เป็นผลเชิงประจักษ์ในการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารในสถานศึกษาอย่างแท้จริงโดยศึกษาในรูปของกรณีศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- พรทิพย์ โภโคยอุดม. (2561). การประเมินความพึงพอใจต่อผลการเรียนรู้ด้านมีคุณธรรมในวิชาพุทธบัณฑิตจุฬาฯ สง่างามของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *วารสารวิชาการคุณธรรมความดี*, 1(1): 79-92.
- พัชรินทร์ แจ่มอิม. (2562). การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักภาวะนา 4 ในเขตอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2550). *รุ่งอรุณของการศึกษาเบิกแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิมพ์สวย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 36). กรุงเทพฯ: ผลิตีพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. (2559). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559*. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการปฏิบัติงานผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- พระก่องสี ญาณธโร (พรหมโพธิ์). (2560). ศึกษาวิเคราะห์การดำเนินชีวิตตามหลักภาวะนา 4 ในพระพุทธศาสนา. *วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์*, 2(3): 88-102.
- พระมหาภคศิษฐ์ มหาวิริโย และพระมหามิตร ชิตปญโญ. (2560). การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักภาวะนา 4. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาฯขอนแก่น*, 4(1): 42-54.

- พระสรารุฒิ ปัญญาวุฒโฒ. (2560). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวพระพุทธศาสนาในเขตเทศบาลตำบลวังหงส์ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 2(2): 55-66.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2561). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอน ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เทียนวัฒนา พรินท์ติ้ง.
- อนุกุล บุญรักษา. (2554). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักภาวนา 4 ของกองบัญชาการมณฑลทหารบกที่ 31. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Hinkle. (1998). *Organization: Theory and Classical Concepts*. New York: Holt, Rinchart and Winston.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสงขลา
Learning Achievement Development on Sufficiency Economy
Subject using a Blended Learning Process for Students at the
Lower Secondary Education Level in Songkhla District
Non-Formal and Informal Education Centre

¹ภคมณ คงนวลใย Pakkamon Khongnuanyai

²พล เหลืองรังษี Pol Luangrangsee

¹²คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹²Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

¹Corresponding author, e-mail: pakkamon.kho003@hu.ac.th

Received November 7, 2023; Revised June 28, 2024; Accepted: June 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระหว่างก่อนกับหลังเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน กับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบปกติ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 139 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง 78 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.982 แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.954 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ ผลการศึกษาพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ความพึงพอใจของ

นักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43

คำสำคัญ: กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare learning achievement in the sufficiency economy subject of students by using a blended learning process between before and after learning; 2) to compare the achievement after learning in the sufficiency economy subject of students that has been taught by using a blended learning process with those students that has been taught by conventional teaching methods; 3) to study the satisfaction of students towards learning by using a blended learning process in the sufficiency economy subject amount 139 people. The samples in this research were 78 students who were enrolled in the sufficiency economy subject using a simple random sampling. Research tools were the learning achievement test with a reliability value for the entire version equal to 0.982 and the student satisfaction assessment with a reliability value for the entire version of 0.954. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and f-test. The results of the research found that: 1. The learning achievement in the sufficiency economy subject of students after studying by using blended learning process was significantly higher than that before studying by using the process at .01. 2. The achievement of students after studying in the sufficiency economy subject by using the blended learning process was significantly higher than that of the students using the conventional teaching method at .01. 3. Satisfaction of students in the group studying using the blended learning process was at a high level with an average of 4.43.

Keyword: Blended Learning Process; Learning Achievement; Sufficiency Economy

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพและการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ประเทศชาติต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอกได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกอันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourt Industria lRevolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ.2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม มีการบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม ศิลธรรม และวัฒนธรรม มุ่งสร้างพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้ว่าการศึกษานอกระบบเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคมได้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ระบุว่า “เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ” แบ่งระดับการศึกษานอกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแต่ละระดับใช้เวลาเรียน 4 ภาคเรียน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

สำนักงาน กศน. ได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการดำเนินชีวิตในการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและมั่นคง เป็นผู้มีวินัย เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ทรงพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับให้ดำเนินชีวิตไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะ การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

รูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่อีกรูปแบบหนึ่งภายใต้กระแสแห่งพัฒนาการด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์เป็นรูปแบบของการบูรณาการปรับใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับการเรียนการสอนแบบปกติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวไกลเกิดทั้งประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบดังกล่าว นี้เรียกว่า “การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)” ดังที่ Allen and Seaman อธิบายไว้ว่า เป็นนวัตกรรมการศึกษา ที่ผสมผสาน โมดูล (Module) การเรียน

การสอนหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน เป็นลักษณะของการผสมผสาน การเรียนทางไกล (Distance Learning) ผ่านระบบเครือข่าย Online ร่วมกับการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการนั่งฟังการบรรยายในชั้นเรียนปกติ ทั้งนี้ จะให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมและถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนการสอน โดยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถเรียนรู้ได้ลึกซึ้งมากขึ้นจากการลงมือปฏิบัติและการได้ร่วมทีมเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพพร้อมเผชิญปัญหาและสามารถเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป (Allen and Seaman, 2010)

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับการวิจัย ได้แก่ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพิมานปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐมนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสงขลา เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานที่สามารถทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นของรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระหว่างก่อนกับหลังเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน กับกลุ่มที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีการประเมินก่อนเรียนกับหลังเรียน (One-Group Pretest-posttest Design) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน หลังเรียนกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการแบบปกติ (Randomized Posttest-Only Control Group Design)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 139 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสงขลาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ได้มาจากการ สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก จำนวน 2 กศน.ตำบล ได้แก่ กศน.ตำบลพะวง จำนวน 39 คน จัดการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็น กลุ่มทดลอง และกศน.ตำบลเขารูปช้าง จำนวน 39 คน จัดการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ ปกติ เป็นกลุ่มควบคุม รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 78 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือ ในการเก็บรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วยแผนงานดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาเศรษฐกิจ พอเพียง โดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เป็นแบบประเมินความสอดคล้องและความ เหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ผลที่ได้จากการประเมินตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีค่าเฉลี่ย 4.48 (ระดับดี) และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีค่าเฉลี่ย 4.62 (ระดับดีมาก) ถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสอดคล้องและเหมาะสม

2. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบปกติ รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดย ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เป็นแบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของ แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ผลที่ได้จากการ ประเมินตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้กระบวนการ เรียนรู้แบบปกติ มีค่าเฉลี่ย 4.48 (ระดับดี) และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีค่าเฉลี่ย 4.73 (ระดับดีมาก) ถือ ว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสอดคล้องและเหมาะสม

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือที่ใช้ ประเมิน ก่อนและหลังเรียน โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.982 วิเคราะห์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ค่า IOC ของแบบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ ผสมผสาน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ค่า IOC ของแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ได้ เท่ากับ 0.954

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้ แบ่งนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้

กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน และควบคุมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบปกติ และดำเนินการทดลองโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน (Pre-test) คะแนนรวม 30 คะแนน ตรวจให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูลไว้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน นักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กศน.ตำบลพะวง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 แผน รวม 8 ชั่วโมง หลังจากนั้นทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (Post-test) ตรวจให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูลไว้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ระหว่างการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน กับการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบปกติ และนำผลที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ t-test ต่อมาให้ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจ และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการทดลองเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบปกติ นักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กศน.ตำบลเขารูปช้าง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 แผน รวม 8 ชั่วโมง หลังจากนั้นได้ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (Post-test) ซึ่งเป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันกับการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบผสมผสาน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบปกติ กับการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานทำการตรวจให้คะแนนแล้วบันทึกผลไว้และนำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ t-test

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการหาค่าทีของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
  - 1.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มสัมพันธ์ (t-test for Dependent Samples)
  - 1.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มอิสระ (t-test for Independent Samples)
2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจ
  - 2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีการแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย พบว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 17.36 คะแนน คะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 21.90

คะแนน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียนมีความแตกต่างกับคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 (ค่า $t = -9.014$) ดังตารางที่ 1

ช่วงเวลา	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน O ₁	39	17.36	2.096	-9.014	.000
หลังเรียน O ₂	39	21.90	2.882		

2. ผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบผสมผสาน หลังเรียนกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบปกติ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย พบว่า คะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียน กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีค่าเท่ากับ 21.90 คะแนน คะแนนของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบปกติ มีค่าเท่ากับ 15.31 คะแนน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนทั้งสองแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า $t = 11.728$) ดังตารางที่ 2

วิธีการจัดการเรียนรู้	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
แบบผสมผสาน O ₁	39	21.90	2.882	11.728	.000
แบบปกติ O ₂	39	15.31	2.002		

3. การศึกษาความพึงพอใจของของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (กลุ่มทดลอง) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 รองลงมา ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดเท่ากัน 2 ข้อ คือ ข้อ 2 มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการในการเรียน และ ข้อ 7 นักศึกษาได้ฝึกทักษะในส่วนของปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1 ข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 คือ ข้อ 4 บรรยากาศ สภาพแวดล้อม และสื่อการเรียนมีความเหมาะสม รองลงมา มีความพึงพอใจ 1 ข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 คือ ข้อ 1 มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและหลากหลายชนิด รองลงมา มีความพึงพอใจ 3 ข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 คือ ข้อ 8 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะพัฒนาความคิด ทั้งในด้านของความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ ข้อ 9 รูปแบบการเรียนทำให้นักศึกษารู้จักช่วยเหลือตนเองในการเรียนมากขึ้น และข้อ 10 นักเรียนสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความสุข รองลงมา มีความพึงพอใจ 1 ข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 คือ ข้อ 3 รูปแบบการเรียนสามารถช่วยแก้ปัญหาด้านความถนัดทางการเรียนรู้ที่ต่างกันได้ รองลงมา มีความพึงพอใจ 1 ข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 คือ ข้อ 5

รูปแบบการเรียนรู้สามารถแก้ปัญหการเรียนรู้ไม่ทันเพื่อนได้ และส่วนข้อ 6 สามารถศึกษาสภาพปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและเตรียมการแก้ไขได้ มีความพึงพอใจต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ดังตารางที่ 3

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	แปลความหมาย
	ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน	4.40	.576	ระดับมาก
1.	มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและหลากหลายชนิด	4.46	.600	ระดับมาก
2.	มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการในการเรียน	4.54	.600	ระดับมากที่สุด
3.	รูปแบบการเรียนรู้สามารถช่วยแก้ปัญหาด้านความถนัดทางการเรียนรู้ที่ต่างกันได้	4.33	.701	ระดับมาก
4.	บรรยากาศ สภาพแวดล้อม และสื่อการเรียนมีความเหมาะสม	4.49	.644	ระดับมาก
5.	รูปแบบการเรียนรู้สามารถแก้ปัญหการเรียนรู้ไม่ทันเพื่อนได้	4.31	.731	ระดับมาก
6.	สามารถศึกษาสภาพปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและเตรียมการแก้ไขได้	4.26	.818	ระดับมาก
	ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน	4.46	.555	ระดับมาก
7.	นักศึกษาได้ฝึกทักษะในส่วนของ การปฏิบัติ	4.54	.555	ระดับมากที่สุด
8.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะพัฒนาความคิด ทั้งในด้านของความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์	4.44	.641	ระดับมาก
9.	รูปแบบการเรียนรู้ทำให้นักศึกษารู้จักช่วยเหลือตนเองในการเรียนมากขึ้น	4.44	.641	ระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิกพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสงขลา สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียนมีความแตกต่างกับคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าถึงสื่อเนื้อหาได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น สามารถเรียนรู้ตามอัธยาศัยตามช่วงเวลาที่เหมาะสมของแต่ละคน และตอบโจทย์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับยุคปัจจุบันซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆ อยู่แล้วในชีวิตประจำวัน เช่น สื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่างๆ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน จึงอาจถือได้ว่าเป็นการนำเทคโนโลยีสู่การเรียนการสอนได้อย่างลงตัว นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ส่งงานทางระบบออนไลน์ผ่านระบบห้องเรียนเสมือน เช่น Google Classroom เป็นแพลตฟอร์มที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทำให้นักศึกษาสามารถส่งงานตามกำหนดได้ทุกที่ทุกเวลาโดยไม่ต้องรอมาร่วมกับครูผู้สอน ซึ่งเป็นการประหยัดเวลาได้เป็นอย่างมาก อีกทั้ง ครูผู้สอนสามารถเข้ามาตรวจงานและให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งถือว่าเป็นสารสนเทศที่สำคัญที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถโต้ตอบด้วยข้อความได้อย่างทันท่วงทีทั้งในลักษณะของการพูดคุยแบบทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับเฮเลน และซีแมน (Allen and Seaman) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบผสมผสานเป็นการเรียนที่ผสมกันระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้าและการเรียนออนไลน์ โดยนำเสนอเนื้อหาส่วนใหญ่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น การสนทนาออนไลน์และยังคงมีส่วนที่ให้ผู้เรียนและผู้สอนพบปะกัน โดยมีสัดส่วนในการนำเสนอเนื้อหาผ่านระบบออนไลน์อยู่ระหว่างร้อยละ 30-70 ของเนื้อหาการเรียนทั้งหมด (Allen and Seaman, 2010) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาภรณ์ ธีราพีช และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพิมานปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษานครปฐม โดยผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.33 2) ค่าความก้าวหน้าทางการเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 68.38 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ธนาภรณ์ ธีราพีช และคณะ, 2565)

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบผสมผสาน หลังเรียนกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบปกติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนทั้งสองแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจเนื่องมาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้สอนได้ออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนที่คำนึงถึงลักษณะบริบทของรายวิชาที่ต้องเน้นการปฏิบัติของผู้เรียนให้เกิดความชำนาญ โดยผสมผสานทั้งการเรียนในห้องเรียนปกติ (Face to Face Learning) การเรียน

ออนไลน์ (Online Learning) และการให้ตัวอย่างแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (Resources Learning) และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการผสมยุทธวิธีการสอน (Mix Didactic Strategies) ทั้งการเรียนแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้เรียนด้วยกันและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยใช้คอมพิวเตอร์และมัลติมีเดียสนับสนุนการเรียนการสอน สอดคล้องกับ Graham, et al. ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของบทเรียนแบบผสมผสานที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ คือ การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ ส่งเสริมความมั่นใจในทักษะและความสามารถของตนเอง และสร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้สื่อสารกับคนอื่น ผู้สอนสามารถให้คำปรึกษา คำแนะนำในการฝึกปฏิบัติแก่ผู้เรียนได้ ทำให้เกิดความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและเพื่อนผู้เรียนคนอื่นๆ ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนใกล้ชิดกันมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันได้โดยสะดวก สามารถเข้าใจเพื่อนร่วมชั้นเรียนและเคารพเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น (Graham, et al., 2023) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำอ้อย สุนาโท ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่องการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่องการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการเรียนแบบปกติเรื่องการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่องการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (น้ำอ้อย สุนาโท, 2559)

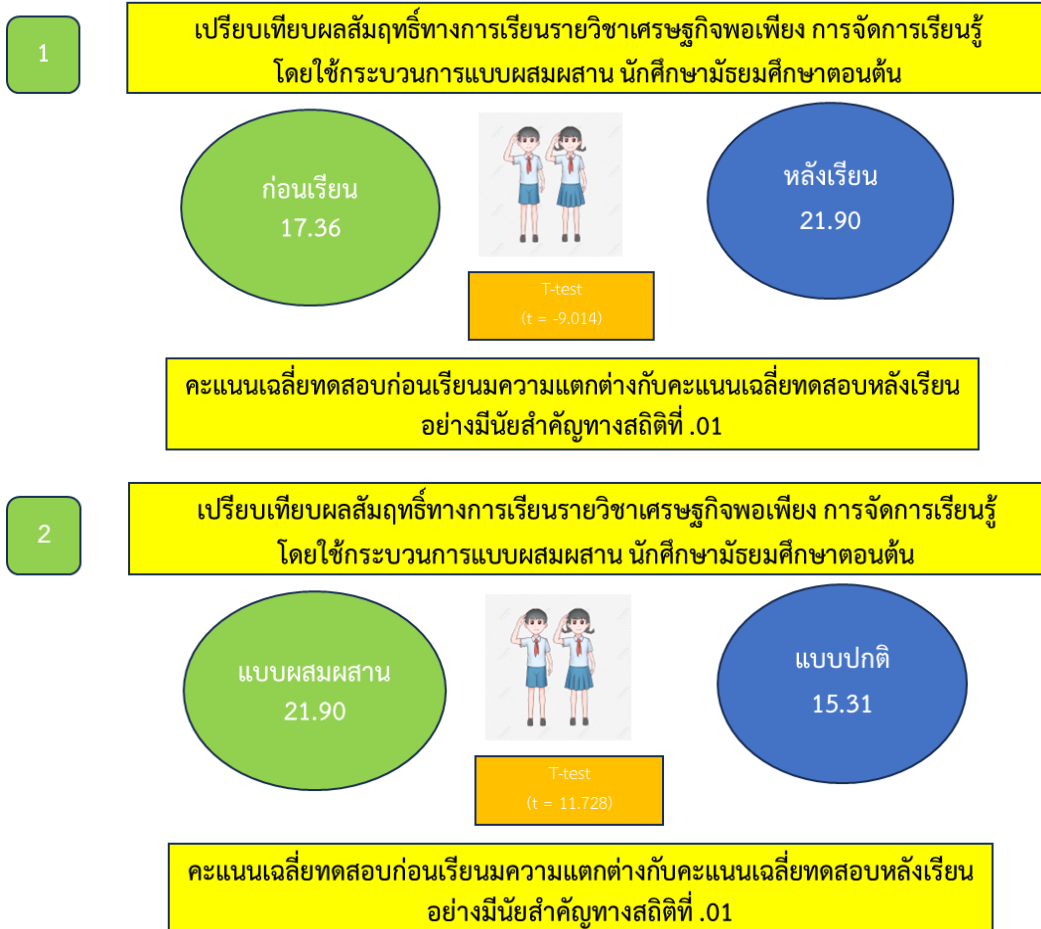
3. การศึกษาความพึงพอใจของของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (กลุ่มทดลอง) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาสนใจเรียนและรู้สึกสนุกเพลิดเพลินกับการเรียนรู้ การเรียนการสอนเร้าความสนใจ นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้น นักศึกษาได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีความร่วมสมัยและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักศึกษาในปัจจุบัน เป็นการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้เข้ากับการเรียนการสอน ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคุ้นชินและถนัดอยู่แล้ว เช่น แอปพลิเคชัน Line, Google Classroom ที่เปรียบเป็นห้องเรียนเสมือนจริง และการประชุมผ่านระบบออนไลน์ที่มีความสะดวกและเป็นสร้างบรรยากาศที่มีความเป็นกันเอง ตลอดจนการได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบตกแต่งผลงานด้วยกราฟิกต่างๆ อีกทั้ง นักศึกษามีความสะดวกในการส่งงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง ตามความพร้อมและความสะดวกโดยไม่ต้องเดินทางมาส่งที่โต๊ะอาจารย์หรือจุดนัดหมายเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับธนาภรณ์ ธิราพีช และคณะ ซึ่งได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ธนาภรณ์ ธิราพีช และคณะ, 2565) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภารัตน์ ทองโคตร ที่ได้ศึกษาการพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ระดับชั้น ปวช. 1/4 สาขาการโรงแรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยใช้กระบวนการสอนรูปแบบการสร้างลักษณะนิสัย ผลการวิจัยพบว่ามีความพึงพอใจต่อการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนรูปแบบการ สร้างลักษณะนิสัยในระดับมากที่สุด (นิภารัตน์ ทองโคตร, 2559)

องค์ความรู้ใหม่

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียนมีความแตกต่างกับคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษากลุ่มที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน (กลุ่มทดลอง) มีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถแสดงได้ดังภาพประกอบที่ 1

บทสรุป

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบปกติไม่ได้หมายความว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องด้วยค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเห็นได้ว่า ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานมีค่าความสำเร็จ ระดับคะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงสูงขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูที่ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการแบบผสมผสานมาใช้สอนเป็นประจำทุกวัน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ ควรมีการนำการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ไปใช้กับระดับชั้นอื่นๆ หรือบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนในระดับต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสมกับวัย และควรทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความสามารถในการคิดขั้นสูง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง ให้สูงขึ้น ให้ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานซึ่งเป็นวิธีการที่ดีกว่ากระบวนการเรียนรู้แบบปกติ
2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้น สำหรับนักเรียนที่มีพื้นฐานน้อย จะไม่กล้าแสดงออกในด้านการตอบคำถามหรือการใช้สื่อให้ถูกต้อง ครูควรมีกิจกรรมกระตุ้นการสร้างกำลังใจ และชมเชยเมื่อนักเรียนกล้าแสดงออก หากมีรางวัลเพื่อเป็นการเสริมแรง จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรที่จะมีการเพิ่มจำนวนตัวอย่างกลุ่มประชากรที่มากขึ้นโดยศึกษาในเขตพื้นที่นั้นๆ ไม่เจาะจงแค่สถานที่เดียว ซึ่งอาจจะทำให้มีข้อมูลที่มากขึ้นแล้วสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์ ความแตกต่าง และได้ข้อมูลผลการวิเคราะห์ที่เป็นประโยชน์มากขึ้น

2. ควรมีการนำการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ไปใช้กับระดับชั้นอื่นๆ หรือบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนในระดับต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสมกับวัย
3. ควรทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความสามารถในการคิดขั้นสูง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ
4. ควรนำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีด้านต่างๆ ที่ทันสมัย เข้ามาเสริมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ควบคู่กับการก้าวทันต่อโลกสมัยใหม่อยู่เสมอ

เอกสารอ้างอิง

- ธนาภรณ์ อธิราช และคณะ. (2565). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพิมานปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม. *วารสารวิจัยวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 5(6): 217-218.
- นิภารัตน์ ทองโคตร. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้น ปวช. 1/4 สาขาการโรงแรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ในพระอุปถัมภ์โดยใช้กระบวนการสอนรูปแบบการสร้างลักษณะนิสัย. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- น้ำอ้อย สุนาโท. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 15(1): 83-84.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2555). *คู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2555)*. กรุงเทพมหานคร: รังษีการพิมพ์.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- Allen. I. E. and Seaman. J. (2010). *Learning on Demand: Online Education in the United States, 2009*. USA: Sloan Consortium.
- Graham. C.R., et al. (2003). *Blended Learning Environments: A Review of the Research Literature*. Unpublished Manuscript, Provo, UT.

การประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม
โรงเรียนราชันนทาจารย์สามเสนวิทยาลัย 2

Evaluation of Energy and Environmental Conservation Program
of 2 Ratchananthajarn Samsenwittayalai School

¹กฤษณา โคตรโยธา Krisana Khotyotha

²พิกุล เอกวางกูร Pikul Ekwarangkoon

³วารุณี ลัภนโชคดี Warunee Lapanachokdee

¹²³ภาควิชาการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹²³Department of Education, Kasetsart University

¹Corresponding author, e-mail: Krisana.kh@ku.th

Received June 30, 2023; Revised June 28, 2023; Accepted: June 28, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนราชันนทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความพร้อม ความเพียงพอ ของปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากรของโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม 2) ความเหมาะสมของการดำเนินงานกิจกรรมในโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหา และ 3) ผลสำเร็จจากการดำเนินงานโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในด้านผลิตและผลลัพธ์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การมีจิตสำนึกการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ และแบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการประเมินโครงการ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากรของโครงการมีความสอดคล้อง มีความเหมาะสม มีความพร้อมและความเพียงพอ ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กิจกรรมของโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) งบประมาณมีความเพียงพอในการดำเนินงานโครงการ และ 3) บุคลากรในการดำเนินโครงการ มีความพร้อมและเพียงพอ ด้านการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการมีความเหมาะสม ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ 2) สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างลุล่วง ด้านผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการด้านผลิต พบว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกข้อ คือ นักเรียนและครุมีความรู้ เห็นคุณค่า และมีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอยู่ใน

ระดับมาก และด้านผลลัพธ์ของโครงการ พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมาก และมีการลดลงของการใช้พลังงานไฟฟ้า น้ำ และมีปริมาณขยะลดลงอย่างเห็นได้ชัด

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ; จิตสำนึก; การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม; โรงเรียน

Abstract

This research aims to evaluate the school energy and environmental conservation project at 2 Ratchanathajarn Samsenwittayalai School. It consists of three aspects: 1) the congruence, suitability, readiness, and adequacy of the project's input/resources related to energy and environmental conservation in the school, 2) the appropriateness of the activities within the project, including identifying problems, obstacles, and problem-solving strategies, and 3) the outcomes of the project's implementation in terms of production and results. The research population includes school administrators, teachers in charge of the project, teachers, students, and parents. The data collection tools consist of interviews, questionnaires on energy and environmental conservation awareness, satisfaction with the project, and data recording forms. Data analysis involves frequency, percentage, and content analysis. The evaluation findings indicate that in terms of the project's input/resources, there is a high level of congruence, suitability, readiness, and adequacy, meeting the evaluation criteria for all three aspects. Regarding the implementation of various activities within the project, they are deemed appropriate, meeting the evaluation criteria for both aspects, namely adherence to the planned activities and effective problem-solving. Regarding the project's outcomes, it is observed that all objectives of the project are achieved, as students and teachers demonstrate knowledge, appreciation, and behavior in energy and environmental conservation at a high level. Additionally, stakeholders, including school administrators, teachers in charge of the project, teachers, students, and parents, express a high level of satisfaction with the project, and there is a noticeable reduction in electricity and water consumption, as well as a decrease in waste generation.

Keywords: Program Evaluation; Conscious Mind; Energy and Environmental Conservation; School

บทนำ

ความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการเพิ่มจำนวนประชากรและกิจกรรม การบริโภค เป็นเหตุให้มี การแสวงหาและพัฒนาแหล่งพลังงานในทุกภูมิภาคด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้พลังงานมาใช้ได้อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง กิจกรรมการจัดหาพลังงานดังกล่าวได้

ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ ชุมชนและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างมาก ขณะที่ผู้ใช้พลังงานจำนวนมากยังขาดทั้งความรู้และความเข้าใจในการใช้พลังงานและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การไม่ตระหนักในคุณค่าของพลังงานที่หามาได้ การใช้พลังงานในทุกๆ กิจกรรมในการดำรงชีวิตในแต่ละวัน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบนิเวศ รวมทั้งยังมีผู้คนจำนวนมากไม่น้อยที่คิดว่าพลังงานที่นำออกมาใช้นั้นจะไม่หมดไปได้ โดยเชื่อว่ากลไกตลาดจะช่วยผลักดันให้มีพลังงานออกมาใช้อย่างต่อเนื่องได้ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว แต่ความจริงนั้นทรัพยากรพลังงานที่นำมาใช้ในปัจจุบันมีอยู่อย่างจำกัดและส่วนใหญ่ไม่สามารถทดแทนใหม่ได้ในเวลาอันสั้น ปริมาณที่ลดน้อยลงนี้จะทำให้การนำพลังงานออกมาใช้มีความยุ่งยาก มีค่าใช้จ่ายสูงและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าพลังงานและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งจึงถูกระบุในแผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ด้านที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ที่ได้รับจุดเน้น เรื่องการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1) เสริมสร้างการรับรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต 2) ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้สามารถเป็นอาชีพ และสร้างรายได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) โรงเรียนราชินีนาถอาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่ 1- 6 ได้ดำเนินการตามจุดเน้นเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยจัดโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชินีนาถอาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 ต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2565 (เมษายน พ.ศ.2565 – มีนาคม พ.ศ. 2566) โดยมีการดำเนินการ 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) นโยบายและการบริหารจัดการ และแผนปฏิบัติการอนุรักษ์พลังงานด้านการอนุรักษ์พลังงาน สิ่งแวดล้อม และนวัตกรรม 2) การส่งเสริม การมีส่วนร่วมของบุคลากรและนักเรียนในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม 3) การจัดการด้านการใช้พลังงานไฟฟ้าการใช้น้ำประปาและน้ำทิ้งในโรงเรียน 4) โรงเรียนคาร์บอนต่ำและโรงเรียนคาร์บอนต่ำสู่ชุมชน และ 5) โรงเรียนปลอดขยะเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมให้นักเรียน ครูและบุคลากร รวมถึงผู้ปกครองนักเรียน

จากการดำเนินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมโรงเรียนราชินีนาถอาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 ในปีการศึกษา 2564 นั้น พบว่าการประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมมีผลการประเมินในเรื่องความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถบอกได้ว่าการจัดโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมที่มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการปลูกฝังจิตสำนึกด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมได้หรือไม่อย่างไร ในปีการศึกษา 2565 ทางผู้บริหารจึงมอบหมายให้ผู้วิจัยซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของคณะกรรมการงานอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมทำการประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโครงการมีความเหมาะสมและเพียงพอหรือไม่อย่างไร กระบวนการเหมาะสมหรือไม่อย่างไร และความสำเร็จของโครงการในด้านผลผลิต

และผลลัพธ์ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากร(Inputs) 2) การดำเนินกิจกรรม(Activities) 3) ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นทั้งในด้านผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) มาใช้ในการประเมินโครงการ ซึ่งผลการประเมินที่ได้จะทำให้ผู้บริหารใช้สารสนเทศในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการการใช้พลังงานและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความพร้อม ความเพียงพอ ของปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากรของโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหา
3. เพื่อประเมินผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ทั้งในด้านผลผลิตและผลลัพธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนราชันนทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) มีการดำเนินวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการประเมินโครงการ ในการประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนราชันนทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำโครงร่างการประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ วารสาร วิชาการ ผลการวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการ การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ทำโครงร่างการประเมิน วางแผนการ ประเมินและกำหนดกรอบการประเมินโครงการ ประกอบด้วย คำถามการประเมิน วัตถุประสงค์ของการประเมิน ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล เครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล และ เกณฑ์การประเมิน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการประเมินโครงการ ผู้ประเมินทำการออกแบบการประเมิน ระบุเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร, แบบสัมภาษณ์สำหรับครูผู้รับผิดชอบโครงการ, แบบสอบถามการมีจิตสำนึกสำหรับผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ ครูผู้เข้าร่วมโครงการ และนักเรียนเข้าร่วมโครงการ (สาธิตา สาราณมย์, 2553), แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ ครูผู้เข้าร่วมโครงการ และนักเรียนเข้าร่วมโครงการ, แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของผู้ปกครองนักเรียน และ แบบบันทึกข้อมูลโดยผู้ประเมินดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความเชื่อมั่น (reliability) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560) และทำการปรับแก้เครื่องมือก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ประเมินรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นทำการแปลผล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและอภิปรายผล การประเมิน เขียน รายงานผล การประเมิน

ประเด็นการประเมิน ในการประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนราชันนทอาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากร(Inputs) 2) การดำเนินกิจกรรม (Activities) 3) ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการทั้งในด้านผลผลิตและผลลัพธ์ มาใช้ในการประเมินโครงการ โดยมีรายละเอียดการประเมินโครงการดังต่อไปนี้

1. ความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความพร้อม ความเพียงพอ ของปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากรของโครงการ ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กิจกรรมในโครงการทั้ง 5 กิจกรรมมีความสอดคล้องและเพียงพอช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) งบประมาณที่จัดสรรเหมาะสม เพียงพอสำหรับใช้ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม 3) บุคลากรมีความพร้อม จำนวนเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ

2. ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการ ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การดำเนินกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ 2) การดำเนินกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรมมีปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหา

3. ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการทั้งในด้านผลผลิตและผลลัพธ์ ดังนี้ 3.1) ผลผลิตของโครงการการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ คือ การมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม 2) การเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม และ 3) การปฏิบัติตนในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม (อรรพรรณ บุญส่ง, 2551) 3.2) ผลผลิตของโครงการประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การลดปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้า น้ำและขยะ 2) ความพึงพอใจของผู้บริหาร นักเรียน และครู ที่มีต่อโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

2. กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ซึ่งให้ข้อมูลในมิติด้านปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากร การดำเนินกิจกรรม ผลผลิตและผลลัพธ์ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม 2) ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 8 คน ซึ่งให้ข้อมูลในมิติด้านปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากร กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม 3) ครูผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 60 คน ซึ่งให้ข้อมูลในมิติด้านผลผลิตและผลลัพธ์ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม 4) นักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 1,265 คน ซึ่งให้ข้อมูลในมิติด้านผลผลิตและผลลัพธ์ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และ 5) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 169 คน ซึ่งให้ข้อมูลในมิติด้านผลลัพธ์ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างของการประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ครั้งนี้ผู้ประเมินกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 297 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จาก

ขนาดประชากร 1,265 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (Krejcie and Morgan, 1970)

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเพียงพอ และความพร้อมของปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากรของโครงการ ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 3 ประเด็น มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความสอดคล้องของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม การประเมินความสอดคล้องของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และ ครูผู้รับผิดชอบโครงการ โดยให้ผู้ให้ข้อมูลพิจารณาเอกสารที่แสดงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ว่ามีความสอดคล้องกันอย่างไร และทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเพิ่มเติม ผลการประเมินพบว่า ทั้งผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบโครงการทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมมีความสอดคล้องกัน โดยกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ องค์ประกอบที่ 1 ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนักเรียนในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการจัดการด้านการใช้พลังงาน การใช้น้ำและน้ำทิ้งในโรงเรียน กิจกรรมโรงเรียนคาร์บอนต่ำ และโรงเรียนคาร์บอนต่ำสู่ชุมชน กิจกรรมโรงเรียนปลอดขยะ กิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ องค์ประกอบที่ 2 คือ กิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนักเรียนในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ องค์ประกอบที่ 3 ได้แก่ กิจกรรมนโยบายและการบริหารจัดการ และแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการจัดการด้านการใช้พลังงาน การใช้น้ำและน้ำทิ้งในโรงเรียน กิจกรรมโรงเรียนคาร์บอนต่ำและโรงเรียนคาร์บอนต่ำสู่ชุมชน กิจกรรมโรงเรียนปลอดขยะ

1.2 ความเหมาะสม ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินโครงการ การประเมินความเหมาะสม ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบโครงการ และการศึกษาเอกสารของโครงการ ผลการประเมินพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการ ทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการอย่างเพียงพอ โดยการจัดทำงบประมาณ จะเปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นผู้เสนองบประมาณในการดำเนินโครงการในช่วงการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องทุกปี

1.3 ความพร้อมและความเพียงพอของบุคลากรในการดำเนินโครงการ การประเมินความพร้อมและความเพียงพอของบุคลากรในการดำเนินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการ และการศึกษาเอกสารของโครงการ ผลการประเมินพบว่า ทั้งผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบโครงการ ทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าบุคลากรทุกคนมีความพร้อมในการดำเนินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงาน

และสิ่งแวดล้อม บุคลากรในการดำเนินโครงการเข้ารับการอบรมหรือพัฒนาตนเองด้านอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความพร้อมในดำเนินงาน ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาเอกสารที่พบผลการเข้าร่วมอบรม/โครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของครู พร้อมเกียรติบัตร และภาพถ่ายการเข้ารับการอบรม/โครงการ โดยมีรายการอบรมกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ 1) โครงการโรงเรียนคาร์บอนต่ำและคาร์บอนต่ำสู่ชุมชน 2) โครงการโรงเรียนปลอดขยะ ทั้งนี้ครูมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีประสบการณ์ในการดำเนินโครงการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมมาหลายปี

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การประเมินความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมในโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ประเด็น มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ ผลการประเมินพบว่า การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ในโครงการ สามารถดำเนินการได้เสร็จทันเวลา เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยโรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยผู้บริหารเป็นที่ปรึกษาของกิจกรรมต่างๆ มีการจัดประชุมชี้แจงการทำงาน มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของทุกปี รวมทั้งการกำกับติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีรายงานสรุปผลของทั้ง 5 กิจกรรมและภาพถ่ายการดำเนินกิจกรรมเป็นร่องรอยหลักฐาน

2.2 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ การดำเนินงานพบปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ 1) นักเรียนขาดทักษะในการเปรียบเทียบปริมาณ การใช้ไฟฟ้าในโครงการคาร์บอนต่ำสู่ชุมชนและ 2) การประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการกับบุคลากรภายในโรงเรียน อย่างไรก็ตามโรงเรียนได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยร่วมมือกับครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนมีการกำกับติดตามงานโดยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ จนสามารถดำเนินงานได้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการจัดทำเป็นรายงานปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้ผู้บริหารรับทราบ มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนขาดทักษะในการเปรียบเทียบปริมาณการใช้ไฟฟ้าในโครงการคาร์บอนต่ำสู่ชุมชน ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ คือ ประสานกับทางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการให้ความรู้ และชี้แนะการคำนวณหาค่าปริมาณพลังงานไฟฟ้าในใบงาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการกับบุคลากรภายในโรงเรียน การดำเนินงานโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ต้องมีการประสานงานกับบุคลากรภายในโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมย่อยต่างๆ ซึ่งอาจจะมีข้อสงสัย ไม่เข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน การไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ คือ ทางรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไปและผู้รับผิดชอบโครงการ ได้จัดให้มีการประชุมทุกครั้งก่อนทำกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม โดยมีรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไปเป็น ประธานในการประชุม และติดตามการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในทุกๆ เดือน

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การประเมินผลสำเร็จจากการดำเนินงานโครงการโรงเรียนอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อมในด้านผลิตและผลลัพธ์ ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การประเมินผลผลิตของโครงการโรงเรียนอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม ผ่านเกณฑ์การประเมิน จากการตรวจสอบกับผลที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ การมีจิตสำนึกในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม 2) การเห็นคุณค่าในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม 3) การปฏิบัติตนในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม ของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้เข้าร่วมโครงการ นักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามการมีจิตสำนึกในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม และการศึกษาเอกสาร ผลการประเมิน พบว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้เข้าร่วมโครงการ และ นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 89.23 2) ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้เข้าร่วมโครงการ และ นักเรียน มีการเห็นคุณค่าในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 87.19 และ 3) ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้เข้าร่วมโครงการ และ นักเรียน มีการปฏิบัติตนในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 88.17

3.2 การประเมินผลลัพธ์ของโครงการโรงเรียนอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อมโดยตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากวัตถุประสงค์ของโครงการ ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2 ประเด็น มีรายละเอียดดังนี้

ก. การลดปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้า น้ำ และขยะ ปีการศึกษา 2565 เทียบกับปีการศึกษา 2562 โดยการศึกษาเอกสาร แบบบันทึกข้อมูลของโครงการ พบว่า ปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้า น้ำ และขยะ ในปีการศึกษา 2565 ลดลงมากกว่าร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2562

ข. ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อโครงการโรงเรียนอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม จากการสอบถามผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้เข้าร่วมโครงการ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ผู้บริหารหา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้เข้าร่วมโครงการ นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยข้อรายการที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไป ได้แก่ 1) โครงการนี้ช่วยให้นักเรียน ครู และบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม 2) โครงการนี้ช่วยให้นักเรียน ครู และบุคลากร เห็นคุณค่าในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม 3) โครงการนี้ช่วยให้นักเรียน ครูและบุคลากร สามารถปฏิบัติตนในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม 4) โครงการนี้ช่วยให้โรงเรียนประหยัดค่าไฟฟ้า 5) โครงการนี้ช่วยให้โรงเรียนลดปริมาณการใช้น้ำประปา 6) โครงการนี้ช่วยให้โรงเรียนลดปริมาณขยะ 7) โครงการนี้ช่วยให้บ้านของนักเรียนประหยัดค่าไฟฟ้า 8) โครงการนี้ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ในการอนุรักษพลังงานและสิ่งแวดล้อม 9) โครงการนี้เป็นโครงการที่ดีและมีประโยชน์ และ 10) ท่านอยากให้โครงการนี้ดำเนินการต่อเนื่องทุกปี

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าด้านความสอดคล้อง เหมาะสมความเพียงพอ ความพร้อมของปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากรของโครงการโรงเรียนนักรักพลังงานและสิ่งแวดล้อม ผลการประเมิน พบว่า ผ่านเกณฑ์ การประเมินในทุกประเด็น ที่เป็นเช่นนี้จะเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกัน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังที่ทีศนา แชมมณี (2560) ที่กล่าวว่า การกำหนดกิจกรรมต่างๆ ของโครงการที่มีความสอดคล้องกันจะอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานของโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ ผลการประเมินพบว่า งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ มีอย่างเพียงพอ และเหมาะสม เนื่องจาก ในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมของโครงการ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมของโครงการเสนอขออนุมัติงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ส่งผลให้มีงบประมาณในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ (ทีศนา แชมมณี, 2560)

นอกจากนั้นในส่วนของผู้บุคลากรพบว่ามีความเหมาะสมและเพียงพอ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการได้รับพิจารณาแต่งตั้งจากครูที่มีความรู้ ความสามารถจากหลากหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ในเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม และโรงเรียนก็มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการเข้าร่วมอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากการเข้าร่วมอบรมโครงการโรงเรียนคาร์บอนต่ำและโรงเรียนคาร์บอนต่ำ สุขุมชนของไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และโครงการโรงเรียนปลอดขยะของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความพร้อมในการจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ ที่กล่าวว่า สถานศึกษาต้องเตรียมบุคลากรครูให้มีความชำนาญในกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการสร้างความรู้ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การให้ลงมือปฏิบัติจริง จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดผลสำเร็จได้ ดังนั้นโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ที่มีการเตรียม กิจกรรมที่เหมาะสม การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ และบุคลากรมีความพร้อม จำนวนเพียงพอ จึงส่งผลให้โครงการประสบความสำเร็จ (ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580), 2561)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าด้านความเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินพบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมมีความเหมาะสม โดยสามารถดำเนินกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรมได้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ มีติดตามการดำเนินโครงการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบโครงการทุกเดือน ปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขได้อย่างทันท่วงที ทำให้โครงการดำเนินการต่อไปได้ ผ่านเกณฑ์การประเมินในทุกประเด็น ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการดำเนินงานของโรงเรียน มีความเป็นระบบ ชัดเจน ตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ มีการจัดประชุมชี้แจงการทำงาน มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานของทุกปี รวมทั้งการกำกับติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้นิเทศติดตาม ผ่านการประชุมและพูดคุยกันในแต่ละกิจกรรม และเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม จะมีการจัดทำ

รายงานผลให้ผู้บริหารทราบทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี ทักษะที่กล่าวว่า หากโครงการมีการนิเทศติดตามการดำเนินโครงการและตรวจสอบว่าได้ดำเนินการไปอย่างครบถ้วนและตรงตามแผนที่วางไว้ทุกขั้นตอนหรือไม่ จะสามารถค้นพบปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นในโครงการ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างให้ทันทั่วถึง นำมาซึ่งความสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการต่อไป ดังนั้น โครงการมีการดำเนินกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ รวมไปถึงมีการติดตามการดำเนินโครงการโดยผู้บริหารเป็นระยะๆ ทำให้ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นถูกแก้ไขได้ทันทั่วถึง จึงส่งผลให้โครงการลุล่วงไปด้วยดี (ทฤษฎี ทักษะ, 2560)

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่าด้านผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านผลผลิตและผลลัพธ์ ผลการประเมินในด้านผลผลิตพบว่า การดำเนินกิจกรรมช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้เข้าร่วมโครงการ และ นักเรียน มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมมากกว่าร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการกำหนดปัจจัยนำเข้าของโครงการในด้านกิจกรรมในโครงการ ที่พบว่าทั้ง 5 กิจกรรม มีความสอดคล้องช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการจัดสรรงบประมาณให้ อย่างเพียงพอกับความต้องการในการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณ ในส่วนของบุคลากรในโครงการ ได้เปิดโอกาสให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรม กล่าวคือมีการขับเคลื่อนโครงการทั้งโรงเรียน สอดคล้องกับงานของชาติรี ลุนดำ และคณะ ที่เสนอว่า กลุ่มอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่มีการรับรู้ในทิศทางสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมผ่านกระบวนการส่งต่ออย่างเป็นระบบภายใต้รูปแบบการสื่อสารของคณะฯ เช่นการประชุมประจำเดือน การสัมมนาประจำปีของคณะฯ และการเข้าร่วมในกิจกรรมของคณะฯ ส่วนนักศึกษาการตระหนักและรับทราบผ่านช่องทางในการทำกิจกรรมเพื่อรณรงค์และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของคณะฯ ด้วยเหตุนี้การตระหนักและความภาคภูมิใจ (ชาติรี ลุนดำ และคณะ, 2557)

บทสรุป

จากผลการประเมินโครงการโรงเรียนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมโดยการประเมินเชิงระบบ ทั้ง 3 ด้าน โดยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า/ทรัพยากรของโครงการมีความสอดคล้อง มีความเหมาะสม มีความพร้อมและมีความเพียงพอ ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กิจกรรมของโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) งบประมาณ มีความเพียงพอในการดำเนินงานโครงการ และ 3) บุคลากรในการดำเนินโครงการ มีความพร้อมและเพียงพอ ด้านการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการมีความเหมาะสม ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ 2) สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างลุล่วง ด้านผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการด้านผลผลิต พบว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกข้อ คือ นักเรียนและครูมีความรู้ เห็นคุณค่า และมีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และ ด้านผลลัพธ์ของโครงการ พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครู นักเรียน และ ผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมาก และมีการลดลงของการใช้พลังงานไฟฟ้า น้ำประปา และมีปริมาณขยะลดลงอย่างเห็นได้ชัด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ในการปลูกฝังการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นการเชื่อมโยงตั้งแต่ นโยบาย การวางแผน กิจกรรม บุคลากรที่มีความพร้อม การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ รวมไปถึงการดำเนินงานต่างๆ ของโครงการ

2. ควรมีการประเมินโครงการต่อเนื่องทุกปี เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ และเน้นการประเมินทั้งก่อน ระหว่าง และหลัง รวมทั้งนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ในการดำเนินงานโครงการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินตามสภาพจริง ควรมีแบบสอบถามผู้ปกครอง หรือการสัมภาษณ์ ครู และนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนของครูและนักเรียน เมื่ออยู่ที่บ้านเพิ่มเติม เพราะการนำผลจากการสังเกตพฤติกรรมทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนมาศึกษาความสอดคล้องรวมกันจะช่วย ยืนยันการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมที่มีรูปแบบหรือนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำไปประเมินจิตสำนึกของนักเรียน ผลที่ได้จะเป็นแนวทางในการที่จะปลูกฝัง ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมได้ในอนาคต

3. การประเมินในปีต่อไป ควรมีประเด็นการประเมินในเรื่องของความต่อเนื่อง ความยั่งยืน และการถ่ายทอดส่งต่อของโครงการ เนื่องจากเป็นโครงการที่ทำต่อเนื่องทุกปี และจากข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการให้มีการขยายผลการดำเนินงานโครงการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2565*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 21 มีนาคม 2565 จาก <https://www.moe.go.th>.
- ชาตรี ลุนดำ และคณะ. (2557). กระบวนการเสริมสร้างจิตสำนึกของบุคลากรและนักศึกษา คณะเทคนิคการแพทย์ ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม. *Mahidol R2R e-Journal*, 1(2): 31-45.
- ทิตินา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580). (2561, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 135. ตอน 82 ก, หน้า 52.
- สาธิตา สำราญรัมย์. (2553). “การพัฒนาแบบวัดจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร”. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรรวรรณ บุญส่ง. (2551). “ผลการพัฒนาจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาประกอบการประเมินตามสภาพจริง”.

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities." *Educational and Psychological Measurement*, 30(3): 607-610.

การพัฒนาแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้
ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิว
และปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
Development of Assessment Guidelines Integrated with
Teaching Using Problem-based Methods to Develop
Mathematical Problem-Solving Skills in a Unit of Learning About
the Surface Area and Volume of the Pyramid, Cone and Sphere
of The Grade 3 Students of Secondary School

¹ณัฐวดี เต็มสังข์ Natthawoot Tearmsung

²วารุณี ลักนโชคดี Warunee Lapanachokdee

³ชานนท์ จันทรา Chanon Chuntra

¹²³ภาควิชาการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹²³Department of Education, kasetsart University

¹Corresponding author, e-mail: natthawoot.36@gmail.com

Received July 21, 2023; Revised June 28, 2024; Accepted: June 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อศึกษาคุณภาพของแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสุทิวราราม เขตสาทร จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) ใบกิจกรรม และแบบฝึกทักษะ และ 3) แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ และการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1. แนวทางการประเมิน โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการออกแบบการประเมิน 2) ขั้นการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ 3) ขั้นประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 4) ขั้นรายงานและนำผลการ

ประเมินไปใช้ประโยชน์ 2. ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นหลังการใช้แนวทางการประเมิน และผลการประเมินตามองค์ประกอบของทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พบว่านักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์การประเมินในทุกองค์ประกอบในทุกแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ครูสะดวกในการนำแนวทางการประเมินไปใช้และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหามathematical problem-solving skills ของตนเอง

คำสำคัญ: การประเมินการเรียนรู้; ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Abstract

This research study aimed to develop the integrated learning assessment approaches with mathematical problem-solving skills in the topic of the surface area and volume of the pyramid, cones and spheres of The Grade 3 Students of Secondary School and study to the quality Assessment Guidelines Integrated with Teaching using Problem-based Methods to Develop Mathematical Problem-solving Skills in a Unit of Learning about the Surface Area and Volume of the Pyramid, Cone and Sphere of The Grade 3 Students of Secondary School. The samples in this research were one class of the ninth-grade, consisting of thirty-five students, Watsuthiwararam School, Sathorn District, Bangkok, in the first semester of the academic year 2023. The research tools consisted of 1) lessons plans 2) mathematical worksheets with exercises, and 3) the tests focusing on mathematical problem-solving skills (The test comprised pre-test and post-test.) The data were analyzed by using frequency, percentage, and mean. The relative gain scores and the content analysis are as follows: 1. Assessment guidelines using the problem-based approach consists of 4 steps: 1) designing the assessment 2) creating and developing tools, 3) evaluating mathematical problem-solving skills, 4) reporting and implementing assessment results. 2. The results of mathematics problem-solving skills are as follows: students had increasing average scores after implementing the assessment guideline, and students passed the assessment criteria for mathematical problem-solving skills in all components of problem-solving skills in every mathematics lesson plans. 3. The quality of learning assessment guidelines for developing mathematical problem-solving skills on subjects the surface area and volume of the pyramid cones and spheres of the ninth-grade students revealed that the assessment guidelines were useful for Teachers in terms of improving and

developing learning activities to increase the mathematical problem-solving skills in students and the providing feedback could be beneficial for student as a guideline to develop mathematical problem-solving skills in themselves.

Keywords: Assessment; Problem-solving Skills; Problem-based Methods

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาความคิดของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์คิดอย่างเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม (นฤชล ศรีมหาพรหม, 2549) คณิตศาสตร์จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการต่อยอดความรู้และมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบและมีแบบแผน ช่วยให้คาดการณ์ในสถานการณ์ต่างๆ รวมถึงการวางแผนตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและศาสตร์อื่นๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์จำเป็นต้องอาศัยทักษะกระบวนการสำคัญ ได้แก่ การแก้ปัญหา การใช้เหตุผล การสื่อสารหรือการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ การที่นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์จะทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการศึกษาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551) ซึ่งทักษะการแก้ปัญหาเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นทักษะที่ส่งเสริมความสามารถในระดับต่างๆ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของแต่ละบุคคล เป็นทักษะที่ส่งผลต่อทักษะหรือความสามารถอื่นๆ อาทิ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสังเกต การวางแผน การตัดสินใจ การร่วมมือปฏิบัติงานอีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการค้นหาคำตอบ ดังนั้น การแก้ปัญหาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต จึงทำให้การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการแก้ปัญหานักเรียนจึงมีความสำคัญ โดยทักษะการแก้ปัญหาจึงมีความเหมาะสมอย่างมากที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์หรือการคำนวณ เนื่องจากการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา การให้เหตุผล การจัดลำดับขั้นตอนและการตัดสินใจอย่างถูกต้อง

ทั้งนี้การจัดการศึกษาได้เสนอกระบวนการแก้ปัญหาไว้มากมาย หนึ่งในกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่ยึดเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาคือของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่กล่าวถึงความหมายและกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ไว้ว่า การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นกระบวนการในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ขั้นตอน กระบวนการแก้ปัญหา ยุทธวิธีรวมไปถึงประสบการณ์ที่มีอยู่ไปใช้ในการค้นหาคำตอบของปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเหล่านี้อาจจะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ไม่มากนักน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์นั้นๆ โดยกระบวนการทางคณิตศาสตร์แบ่งได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้น

วางแผนการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการตรวจสอบการแก้ปัญหา ดังนั้น การที่นักเรียนสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้จะต้องประกอบไปด้วยความสามารถในการทำ ความเข้าใจปัญหา ความสามารถในการวางแผนการแก้ปัญหา ความสามารถในการดำเนินการตาม แผนการแก้ปัญหาและความสามารถในการตรวจสอบผลการแก้ปัญหาของตนเอง ดังนั้นครูผู้สอนจึง ต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ ซึ่ง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะการ แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้โดย เป็นรูปแบบที่เริ่มต้นจากปัญหาเพื่อแก้ปัญหาหรือ สถานการณ์ต่างๆ โดยที่ปัญหาจะเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้และเป็นตัวกระตุ้นการพัฒ นา นักเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเอง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546)

ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดแบ่งการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยขั้นแรกเป็น การนำเข้าสู่บทเรียนโดยครูผู้สอนจะเป็นผู้เตรียมความพร้อมของนักเรียน ให้นักเรียนเกิดความสนใจ ก่อนจะขั้นเข้าสู่ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ที่แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นกำหนดปัญหา ขั้นทำ ความเข้าใจปัญหา ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า ขั้นสังเคราะห์ความรู้ ขั้นสรุปผลและประเมินค่าของ คำตอบ และขั้นสุดท้ายขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน และทั้งนี้เมื่อจบการเรียนรู้ในทุกขั้นตอนแล้ว ครูจะนำนักเรียนสรุปเนื้อหาของบทเรียน และความคิดรวบยอดที่ได้จากการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา คณิตศาสตร์ทางผู้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น ครูผู้สอนจะเริ่มต้นจากการ ทดสอบก่อนเรียนหลังจากนั้นจึงจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้จนเสร็จสิ้นกระบวนการ จัดการเรียนรู้ จึงทำการทดสอบหลังเรียน ซึ่งกระบวนการประเมินการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะมีเพียงการ ประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนวัดสุทธิวราราม โดยผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสุทธิวรารามโดยสนทนาแลกเปลี่ยนปัญหาในการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูผู้สอนได้จัดการเรียนการสอน โดยการทดสอบก่อนเรียน แล้วจึงจัดการเรียนการสอนตาม แผนการจัดการเรียนรู้ หลังจากจบการจัดการเรียนรู้ จะมีทดสอบหลังเรียนและผลที่ได้จากการ ทดสอบไม่เป็นไปตามค่าเป้าหมายของสถานศึกษา นอกจากนั้นยังพบปัญหาสำคัญคือ ครูผู้สอนไม่ ประเมินในระหว่างขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้เพื่อทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของนักเรียน มี เพียงการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนเพียงเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาที่ผ่านมา ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการ แก้ปัญหาที่กำหนดให้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยที่ผลของการจัดการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นไปที่การ พัฒนาความรู้ในเนื้อหาสาระของนักเรียนมากกว่าพัฒนาการนำความรู้ที่ได้จากการสร้างองค์ความรู้ไป ประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การวัดและประเมินผลนักเรียนมุ่งวัดที่ความสามารถใน การหาคำตอบของปัญหามากกว่าการตรวจสอบหาข้อบกพร่องของนักเรียนในการแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหา จึงทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่านักเรียนยังมี ข้อบกพร่องในขั้นตอนใดของการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ส่งผลให้ครูผู้สอนไม่สามารถแนะนำหรือ

ให้ข้อมูลย้อนกลับให้นักเรียนปรับปรุงพัฒนาการแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในรูปแบบที่แตกต่าง จึงสรุปปัญหาครั้งนี้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของครูผู้สอนเน้นไปที่การวัดความรู้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไม่ชัดเจน โดยจัดการประเมินการเรียนรู้แยกส่วนกับการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลความรู้ ความคิด ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบมากกว่าการวัดประเมินผลที่เกิดขึ้นจากสภาพจริงของการเรียนรู้ ทั้งนี้สิ่งที่ควรจะเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้คือ การประเมินการเรียนรู้จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา มีการให้ข้อมูลย้อนกลับทุกการเรียนรู้ของนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ซึ่งจัดเป็นการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนและบูรณาการการประเมินการเรียนรู้เข้ากับการจัดการเรียนการสอนแบบวันต่อวัน ปัญหาสำคัญที่พบในการประเมินส่วนใหญ่ สรุปได้ว่าการประเมินการเรียนรู้ ควรเป็นกระบวนการรวบรวมหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ต่างๆ ตามสภาพจริงเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อระบุและวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน และให้ข้อติชมที่มีคุณภาพแก่นักเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ให้ดีขึ้นโดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย และเพื่อให้เข้าใจการเรียนรู้ของนักเรียนในแง่มุมต่างๆ อย่างรอบด้านอันนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนและเปลี่ยนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

จากความสำคัญของทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ปัญหาจากการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาคณิตศาสตร์ของครูผู้สอนและการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียน ทางผู้วิจัยจึงได้การพัฒนาแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งแนวทางการประเมินดังกล่าวจะช่วยเติมเต็มการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ต้องการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และนักเรียนสามารถนำผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ได้จากการแนวทางการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทางคณิตศาสตร์ของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาคุณภาพของแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องพื้นที่ผิว และปริมาตรของพีระมิด กรวย และทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม จากหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการประเมินการเรียนรู้

3. กำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ครูได้ทราบระดับทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนและสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน และนักเรียนได้ทราบระดับทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของตนเอง ทั้งยังได้ข้อมูลย้อนกลับไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

4. จัดทำแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5. สร้างเครื่องมือประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ ใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ ใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะ ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม จากหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งพบว่าขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนของครูผู้สอน ขั้นตอนพัฒนาการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน 6 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา โดยครูผู้สอนทำการกำหนดปัญหาเป็นโจทย์ปัญหา สถานการณ์หรือกิจกรรมที่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพีระมิด กรวยและทรงกลม ขั้นที่ 2 การทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนพิจารณาสิ่งที่โจทย์ปัญหากำหนดให้และหาสิ่งที่โจทย์ปัญหาต้องการทราบ ขั้นที่ 3 การดำเนินการศึกษาค้นคว้า เป็นการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่กำหนดให้ ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์ความรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมภายในกลุ่ม แล้วดำเนินการวางแผนการแก้ปัญหา ขั้นที่ 5 การสรุปและประเมินค่าของคำตอบ โดยให้นักเรียนดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนการแก้ปัญหาที่นักเรียนวางแผนจนได้คำตอบของปัญหาและสรุปผลการแก้ปัญหา ขั้นที่ 6 การนำเสนอและประเมินผลงาน โดยให้

นักเรียนอภิปรายการดำเนินการและการสรุปผลการแก้ปัญหาที่กำหนดหน้าชั้นเรียน และเปิดโอกาสเพื่อนร่วมชั้นเรียนซักถาม และขึ้นกิจกรรมรวบยอด โดยครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปผลการดำเนินการแก้ไข้ปัญหาและมอบหมายภาระงาน

3. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 15 คาบ โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วทำการแก้ไข้ตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับแก้้ตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างครบถ้วน มีการเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องกันในแต่ละชั่วโมง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) เท่ากับ 1.0 ในทุกแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

6. ปรับแก้้แผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

การสร้างและพัฒนาใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาเรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม มีขั้นตอนและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม จากหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2. กำหนด หัวข้อ/ประเด็นของใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะ ที่ประกอบด้วย สิ่งที่มีประเมินค่าชี้แจงในการทำใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เนื้อหาที่ใช้ในการทำใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะ วิธีการตอบใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะ เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

3. ดำเนินการสร้างใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาเรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม ตามหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนด

4. จัดทำใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาเรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม แบบฝึกทักษะจำนวน 6 แบบฝึกทักษะและใบกิจกรรมจำนวน 11 ใบกิจกรรม เพื่อใช้ในการประกอบการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

5. นำใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะและใบกิจกรรมที่สร้างขึ้นเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของสิ่งที่ต้องการประเมินกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่จะประเมิน ความถูกต้อง และความเหมาะสมของคำชี้แจงในการทำแบบฝึกทักษะ เนื้อหาที่ใช้ในการทำแบบฝึกทักษะ วิธีการตอบแบบฝึกทักษะ เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน แล้วทำการปรับแก้ตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6. นำใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแบบฝึกทักษะและใบกิจกรรมกับนิยามของการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ความถูกต้อง และความเหมาะสมของคำชี้แจงในการทำแบบฝึกทักษะ เนื้อหาที่ใช้ในการทำแบบฝึกทักษะ วิธีการตอบแบบฝึกทักษะ เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) แล้วทำการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

7. นำใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะและใบกิจกรรมที่ได้ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสุทธิวาราม

การจัดทำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมก่อนเรียนและหลังเรียน มีขั้นตอนดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เพื่อกำหนดองค์ประกอบของทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ซึ่งพบว่า ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การทำความเข้าใจปัญหา ที่เป็นความสามารถในการระบุสิ่งที่โจทย์ปัญหา กำหนดและระบุสิ่งที่โจทย์ปัญหาต้องการทราบได้ 2) การวางแผนการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการวางแผนการแก้โจทย์ปัญหา การบอกสูตรหรือทฤษฎีที่ใช้ในการแก้โจทย์ปัญหา และเชื่อมโยงสิ่งที่โจทย์ปัญหากำหนดให้กับสูตรหรือทฤษฎีที่ใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาเพื่อให้ได้คำตอบของสิ่งที่โจทย์ปัญหาต้องการทราบ 3) การดำเนินการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการดำเนินการตามแผนการแก้ปัญหาที่วางไว้ โดยใช้การคำนวณและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ในการดำเนินการแก้ปัญหา และ 4) การสรุปผลและตรวจสอบผลการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการตรวจสอบและสรุปผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง ครบถ้วน และได้คำตอบตรงตามคำถามของปัญหาที่กำหนดให้

2. กำหนดผังการสร้างแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวย และทรงกลม ก่อนเรียนและหลังเรียนซึ่งประกอบด้วยข้อสอบองค์ประกอบละ 12 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบขึ้นจำนวน 48 ข้อ

3. สร้างแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม ก่อนเรียนและหลังเรียน มีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ปัญหา ที่กำหนด 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกต้องหรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน โดยสร้างข้อคำถามให้มีจำนวนมากกว่าที่ต้องการจำนวน 60 ข้อคำถาม องค์ประกอบละ 15 ข้อ

4. นำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม ก่อนเรียนและหลังเรียนเสนอให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบกับนิยามการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ คำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ ภาษาที่ใช้ เกณฑ์การให้คะแนนแล้วทำการปรับแก้ตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม ก่อนเรียนและหลังเรียนเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาความ สอดคล้องของข้อสอบในแบบทดสอบกับความถูกต้องและความเหมาะสมของนิยามทักษะการ แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์แต่ละองค์ประกอบ คำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ ภาษาที่ใช้ เกณฑ์การให้ คะแนน แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) แล้วทำการปรับแก้ตรามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม ก่อนเรียนและหลังเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การศึกษาคุณภาพของแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยศึกษาคุณภาพของแนวทางตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุทธิวาราม เพื่อทดลองใช้แนวทางการประเมินที่ บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ทดลองใช้แนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรง กลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิชาคณิตศาสตร์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/10 ภาค เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งมีนักเรียนที่เข้าร่วมการทดลองจำนวน 35 คน โดยครูที่ทดลองใช้แนว ทางการประเมินเป็นผู้วิจัยที่รับหน้าที่จัดการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. บันทึกผลจากการทดลองใช้แนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิชาคณิตศาสตร์ ใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ประโยชน์ของแนวทางการประเมิน 2) ความสะดวกในการใช้แนวทางการประเมินฯ 3) ปัญหาและ อุปสรรคของการใช้แนวทางการประเมินฯ 4) การนำแนวทางการประเมินไปใช้ในการประเมินทักษะ การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และ 5) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการประเมิน รวมทั้งสัมภาษณ์นักเรียนใน 2 ประเด็น คือ 1) ประโยชน์ของแนวทางการประเมิน และ 2) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

4. สังเคราะห์ผลจากการบันทึกหลังจากการจัดการเรียนรู้ เพื่อสรุปคุณภาพของแนวทางการ ประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ประโยชน์ของแนวทางการประเมิน 2) ความสะดวกในการใช้แนวทางการ ประเมินฯ 3) ปัญหาและอุปสรรคของการใช้แนวทางการประเมินฯ 4) การนำแนวทางการประเมินไป ใช้ในการประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และ 5) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและ

พัฒนาแนวทางการประเมิน รวมทั้งผลสัมภาษณ์นักเรียนใน 2 ประเด็นคือ 1) ประโยชน์ของแนวทางการประเมิน และ 2) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

5. ปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

1. วัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนการจัดการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยใช้แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวย และทรงกลมเพื่อตรวจสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน แล้วบันทึกคะแนนที่ได้เพื่อใช้เปรียบเทียบกับคะแนนหลังการจัดการจัดการเรียนรู้

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำใบกิจกรรมแบบฝึกทักษะของนักเรียนระหว่างการจัดการจัดการตามแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. ทำบันทึกหลังการจัดการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการจัดการเรียนรู้พร้อมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้

4. วัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการจัดการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมก่อนเรียน หลังการจัดการจัดการการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบระดับของทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน แล้วบันทึกคะแนนที่ได้เพื่อใช้เปรียบเทียบกับคะแนนก่อนการจัดการจัดการการเรียนรู้

5. สัมภาษณ์นักเรียนที่ทดลองใช้แนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 2 ประเด็น คือ 1) ประโยชน์ของแนวทางการประเมินฯ และ 2) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการจัดการการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งตามลักษณะของข้อมูล คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ และ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ คะแนนการประเมินแบบฝึกทักษะและใบกิจกรรม ตามแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้ และคะแนนจากการทำแบบทดสอบการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ฯ ของนักเรียนโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และคะแนนพัฒนาการ

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกหลังการสอนตามแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนที่ทดลองใช้แนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ 1 ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยพิจารณาจากพัฒนาการของทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/10 โดยการเปรียบเทียบคะแนนการทำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สรุปได้ว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนคือ 19.29 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.38 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 16.71 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 69.63 สำหรับค่าเฉลี่ยของคะแนนร้อยละพัฒนาการจากการทำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ คือ 32.87 คะแนน ร้อยละของพัฒนาการมีค่าตั้งแต่ 0 – 68.75 โดยนักเรียนที่มีพัฒนาการมากที่สุดคือนักเรียนเลขที่ 9 มีคะแนนร้อยละของพัฒนาการเท่ากับ 68.75 รองลงมา คือนักเรียนเลขที่ 24 คะแนนร้อยละของพัฒนาการเท่ากับ 66.67 ส่วนนักเรียนที่มีคะแนนร้อยละพัฒนาการน้อยที่สุดคือนักเรียนเลขที่ 2 นักเรียนเลขที่ 6 นักเรียนเลขที่ 18 นักเรียนเลขที่ 21 และนักเรียนเลขที่ 22 โดยมีคะแนนร้อยละของพัฒนาการเท่ากับ 0 นอกจากนั้น หากพิจารณาคะแนนร้อยละของพัฒนาการพบว่านักเรียนจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 80 มีคะแนนร้อยละของพัฒนาการตั้งแต่ 9.09 – 60.00 ส่วนนักเรียนจำนวน 5 คน ร้อยละ 14.28 ไม่มีพัฒนาการ เนื่องจากมีคะแนนทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ค่อนข้างสูงตั้งแต่ก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้คะแนนทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามองค์ประกอบของทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในด้านความสามารถในการทำความเข้าใจปัญหา จากการพิจารณาประเด็นดังกล่าวในภาพรวมสรุปได้ว่า นักเรียนทุกคน (ร้อยละ 100) มีความสามารถในการทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ ดี จำนวน 35 คนคิดเป็นร้อยละ 100

2.2 ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในด้านความสามารถในการวางแผนการแก้ปัญหา จากการพิจารณาประเด็นดังกล่าวในภาพรวมสรุปได้ว่า นักเรียนทุกคน (ร้อยละ 100) มีความสามารถในการทำความเข้าใจโจทย์ปัญหาผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ ดี จำนวน 35 คนคิดเป็นร้อยละ 100

2.3 ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในด้านความสามารถในการดำเนินการแก้ปัญหา จากการพิจารณาประเด็นดังกล่าวในภาพรวมสรุปได้ว่า นักเรียนทุกคน (ร้อยละ 100) มีความสามารถในการทำความเข้าใจโจทย์ปัญหาผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ ดี จำนวน 35 คนคิดเป็นร้อยละ 100

2.4 ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในด้านความสามารถสรุปผลและตรวจสอบผลการแก้ปัญหา จากการพิจารณาประเด็นดังกล่าวในภาพรวมสรุปได้ว่า นักเรียนทุกคน (ร้อยละ 100) มีความสามารถในการทำความเข้าใจโจทย์ปัญหาผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ ดี จำนวน 35 คนคิดเป็นร้อยละ 100

วัตถุประสงค์ที่ 3 คุณภาพของแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า

3.1 ประโยชน์จากการใช้แนวทางการประเมินจากการสรุปบันทึกผลการใช้แนวทางการประเมินฯและการสัมภาษณ์นักเรียน ที่ทดลองใช้แนวทางการประเมิน พบว่าแนวทางการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งกับครูและนักเรียนโดยนักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จากการที่ครูนำสารสนเทศที่ได้จากการตรวจ ใบกิจกรรมแบบฝึกทักษะ ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน และนักเรียนนำผลข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากครูไปใช้ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยคิดอย่างเป็นระบบ จากการเรียนในห้องเรียนที่ฝึกคิดจากกิจกรรมกลุ่ม แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ครูผู้สอนได้กำหนดให้ โดยนักเรียนได้ฝึก การทำงานร่วมกัน การรับฟังผู้อื่น และการศึกษาค้นคว้าข้อมูล รวมถึงการแสดงความคิดเห็น ถึงข้อมูล ที่ สมาชิกในกลุ่ม ได้นำเสนอ และนอกจากผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้ว ครูผู้สอน ยังสามารถนำผลการประเมินข้อค้นพบในแต่ละชั่วโมงไปปรับกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงถัดไป

3.2 ความสะดวกในการใช้แนวทางการประเมิน จากการทดลองใช้ของผู้วิจัยได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกันว่าแนวทางการประเมินมีความสอดคล้อง กับการประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สำหรับนำไปใช้พร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการทำงานปกติของครู เครื่องมือที่ใช้ในแนวทางการประเมินทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ใบกิจกรรม แบบฝึกทักษะ รวมถึงแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความสะดวกในการใช้งานสามารถดำเนินการประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเอง อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการนำผลการประเมินดังกล่าวไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครูอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาขั้นการออกแบบการประเมิน เป็นการวางแผนการประเมิน ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ที่ดำเนินการไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งประกอบด้วยวางแผนใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายการประเมิน 2) การกำหนดสิ่งที่มุ่งประเมิน 3) การกำหนดช่วงเวลาในการประเมิน 4) การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และ 5) การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่กล่าวว่าครูต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญของนักเรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วจึงออกแบบการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผล เพื่อให้นักเรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และสอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี (2556) ที่ได้กล่าวไว้ว่าผู้ประเมินจะต้องสามารถ ระบุ และแยกแยะความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสำคัญของขั้นตอนนี้คือจะต้องตอบคำถามว่าสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผลคืออะไรเช่น

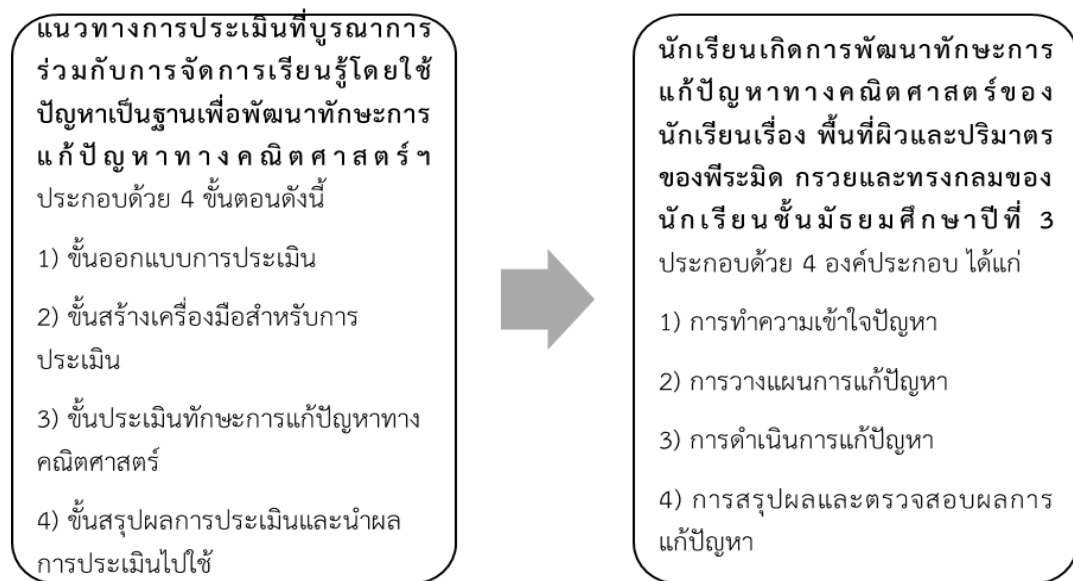
ต้องการวัดความสามารถทางสติปัญญาของบุคคล ความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะการปฏิบัติรวมไปถึงความสอดคล้องเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการสอน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556)

2. จากการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนำไปใช้พร้อมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในทุกขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใบงานและแบบฝึกทักษะ โดยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือการวิจัย จากการศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้และเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเครื่องมือเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องความถูกต้องและความเหมาะสมของเครื่องมือแล้วทำการปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญซึ่งสอดคล้องกับศิริเดช สุชีวะ ที่กล่าวถึงการเลือกสร้างเครื่องมือวัดผล ที่ครูผู้สอนต้องมั่นใจในคุณภาพของเครื่องมือนั้น หากการสร้างเครื่องมือเองควรจะศึกษาตัวอย่างของเครื่องมือที่มีคนสร้างไว้ก่อนแล้วควรพิถีพิถันในการตัดแปลงหรือสร้างเครื่องมือที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนเพื่อสะท้อนความ 3 ารถที่แท้จริงของผู้เรียนให้มากที่สุด การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืออย่างน้อยที่สุดเครื่องมือที่ได้มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างเครื่องมือและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามหรือพฤติกรรมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด (ศิริเดช สุชีวะ, 2546)

3. จากการศึกษาคุณภาพของแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 1) ขั้นการกำหนดปัญหาและทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา เป็นการกำหนดปัญหาเพื่อประเมินความถูกต้องของการพิจารณาโจทย์ปัญหาที่กำหนด โดยประเมินความสามารถในการระบุสิ่งที่โจทย์ปัญหาคำหนดและระบุสิ่งที่โจทย์ปัญหาต้องการทราบได้ 2) ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้าและการสังเคราะห์ความรู้ เป็นการวางแผนทางในศึกษาค้นคว้าและตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ รวมถึงการประเมินความสามารถในการวางแผนการแก้โจทย์ปัญหา การบอกสูตรหรือทฤษฎีที่ใช้ในการแก้โจทย์ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งที่โจทย์ปัญหาคำหนดให้กับสูตรหรือทฤษฎีที่ใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาเพื่อให้ได้คำตอบของสิ่งที่โจทย์ปัญหาต้องการทราบ รวมถึงการประเมินความถูกต้องของการตัดสินใจในการเลือกแผนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 3) ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ เป็นการประเมินความสามารถในการดำเนินการตามแผนการแก้ปัญหาที่วางไว้ โดยใช้การคำนวณและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ในการดำเนินการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่กำหนดให้ 4) ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน เป็นการประเมินความสามารถในการตรวจสอบและสรุปผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง ครบถ้วน และได้คำตอบตรงตามคำถามของปัญหาที่กำหนดให้ สอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี ได้กล่าวว่า หลังจากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วการนำเครื่องมือไปใช้ เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงปัจจัยรอบด้านหลายๆอย่างที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความสามารถของผู้เรียน เช่นการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่ส่งเสริมต่อการแสดงความสามารถที่มีอยู่และการควบคุมปัจจัยต่างๆที่จะเข้ามาแทรกแซงความถูกต้องของการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556)

องค์ความรู้ใหม่

จากการพัฒนาแนวทางการประเมินที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนออกแบบการประเมิน 2) ขั้นตอนสร้างเครื่องมือสำหรับการประเมิน 3) ขั้นตอนประเมินทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และ 4) ขั้นตอนสรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินไปใช้ โดยสามารถนำเสนอแนวคิดได้ ดังนี้

บทสรุป

จากการจากการพัฒนาแนวทางการประเมินฯ ดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งกับครูและนักเรียนโดยนักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จากการที่ครูนำเสนอสารสนเทศที่ได้จากการตรวจใบกิจกรรมแบบฝึกทักษะ ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน และนักเรียนนำผลข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากครูไปใช้ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยคิดอย่างเป็นระบบ และครูผู้สอนสามารถนำผลการประเมินข้อค้นพบในแต่ละชั่วโมงไปปรับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงถัดไปได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำแนวทางการประเมินฯ ไปใช้ ดังนี้

1. ครูที่นำแนวทางการประเมินไปใช้ควรศึกษาทำความเข้าใจวิธีการและขั้นตอนการประเมินให้ชัดเจน ก่อนนำแนวทางการประเมินการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด กรวยและทรงกลม ที่บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไปใช้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอน

2. ครูควรเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีหลังจากการตรวจ ใบกิจกรรมแบบฝึกทักษะเพื่อให้ นักเรียนนำข้อมูลย้อนกลับ และคำแนะนำที่ได้ไปปรับปรุง ทักษะการแก้ปัญหาทาง

คณิตศาสตร์ของตนเอง อีกทั้งยังให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อบกพร่อง และแนวทางการพัฒนาตนเองเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ ไป ศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับรูปแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ส่งผลต่อการพัฒนาศัภษาของนักเรียน
2. แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นการวัดด้านพุทธิพิสัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการหาคุณภาพด้วยการ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม ในแบบทดสอบ กัดนิยามของทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในแต่ละองค์ประกอบ ควรเพิ่มการตรวจหาคุณภาพ ในด้านความตรงเชิงโครงสร้าง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นฤชล ศรีมหาพรหม. (2549). การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาสมการ สำหรับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2556. *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริเดช สุชีวะ. 2546. “หลักการประเมินการเรียนรู้”. ใน สุวิมล ว่องวานิช (บรรณาธิการ). *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: 3-คิว มีเดีย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). *คู่มือวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงการศึกษาธิการ. (2550). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

ผลกระทบของสมรรถนะทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผล
ต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชีจังหวัดปทุมธานี
Effect of Accounting Competency and Organization
Environmental on the Quality of Financial Reports for
Accounting Firms in Pathum Thani Province

¹มลินีย์ คำศิริ Malinee Dumsiri

²จิรพงษ์ จันทร์งาม Jirapong Channgam

¹²หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี, มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹²Master of Accounting Program, Faculty of Accounting, Sripatum University

¹Corresponding author, e-mail: malinee.dumsiri1985@gmail.com

Received July 31, 2023; Revised June 28, 2024; Accepted: June 29, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะทางการบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานีและศึกษาสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชีในจังหวัดปทุมธานี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการศึกษาผู้บริหารสำนักงานบัญชีในจังหวัดปทุมธานีใช้วิธีการการสุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane จากประชากรทั้งหมด 151 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 110 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีสมการถดถอย ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางการบัญชีส่งผลบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชีในจังหวัดปทุมธานีและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 และสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กรส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชีในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 และ 0.021 ตามลำดับ
คำสำคัญ: สมรรถนะทางการบัญชี; สภาพแวดล้อมขององค์กร; คุณภาพรายงานทางการเงิน

Abstract

This study focuses on factors affecting the quality of financial reports of accounting firms in Pathum Thani. The purposes of the research are to examine and gain better understanding of drivers that influence the quality of financial reports of accounting firms in Pathum Thani. The research questions are 1) the accounting competency that affects the quality of financial reports of accounting firms in Pathum Thani 2) the organizational environment that affects the quality of financial

reports of accounting firms in Pathum Thani. Additionally, two hypotheses are raised to answer the research questions. The quantitative research is applied in this study. A total of 110 of 151 accounting office executives in Pathum Thani by using Taro Yamane's method participates in the study. Additionally, the questionnaire with description of purpose of survey is distributed. The researcher uses multiple regression in analysis the data. The result indicates that firstly, there is a positive relation between the accounting competency and the financial report quality of the accounting firm and this result is statistically significance at 0.00. Also, there is a positive relation between the internal and external organizational environment and the financial report quality of the accounting firm and this result is statistically significance at 0.00 and 0.021 accordingly.

Keywords: Accounting Competency; Organizational Environment; Quality of Financial Report

บทนำ

วิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพที่สำคัญอีกวิชาชีพหนึ่งที่มีส่วนในการพัฒนาธุรกิจของประเทศในด้านต่างๆ การจัดทำรายงานเพื่อให้ข้อมูลแก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจ เช่น ลูกค้า ผู้ลงทุน รัฐบาล และผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่มีคุณภาพ และสามารถคาดการณ์ แนวโน้มของธุรกิจในอนาคตจากการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งทุกองค์กรต้องมีการจัดทำบัญชีตามกฎหมายที่กำหนด และต้องสอดคล้องตามมาตรฐานการบัญชีที่สภาวิชาชีพกำหนดไว้ ดังนั้นผู้ทำบัญชีจึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้ทักษะ และความสามารถด้านวิชาชีพบัญชีให้มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันธุรกิจให้มีรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ (กฤษฎาภรณ์ อนุพันธ์ และขวัญฤดี ตันตระบัณฑิตย์, 2560)

สมรรถนะทางการบัญชี (Accounting Competency) เป็นคุณลักษณะของบุคคล ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ ด้านการวางแผนและควบคุมทางการเงิน ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการจัดทำและนำเสนอข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ด้านจริยธรรมของนักบัญชีและพื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน บาลี ที่กล่าวว่า สมรรถนะทางการบัญชี (Accounting Competency) เป็นคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพและทักษะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพและธุรกิจ จำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม (ณัฐธรรณ บาลี, 2564) ดังนั้นผู้ทำบัญชีควรฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะในปัจจุบันและนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร สภาวิชาชีพบัญชีของไทยจึงจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้นเพื่อให้สามารถแข่งขันกับนักบัญชีของต่างประเทศ เพราะหน้าที่ของนักบัญชีเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้องค์กรก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายทั้งในประเทศ และระดับองค์กร ดังนั้นนักบัญชีจึงจำเป็นต้องมีความรู้ทักษะและความสามารถในการบัญชีเป็นอย่างดี เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานซึ่งคุณลักษณะเหล่านั้น เป็นสมรรถนะที่มีอยู่ในตัว

ของนักบัญชีเอง ที่ต้องนำมาปรับปรุง และพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ

ทั้งนี้สมรรถนะของนักบัญชีในองค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการที่จะผลักดันธุรกิจให้มีรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ และส่งผลให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและแผนการดำเนินงาน ลักษณะรายงานทางการเงินจะมีคุณภาพได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของงบการเงิน สาขาวิชาชีพบัญชีในพระราชบัญญัติได้กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน เพื่อให้กิจการใช้เป็นแนวทางในการกำหนดระบบบัญชี และจัดทำรายงานทางการเงินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นไปในกรอบมาตรฐานเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการจัดทำรายงานทางการเงิน รวมทั้งช่วยให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินสามารถเข้าใจความหมายของข้อมูลที่แสดงในรายงานทางการเงินได้ปัจจุบันสำนักงานบัญชีได้รับความนิยมนอกจากเจ้าของกิจการ นักธุรกิจและบริษัทต่างๆ จำนวนมาก เพราะนอกจากความเชี่ยวชาญที่สามารถจัดการ และวางแผนงานได้อย่างมืออาชีพ มีประสบการณ์สูงแล้ว ยังดีต่อการสร้างระบบบริษัทที่มีประสิทธิภาพ ช่วยลดต้นทุนของธุรกิจ มีความถูกต้องสูง และสามารถจำแนก เกี่ยวกับงานบัญชีจากฝ่ายอื่นๆ ได้อย่างครบถ้วน ซึ่งปัจจุบันธุรกิจสำนักงานบัญชีมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอีก ในอนาคตตามการเติบโตของธุรกิจ ทำให้ธุรกิจสำนักงานบัญชีมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงทำให้สำนักงาน บัญชีต้องมีกลยุทธ์ในการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าเดิมและลูกค้าใหม่ (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์, 2552)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าสำนักงานบัญชีจะต้องให้ความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมขององค์กรเพื่อให้งบการเงินมีคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องผลกระทบของสมรรถนะทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานี ที่จะนำไปสู่รายงานทางการเงินที่มีคุณภาพโดยพัฒนาปรับปรุงสมรรถนะทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะทางการบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาผลกระทบของสมรรถนะทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานี มีประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานบัญชีในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 151 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2565) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานบัญชีโดยคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทำโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมรับให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 109 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาดและความคลาดเคลื่อน จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 110 ตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Sampling) ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนด นำไปประเมินผลและการวิเคราะห์ผลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานบัญชี ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำบัญชี ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 การประเมินด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ทำบัญชี ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมขององค์กร และตอนที่ 4 คุณภาพรายงานทางการเงิน

ลักษณะข้อคำถามตอนที่ 2 ถึงตอนที่ 4 แบบมาตราส่วนประมาณค่ามาตรฐานแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยได้แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยแบบสอบถามทั้งหมดมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC) มากกว่า 0.5 ทุกข้อ โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่า IOC 0.67-1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามดังกล่าวมีความเหมาะสม ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) เป็นรายด้าน โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ครอนบาค (Cronbach) ด้านสมรรถนะทางการบัญชี มีค่าเท่ากับ 0.831 สภาพแวดล้อมขององค์กร มีค่าเท่ากับ 0.821 และคุณภาพรายงานทางการเงิน มีค่าเท่ากับ 0.895 ซึ่งสอดคล้องกับ Hair, et al. ได้เสนอว่าค่าความเชื่อมั่นมีค่า 0.70 ขึ้นไปเป็นค่าที่ยอมรับได้ แสดงว่าเครื่องมือมีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยได้ (Hair, et al., 2010)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สมรรถนะทางการบัญชี ($\beta = 0.464$, Sig = 0.000) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

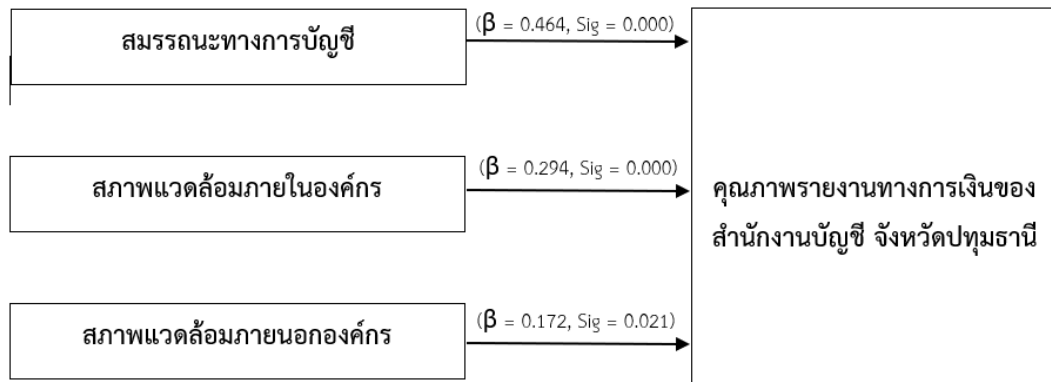
ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สมรรถนะทางการบัญชีและสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานี

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	SE	β		
ค่าคงที่	-0.160	0.389		-0.412	0.682
สมรรถนะทางการบัญชี	0.457	0.075	0.464	6.113	0.000
สภาพแวดล้อมภายใน	0.314	0.079	0.294	3.993	0.000
สภาพแวดล้อมภายนอก	0.220	0.094	0.172	2.349	0.021

R = 0.728, R Square = 0.530, Adj R Square = 0.517, SE = 0.615, F= 39.902

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า สภาพแวดล้อมภายในขององค์กร ($\beta = 0.294$, Sig = 0.000) และสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร ($\beta = 0.172$, Sig = 0.021) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ภาพที่ 1 ผลกระทบที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานี

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยข้อที่ 1 พบว่า สมรรถนะทางการบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ สำนักงานบัญชี ควรมีการปฏิบัติงานหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม มีคุณธรรม และมีจริยธรรมรวมทั้งยึดหลักความถูกต้องตามความเป็นจริง ตลอดจนมีการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดทำบัญชีและเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามรูปแบบของธุรกิจ และมุ่งเน้นการมีสมรรถนะทางการตรวจสอบ รายงานทางการเงินและบัญชี ให้มีความน่าเชื่อถือมีความถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ดังนั้นสมรรถนะทางการบัญชีจึงเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะในการทำงานซึ่งเป็นคุณลักษณะของความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานทางด้านการบัญชีที่จะต้องนำไปใช้ในการจัดการเพื่อทำรายงานทางการเงินให้เกิดประสิทธิภาพ โดยข้อมูลจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้เมื่อข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตได้ รวมทั้งยังเป็นข้อมูลที่ช่วยยืนยัน หรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาในอดีตของผู้ใช้งบการเงินได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในอดีตของกิจการ สามารถช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินคาดคะเนถึงผลการดำเนินงานในอนาคตของกิจการได้ สอดคล้องกับธรรมาธิกร หงษ์พงษ์ ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ทักษะทางวิชาชีพในมิติด้านปัญญา มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน (ธรรมาธิกร หงษ์พงษ์, 2560) และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของธรรมาธิกร ลักษณ์ลาวัณย์ และศิลปะพร ศรีจันเพชร ศึกษาเรื่อง ความเห็นของผู้สอบบัญชี เกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ต่อการปฏิบัติงานสอบบัญชีและคุณภาพของรายงานทางการเงิน พบว่า ผู้สอบบัญชีต้องใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจมาตรฐานฯ ก่อนการปฏิบัติงานสอบบัญชีเพื่อ

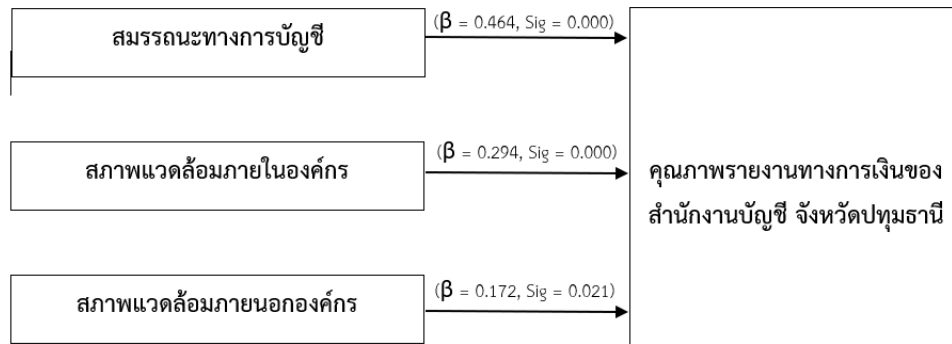
เข้าใจในเนื้อหาของมาตรฐานฯ อย่างถ่องแท้และ จะมีต้นทุนในการฝึกอบรมให้กับพนักงานเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรฐานฯ เพื่อช่วยให้สมาชิกที่จะร่วมทำงาน ในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบมีระดับความรู้ความสามารถที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนผลกระทบต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน พบว่า ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางว่างการเงินที่จัดทำขึ้น (ณัฐธิดา ลัคนลาวัฒน์ และศิลาปะพร ศรีจันเพชร, 2555) และยิ่งสอดคล้องกับเฟรดเดอริก เฮอริชเบิร์ก (Herzberg) กล่าวว่าพื้นฐานความรู้ของนักบัญชีเป็นสิ่งสำคัญต่อการเพิ่มคุณภาพรายงานทางการเงิน (Herzberg, 1959)

2. ผลจากการวิจัยข้อที่ 2 พบว่าสภาพแวดล้อมขององค์กรส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี โดยที่สภาพแวดล้อมภายในขององค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพราะว่า สภาพแวดล้อมขององค์กรซึ่งในที่นี้ ประกอบด้วยขนาดบริษัท จำนวนพนักงาน รูปแบบการจัดองค์กร ภาวะเศรษฐกิจ ที่ตั้งทำเล รูปแบบของกฎหมาย และประเภทองค์กร มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยที่สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรที่รวบรวมข้อสมมุติความเชื่อและค่านิยมที่สมาชิกขององค์กรมีส่วนร่วมกันและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างอย่างเป็นทางการในการกำหนดรูปแบบพฤติกรรม ส่งผลให้การทำงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ เช่นเดียวกับรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพนั้นข้อมูลในรายงานทางการเงินเป็นข้อมูลที่ถูกนำเสนอในรูปแบบของตัวเลข ซึ่งจะต้องมีความถูกต้องเที่ยงธรรม เชื่อถือได้ โดยผ่านกระบวนการทางบัญชีที่เป็นไปตามหลักการบัญชีรับรอง โดยทั่วไป อีกทั้งข้อมูลในรายงานทางการเงินเป็นข้อมูลทางการบัญชีที่สะท้อนถึงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ อย่างไรก็ตามรายงานทางการเงินจะมีประโยชน์หากถูกนำมาใช้โดยผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับรายงานทางการเงินในระดับที่ ต่างกันก็สามารถพิสูจน์ยืนยันข้อมูลที่ได้ตรงกันจะสามารถเปรียบเทียบได้กับข้อมูลที่คล้ายกันขององค์กรอื่น ตลอดจนการเปรียบเทียบสำหรับรอบระยะเวลาเดียวกันและรอบระยะเวลาบัญชีที่แตกต่างกัน ดังนั้นรายงานทางการเงินต้องสามารถนำไปเปรียบเทียบกันได้ จึงจะเป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเพื่อให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเอ็งฟ้า คุณแสง และสุริย์ โภษกรนัญญ์ ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในมุมมองของผู้สอบรับอนุญาต ในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านผู้จัดทำบัญชี ด้านมาตรฐานการบัญชี และ ด้านผู้ประกอบการล้วนส่งผลกระทบต่อ คุณภาพงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใน มุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในระดับมากที่สุด (เอ็งฟ้า คุณแสง และสุริย์ โภษกรนัญญ์, 2558) และ สอดคล้องกับชไมพร บัวแก้ว ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหารประกอบไปด้วยด้านธุรกิจ ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน ด้านการสนับสนุน ระบบการควบคุมภายใน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย มีผลเชิงบวกต่อคุณภาพ รายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหารในเขตภาคใต้ (ชไมพร บัวแก้ว, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาผลกระทบของสมรรถนะทางการบัญชีและสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานี ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานี แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลกระทบที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานี

การทดสอบเงื่อนไข Multiple Regression Analysis การวิเคราะห์ ความสหสัมพันธ์กันเองของตัวแปรไม่เกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ค่า Tolerance มีค่าระหว่าง 0.769-0.830 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) มีค่าระหว่าง 1.205-1.301 จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากค่า Tolerance มีค่ามากกว่า 0.1 ทุกตัวแปร และค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 ทุกตัวแปร ผลการวิเคราะห์พบว่า สมรรถนะทางการบัญชี สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานี โดยเฉลี่ยร้อยละ 51.70 (Adjusted R Square) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สมรรถนะทางการบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สภาพแวดล้อมภายในขององค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

บทสรุป

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางการบัญชีส่งผลบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชีในจังหวัดปทุมธานีและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 และสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กรส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชีในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 และ 0.021 ตามลำดับ ดังนั้นผู้บริหารของสำนักงานบัญชี จังหวัดปทุมธานี ควรพัฒนาสมรรถนะทางการบัญชี ภายในสำนักงานบัญชีให้เกิดประสิทธิผลคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และการพัฒนาด้านทรัพยากรบุคคลในองค์กรเพื่อนำไปสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันทางธุรกิจ รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพในการทำงานให้แก่องค์กร ตลอดจนวางแผน ปรับปรุง เสริมสร้างวิธีการบริหารงานของสำนักงานบัญชีให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในคุณภาพรายงานทางการเงินต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพของรายงานงานทางการเงินทั้งด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ความสามารถเปรียบเทียบได้ ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ความทันเวลา และความสามารถเข้าใจได้ โดยจัดการให้วางแผนการเสริมความรู้หรือการอบรมในงานบัญชีเพื่อจะได้เพิ่มสมรรถนะทางการบัญชีที่มากขึ้น

2. ผู้บริหารสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี พัฒนาปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กรโดยมีการจัดแบ่งโครงสร้างสายบังคับบัญชาทางการเงินอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงาน การสั่งการและติดต่อสื่อสารตามโครงสร้างสายบังคับบัญชาทางการเงินที่มีประสิทธิผล

3. ผู้บริหารสำนักงานบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี ควรให้ควรตระหนักและเข้าใจถึงจริยธรรมในวิชาชีพบัญชี โดยการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ และส่งเสริมความรู้และทักษะทางบัญชีการวางแผนและควบคุมการเงิน ที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาในเรื่องเดิมแต่ขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ทำบัญชีในแต่ละตำแหน่งและในแต่ละพื้นที่จังหวัด เพื่อจะได้ทราบว่าผลการศึกษาเหมือนหรือต่างจากการศึกษาก่อนหน้านี้หรือไม่

2. ทำการศึกษา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างในประเด็น สมรรถนะทางการบัญชี ลักษณะองค์กร และคุณภาพรายงานทางการเงิน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสนับสนุนผลการศึกษาก่อนหน้านี้

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2565). สถิติการจดทะเบียนนิติบุคคลคงอยู่ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์.

กฤษกรรณ์ อนุพันธ์ และขวัญฤดี ตันตระกูล (2560). คุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมุมมองของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนภูมิภาค. วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1(3): 51-64.

ชไมพร บัวแก้ว. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหารในเขตภาคใต้. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ณัฐภัทร หงส์พงษ์. (2560). ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพรายงานการเงินของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและนนทบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ณัฐธราภรณ์ บาลี. (2564). สมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้จัดการบัญชี กรณีศึกษาสำนักงานบัญชีในจังหวัดนนทบุรี. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(1): 1-13.

- ณัฐธิดา ลักคนลาวัณย์ และศิลาปะพร ศรีจั่นเพชร. (2555). ความเห็นของผู้สอบบัญชี เกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะต่อการปฏิบัติงานสอบบัญชีและคุณภาพของรายงานทางการเงิน. *WMS Journal of Management*, 1(2): 51-59.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2552). *Competency Development Roadmap*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์เซ็นเตอร์.
- เอื้องฟ้า คุณแสง และสุรีย์ โบษกรณัญ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในมุมมองของผู้สอบรับอนุญาตในเขต กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. *การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Hair, J. et al. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Herzberg, F. (1959). *The Motivation to Work*. John Wiley & Sons, New York.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.

แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนดarulbahar อัลอิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
The Development Guideline for the Student Assistance Support
System in Darulbahar Al-Islammee Witthaya School Amphor
Saiburi Pattani Province

¹มุศัมมิล ลาเตะ Muzammil Lateh

²นวรรตน์ ไวมภุ Navarat Waichompu

¹²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹²Educational Administration, Hatyai University

¹Corresponding author, e-mail: Musammil.lat005@hu.ac.th

Received August 11, 2023; Revised June 28, 2024; Accepted: June 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3) พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนดarulbahar อัลอิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัด ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง รวมจำนวน 24 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาเอกชน จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ประเด็นการสนทนากลุ่มตามแบบวงจร PDCA ผลวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภาพรวม ปัญหาที่เจอคือความไม่พร้อมของบุคลากรที่จะส่งต่อนักเรียน ส่วนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลครูยังต้องทำความรู้จักให้มากกว่านี้ ในการที่จะคัดกรองนักเรียนและสามารถที่แบ่งเป็นแต่ละกลุ่ม เพื่อที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและหาวิธีที่จะสามารถส่งเสริมนักเรียนในด้านที่นักเรียนสนใจและมีความถนัดต่อไป 2) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับระบบช่วยเหลือนักเรียนเพราะเป็นการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกวิธี ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษา นอกจากนี้การจัดโครงการพัฒนาเทคนิคต่างๆ ในรูปแบบการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับครูที่เกี่ยวข้องจะช่วยเพิ่มศักยภาพการทำงานของครู 3) ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจร PDCA ตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน มีการประเมินผลเพื่อทบทวนการพัฒนาระบบดูแลฯ ประเมินภายในตาม

เกณฑ์โรงเรียนโดยจัดทีมนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานและจัดประชุมเพื่อ
ทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำสำคัญ: การพัฒนา; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; โรงเรียนदारुल्บะฮัร อัลอิสลามมีวิทยา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the operation of 2) to study the development guidelines student care and support system, and 3) to develop a student care and support system. Darulbahar Al-Islami Wittaya School, SaiBuri District, Pattani Province Key informants were teachers, students and There were 24 parents in total. The research tool was a semi-structured interview form. Analyze data with analytics. The key informants were 3 educational experts. The research tools were the model and Interview Data analysis by content analysis. The key informants in the focus group were 3 experts in private education. The research tools were focus groups according to the PDCA model. The results of this research revealed that: 1. Development of an overall student support system The problem encountered was the unavailability of personnel to send students. As for getting to know each student as an individual, teachers also have to know more in order to screen students who can be divided into individual groups in order to prevent and solve problems at the point and to find ways that can promote students in the areas that students are interested and have next skill. 2. Guidelines for the development of student support systems Schools should pay attention to the importance of the student support system because it is Helping students in the right way should encourage and support continuous operation in educational institutions in addition, the arrangement technical development projects in the form of developing a student support system for teachers involved will increase their potential of teachers. 3 The result of the development of the student care and support system by using the PDCA cycle according to component Procedure There is an evaluation for Review the development of the care system Internal assessment according to school criteria by organizing a supervision team to follow up, inspect and evaluate Conduct and organize meetings to review reports on the development of the student support system.

Keywords: Development; Students Support; Darulbahar Al-Islammee Witthaya School

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการ ครูที่ปรึกษาได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
อย่างเป็นขั้นตอน มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิด กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอก

สถานศึกษา ในการร่วมกันส่งเสริมและป้องกันปัญหาของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความตามอัตภาพของตนเพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดี และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร (ดุราสิทธิ์ แต่งงาม, 2560)

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียน โดยการนำกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อไปใช้ในชั้น เรียนได้อย่างเหมาะสม เด็กนักเรียน จะต้องได้รับการพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครอง และดูแล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตการสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดยต้องจัดให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อน เพื่อคุ้มครองดูแลเด็กนักเรียน สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กนักเรียน ดังนั้น ในการสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริงสถานศึกษา ต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กนักเรียนเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างความปลอดภัยในชีวิตของเด็ก นักเรียน รวมทั้งการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนจากอันตรายต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจการสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

จากรายงานวิจัยการศึกษาและปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น พบว่ายังมีเด็กจำนวนมากไม่ได้รับการดูแลที่ได้มาตรฐานของความเป็นมนุษย์เด็กถูกใช้ในทางที่ผิดมีการแสวงหาประโยชน์จากเด็กโดยไม่ชอบธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีการละเมิดสิทธิเด็กกานับประการ ดังที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อสารมวลชนอย่างต่อเนื่อง ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้เด็กขาดโอกาสในการเจริญเติบโตที่เป็นพลเมืองดีของสังคม ดังนั้นจึงถึงเวลาแล้วที่ทุกส่วนของสังคมโดยเฉพาะสถานศึกษาควรให้ความรู้ความเข้าใจ แก่บุคลากร ครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปเพื่อพัฒนาช่วยเหลือนักเรียนในทุกด้าน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเป็นไปเพื่อการดำรงซึ่งสิทธิศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เกิดมาพร้อมเด็กทุกคน กฎหมายรับและสิทธินี้ควรได้รับการยอมรับและปกป้องคุ้มครองจากผู้ใหญ่และคนในสังคมทุกคนได้รวมพลังผลักดันระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นกระบวนการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กที่ได้ขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพและครบวงจร ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์อนาคตของเด็กซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชนสังคม ประเทศชาติและโลกทั้งหมดให้ดำเนินชีวิตด้วยความเป็นวิถีแห่งสันติสุขที่ยั่งยืนสืบไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

จากปัญหาและสภาพการดำเนินงานของระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนและมีบทบาทสำคัญในการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน แก้ไข และป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับคุณภาพของนักเรียน จึงมีความตระหนักและสนใจศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โรงเรียนดาราอุบลราชธานี อธิสลามวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้เรียน
ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน دارุลบาฮ์รอฮ์อิสลามมี
วิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน دارุลบาฮ์รอฮ์
อิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน دارุลบาฮ์รอฮ์อิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี
จังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียน دارุลบาฮ์รอฮ์อิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี
จังหวัดปัตตานี โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน دارุลบาฮ์รอฮ์อิสลามมีวิทยา
อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างมีดังนี้ 1. ครู โดยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ ได้แก่ ครูที่ดูแลนักเรียน
ครูประจำชั้น ครูฝ่ายแนะแนวและครูฝ่ายปกครอง จำนวน 8 คน 2. นักเรียน โดยการเลือกแบบ
เจาะจง ตามคุณสมบัติ ได้แก่ นักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้อง เป็นสภานักเรียน นักเรียนที่มีประพฤติดี
และนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 8 คน 3. ผู้ปกครอง โดยการเลือกแบบเจาะจง ตามคุณสมบัติ ได้แก่
ผู้ปกครองที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีเวลาในการให้สัมภาษณ์ จำนวน
8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) การดำเนินงานด้าน ด้านการรู้จักนักเรียน 2) การดำเนินงานด้านการ
คัดกรองนักเรียน 3) การดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) การดำเนินงาน ด้านการป้องกันและ
แก้ไขปัญหา 5) การดำเนินงาน ด้านส่งต่อนักเรียน

คุณภาพของเครื่องมือ การยืนยันความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของข้อมูลที่ได้จากการ
สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยทวนข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ตรวจสอบ (Member Check) ทุกครั้งหลัง
เสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสัมภาษณ์ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้านโรงเรียน دارุลบาฮ์รอฮ์อิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 2. ผู้วิจัย
ประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญและดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยทำการตรวจสอบ
ความถูกต้องสมบูรณ์ตามแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนดาร์ลุบาฮ์อัลอิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในแต่ละข้อของการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และบรรยายสรุปความตามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนดาร์ลุบาฮ์อัลอิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างรองผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอสายบุรี และนักวิชาการ สำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอสายบุรี รวมจำนวน 3 คน

เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียน 2) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน 3) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน

คุณภาพของเครื่องมือ การยืนยันความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยทวนข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ตรวจสอบ (Member Check) ทุกครั้งหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1.ขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสัมภาษณ์ 2. ผู้วิจัยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญและดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ตามแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนดาร์ลุบาฮ์อัลอิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ จากการรอบการสัมภาษณ์ในแต่ละข้อของการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และบรรยายสรุปความตามแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนดาร์ลุบาฮ์อัลอิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างรองผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอสายบุรี และนักวิชาการ สำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอสายบุรี รวมจำนวน 3 คน

เครื่องมือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามวงจรการบริหาร PDCA

คุณภาพของเครื่องมือ การยืนยันความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยทวนข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ตรวจสอบ (Member Check) หลังเสร็จสิ้นการสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (PDCA) โรงเรียนदारुลาฮัร้ออิสลามีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ จากการสนทนากลุ่ม ในแต่ละข้อของการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามวงจรการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (PDCA) และบรรยายสรุปความ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลทั้ง 5 ด้านของนักเรียน และมีการวิเคราะห์ออกมาถึงตัวนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปสู่กระบวนการคัดกรอง ครูที่ปรึกษามีการให้คำปรึกษาต่อนักเรียนอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และมีการพบผู้ปกครอง 1 ครั้งต่อเดือน แต่ก็ยังมีครูที่ปรึกษาบางคนไม่ให้ความร่วมมือและละเลยการทำงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขาดการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการเก็บข้อมูล

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน การแปลผลข้อมูลขัดแย้งกัน และข้อความขาดความยืดหยุ่น ส่งผลให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนกับ พฤติกรรมของนักเรียน เนื่องการจัดเก็บข้อมูลด้านการคัดกรองนักเรียน ยังไม่มีการประมวลข้อมูลอย่างเป็นระบบ และครูที่ปรึกษาไม่ทราบวิธีการประมวลผลการคัดกรองนักเรียน มีการเปลี่ยนครูที่ปรึกษาทุกปี จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ได้มีการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) และการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน (Classroom Meeting) อย่างต่อเนื่องเดือนละ 1 ครั้ง ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นครูที่ปรึกษาได้เน้นการพัฒนา นักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

4. ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ครูยังไม่สามารถที่จะติดตาม ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและยังขาดการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ไม่มีการบันทึกข้อมูลในด้านของพฤติกรรมนักเรียน ทำให้ไม่สามารถส่งต่อไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ยังไม่มีความชัดเจนของข้อมูลในด้านการประสานงานการส่งต่อนักเรียน มีเพียงเฉพาะภายในโรงเรียนเกี่ยวกับด้านพฤติกรรม

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดระบบนำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน เมื่อทางโรงเรียนมีการประชุมผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครองเพื่อได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาในการประมวลผลการคัดกรองนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น และควรมีการรายงานผลต่อผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนในด้านต่างๆ จัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

4. ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ควรให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมหรือเข้าร่วมการประชุมอบรม ในด้านการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดประชุมผู้ปกครอง คลาสรูมมีตติง (Classroom Meeting) ทุกภาคเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครอง

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรมีแบบบันทึกการส่งต่ออย่างเป็นระบบตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ที่โรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกเข้าถึงข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งต่อนักเรียน

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA โรงเรียนดรุณดาธรรมวิทยาลัย อําเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการวางแผน (P) สร้างความตระหนักและความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันและความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (D) ดำเนินงานตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน มติที่ประชุมมีความคิดเห็นสอดคล้องตามร่างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ผลจากมติที่ประชุมมีความเห็นชอบให้เป็นไปตามร่างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและควรเพิ่ม กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนการตรวจสอบ (C) ประเมินผลเพื่อทบทวนการพัฒนาระบบดูแลฯ ประเมินภายในตามเกณฑ์โรงเรียน โดยจัดทีมนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานและจัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลฯ ช่วยเหลือนักเรียน ตามตัวชี้วัดความสำเร็จแผนงานที่กำหนดไว้ตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (A) ประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค ตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้คณะครูทบทวนงานการปฏิบัติที่ผ่านมามาภายใต้วงจร PDCA เพื่อวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนดรุณดาธรรมวิทยาลัย มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้ คือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยพิจารณาเป็น 5 ด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโดยส่วนใหญ่ปัญหาที่เจอคือความไม่พร้อมของบุคลากรที่จะส่งต่อนักเรียน ในส่วนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลครูยังต้องทำความรู้จักให้มากกว่านี้เพื่อที่จะคัดกรองนักเรียนแบ่งเป็นแต่ละกลุ่ม เพื่อที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหามาได้ตรงจุดและหาวิธีที่จะสามารถส่งเสริมนักเรียนในด้านที่นักเรียนสนใจและมีความถนัดต่อไป สอดคล้องกับชนกมณัฐ แสงสี และทินกฤตพัชร รุ่งเมืองที่เสนอให้เห็นความสำคัญตามลำดับ 5 ด้านคือ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 4) ด้านการส่งต่อ และ 5) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (ชนกมณัฐ แสงสี และทินกฤตพัชร รุ่งเมือง, 2564)

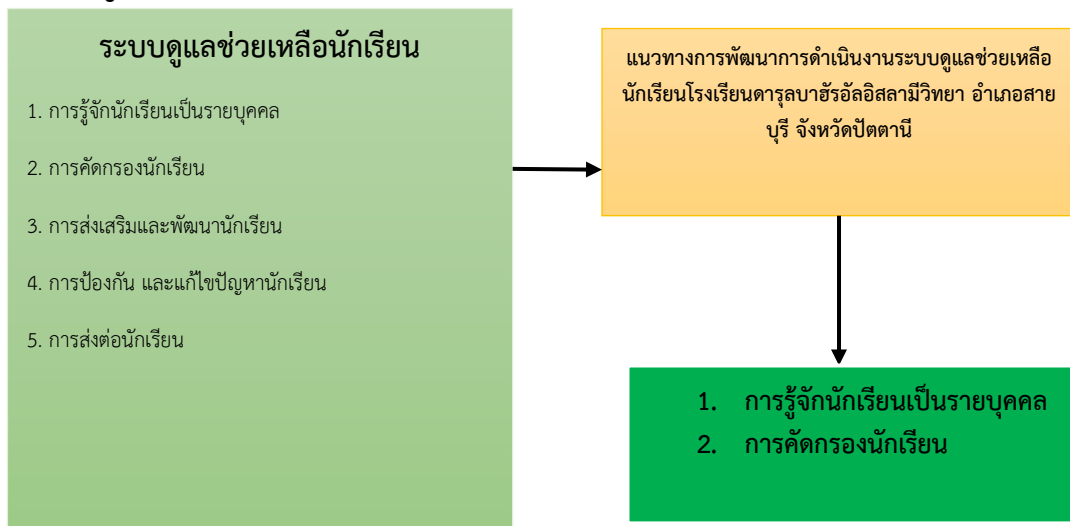

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนदारुลาฮัร้อลอิสลามมีวิทยา พบว่างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบปัญหาและขาดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่าข้อมูลการคัดกรองนักเรียนไม่ตรงตามความจริงเท่าที่ควรในส่วนของการส่งเสริมพัฒนานักเรียน โรงเรียนदारุลาฮัร้อลอิสลามมีครูไม่เพียงพอต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเท่าที่ควร ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ครูไม่สามารถติดตาม ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและยังขาดการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ยังไม่มีความชัดเจนของข้อมูลในการประสานงาน จากการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนदारุลาฮัร้อลอิสลามมีวิทยานี้ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีความจำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เนื่องจากครูไม่สามารถติดตาม ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและยังขาดการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ไม่มีการบันทึกข้อมูลในด้านของพฤติกรรมนักเรียน ทำให้ไม่สามารถส่งต่อไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ เพื่อใช้ในการประกอบการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดกับนักเรียนในอนาคต และผู้ปกครองนักเรียนที่มีปัญหาบางส่วนยังขาดความร่วมมือกับทางโรงเรียน ขาดความเข้าใจและปล่อยปะละเลย ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่ครบตามขั้นตอนและวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น ครูที่ปรึกษาคควรมีข้อมูลประวัติของนักเรียนทั้งหมด เพื่อให้สามารถดูแลแก้ไขปัญหาและสนับสนุนนักเรียนได้ สอดคล้องกับวิจัยของกรดา มลิตาและเพ็ญญา สุขเสริม ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (กรดา มลิตา และเพ็ญญา สุขเสริม, 2564)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการใช้วงจร PDCA โรงเรียนदारุลาฮัร้อลอิสลามมีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จากการสนทนากลุ่มพบว่า ได้รับความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิเห็นประโยชน์ของการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการใช้วงจร PDCA ว่ามีองค์ประกอบครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีความเหมาะสมกับวิธีดำเนินงาน ระยะเวลา โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่มมีความคิดเห็นพ้องต้องกัน ในการปฏิบัติงานด้านการดำเนินงานตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน มีการประเมินผลเพื่อทบทวนการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเมินภายในตามเกณฑ์โรงเรียนโดยจัดทีมนิเทศติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานและจัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามตัวชี้วัดความสำเร็จแผนงานที่กำหนดไว้และประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จความก้าวหน้าปัญหาและอุปสรรคตามเกณฑ์ของโรงเรียน คณะครูทบทวนงานการปฏิบัติที่ผ่านมามาภายใต้วงจร PDCA เพื่อวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุทัศน์ เอี่ยมแสง กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ปัญหาเพื่อเพิ่มศักยภาพให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีวิถีชีวิตที่พอเพียงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วใน

ยุคปัจจุบันทั้งทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้เด็กและเยาวชนมีวิถีชีวิตที่แตกต่างจากอดีต ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ซึ่งการแก้ไขปัญหาไม่ใช่หน้าที่ของสถานศึกษาอย่างเดียวแต่ต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานต่างๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สุทัศน์ เอี่ยมแสง, 2558) และยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงาน ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

จากภาพแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนดรุณราชธานี อําเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ควรเริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบัน และความพึงประสงค์ของระบบช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่นักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน จำเป็นต้องศึกษาทั้ง 5 ด้าน เนื่องจากทั้ง 5 ด้านมีความสำคัญทุกด้าน ซึ่งแต่ละสถานศึกษาอาจมีสภาพปัญหาปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่แตกต่างกันออกไป จากนั้นจึงค้นพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนดรุณราชธานี อําเภอสายบุรี ควรให้ความสำคัญและส่งเสริมการดำเนินการพัฒนาด้านการ 2 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ส่วนอีก 3 ด้านที่เหลือ คือ ด้านการส่งเสริมและการพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาสามารถ

ดำเนินการไปพร้อมๆ กันได้ แต่ควรให้ความสำคัญกับ 2 ลำดับแรกดังกล่าวข้างต้นก่อน หากประสบความสำเร็จในการพัฒนา 2 ด้านแรกจะส่งผลให้สามารถลดภาระการดำเนินการหรือช่วยอำนวยความสะดวกในด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน และการส่งต่อนักเรียนได้เช่นกัน

บทสรุป

ระบบการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ถือเป็นระบบที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการพัฒนานักเรียน ช่วยให้สามารถทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนแต่ละบุคคล เพื่อให้สถานศึกษาสามารถวางแผนและดำเนินการพัฒนานักเรียนได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน ตลอดจนช่วยแก้ไขและป้องกันปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยเฉพาะ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกๆ ที่ช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่มีความจำเป็นและเป็นข้อมูลตั้งต้นที่สำคัญในการดำเนินการขั้นตอนต่อไปในระบบการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยครูที่ปรึกษาจะเป็นผู้รับผิดชอบหลักและมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน อาทิ เช่น การประชุมผู้ปกครอง การเก็บประวัติรายบุคคลของนักเรียน การจัดประชุมนักเรียนรายเดือน การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้การช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้กับครูที่ปรึกษาหรือผู้รับผิดชอบงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้รับข้อมูลพื้นฐานที่มีความถูกต้องและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต และดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นทางโรงเรียนควรมีการจัดข้อมูลของนักเรียนให้รอบด้านมากที่สุดอย่างเป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลเป็นระยะเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงาน การรายงานและประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ทางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจและรู้จักตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีอย่างเหมาะสม

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นทางโรงเรียนควรมีการวางแผนหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่มีความรัดกุม การแบ่งแยกต้องไม่ใช่ข้อคิดแต่ต้องใช้เหตุผล ต้องมีการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ง่ายต่อการแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ชัดเจน มีการจัดทำระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในด้านต่างๆ มีระบบการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเป็นจริงเพื่อสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงจุด และมีการรายงานงานประเมินผลด้านการคัดกรองนักเรียนเพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือที่ถูกต้องและเหมาะสม

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นทางโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมมอบรอบรู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับการส่งเสริมและการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีการแสดงความสามารถออกมาในทางที่ถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียนในกลุ่มต่างๆ การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิต การจัดทำแผนงานโครงการที่ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย และประเมินผลด้านการส่งเสริมเพื่อนำไปสู่การพัฒนานักเรียน

4. ด้านการป้องกันและการแก้ไขนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นทางโรงเรียนมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน มีการรายงานและประเมินผลให้กับครูประจำชั้นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นทางโรงเรียนควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนก่อนการส่งต่ออย่างถูกต้องและรวดเร็ว การติดตามผลหลังการส่งต่ออย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน และนักเรียนมีความพร้อมที่จะได้รับการส่งต่อให้กับผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนควรมีแบบแผนในการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนทั้งในการส่งต่อภายในและส่งต่อภายนอก ควรมีการรายงานและประเมินผลการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียนถึงปัญหา อุปสรรค ประเด็นความสำเร็จ รวมทั้งแนวทางการช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงที่มีลักษณะคล้ายหรือมีปัญหาใกล้เคียงกันได้อย่างเหมาะสมและทันเหตุการณ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา นอกจากนี้ควรศึกษาสภาพปัญหาทางด้านสังคมและครอบครัวในการที่จะพัฒนาการเรียน

2. ควรศึกษาขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีมาตรฐาน รอบคอบ ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานรวดเร็วและประสบความสำเร็จ

3. ควรมีการพัฒนาต่อยอดเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนปกติทั่วไป

4. ควรมีการศึกษา เปรียบเทียบรูปแบบการฝึกอบรม ครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อหาคุณภาพของรูปแบบการฝึกอบรมที่มีคุณค่าและเหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละบริษัท

เอกสารอ้างอิง

กรดา มลิลลาและเพ็ญญา สุขเสริม. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 8(2):31-41.

- ชนกมณัฐ แสงสี และทินกฤตพัชร รุ่งเมือง. (2564). แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและ
พระนครศรีอยุธยา. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 6(3): 12-23.
- ดุราสิทธิ์ แดงงาม. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
หลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. *งาน
นิพนธ์. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.*
- สุทัศน์ เอี่ยมแสง. (2558). รายงานผลการดำเนินงาน โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
บ้านแม่จูด อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. *สำหรับงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 5. เชียงใหม่.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เอกสารสรุปย่อ
องค์กร. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *ระบบช่วยเหลือนักเรียนนักเรียน. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.*

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1
Competencies of School Administrators Affecting Student Care
and Support System In schools under the Office of Nakhon
Pathom Primary Educational Service Area 1

¹กฤษณา สังครุท Krisana Sangkhрут

²พระครูปลัดสุวัฒนสังัจจคุณ Phrakhrualadsuvaddhanasaccaguna

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹²Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

¹Corresponding author, e-mail: kritsana741@gmail.com

Received September 15, 2023; Revised June 28, 2024; Accepted: June 30, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 การศึกษาในครั้งนี้ได้อาศัยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มประชากรตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 321 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม 1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง ของแบบสอบถามโดยภาพรวม และรายด้าน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 เท่ากับ 0.970 และ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 เท่ากับ 0.901 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1.การวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. การทดสอบสมมติฐานพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารจัดการ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้บริหาร; การดูแลนักเรียน; ระบบการช่วยเหลือ; เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This research article has the objective of this research was to study the performance of school administrators in schools under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 to study the performance of school administrators affecting the student care and support system. In schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1. This study relies on a questionnaire as a tool for data collection. From the sample population is 321 school administrators and school teachers under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1. The instruments used were questionnaires. Analyze the precision (Reliability) of the questionnaire as a whole and each side. The confidence value of the questionnaire was obtained. Competencies of School Administrators in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1 was 0.970 and the reliability of the student care and support questionnaire. in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1 equal to 0.901. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. and stepwise multiple regression analysis by using a ready-made program. The results of the study found that: 1. The analysis of the competency of school administrators under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 1 found that the overall level was at a high level. 2. The analysis of data on student care and support systems in schools under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 found that the overall level was at a high level. 3. Testing the hypothesis found that the competency of school administrators consisted of 7 aspects: achievement-oriented good service Team work Analysis and synthesis communication and motivation Personnel Potential Development and vision Affecting the management of the student support system in schools under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 with statistical significance at the 0.05 and 0.01 levels.

Keywords: Executive Competency; Student Care; Support System; Primary Educational Service Area

บทนำ

สถานการณ์ ของโลกในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001 - 2100) มีการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลกระทบต่อองค์การและพลเมืองโลกหลายด้าน ได้แก่ ความผันผวนทาง เศรษฐกิจ การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ รวดเร็ว การเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวก็คือการพัฒนาคุณภาพของคน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทย ให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและกำหนดสังคมไทยมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์คือ มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข บริหารจัดการ ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษา บรรลุผลสำเร็จ (อมรรัตน์ เตชะนอก, 2563)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือ ที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และเป็นคนไทยยุคใหม่ที่มีความสมบูรณ์แบบทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา ตลอดจนมีจิตสาธารณะเพื่อสังคม นอกจากนี้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายในสถานศึกษายังเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงต้องอาศัยความรักและความเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมอันจะเป็นกรอบป้องกันปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมเนื่องจาก ความหลากหลายในแต่ละปัญหาที่เกิดขึ้น การดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครูทุกคนโดยต้องมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีหลักฐานการปฏิบัติงานที่มีเทคนิควิธีการหรือ การใช้เครื่องมือต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ที่ต้องใช้ความร่วมมือจากทุก ฝ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม อันจะสร้างสังคมที่ดี นำอยู่ ปลูกฝังเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีของสังคมที่ยั่งยืน (นัฏพันธ์ ดิศเจริญ, 2565)

ในยุคการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องมีผู้บริหารมืออาชีพผลักดันให้โรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจ และบทบาทหน้าที่ และผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่เอื้อต่อความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง และการบริหารโดยใช้คณะบุคคล ตลอดจนการบริหาร

โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามแนวการกระจายอำนาจการบริหาร ซึ่งเน้นผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ นักเรียน และชุมชน มาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงอยู่ในฐานะผู้นำครู และบุคลากรทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือ เพื่อให้วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา บรรลุผลด้วยการแสดงออกอย่างมีศาสตร์และศิลป์ สนับสนุนให้มีการบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไม่ยึดติดกับการบริหารแบบเดิมที่มุ่งทำตามนโยบาย หรือตามที่ส่วนกลางกำหนด เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการศึกษาไทยในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการจัดการศึกษาท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาวิวัฒน์ ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยน การแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบ และความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว รุนแรง และมีความหลากหลาย ส่งผลกระทบต่อทุกสาขาวิชาชีพโดยเฉพาะด้านการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้ความสามารถที่มีอยู่มาบริหารจัดการการศึกษา และภาระงานที่รับผิดชอบอยู่ให้บังเกิดผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ยิ่งขึ้นสะท้อนถึงการเป็นผู้ที่มีศักยภาพ มีภาวะผู้นำ มีความสามารถรอบด้านทั้ง เก่งคนเก่งงาน และเก่งวิชาการ เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษามีความภาคภูมิใจ และองอาจในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในระดับสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอน และปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญ และถือเป็นหัวใจของระบบการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา ในปัจจุบันในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา มีนักวิจัยได้พิสูจน์ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนที่ดี มีประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กับโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับฮอยและมิสเคิล (Hoy & Miskel) ที่ได้นำเสนอตัวช่วยสำคัญด้านผลลัพธ์ของโรงเรียนที่แสดงถึง คุณลักษณะของความสำเร็จของโรงเรียน ไว้ 3 ประการได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ 2) ความพึงพอใจในงานของครูและ 3) การรับรู้ต่อประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งหมด (Hoy & Miskel, 2001)

ด้วยเหตุนี้ การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยเหลือเด็กที่เป็นอนาคตของชาติ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข ซึ่งสถานศึกษาเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของเด็กนักเรียนดังนั้น สมรรถนะของผู้บริหารจึงมีความจำเป็นในการช่วยผลักดันให้การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
2. เพื่อศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
3. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วยวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 107 โรงเรียน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 321 คน ซึ่งการ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางสำเร็จรูป เครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close Ended Question)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม และด้านที่ 2 สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ 2) การสื่อสารและจูงใจ 3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 4) การมีวิสัยทัศน์ ซึ่งใช้คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likers (รุจเรขา วิทยาวุฑฒิกุล, 2553)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อภายในและภายนอก ซึ่งใช้คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามแบบของ Likers (รุจเรขา วิทยาวุฑฒิกุล, 2553)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนบุคคลเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และ ขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และ การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งใช้คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามแบบของ Likers (รุจเรขา วิทยาวุฑฒิกุล, 2553) สำหรับการแปลผลการวิจัยของแบบสอบถามผู้วิจัยจะแปลผลเป็น 5 โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการอธิบายโดยคำนวณช่วงความกว้างของข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยแบ่งเป็นช่วงเท่าๆ กันดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554)

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.90 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ในด้านการสื่อสารและจิตใจ มีระดับความคิดเห็นสูงสุดที่ค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาคือด้านการบริการที่ดี ที่ค่าเฉลี่ย 3.93 และน้อยที่สุดคือในด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ที่ค่าเฉลี่ย 3.81

1.1 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.89 เมื่อจำแนกเป็น รายข้อพบว่า ในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์” มี ระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.01 รองลงมาคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่นในการพัฒนา ผลงานอย่างต่อเนื่อง” ที่ค่าเฉลี่ย 3.90 และน้อยที่สุดคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษามักจะนำ นวัตกรรม/ทางเลือกใหม่ๆ มาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน” ที่ค่าเฉลี่ย 3.80

1.2 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ด้านการบริการที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.93 เมื่อจำแนกเป็นราย ข้อพบว่า ในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ระบบบริการของสถานศึกษาดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง” มีระดับ ความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 3.99 รองลงมาคือในข้อ “ผู้บริหารศึกษามีการพัฒนากระบวนการบริการ ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง” ที่ค่าเฉลี่ย 3.93 และน้อยที่สุดคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาแนวทาง ในการปรับปรุงระบบบริการอยู่เสมอ” ที่ค่าเฉลี่ย 3.91

1.3 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ด้านการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.89 เมื่อจำแนกเป็น รายข้อพบว่า ในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาได้เข้าร่วมประชุมวิชาการ/อบรม/สัมมนาเพื่อพัฒนาตนเอง อยู่บ่อยครั้ง” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 3.94 รองลงมาคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาหา โอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย” ที่ค่าเฉลี่ย 3.90 และน้อยที่สุดคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นด้านวิชาการจากบุคลากรในสถานศึกษา” ที่ค่าเฉลี่ย 3.86

1.4 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ด้านการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.92 เมื่อจำแนกเป็น รายข้อพบว่า ในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับบุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.07รองลงมาคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาท ความเป็นผู้นำได้อย่างเหมาะสม” ที่ค่าเฉลี่ย 3.93และน้อยที่สุดคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาให้ ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนบุคลากรภายในสถานศึกษาอยู่เสมอ” ที่ค่าเฉลี่ย 3.80

1.5 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.81 เมื่อ จำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และปัญหา ต่างๆในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.05 รองลงมาคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสนอทางเลือก/แนวทางในการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการ

ปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี” ที่ค่าเฉลี่ย 4.03 และน้อยที่สุดคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี” ที่ค่าเฉลี่ย 3.94

1.6 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 ด้านการสื่อสารและจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.00 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสื่อสารกับบุคลากร” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.09 รองลงมาคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและปฏิบัติงานเป็นอย่างดี” ที่ค่าเฉลี่ย 4.04 และน้อยที่สุดคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิคในการบริหารงานให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ” ที่ค่าเฉลี่ย 3.91

1.7 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.82 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา” ที่ค่าเฉลี่ย 3.86 และน้อยที่สุดคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษามีความรอบรู้ให้คำปรึกษาแนะนำให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี” ที่ค่าเฉลี่ย 3.73

1.8 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.92 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษามีการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงวิธีการต่างๆในการบริหารตามสถานการณ์ปัจจุบัน” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมาคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษา” ที่ค่าเฉลี่ย 3.90 และน้อยที่สุดคือในข้อ “ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ได้สอดคล้องนโยบายของ สพฐ.” ที่ค่าเฉลี่ย 3.87

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.88 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 3.93 รองลงมาคือด้านการส่งเสริมพัฒนา ที่ค่าเฉลี่ย 3.91 และน้อยที่สุดคือในด้านการส่งต่อภายในและภายนอก ที่ค่าเฉลี่ย 3.83

2.1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.90 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “ครูที่ปรึกษามีการวางแผนในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 3.95 รองลงมาคือในข้อ “ครูที่ปรึกษาเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน” ที่ค่าเฉลี่ย 3.91 และน้อยที่สุดคือในข้อ “ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญ ในการจัดระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียน” ที่ค่าเฉลี่ย 3.87

2.2 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.93 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนโดยพิจารณาจากข้อมูลหลาย ๆ ด้าน” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.01 รองลงมาคือในข้อ “ครูที่ปรึกษาคัดกรองนักเรียนได้ตรงตามพฤติกรรม ของนักเรียน” ที่ค่าเฉลี่ย 3.95 และน้อยที่สุดคือในข้อ “ครูที่ปรึกษาปกปิดข้อมูลของนักเรียน โดยรักษาความลับของนักเรียน” ที่ค่าเฉลี่ย 3.87

2.3 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการส่งเสริมพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.91 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน อย่างต่อเนื่อง” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.05รองลงมาคือในข้อ “ครูที่ปรึกษาให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน” ที่ค่าเฉลี่ย 3.97และน้อยที่สุดคือในข้อ “ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประชุมของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน” ที่ค่าเฉลี่ย 3.78

2.4 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.85 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “ครูที่ปรึกษาลงมือปฏิบัติจริงในการแก้ไขปัญหา นักเรียน” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือในข้อ “ครูที่ปรึกษามีจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน” ที่ค่าเฉลี่ย 3.86 และน้อยที่สุดคือในข้อ “โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน” ที่ค่าเฉลี่ย 3.81

2.5 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการส่งต่อภายในและภายนอก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.83 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “ครูที่ปรึกษามีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ถูกส่งต่อ” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 3.88 รองลงมาคือในข้อ “ครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งต่อ” ที่ค่าเฉลี่ย 3.86 และน้อยที่สุดคือในข้อ “ครูแนะแนวให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน” ที่ค่าเฉลี่ย 3.76

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การทดสอบสมมติฐานที่ว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 โดยที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก ($R = 0.974$) และสามารถพยากรณ์ได้ถึงความน่าเชื่อถือร้อยละ 94.90 ($R^2 = 0.949$) ส่วนอีกร้อยละ 5.10 คือปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา

3.1 จากการวิเคราะห์พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 7 ด้าน ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยที่แต่ละปัจจัยสามารถพยากรณ์การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ดังนี้

3.2 เมื่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.076 หน่วย

3.3 เมื่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริการที่ดี เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.126 หน่วย

3.4 เมื่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.112 หน่วย

3.5 เมื่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.387 หน่วย

3.6 เมื่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสื่อสารและจูงใจ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.081 หน่วย

3.7 เมื่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.070 หน่วย

3.8 เมื่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.093 หน่วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ในด้านการสื่อสารและจูงใจ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือด้านการบริการที่ดี และน้อยที่สุดคือในด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 ได้มีการพัฒนาสมรรถนะในด้านต่างๆอย่างต่อเนื่อง และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารโดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกัน ซึ่งมีการจูงใจให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการบริหาร เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในการบริหารที่ดียิ่งขึ้นซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของจิรพรรณ หิรัญวรเสถียร ที่ได้กล่าวถึงสมรรถนะไว้ว่า หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะของบุคคล (Attributes) ที่แสดงออกทั้งวิธีคิดและพฤติกรรมในการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล ในหน้าที่รับผิดชอบให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถสังเกต วัด ประเมินและพัฒนาได้ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ ตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐาน ที่องค์กรกำหนดไว้ (จิรพรรณ หิรัญวรเสถียร, 2555) สอดคล้องกับฐิฎฐารุ ศรีจันทร์เวียง ได้กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะของ บุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ

และคุณลักษณะของบุคคล และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ซึ่งบุคคลนั้น จะแสดงออกเป็นวิธีคิด ทักษะ และพฤติกรรมเพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล และมีการพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่องอันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่องค์กรได้กำหนดไว้ (ฐิติธรรมาวุธ ศรีจันทร์เวียง, 2553) สอดคล้องกับแนวคิดของธีระ ฤกษ์เจริญ ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของสมรรถนะไว้ว่าจากการที่สมรรถนะมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในโลกปัจจุบันนี้ องค์กรทุกแห่งจึงต้องมีวิธียุทธวิธี หรือ ประเมินสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งวิธีที่ง่ายที่สุดก็คือ การทดสอบความรู้ แต่วิธีนี้ก็ยังไม่สามารถวัดได้อย่างแม่นยำ จึงต้องใช้ร่วมกับวิธีการอื่นๆ เช่น ให้ทดลองปฏิบัติงานก่อนเพื่อตรวจสอบทักษะหรือความสามารถในงาน โดยอาจใช้สถานการณ์จำลอง หรือให้ฝึกในภาคสนาม กรณีที่ให้ทดลองปฏิบัติงานในระยะเวลานั้นๆ อาจจะใช้การเฝ้าติดตามดูหรือสังเกตพฤติกรรม ในขณะที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ นอกจากนี้ยังสามารถใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดย ผู้สัมภาษณ์จะต้องมีทักษะหรือมีความชำนาญสูงในงานด้านนั้นๆ (ธีระ ฤกษ์เจริญ, 2550)

2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือด้านการส่งเสริมพัฒนา และน้อยที่สุดคือในด้านการส่งต่อภายในและภายนอก สอดคล้องกับหัสพงศ์ งานดี กล่าววาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น (หัสพงศ์ งานดี, 2551) และสอดคล้องกับวรมน วิตะเสวีระ ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนโดยมีวิธีการดำเนินงานที่มีขั้นตอนอย่างชัดเจน เครื่องมือมีมาตรฐาน มีหลักฐานสามารถดำเนินการเพื่อประกันคุณภาพได้ (วรมน วิตะเสวีระ, 2557)

3. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชำนาญ สุรินาม ที่ได้กล่าวว่าการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ว่าการบริหารงานเป็นระบบโดยมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยคำนึงถึงผลผลิตและผลลัพธ์ โดยผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการทำงาน ได้ผลผลิตตามเป้าหมายและเกิดผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นการบริหารที่มีทิศทางในการปฏิบัติ โดยเฉพาะการกำหนดหลักปัจจัยแห่งความสำเร็จและตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการบริหารงานที่ก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กร อีกทั้งให้องค์กรมีการสร้างสรรค์พัฒนาผลงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องเสมอ และ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ คือการที่สามารถแยกแยะปัญหาออกเป็นประเด็น

ต่างๆ ได้ครอบคลุมปัญหา ซึ่งมีทั้งภายในและภายนอก ที่ส่งผลต่อการบริหารขององค์กร เมื่อได้ประเด็นปัญหาที่ชัดเจนแล้วนำมารวบรวมเป็นข้อมูล จัดระบบเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาก็จะสามารถนำมาวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการในองค์กรได้อย่างเหมาะสม รวมถึง การพัฒนาศักยภาพบุคลากร คือกระบวนการต่างๆ เช่น การให้การอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ตลอดจนการให้คำปรึกษานิตเทศ กำกับติดตาม เป็นต้น เพื่อที่มุ่งหวังให้เกิดความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงานและ ส่งผลให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ชานาญสุรินาม, 2554) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของนิลลาร์ตัน โทมามาก กล่าวว่า การบริการที่ดี เป็นการศึกษาความต้องการของผู้รับบริการตั้งบุคคลภายในและภายนอก แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการของผู้รับบริการมาวิเคราะห์บนพื้นฐานความต้องการของผู้รับบริการ โดยมีการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ และมีความตั้งใจเต็มใจ กระตือรือร้นในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ และ การสื่อสารและการจูงใจ การเป็นที่ผู้นำในกิจการทั่วไป สามารถใช้เทคโนโลยี พุด เขียน ประสานเครือข่าย โต้ตอบในสถานการณ์ ต่างๆ ได้และสามารถโน้มน้าวให้ผู้อื่นยอมรับและคล้อยตามเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย ที่วางไว้และเข้าใจตรงกัน (นิลลาร์ตัน โทมามาก, 2557) สอดคล้องกับแนวคิดของสมภพ ดวงช่อมุ้ม กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม คือการทำงานของกลุ่มบุคคลที่มี จุดประสงค์เดียวกันร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างโดยมีการพึ่งพาอาศัย ซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลเพื่อให้งาน บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ร่วมกัน อาจเป็นทีมงานถาวรหรือทีมงานชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ใด วัตถุประสงค์หนึ่ง โดยเฉพาะความสำคัญของการทำงานเป็นทีม การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญในองค์กรเป็นอย่างมาก ไม่เพียงแต่ทีมงานจะช่วยทำให้วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน บรรลุเป้าหมายเท่านั้น (สมภพ ดวงช่อมุ้ม, 2554)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ประกอบด้วยสมรรถนะ 7 ด้าน คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการมีวิสัยทัศน์ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบถึงองค์ความรู้ใหม่คือ ในการปฏิบัติงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้บริหารสถานเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้น โดยสมรรถนะผู้บริหารต่างๆ เป็นปัจจัยหลักเพื่อเป็นแนวทางให้กับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษามีต้นแบบในการปฏิบัติงาน และสามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

บทสรุป

จากการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งสมรรถนะหลัก 4 ด้าน และสมรรถนะรอง 4 ด้าน รวมเป็น 8 ด้าน จากนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านการพัฒนา ศักยภาพบุคลากร และด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 และ 0.01 ยกเว้นเพียงด้านการพัฒนาตนเอง ที่ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผน เพื่อออกแบบนโยบายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ให้สูงมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สามารถนำผลการศึกษามาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของตนเอง เพื่อให้สามารถสนับสนุนให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะพัฒนาปรับปรุง ให้มีการนำนวัตกรรม/ทางเลือกใหม่ๆ มาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน และผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการพัฒนางานอยู่เสมอ

2) ด้านการบริการที่ดี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงระบบบริการอยู่เสมอ รวมถึงรับฟังเสียงตอบรับจากผู้ที่มาติดต่อหรือผู้ปกครองมีแนวโน้มไปในทิศทางพึงพอใจ และผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงประโยชน์ที่นักเรียนได้รับเป็นสำคัญ

3) ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนบุคลากรภายในสถานศึกษาอยู่เสมอ ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้ขวัญกำลังใจ และให้การสนับสนุนบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเสมอ

4) ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี มีความคิดเชิงระบบในการแก้ไขปัญหา และมีการวางแผนงาน/โครงการ ได้อย่างเหมาะสม

5) ด้านการสื่อสารและจูงใจ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะสามารถจูงใจ และโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตาม พัฒนาความสามารถในการสื่อสารกับบุคลากร และมีเทคนิคในการบริหารงานให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

6) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะมีความรอบรู้ให้คำปรึกษาแนะนำให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี สามารถช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาได้ และมีการส่งเสริมให้บุคลากรภายในสถานศึกษาให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

7) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะมีวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาที่ทันสมัยและสร้างสรรค์ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ได้สอดคล้องนโยบายของ สพฐ. และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่เป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

- จิรพรรณ หิรัญวรเสถียร. (2555). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอ เสริมงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชำนาญ สุรินาม. (2554). สมรรถนะของผู้บริหารและคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ฐิฎฐาว์ ศรีจันทร์เวียง. (2553). สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส จำกัด.
- นัญพันธ์ ดิศเจริญ. (2565). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. *Journal of Arts Management*, 6(2): 89-104.
- นิลลารัตน์ โตมาก. (2557). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนานาสมรรถนะของหัวหน้าศูนย์พัฒนานาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย. *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- รุจเรขา วิทยาวุฑฒิกุล. (2553). การพัฒนาแบบจำลองเครือข่ายทางสังคมเพื่อเพิ่มผลผลิตงานวิจัยของอาจารย์ใน มหาวิทยาลัยวิจัยไทย. *วารสารวิจัย สมาคมทองสมุดแห่งประเทศไทย*, 8(1): 56-71.
- วรมน วิตะเสวีระ. (2557). กลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. *วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สมภพ ดวงช่อม. (2554). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- หัสพงษ์ งานดี. (2551). การศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษา. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรรัตน์ เตชะนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21. *Journal of Modern Learning Development*, 5(6): 23-39.

Hoy & Miskel. (2001). *Educational administration: Theory-research-practice (4th ed)*.
Singapore: Mcgraw – Hell.

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 1 กลุ่ม 4

Characteristics of School Administrators in the Digital Age Under
the Office of Bangkok Secondary Educational Service Area 1
Group 4

¹จารุ โสภาคะยัง Jaru Sopakayoung

²สุกัญญา สударารัตน์ Sukanya Sudararat

¹²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹²Educational Administration, Faculty of Liberal Arts, Ratchaphruek University

¹Corresponding author, e-mail: mossu.kai@gmail.com

Received October 13, 2023; Revised June 28, 2024; Accepted: June 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร และครูปฏิบัติงาน จำนวน 269 คน ใช้วิธีการสุ่มแบ่งชั้นจากขนาดสถานศึกษา และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือคือ แบบสอบถามที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .67-1.00 และค่าความเที่ยงเท่ากับ .88 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test independent และวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความกระตือรือร้น รองลงมาคือ การตัดสินใจที่รวดเร็ว การโน้มน้าวใจ ความรับผิดชอบ และไหวพริบเป็นนักกลยุทธ์ตามลำดับ และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น การโน้มน้าวใจที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความคิดเห็นพบว่าทั้งภาพรวม

และรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์; ผู้บริหารสถานศึกษา; ยุคดิจิทัล

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the desirable characteristics of school administrators in the digital age and 2) to compare the opinions of school administrators and teachers towards the desirable characteristics of school administrators in the digital age. Under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office, Region 1, Group 4, classified by work experience and school size The sample group consisted of 269 administrators and working teachers using a random stratification method based on school size. and simple random the tool is the questionnaire had a content validity of .67-1.00 and a reliability of .88, and data were analyzed by means, standard deviation, t-test independent, and one-way ANOVA. pairwise differences by LSD method. The research findings were as follows: 1) Desirable characteristics of school administrators in the digital age. Under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office, Region 1, Group 4, overall, they were at a high level in all aspects. The aspect with the highest average was enthusiasm, followed by decision-making. Motivation responsibility 2) to compare the opinions of school administrators and teachers regarding the desired characteristics of school administrators in the digital age. It was found that work experience Overall and each aspect, they are no different, except for different persuasions. Statistically significant at the .01 level. As for opinions, it was found that overall and each aspect were not different except for different responsibilities. Statistically significant at the .05 level.

Keywords: Desired characteristics; school administrators; Digital age

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดัน จากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัย อย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทศวรรษคติ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทาง

เศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งในระบบการศึกษาไทยยังมีปัญหาอยู่หลายประการ ตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้ามาเปลี่ยนรูปแบบและกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะกับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ที่จำเป็นจะต้องรู้จักทักษะดิจิทัล ซึ่งถือเป็นเครื่องมือและวิธีการสำคัญในการทำงานในยุคดิจิทัล โดยนัยหนึ่งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับครูผู้สอนและผู้เรียนในยุคดิจิทัล กระตุ้นความต้องการเรียนรู้ และการสร้างนวัตกรรมดิจิทัล ตลอดจนเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล เช่น บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อการศึกษา พบว่า สื่อใหม่ในรูปแบบสามมิติแอนิเมชัน ปัญญาประดิษฐ์ที่เป็นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลนำมาใช้เพื่อตอบสนองความต้องการการจัดการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการสร้างสรรค่นวัตกรรมดิจิทัลใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนบนพื้นฐานของการหลวมรวมเทคโนโลยี ทั้งนี้ นวัตกรรมดิจิทัลเป็นเพียงเครื่องมือ อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ดังนั้น การนำเอามาใช้งานจึงควรเริ่มจากการตั้งเป้าหมายสำหรับการจัดการศึกษาในอนาคตให้ชัดเจนก่อน จากนั้นจึงกำหนดกลยุทธ์และนำเอาเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมมาปรับใช้ตามวิสัยทัศน์ขององค์กรนั้นๆ (ทินกร บัวชู, 2562)

การที่จะทำให้อุตสาหกรรม และกลยุทธ์มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งผู้นำต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรจากโครงสร้างระบบราชการไปเป็นโครงสร้าง อีกทั้งผู้นำต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพของบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ในขณะที่ปฏิบัติงานได้อย่างดี และสามารถคาดคะเนปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า เมื่อบุคลากรกลายเป็นผู้ที่มีคุณภาพจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศและระดับโลก (นภวรรณ คณานุกรักษ์, 2554) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดไว้ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยได้กล่าวถึงมาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า “ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์” ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ คุณลักษณะหรือ

คุณสมบัติของผู้บริหารที่ควรแก่การยอมรับ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงาน มีคุณลักษณะหลายอย่างรวมกัน ตามที่องค์กรต้องการจึงจะบริหารงานได้ดี การที่ผู้บริหารจะสร้างผู้เรียนในยุคโลกดิจิทัลให้มีคุณลักษณะเป็นเช่นไรเป้าหมาย ซึ่งนอกจากจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้เรียนให้มีทักษะด้านดิจิทัลแล้ว ในการบริหารการศึกษาก็จะพบว่าเทคโนโลยีก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญเช่นกัน เพื่อความอยู่รอดขององค์กรผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนตนเองอย่างเร่งด่วนในหลายด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารยุคดิจิทัล จึงทำให้ผู้บริหารยุคเก่าไม่พร้อมรับ

การเปลี่ยนแปลงและปรับตัว ให้สอดคล้องกับยุคเทคโนโลยีดิจิทัล แต่เพื่อการก้าวไปสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เป็นนักบริหารแบบดิจิทัล ก็สามารถทำได้ ถ้าผู้บริหารมีการพัฒนาตนเอง ซึ่งการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลักในการขับเคลื่อน ในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรให้มีความสามารถในการแข่งขันและเป็นผู้นำวิชาชีพที่มี สมรรถนะ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (Edwards, 1988) และปฏิรูปการศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายที่สำเร็จได้ โดยเฉพาะในองค์กรยุคใหม่ ต้องการผู้นำที่โดดเด่น มีคุณลักษณะที่ดีในการบริหารจัดการ เพื่อความสำเร็จขององค์กรในอนาคต (Northouse, 2012) ดังเช่น Chester I. Barnard ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำหรือนักบริหารที่ดี 1) ความมีชีวิตชีวาและทนทาน หรือความกระตือรือร้น (Vitality and Undulation) ความมีชีวิตชีวา เป็นความคล่องแคล่วว่องไว ตื่นตัวอยู่เสมอที่จะรับสถานการณ์ทุกชนิดปรับตัวได้และร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ 2) ความสามารถในการตัดสินใจ (Decisiveness) ผู้นำที่ดีต้องตัดสินใจเร็วและเต็มใจเสมอที่จะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองในเมื่อปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น 3) ความสามารถในการจูงใจ (Persuasiveness) ความสามารถนี้ถ้าผู้นำขาดเสียแล้ว แม้จะมีความสามารถอย่างอื่นมากเพียงใดก็ตาม 4) ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง สภาพของอารมณ์ของบุคคลที่มีความรู้สึกเสียใจ ไม่พอใจ เมื่อไม่ได้ทำในสิ่งอันควรหรือไม่ได้ และ 5) ความฉลาดมีไหวพริบ (Intellectual Capacity) หรือเป็นนักกลยุทธ์สมองเฉียบแหลมเต็มไปด้วยรู้ทันโลกทันเหตุการณ์ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของผู้นำทุกประเภท ความฉลาดมีไหวพริบ (Chester I. Barnard, 1969)

ดังนั้น ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อบุคคลในองค์กร จึงจะสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จได้ โดยต้องอาศัยหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การที่จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น ต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสพการณ์ทางการบริหารการศึกษาที่เหมาะสม ผู้บริหารต้องปรับปรุงรูปแบบการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความเป็นผู้นำทางด้านดิจิทัล สนองต่อการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ว่ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เช่นไรที่เหมาะสมต่อการบริหารงานในยุคดิจิทัล และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จำนวน 11 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 8 คน ครูจำนวน 873 คน รวมทั้งสิ้น 881 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากการแบ่งชั้นจากขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็กและกลางกับขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จำนวน 11 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจำนวน 269 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถาม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เพื่อทราบถึงตัวแปรอิสระ ที่ได้กำหนดไว้ คือ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยใช้แนวคิดของ Barnard ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ความกระตือรือร้น 2) การตัดสินใจที่รวดเร็ว 3) การโน้มน้าวใจ 4) ความรับผิดชอบ และ 5) การไหวพริบเป็นนักกลยุทธ์ ซึ่งสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Items Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ค่าความตรง (Validity) ระหว่าง .67-1.00 ทุกข้อ และมีค่าความเที่ยง (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .88

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังสถานศึกษา และเก็บคืนด้วยตนเองด้วยแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google forms

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยการหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Independent Samples) จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนรายกลุ่ม (One-Way-Analysis of Variance: ANOVA) โดยทำการทดสอบรายคู่แบบ LSD

ผลการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D. .47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความกระตือรือร้น ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.36) รองลงมาคือ การตัดสินใจที่รวดเร็ว ต่อมา คือ การโน้มน้าวใจ ความรับผิดชอบ และการมีไหวพริบเป็นนักกลยุทธ์ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกตามรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความกระตือรือร้น	4.13	.36	มาก
2. การตัดสินใจที่รวดเร็ว	4.12	.37	มาก
3. การโน้มน้าวใจ	4.11	.28	มาก
4. ความรับผิดชอบ	4.10	.40	มาก
5. การมีไหวพริบเป็นนักกลยุทธ์	3.81	.47	มาก
รวม	4.05	.20	มาก

การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี และประสบการณ์ทำงาน 11 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 1 – 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล	1-5 ปี		6-10 ปี		11 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการกระตือรือร้น	4.12	.36	4.11	.38	4.21	.31
2. ด้านการตัดสินใจที่รวดเร็ว	4.09	.39	4.10	.34	4.24	.35

3. ด้านการโน้มน้าวใจ	4.05	.26	4.17	.26	4.16	.31
4. ด้านความรับผิดชอบ	4.10	.36	4.11	.47	4.09	.36
5. ด้านการมีไหวพริบเป็นนักกลยุทธ์	3.79	.49	3.85	.43	3.80	.53
รวม	4.03	.21	4.06	.21	4.10	.13

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	เล็กและกลาง		ขนาดใหญ่		t	p- value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความกระตือรือร้น	4.12	.37	4.17	.36	-1.05	.29
2. การตัดสินใจที่รวดเร็ว	4.11	.36	4.15	.39	-.86	.39
3. การโน้มน้าวใจ	4.12	.25	4.09	.34	.82	.41
4. ความรับผิดชอบ	4.15	.34	3.99	.52	2.36*	.02
5. การมีไหวพริบเป็นนักกลยุทธ์	3.83	.47	3.78	.49	.74	.46
รวม	4.07	.18	4.04	.27	.83	.41

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูต้องการให้มีการเปิดรับข้อมูลนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำมาปรับใช้กับสถานศึกษา ทั้งด้านการเรียนการสอน เช่น ใช้ทำสื่อออนไลน์ เพื่อให้นักเรียนสามารถทบทวนได้หลังการสอนเสร็จสิ้นแล้วทำให้ระบบในหน่วยงานต่างๆ ทำงานกันได้อย่างสัมพันธ์กัน มีการตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบคอบก่อนนำเสนอสู่สาธารณะ มีการสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วในการทำงาน ทั้งโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน และนักเรียนกับคุณครู ทำให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น ทั้งยังมีการปรับตัวในการใช้ข้อมูลของตนเองอย่างถูกต้องในระบบออนไลน์ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์งาน โครงการ กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อให้มีการเตรียมตัวในการทำงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทิมา ประสงค์มณี ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

39 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสร้างความร่วมมือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการมีภาวะผู้นำ (จันทิมา ประสงค์มณี, 2563) และยังสอดคล้องกับศรายุทธ เมืองคำ ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง มีความเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง มีความเห็นว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยแบ่งแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 (ศรายุทธ เมืองคำ, 2563)

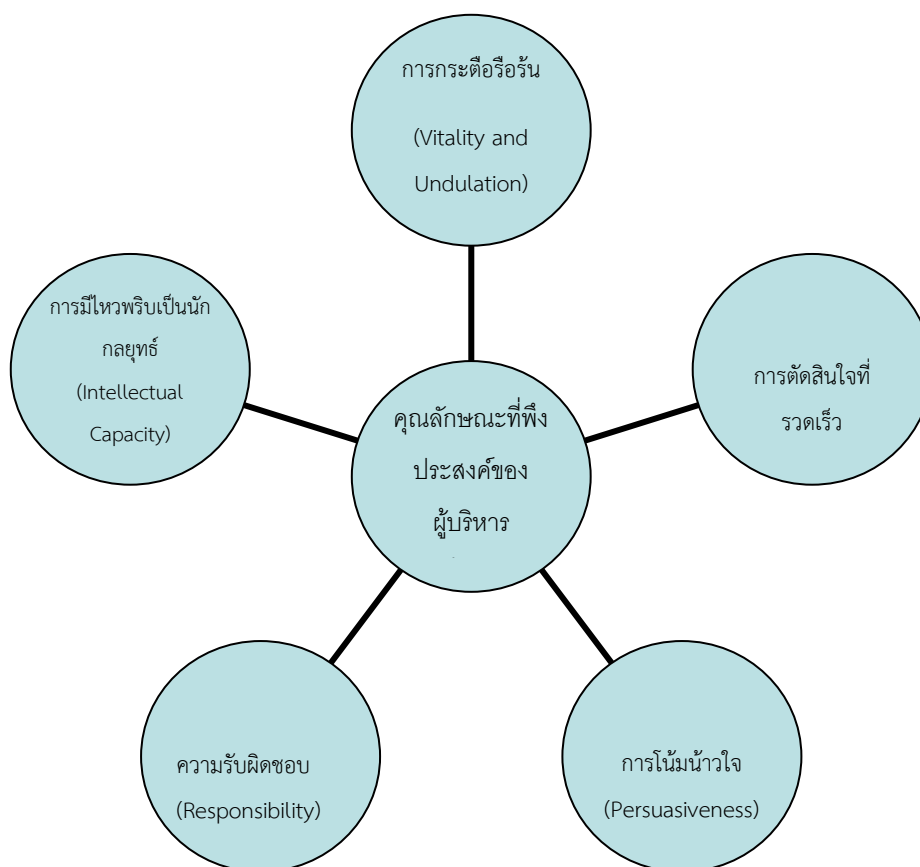
2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 พบว่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และที่ต่างกัน ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น การโน้มน้าวใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะการบริหารในยุคดิจิทัลต้องมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารผลงานของนักเรียน ครู และบุคลากรในสื่อสังคมออนไลน์ และออฟไลน์ มีการใช้เทคโนโลยีอย่างคล่องแคล่ว และมีประสิทธิภาพ เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการงานต่างๆ ภายในองค์กร เช่น การเปลี่ยนเป็นองค์กรไร้เงินสด ด้วยการเติมเงินเข้าบัตรประจำตัวครูเพื่อใช้จ่ายในเรื่องต่างๆ ภายในองค์กร ใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น Facebook ,Twitter, IG etc) ด้วยความรับผิดชอบ และคำนึงถึงการนำเสนอข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานศึกษารวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาอย่างระมัดระวัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทภัก สุขโข ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 จำแนกตามวิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน (นันทภัก สุขโข, 2560) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวัลย์ วัชรไธย ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งแตกต่างกัน มีความ

คิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วิลาวลัย วัชโรทัย, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 เป็นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารของโรงเรียนประสบความสำเร็จซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ความกระตือรือร้น (Vitality and Undulation) 2) การตัดสินใจที่รวดเร็ว (Decisiveness) 3) การโน้มน้าวใจ (Persuasiveness) 4) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และ 5) การมีไหวพริบเป็นนักกลยุทธ์ (Intellectual Capacity)

บทสรุป

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 เป็นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารของโรงเรียนประสบความสำเร็จดังนั้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ความกระตือรือร้น (Vitality and Undulation) 2) การตัดสินใจที่รวดเร็ว (Decisiveness) 3) การโน้มน้าวใจ (Persuasiveness) 4) ความรับผิดชอบ (Responsibility)

และ 5) การมีไหวพริบเป็นนักกลยุทธ์ (Intellectual Capacity) เพื่อให้การบริหารในยุคดิจิทัลประสบความสำเร็จ และเกิดความก้าวหน้าขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านความกระตือรือร้น มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดรับข้อมูลนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ดึงเพื่อนำมาปรับใช้กับสถานศึกษา ผู้บริหารต้องวิเคราะห์ไตร่ตรองข้อมูลที่ได้รับอย่างรอบคอบก่อนนำเสนอสู่สาธารณะทั้งทาง Offline และ Online ปรับตัวอย่างระมัดระวังในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับการเผยแพร่ในระบบออนไลน์ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลสถานการณ์สำคัญต่างๆ เพื่อเตรียมตัวในการรับมือ

2. ด้านการมีไหวพริบเป็นนักกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้รวดเร็ว และได้รับข้อมูลที่มีการตรวจสอบ และยืนยันข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการประสานงาน ช่วยเหลือ และสนับสนุนทางด้านการศึกษาสำหรับทุกฝ่าย ให้การทำงานได้มีความถูกต้องตรวจสอบได้จากทุกบุคคลภายใน และภายนอก สร้างภาพลักษณ์ขององค์กรที่ดี

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการตัดสินใจที่รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาจากด้านความกระตือรือร้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความยืดหยุ่นภายในองค์กร ทั้งกับความคิด พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ต้องมีการคิดที่จะพัฒนาในรูปแบบที่หลากหลายในยุคดิจิทัล เช่น การใช้ความคิดเชิงวิพากษ์ และใช้เทคโนโลยีตรวจสอบข้อมูลต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเพื่อให้องค์กรได้เข้าสู่สังคมในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการโน้มน้าวใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาจากด้านการตัดสินใจที่รวดเร็ว ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนนโยบายขององค์กรในการลดใช้กระดาษ โดยใช้เป็นระบบออนไลน์ในการทำงานให้มากขึ้น หรือสร้างแพลตฟอร์มที่มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ เอกสาร และการส่งงาน การสื่อสารติดต่อทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงการทำงานที่ทันสมัย ตรงใจทั้งครู นักเรียน และบุคลากรทุกฝ่ายร่วมกัน

3. ด้านการรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาจากการโน้มน้าวใจ ดังนั้นผู้บริหารควรมีการสร้างบรรทัดฐานในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม เรียนรู้ที่จะใช้เทคโนโลยีอย่างฉลาด ถูกต้อง และปลอดภัยทำให้สื่อดิจิทัลสามารถเผยแพร่ภาพลักษณ์ขององค์กรในด้านบวก และเปิดให้มีการแสดงความคิดเห็น ชี้แจงการแก้ไข และยอมรับข้อมูลต่างๆ ด้วยความจริงใจและเปิดเผย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนาคาสาตร์พระราชสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมกิจการศึกษา.
- จันทิมา ประสงค์มณี. (2563). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. *วารสารครูพิบูล*, 7(2): 157-167.

- ทินกร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา The Status of Digital Leadership of Education Management Administrators. *วารสารครุศาสตร์สาร: Journal of Educational Studies*, 13(2): 294-285.
- นภวรรณ คณานุรักษ์. (2554). *กลยุทธ์การตลาด*. กรุงเทพฯ : ซีวีแอลการพิมพ์.
- นันทศักดิ์ สุขโข. (2560). “ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสหวิทยาเขตเสรีไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2”. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิลาวัลย์ วัชโรทัย. (2564). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ฉบับพิเศษ*, ครบรอบ 15 ปี: 71-83.
- ศรายุทธ เมืองคำ. (2563). “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดระยอง”. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Chester I. Bernard. (1969). *Organization and Management*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Edwards, George C. III., (1988). *Implementing Public Policy*. Washington D.C.: Congressional Quarterly Press.
- Krejcie and Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30: 607-610.
- Northouse, Peter Guy. (2012). *Introduction to leadership: Concept and practice(2nded.)*. Thousand Oaks, CA: Sage.

THE JOURNAL OF INSTITUTE OF TRAINER MONK DEVELOPMENT

วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร

หนังสือระหว่างปี 2564-2567